

Programma
begroting

20

14

En alles komt terecht
We zijn er nog niet
Maar we zijn onderweg
(De Dijk)

Perspectief
bieden

Inhoud

1. Inleiding.....	4
2. Financiële keuzes	6
3. Programma's	11
3.1 Bestuurskracht en bestuurscultuur	13
Bestuurskracht en bestuurscultuur.....	13
Dienstverlening	19
3.2 Aantrekkelijke stad	25
Economie.....	25
Wonen.....	30
Grondzaken	33
Verkeer en vervoer	36
Sport.....	38
Cultuur	41
3.3 Sociale Agenda.....	46
Werken en participatie	50
Leren	54
Vrije tijd.....	61
Vangnet en ondersteuning.....	66
3.4 Leefbaarheid en veiligheid.....	80
Openbare ruimte.....	80
Wijkgericht werken	85
Duurzaamheid	87
Omgevingsvergunning en handhaving.....	91
Veiligheid.....	93
4. Algemene dekkingsmiddelen	100
5. Paragrafen	104
5.1 Grote projecten	105
5.2 Weerstandsvermogen	124
5.3 Onderhoud kapitaalgoederen.....	136
5.4 Financiering.....	147
5.5 Bedrijfsvoering.....	154
5.6 Verbonden partijen.....	166
5.7 Grondbeleid	198
5.8 Lokale heffingen	203
5.9 Subsidieoverzicht.....	210
Bijlagen.....	211
Bijlage 1 Kerngegevens.....	212
Bijlage 2 Bestuurlijke structuur en organisatiestructuur	214
Bijlage 3 Concretisering mutaties begroting 2014.....	217
Bijlage 4 Financiële overzichten.....	220
Bijlage 5 Begrippenlijst	226

1. Inleiding

Met dit document presenteren wij u de begroting voor het jaar 2014. De begroting is het instrument waarmee u de doelstellingen en bijbehorende budgetten vaststelt voor het komende jaar. De begroting 2014 is de uitwerking van de besluiten die zijn genomen bij de Voorjaarsnota 2013. Met de Voorjaarsnota 2013 hebt u een visie vastgesteld hoe Almelo het begrotingsevenwicht en het weerstandsvermogen duurzaam wil herstellen. Deze visie bestaat uit een pakket aan samenhangende maatregelen die in deze begroting nader zijn uitgewerkt. De belangrijke elementen daaruit zijn:

- Het opnieuw doorvoeren van een pakket aan bezuinigingen om het begrotingsevenwicht te herstellen en rekening te houden met de kabinetsplannen.
- Voor de Binnenstad een aanpak te volgen waarbij risico's zoveel mogelijk worden beperkt door voorwaarden te verbinden aan de start van de vernieuwing van de Binnenstad.
- Dat de decentralisaties taakstellend binnen budget moeten worden uitgevoerd en dat daarvoor een systeeminnovatie noodzakelijk is die gepaard gaat met een budget voor transitiekosten. Hiervoor is 1,5 miljoen euro per jaar beschikbaar die conform uw wens beschikbaar is en blijft voor de sociale agenda.
- Het risicobewustzijn is vergroot via het doorvoeren van risicomanagement en prioriteit ligt bij het vergroten van de beschikbare weerstandscapaciteit van met name het grondbedrijf. Hiervoor wordt in periode 2014 – 2017 een bedrag van 3,6 miljoen euro incidenteel beschikbaar gesteld. In 2014 zetten wij een eerste stap door 950.000 euro toe te voegen.
- Dat er diverse beheersmaatregelen voor de grondexploitaties en het vastgoed zijn getroffen die in deze begroting verder zijn uitgewerkt.
- We zijn gestart met een kerntakendiscussie via de zogeheten feitenkaarten waarmee het bestuur en de raad – ook na de komende gemeenteraadsverkiezingen – verder kunnen.

Bij het behandelen van de Voorjaarsnota 2013 hebt u besloten een aantal bezuinigingen niet over te nemen en hebt u ons gevraagd de baten van de toeristenbelasting te bestemmen voor recreatie en toerisme en hiervoor met ondernemers een plan te maken. Deze besluiten zorgden ervoor dat de begroting niet meer in evenwicht was en wij op zoek moesten naar alternatieve invullingen. Wij hebben ervoor gekozen u geen nieuwe (bezuinigings)voorstellen voor te leggen die vragen om een heroverweging van bestaande inhoudelijke kaders of opdrachten. Het resultaat van de meircirculaire en een andere fasering van de middelen voor de sociale agenda zorgen ervoor dat wij u nu binnen de opdracht die u ons gegeven heeft bij de Voorjaarsnota 2013 een sluitende begroting 2014 kunnen presenteren. Ook de jaarschijf 2015 van het meerjarenperspectief is in evenwicht. Vanaf 2016 laat de begroting een negatief perspectief zien. Wij achten het niet opportuun om u daar nu concrete voorstellen voor aan te bieden. Het lijkt ons meer voor de hand liggen dat aan de hand van de uitkomsten van de kerntakendiscussie u zich daar (in deze of in de nieuwe raadsperiode) over uitspreekt.

Naast de financiën voor 2014 geeft deze begroting ook inzicht in de plannen voor volgend jaar. Deze zijn in de programma's beschreven. Scherpe focus en belangrijke kerndoelen liggen bij sociale stijging van inwoners en bij een aantrekkelijke (binnen)stad. Waar het kan wordt er eigen initiatief van inwoners en partners verwacht.

Het bieden van perspectief aan de stad en haar inwoners is daarbij een centraal thema. Dit komt terug in drie lijnen die wat ons betreft voor 2014 prioriteit hebben:

- 1. Duurzaam herstel van begrotingsevenwicht en weerstandsvermogen.** Wij bieden perspectief op een financieel gezond Almelo. Om de begroting sluitend te krijgen, zijn er veel bezuinigingen afgesproken die uitgevoerd moeten worden. Focus ligt op het daadwerkelijk realiseren van de taakstellingen en bij het niet realiseren tijdig te komen met andere oplossingen en maatregelen. Prioriteit wat betreft het vergroten van het weerstandsvermogen ligt bij het verkleinen van risico's bij de grote projecten / thema's en het vergroten van de weerstandscapaciteit bij het grondbedrijf.
- 2. Sociale stijging en omslag in het sociale domein.** Wij bieden perspectief voor sociale stijging door met partners in de stad langs de lijnen van de Sociale Agenda 2020 afspraken te maken die participatie bevorderen en de afhankelijkheid van de overheid verminderen. Afspraken en resultaten worden vastgelegd in wijkagenda's. Zodat voor inwoners helder is wat zij dicht in de eigen omgeving van de overheid kan verwachten en welke rol zij zelf kunnen spelen. In 2014 zal prioriteit liggen bij de voorbereiding op de nieuwe taken in het sociale domein en het realiseren van de omslag (systeeminnovatie) die nodig is.
- 3. Een compacte overheid die meerwaarde zoekt in samenwerking in de regio.** Om een antwoord te geven op de gewijzigde omstandigheden en nieuwe taken bieden wij door de organisatie- verandering en samenwerking in de regio perspectief op een toekomstbestendige gemeente (organisatie) die zich richt op de hoofdlijnen en minder zelf doet. De gemeentelijke organisatie krimpt (verder) in 2014 en uitvoerende taken worden uitbesteed of samen met andere gemeenten uitgevoerd. Een belangrijke stap hierin is door o.a. samen met in ieder geval de gemeente Enschede een organisatie op te richten waarin alle ondersteunende taken worden ondergebracht. Om perspectief te bieden op een duurzame sociaal- economische ontwikkeling van Almelo zetten wij in 2014 de versterkte regionale samenwerking onverminderd voort. Almelo is gebaat bij een sterk economisch Twente. In de Ontwikkelagenda maken wij afspraken hoe dit gestimuleerd kan worden.

De opbouw van deze begroting is als volgt:

- Hoofdstuk 2 bevat de financiële keuzes die in deze begroting gemaakt worden. Deze keuzes hebben consequenties voor de financiële mogelijkheden binnen de programma's. Het gaat met name om mutaties die nieuw zijn ten opzichte van de voorjaarsnota 2013.
- Hoofdstuk 3 bevat de programma's. De programma's bevatten het beleid dat ingaat op de maatschappelijke opgave: sociale stijging en aantrekkelijke stad.
- Hoofdstuk 4 gaat over de algemene dekkingsmiddelen. Dit zijn de middelen die vrij besteedbaar zijn. Het betreft vooral de OZB en de uitkeringen uit het gemeentefonds. Deze middelen kennen geen vooraf bepaald bestedingsdoel.
- Hoofdstuk 5 bevat de paragrafen grote projecten, weerstandsvermogen, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen, grondbeleid en lokale heffingen.

2. Financiële keuzes

Algemeen

In dit hoofdstuk worden de financiële keuzes toegelicht en wordt inzicht gegeven in het meerjarig perspectief. De begroting 2014 is de uitwerking van de besluitvorming van de voorjaarsnota 2013. Het is een concrete uitwerking van de eerste jaarschijf. In dit hoofdstuk wordt eerst het structurele perspectief weergegeven. Vervolgens worden de incidentele middelen geschetst. Daarna wordt het meerjarig perspectief geschetst op basis van de voorjaarsnota 2013 en de doorwerking van de mutaties uit de begroting 2014. De gevolgen van Prinsjesdag zijn nog niet in de begroting 2014 en de meerjarenraming verwerkt. Wel is, zoals besloten bij de voorjaarsnota 2013, vooruitlopend op de mogelijke gevolgen rekening gehouden met een korting op de algemene uitkering van 1,0 miljoen euro.

Structureel perspectief

In onderstaande tabel wordt het structurele perspectief voor de jaarschijf 2014 gepresenteerd. Vertrekpunt hierbij is besluitvorming van voorjaarsnota 2013. De conceptvoorjaarsnota liet een sluitende jaarschijf 2014 zien. De raad heeft via een aantal amendementen correcties op de jaarschijf 2014 doorgevoerd. Na de voorjaarsnota is onder meer de meicirculaire beschikbaar gekomen. Deze heeft voor de jaarschijf 2014 een positief effect. Daarnaast is een aantal noodzakelijke mutaties doorgevoerd welke hieronder staan toegelicht. Met deze mutaties presenteert het college een structureel sluitende begroting voor het jaar 2014. Ook de jaarschijf 2015 laat een positief resultaat zien. Voor de jaren na 2015 dienen aanvullende maatregelen getroffen te worden. Hierover heeft de raad afspraken gemaakt voor een te volgen kerntakendiscussie.

(bedragen x 1.000 euro)	2014
<i>Opgave concept VJN 2013</i>	<i>-2.218</i>
Perspectief	2.581
Autonome ontwikkelingen	-1.800
Knelpunten	-249
Scenario Binnenstad	-500
Middelen Sociaal Domein	-1.500
Versterken weerstandsvermogen	-750
<i>Maatregelen concept VJN 2013</i>	<i>2.295</i>
Bezuinigingen	
Aantrekkelijke Stad	325
Sociale Agenda	1.400
Leefbaarheid en Veiligheid	570
Bestuurskracht en bestuurscultuur	0
Perspectief concept Voorjaarsnota 2013 #	77
(zie pagina 6 raadsvoorstel VJN)	
Aangenomen amendementen en moties Voorjaarsnota	
Langdurigheidstoeslag	-250
Speeltoestellen	-50
Niet verlagen niveau groenonderhoud	-175
Herzien perspectief na verwerken amendementen	-398

Mutaties in conceptbegroting 2014

a	Gevolgen meicirculaire voor algemene middelen	519
b	Aanpassen bijdrage verbonden partijen	-170
c	Structureel vervallen ombuigingen	
	Subsidie amateurverenigingen	-30
	Beheer Joodse begraafplaats	-12
d	Correcties structureel perspectief	-275
e	Versterken weerstandsvermogen tlv incidenteel perspectief	750
f	Aanpassing fasering middelen Sociale Domein	-350
	Mutaties begroting 2014	432

Structureel perspectief concept begroting 2014

34

+ = voordeel

- = nadeel

door afrondingsverschillen wijken de bedragen af van de voorjaarsnota 2013

Toelichting

a Gevolgen meicirculaire voor algemene middelen

Na de voorjaarsnota is de meicirculaire 2013 beschikbaar gekomen. Het college heeft via een apart voorstel (1302225) kennis genomen van de uitkomst van de meicirculaire voor de jaarschijf 2014. Voor 2014 heeft dit een voordelig effect van circa 0,5 miljoen euro. De jaren erna laten vooralsnog een negatiever beeld zien. De gevolgen zijn verwerkt in de begroting 2014 en de meerjarenraming.

b Aanpassen bijdrage verbonden partijen

Recent zijn de begroting 2014 van de Veiligheidsregio Twente en de Regio Twente vastgesteld. Hierbij is afgesproken de bijdrage te verhogen met een looncomponent. In de begroting is hier geen rekening mee gehouden. Dit betekent een structureel nadeel van 170.000 euro.

c Structureel vervallen ombuigingen

Het college stelt voor een tweetal bezuinigingen te laten vervallen. Het betreft hier de bezuiniging op subsidies voor amateurverenigingen. Conform het amendement 35b bij de Voorjaarsnota 2012 is hierop een bezuiniging gerealiseerd. Een verdere bezuiniging acht het college op dit moment niet haalbaar en niet in lijn met het aangenomen amendement. Tevens wordt de bezuiniging op de subsidie op begraafplaatsen gedeeltelijk teruggedraaid. Hierover is de raad via een raadsbrief (1301307) in juli 2013 geïnformeerd.

d Correcties structureel perspectief

In het structurele perspectief zoals gepresenteerd bij de voorjaarsnota 2013 is een tweetal bezuinigingen opgenomen die een incidenteel karakter hebben. Deze worden gecorrigeerd op het structurele perspectief en toegevoegd aan het incidentele perspectief. Het gaat hierbij om de bezuiniging voor 2014 op Scoop (125.000 euro) en de incidentele component van de bezuiniging op het onderhoud van het gemeentelijke vastgoed (250.000 euro voor 2014 waarvan 100.000 euro structureel).

e Versterken weerstandsvermogen ten laste van incidenteel perspectief

Bij de voorjaarsnota 2013 is besloten een bedrag van 0,750 miljoen euro voor 2014 en 0,2 miljoen euro voor 2015 toe te voegen aan de algemene reserve voor het versterken van het weerstandsvermogen. Deze toevoeging werd ten laste van het structurele perspectief gebracht. In deze begroting wordt voorgesteld de storting voor de jaren 2014 en 2015 ten laste van het incidentele perspectief 2014 te brengen. Hiermee wordt het structurele perspectief aangepast voor deze jaren.

f Aanpassing fasering middelen Sociaal Domein

Het college stelt voor om voor de jaarschijf 2014 een bedrag van 1,85 miljoen euro beschikbaar te stellen voor de zachte landing van de 3 grote decentralisaties binnen het Sociale Domein. Het college schat in dat, vooruitlopend op de daadwerkelijke overgang van de taken, extra implementatiekosten noodzakelijk zijn. Daarom wordt voorgesteld een deel van de middelen voor 2015 al in 2014 te reserveren. Het totale budgettaire beslag voor de komende 4 jaar blijft 6,0 miljoen euro. Het college zal via concrete voorstellen aangeven hoe de middelen worden ingezet.

Incidenteel perspectief

Naast het structurele perspectief wordt jaarlijks ook het incidentele perspectief weergegeven. Jaarlijks worden de incidenteel beschikbare middelen weergegeven en worden de incidentele claims in beeld gebracht. Bij de voorjaarsnota 2013 is in beeld gebracht wat de incidentele opgave is.

(bedragen x 1.000 euro)	2014
I Bespaarde rente reserves en voorzieningen	2.350
II Saldo financieringsfunctie	1.650
III Correcties structureel perspectief	275
Totaal beschikbaar incidentele middelen	4.275
Inzet middelen	
a Verhoging ABP premie	600
b Incidentele claims voorjaarsnota 2013 (bijlage 3)	1.040
c Mutaties begroting 2014	60
d Versterken weerstandsvermogen	950
Totaal incidentele claims	2.650
Resultaat	1.625
Toevoegen aan algemene reserve	1.625
Resteert	0

Toelichting

I Bespaarde rente reserves en voorzieningen

Het ramen van bespaarde rente brengt een risico met zich mee zodra we een beroep doen op de reserves en voorzieningen. Deze bespaarde rente wordt jaarlijks berekend en is incidenteel beschikbaar. Hoe vaker we een beroep doen op de reserves en voorzieningen hoe lager de jaarlijkse bespaarde rente is. De incidentele component fluctueert van jaar tot jaar en wordt daarom ieder jaar afzonderlijk in beeld gebracht. Op basis van de geprognosticeerde standen per 1-1-2014 acht het college het verantwoord een bedrag van 2,35 miljoen euro te ramen als incidenteel bespaarde rente.

II Saldo financieringsfunctie

Op basis van het renteomslagpercentage worden de rentelasten toegerekend aan de verschillende producten. Dit percentage is een mix van 4 indicatoren waaronder het gemiddelde gewogen rentepercentage. De werkelijke rentekosten liggen onder het renteomslagpercentage. Een deel van dit voordeel (700.000 euro) wordt structureel ingezet. Voor 2014 kan een bedrag van 1,65 miljoen euro ingezet worden voor het incidentele perspectief.

III Correcties structureel perspectief

In het structurele perspectief zoals gepresenteerd bij de voorjaarsnota 2013 is een tweetal bezuinigingen opgenomen die een incidenteel karakter hebben. Deze worden gecorrigeerd op het structurele perspectief (zie hiervoor) en toegevoegd aan het incidentele perspectief.

a) Verhoging ABP premie (0,6 miljoen euro incidenteel)

Vanaf 2011 wordt rekening gehouden met een tijdelijke verhoging van de pensioenpremie. Dit als gevolg van de hersteloperatie van het ABP. Omdat het hier gaat om een hersteloperatie is deze verhoging incidenteel meegenomen. Omdat nog onbekend is of de dekkingsgraad van het ABP voldoende is, wordt ook voor 2014 rekening gehouden met hogere uitgaven, er zijn aanvullende maatregelen aangekondigd. Een van de maatregelen om het herstel van de financiële positie te bevorderen is de verhoging van de tijdelijke opslag op de premie. In de begroting 2014 is rekening gehouden met een premieopslag van 3%.

b) Incidentele claims Voorjaarsnota 2013 (1,04 miljoen euro incidenteel)

Bij de voorjaarsnota 2013 zijn besluiten genomen met incidentele gevolgen voor 2014. Het gaat hier om incidentele claims voor 2014. Een uitgebreide toelichting is opgenomen in bijlage 3.

c) Incidentele mutaties begroting 2014 (0,06 miljoen euro incidenteel)

In februari 2013, heeft in de publiekshal van het stadhuis een ernstig beveiligingsincident plaatsgevonden (hamerincident). Gelijk na dit incident is besloten een beveiligingsfunctionaris in de publiekshal van het stadhuis te plaatsen. Een opgerichte werkgroep, de "werkgroep veilig werken" heeft de beveiligingsaspecten in de publieksruimten onderzocht. Zij heeft naar aanleiding van het incident en in meer algemene zin diverse aanbevelingen gedaan. Eén van deze aanbevelingen is om de beveiligingsfunctionaris in de publiekshal van het stadhuis voor 2013 en 2014 te continueren. Na de verhuizing naar het nieuwe Stadhuis (eind 2014) kan mogelijk een andere situatie ontstaan. De kosten voor deze beveiligingsfunctionaris bedragen 60.000 euro en hiervoor is voor 2014 geen dekking mogelijk uit bestaande middelen.

d) Versterken weerstandsvermogen (0,95 miljoen euro incidenteel)

Bij de voorjaarsnota 2013 is besloten een bedrag van 0,750 miljoen euro voor 2014 en 0,2 miljoen euro voor 2015 toe te voegen aan de algemene reserve voor het versterken van het weerstandsvermogen. Deze toevoeging werd ten laste van het structurele perspectief gebracht. In deze begroting wordt voorgesteld de storting voor de jaren 2014 en 2015 ten laste van het incidentele perspectief 2014 te brengen. Hiermee wordt het structurele perspectief aangepast voor deze jaren.

Toevoeging algemene reserve

Zoals afgesproken worden incidentele overschotten en meevallers toegevoegd aan de algemene reserve. Voorgesteld wordt het resultaat van het incidentele perspectief toe te voegen aan de algemene reserve.

Meerjarenraming

Bij de voorjaarsnota 2013 is een meerjarig financieel perspectief geschetst. Na de voorjaarsnota is de meicirculaire 2013 bekend geworden. Over de gevolgen bent u via een raadsbrief geïnformeerd. Deze zijn verwerkt in de meerjarenraming bij deze begroting. De gevolgen van Prinsjesdag zijn nog niet verwerkt in de meerjarenraming.

Sluitend perspectief

Het college heeft in deze begroting maatregelen opgenomen die leiden tot een sluitende begroting 2014 en 2015 waarbij ook perspectief wordt geboden voor een materieel sluitende begroting voor de jaren na 2015. De nieuwe raad en een nieuw college zullen besluiten moeten nemen om te komen tot een sluitende meerjarenraming. Hiervoor ziet het college globaal een drietal hoofdlijnen.

- 1) De raad heeft afgesproken dat een kerntakendiscussie wordt voorbereid. Afgesproken is dat in deze raadsperiode geen onomkeerbare besluiten genomen worden over het takenpakket van de gemeente. Zoals afgesproken in het politiek beraad van 10 september jongstleden zal de raad voorbereidingen treffen zodat de nieuwe raad en het college hierover besluiten kunnen nemen.
- 2) In eerdere documenten zijn bezuinigingsvoorstellen opgenomen. Deze zijn niet overgenomen door de raad of het college. Deze bezuinigingsvoorstellen kunnen opnieuw betrokken worden bij de toekomstige bezuinigingsopgaven. Hierbij kan ook de relatie gelegd worden met de uitkomsten van de kerntakendiscussie.
- 3) Een van de prioriteiten van het college is het realiseren van een compacte overheid. Het outsourcen van taken is hierbij een mogelijkheid. De raad heeft eerder hiervoor sourcingskaders vastgesteld (raadsvoorstel 1200083). In de huidige meerjarenraming is hiervoor nog geen financiële taakstelling opgenomen.

(bedragen x 1.000 euro)	2015	2016	2017
<i>Opgave concept VJN 2013</i>	-6.833	-8.725	-9.174
<i>Maatregelen concept VJN 2013</i>	6.910	8.815	9.255
Perspectief concept Voorjaarsnota 2013 # (zie pagina 6 raadsvoorstel VJN)	77	90	81
Aangenomen amendementen en moties Voorjaarsnota			
Langdurigheidstoelage	-250	-250	-250
Theaterfunctie			-300
Speeltoestellen	-50	-50	-50
Verkeersveiligheidsprogramma	-40	-40	-40
Toeristenbelasting	-250	-250	-250
Niet verlagen niveau groenonderhoud	-175	-175	-175
Herzien perspectief na verwerken amendementen	-688	-675	-984
Mutaties in conceptbegroting 2014			
a Gevolgen meicirculaire voor algemene middelen	370	-351	-886
b Aanpassen bijdrage verbonden partijen	-170	-170	-170
c Structureel vervallen ombuigingen	-42	-42	-42
e Versterken weerstandsvermogen tlv incidenteel perspectief	200		
f Aanpassing fasering middelen Sociale Domein	350		
Mutaties begroting 2014	708	-563	-1.098
Structureel perspectief meerjarenraming	20	-1.238	-2.082

+ = voordeel

- = nadeel

door afrondingsverschillen wijken de bedragen af van de voorjaarsnota 2013

Recent is het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) aangepast. Hierin is onder meer opgenomen dat een duidelijk overzicht gepresenteerd moet worden van de incidentele en structurele positie van de gemeente. Hiervoor is in bijlage 4 een overzicht opgenomen. In dit overzicht zijn correcties op het structurele perspectief weergegeven. Deze correcties hebben te maken met bedragen die in het structurele perspectief zijn opgenomen maar op dit moment een incidenteel karakter hebben. Ook zijn bedragen opgenomen die nog niet worden meegenomen in het toetsingskader van de provincie Overijssel bij de beoordeling van de begroting 2014.

3. Programma's

Programma's bieden de mogelijkheid om over de schotten van beleidsvelden heen te kijken om zo problemen op te lossen en gewenste maatschappelijke effecten te realiseren. Programma's zijn gericht op het realiseren van een gedeelde opgave.

De opgave

Almelo heeft in vergelijking met andere gemeenten een grote groep inwoners met een laag inkomen en een gemiddeld laag opleidingsniveau. Almelo blijft daarmee achter als het gaat om het niveau van het besteedbare inkomen van haar bewoners. De jeugdwerkloosheid en langdurige werkloosheid zijn relatief hoog en er zijn geringe kansen op de arbeidsmarkt. Almelo heeft moeite om mensen met een hoog inkomen vast te houden en aan te trekken.

Het doel is om de stad weer in balans te brengen. Dit betekent, het realiseren van een evenwichtige bevolkingssamenstelling: een substantiële wijziging van de verhouding tussen kansarmen en kansrijken. Steden met een grotere voorraad sociaal kapitaal (*middelen die in een gemeenschap aanwezig zijn om de samenleving vorm te geven*) doen het economisch namelijk beter dan steden die dat niet hebben. Een stad in balans kan gerealiseerd worden door *sociaal kapitaal* vast te houden en aan te trekken en door sociale stijging te realiseren bij de huidige bevolking.

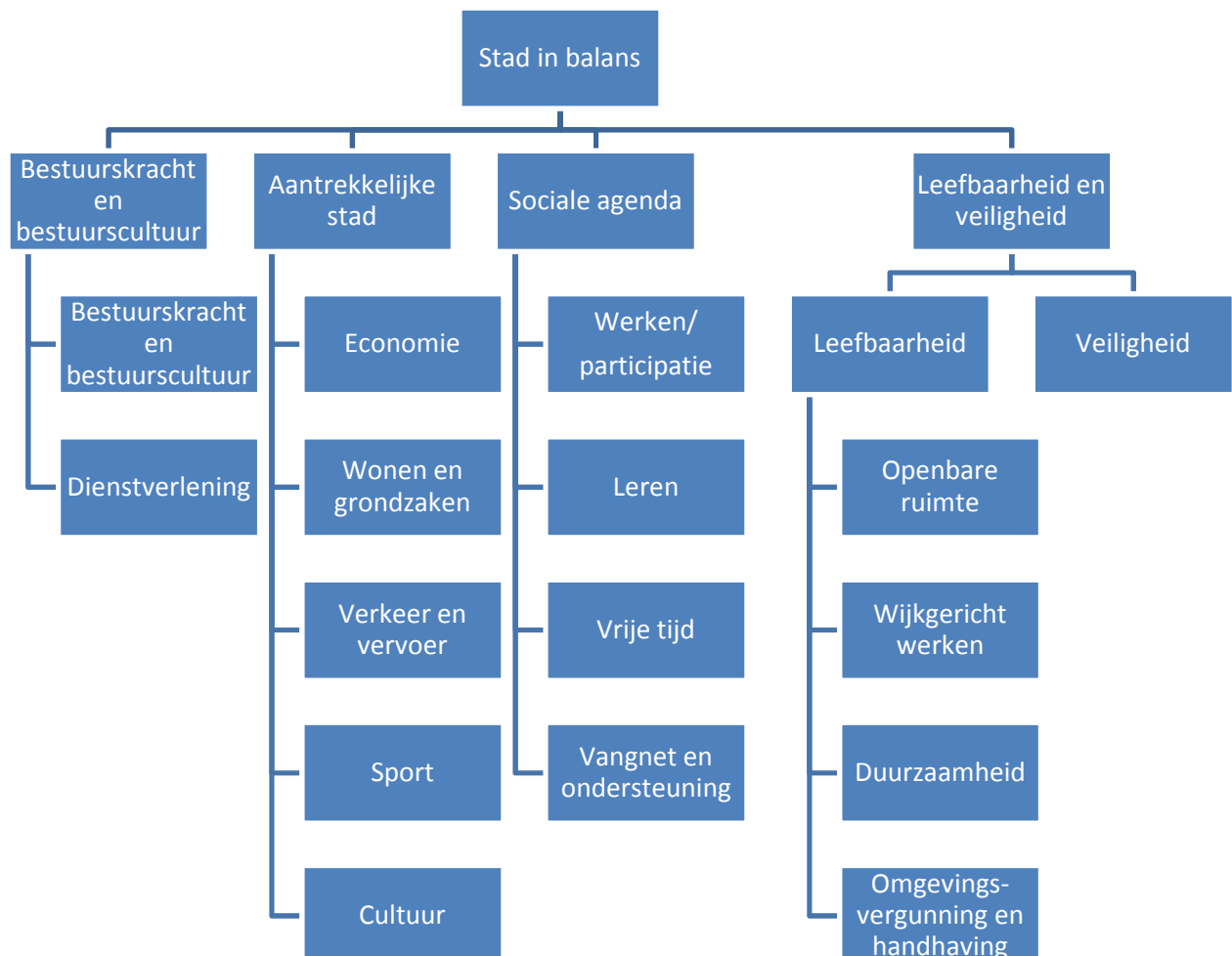
Sociaal kapitaal aantrekken en vasthouden gebeurt via het aantrekkelijk maken van de stad. Denk aan het realiseren van aantrekkelijke woonmilieus, een verbeterd winkelaanbod, goede voorzieningen en een breed cultureel en culinair aanbod maar ook aan het realiseren van een veilige woon- en leefomgeving. Een andere manier om een evenwichtige bevolkingssamenstelling te realiseren is door sociale stijging mogelijk te maken voor mensen in achterstandssituaties. Sociale stijging betekent dat alle Almeloërs vooruit kunnen komen en met succes de sociale ladder kunnen beklimmen.

De programmalijnen

Het realiseren van een stad in balans gebeurt via de volgende programmalijnen:

- Bestuurskracht en bestuurscultuur
Dit programma gaat in op welke manier de gemeente wil sturen. Hoe wil de gemeente omgaan met haar partners en burgers om gezamenlijk te werken aan de opgave waar de stad voor staat?
- Aantrekkelijke stad
Hier gaat het om het aantrekken en vasthouden van kansrijke bevolkingsgroepen om zo een evenwichtige bevolkingssamenstelling te realiseren.
- Sociale agenda
Dit programma is gericht op sociale stijging van de huidige Almelose bevolking om zo bij te dragen aan het realiseren van een evenwichtige bevolkingssamenstelling.
- Leefbaarheid en veiligheid
Schoon, heel en veilig zijn basisvoorwaarden om een stad in balans te kunnen realiseren.

Indeling van de programma's

3.1 Bestuurskracht en bestuurscultuur

Onderdeel	Feitenkaarten
Bestuurskracht en bestuurscultuur	22. Bestuur ondersteunen 23. Bedrijfsvoering verzorgen
Dienstverlening	18. Diensten publiekszaken verlenen

Bestuurskracht en bestuurscultuur

Missie

In Almelo werken de gemeente, inwoners en partners samen aan de maatschappelijke opgaven: sociale stijging en een aantrekkelijke stad. De gemeente is initiërend, ondersteunend en kaderstellend. Zij zoekt verbinding met iedereen die met Almelo betrokken is.

Context en achtergronden

Almelo kiest voor een meer *regisserende* rol met een democratisch bestuur dat *betrouwbaar, integer en responsief* is. Samen met partners in de stad gaan wij aan de slag om de maatschappelijke opgaven daadwerkelijk te realiseren. Om zo samen te investeren in de vitaliteit en toekomst van de stad.

We staan voor een aantal belangrijke uitdagingen in Almelo

1. De strategische koers van de gemeente wordt verlegd naar die van een regisserende gemeente. De taken die dan nodig zijn, zijn beschreven als *verbinden*, (niet vrijblijvende) *samenwerking bevorderen* en *evalueren* van die samenwerking. Dat vereist nieuwe vormen van sturing, uitvoering, toezicht en verantwoording.
2. Als gevolg van marktomstandigheden (financiële en economische crisis) en politieke besluitvorming staat het financiële perspectief van de gemeente en daarmee de financiële opgave onder hoge druk. De Voorjaarsnota 2013 biedt een (goede aanzet) tot een samenhangende visie tot duurzaam herstel van het materieel begrotingsevenwicht en de beschikbare weerstandscapaciteit, waarbij rekening wordt gehouden met ontwikkelingen die het financiële perspectief van de gemeente bedreigen
3. Drie grote taken die voorheen via verschillende ministeries en overheidslagen georganiseerd waren, zullen binnenkort in één hand komen: de gemeente. Het gaat om de jeugdzorg, begeleiding in de WMO en de zorg voor mensen met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt. De nieuwe taken vragen veel van gemeenten wat betreft uitvoerbaarheid, de beheersing en de financiering (met teruglopende budgetten). Het is dus belangrijk dat gemeenten dwarsverbanden leggen tussen de verschillende onderdelen en slimme combinaties maken.

Bij een verschuiving naar een nieuwe rol is het niet vreemd dat raad, college en ambtelijke organisatie worstelen met de concrete invulling van de nieuwe rol. Vraagstukken die daarbij leven:

- Hoe kunnen we in tijden van bezuinigingen invulling geven aan de maatschappelijke opdracht die gemeenteraad en burgers ons geven? Denk aan Het Verschil Maken en dienstverlening.
- Voor bijvoorbeeld decentralisaties verandert de wijze van uitvoering. Hoe zorgen we voor meerwaarde terwijl we het met minder middelen moeten doen?
- Hoe geven we de sturingsconcepten vorm en welke nieuwe verantwoordingseisen horen daarbij? Welke eisen stellen deze opdrachten aan ons als organisatie en de bedrijfsvoering?

<ul style="list-style-type: none"> - Hoe organiseren we de netwerken (en houden we die in stand: relatiebeheer) die noodzakelijk zijn om de opdrachten te realiseren? - Hoe organiseren en garanderen we nabijheid van bestuur? Hoe sluiten we aan bij de maatschappelijke behoefte (“tafels van verbinding”) en organiseren wij verbinding?
Wat willen wij bereiken
Bestuurlijke doelen en zorgvuldige besluiten haalbaar maken.
Samen met inwoners en partners werken aan de oplossing van maatschappelijke en strategische opgaven van onze gemeenten.
Een open bestuurscultuur: besluiten komen op een transparante wijze tot stand en worden waar nodig onafhankelijk getoetst.
De bestuurlijke partnerschappen met provincie, regio en netwerkstad versterken en benutten om het sociaal-economische gebied Twente en Almelo te versterken.
Het nemen van eigen verantwoordelijkheid van inwoners, instellingen en bedrijven stimuleren door ondermeer de mogelijkheden tot burgerparticipatie en zeggenschap in de uitvoering van het beleid of deelbudgetten te vergroten.

Wat gaan wij doen?	Toelichting
Afdeling overstijgend beleid coördineren en het bestuur en de directie strategische adviseren	<p>Strategisch sturing en agendering</p> <p>De raad wil meer aan de voorkant van grote beleidsprocessen betrokken worden en denkt na over de mogelijke vorming van een raadsprogramma. Het primaat ligt bij de raad. College en organisatie faciliteren door actief vorm te geven aan de strategische agenda en het versterken van de strategische sturing (meer bezig zijn met grote vraagstukken en minder met uitvoering in details). Extra aandacht gaat uit naar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verbeteren actieve informatievoorziening naar de raad, waarin meer aandacht is voor vroegtijdig signaleren en agenderen van dilemma’s; - Actief organiseren van “tegenspraak” en vergroten van het denken in scenario’s. Wij spannen ons maximaal in om alle feiten en omstandigheden open op tafel te leggen. - Voor bestuurlijke dilemma’s en grote opgaven worden verschillende varianten uitgewerkt. In 2014 krijgen leden van de organisatie extra trainingen en opleidingen aangeboden. Uitdaging is om meer te komen tot denken in verschillende oplossingen die even interessant zijn.

Wat gaan wij doen?	Toelichting
	<p>Evaluatie beleidsadviescommissies</p> <p>Almelo heeft drie beleidsadviescommissies die het college op diverse terreinen van advies voorzien. Wij gaan samen met de commissies de huidige werkwijze evalueren om te bepalen of en hoe wij hier verder mee willen. In geval van voortzetting zetten wij in op het doorvoeren van enkele aanpassingen die passen bij de gewijzigde (regisserende) rol van de lokale overheid.</p>
<p>Onderzoek doen naar de gemeentelijke organisatie en de stad</p>	<p>Risicomanagement</p> <p>In 2013 hebben wij het risicomanagementsysteem ingevoerd en hebben wij voor het eerst geprobeerd om kans op risico's nader te specificeren en mogelijke gevolgen te kwantificeren. In 2014 zetten wij deze aanpak voort en richten wij ons op een verdere verbetering van de analyses. Cultuur en gedrag inzake (managen van) risico's blijven wij onverminderd aandacht geven.</p> <p>Onderzoeken 2014</p> <p>In 2014 gaan de onderzoeksbureau van o.a. gemeente Enschede, Hengelo en Almelo samen in een regionale onderzoeksorganisatie (Kennispunt). Het onderzoeksprogramma voor 2014 is nog niet opgesteld, maar mogelijke onderzoeksonderwerpen voor 2014 zijn de spreiding van stedelijke voorzieningen, aantrekkelijkheid en waardering binnensteden, demografie en de effectiviteit van de regionale samenwerking. Ongeacht de inhoud van het programma wordt voor Almelo o.a. gewerkt aan de Trendmonitor en nieuwe bevolkingsprognoses.</p>
<p>Het bestuur en de directie ondersteunen bij financiële en organisatorische onderwerpen</p>	<p>Contractenbeheer</p> <p>Opzetten en beheren van een organisatie-breed systeem voor contractbeheer conform de afspraken die met de raad in het verbeterprogramma hierover zijn gemaakt (zie ook paragraaf bedrijfsvoering).</p> <p>Lerend vermogen</p> <p>Wij willen prestaties verbeteren door te leren van ervaringen en eventuele fouten. Wij laten gericht onderzoeken doen naar de prestaties die wij leveren. Wij zorgen voor handzame analyses en conclusies. Wij komen met gerichte voorstellen om prestaties te verbeteren.</p>

Wat gaan wij doen?	Toelichting
	<p>Belangrijke speerpunten zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Risicomanagement - Verbeteren projectsturing en – beheersing; - Lean & mean inrichten van de p&c-cyclus;_ - Bij de sector Bestuur en Organisatie ondergebrachte juridische control laten aansluiten bij de financiële- en beleidsmatige control van de eenheid Concerncontrol en Advies, zodat één integrale aanpak voor control ontstaat. <p>Vergroten van (informele) conflictoplossing Er moet meer aandacht zijn in de organisatie voor de mogelijkheid om mediation in te zetten. De eerste stap is dat bij bezwaar altijd gebeld wordt met de bezwaarmaker, vervolgens kan desgewenst premediation worden ingezet (door gemeente) en als laatste stap nog mediation (door externe).</p>
<p>Woordvoeren voor bestuurders en interne en externe communicatie voeren</p>	<p>Communicatieve kracht organisatie versterken In Almelo willen we de kwaliteit van besluitvorming versterken en verbinding zoeken met iedereen die bij Almelo betrokken is. Het aspect communicatie is hierbij belangrijk onderdeel. In 2014 willen we een trainingsprogramma ontwikkelen en uitvoeren voor medewerkers van de sectoren die bij de voorbereiding van beleid en besluitvorming betrokken zijn.</p> <p>Stelselherziening onderscheidingen Wij actualiseren het huidige stelsel van onderscheidingen om zo meer ruimte en flexibiliteit te creëren voor het waarderen van bijzondere prestaties van onze inwoners. Wij introduceren nieuwe onderscheidingen gericht op de jeugd.</p> <p>Andere invulling internationaal beleid / jumelage Wij streven naar een vernieuwing en intensivering van de stedenbanden door middel van projectmatige samenwerking. Energie en verkeer zijn daarbij belangrijke thema's. Wij kijken naar mogelijkheden om jeugdeducatieprojecten op te zetten.</p>
<p>De ambtelijke organisatie leiden (organisatieontwikkeling)</p>	<p>Organisatie- verandering In 2013 is de structuur van de organisatie gewijzigd. Doel van de verandering is om procesgericht te gaan</p>

Wat gaan wij doen?	Toelichting
	<p>werken, rol van regisserende gemeente te faciliteren, impuls te geven aan dienstverlening en mogelijk te maken dat dat uitvoerende taken door derden worden uitgevoerd.</p> <p>Compacte overheid Een regisserende overheid doet zelf minder. Taken worden overgedragen aan anderen. Door minder met details in uitvoering bezig te zijn en ons te richten op de hoofdlijnen kan de organisatie krimpen. Vanaf de start van de bezuinigingen in 2010 is een netto formatie reductie van ruim 156 FTE gerealiseerd. De werkelijke personeelssterkte vertoont een teruggang met 173 FTE. Voor 2014 is een verdere krimp van de organisatie van ruim 29 fte voorzien.</p> <p>IBO In 2013 zijn stappen gezet om de bedrijfsvoering van in ieder geval Almelo, Borne, Enschede en Losser en eventueel Hengelo samen te voegen in de Intergemeentelijke Bedrijfsvoeringsorganisatie (IBO). In 2014 wordt dit traject uitgewerkt. Het IBO-traject sluit aan bij de samenwerking binnen het 'Shared Services Netwerk Twente'. Binnen het SSNT werken de Twentse gemeenten, Regio Twente, Waterschap Regge & Dinkel en de Veiligheidsregio Twente samen. Een voorbeeld van deze samenwerking is de projecten 'Werken voor de Twentse overheid'.</p>
De gemeenteraad ondersteunen (met Rekenkamercommissie en griffie)	<p>Wisseling bestuur en verkiezingen In 2014 zijn er gemeenteraadsverkiezingen. Wij zetten verschillende instrumenten in om de opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen te bevorderen. De wisseling van bestuur wordt ondersteund met een opleidings- en introductieprogramma. Ook wordt door college en ambtelijke organisatie een memorandum / staat van de stad opgesteld .</p>
Bestuurlijke samenwerking in Regio Twente, Euregio, Netwerkstad Twente en VNG Financieren	<p>Bestuurlijke partnerschap in regio De belangrijkste bestuurlijke partners in de regio blijven in 2014 Regio Twente (inclusief Netwerkstad Twente) en provincie Overijssel. In 2014 wordt begonnen met de realisatie van de Ontwikkelagenda Netwerkstad Twente, het ruimtelijk-economische programma dat in 2013 is opgesteld door de vijf</p>

Wat gaan wij doen?	Toelichting
	<p>Netwerkstadgemeenten en de provincie voor de periode tot 2040.</p> <p>De samenwerking met Regio Twente richt zich allereerst op de GGD. Daarnaast wordt door de veertien Twentse gemeenten intensief samengewerkt om de decentralisaties op het gebied van de jeugdzorg en de Awbz voor te bereiden. De toekomst van de samenwerking in Twente zal ook in 2014 onderwerp van discussie zijn. Aan de ene kant wordt op steeds meer onderwerpen samengewerkt (bijv. bedrijfsvoering) of overlegd (bijv. decentralisaties). Aan de andere kant willen gemeenten, ook Almelo, bezuinigen op de samenwerking. Dit spanningsveld levert discussies op over de vraag welke taken regionaal worden behandeld, hoeveel dat gemeenten mag kosten en in welke structuur dat plaatsvindt.</p>

Indicator	Bron	Huidige waarde	Streefwaarde
Burger als kiezer Gemiddelde oordeel van burgers over de invloed van de kiezer en het waarmaken van beloften en plannen door het bestuur	Benchmark: waar staat je gemeente	5,7	6,0 <i>Gemeenteklasse 50.000 – 100.000 inwoners scoorde in 2010 een 5,9</i>
Burger als partner Gemiddelde oordeel van burgers over de mate waarin de gemeente burgers betreft bij de voorbereiding van beleid en bij de uitvoering van beleid	Benchmark: waar staat je gemeente	5,5	5,7 <i>Dit is gelijk aan het gemiddelde van de gemeenteklasse 50.000 – 100.000 inwoners</i>
Interbestuurlijk toezicht	Provincie	65%	75%

Dienstverlening

Missie

Dienstverlening is een belangrijke basistaak van de gemeente. Dienstverlening wordt niet alleen aan de inwoners van Almelo geleverd, maar ook aan bedrijven organisaties en instellingen. Almelo wil hierbij structureel aangesloten blijven bij de verwachtingen van de afnemers van onze dienstverlening.

Doelstelling om deze missie te realiseren:

Inwoners en bedrijven ervaren de gemeente Almelo als een betrouwbare en zorgvuldige overheid. Betrouwbaar in de zin dat de gemeente Almelo inwoners, bedrijven, organisaties en instellingen snel aan het juiste product helpt en helderheid verschaft over wat wel en niet mogelijk is.

Context en achtergronden
<p>Context</p> <p>Wij willen het huidige niveau van onze dienstverlening minimaal behouden en structureel investeren in de doorontwikkeling en verbetering van onze dienstverlening. Dit doen wij door:</p> <ul style="list-style-type: none">- onze dienstverlening vanuit het perspectief en de verwachtingen van onze afnemers in te richten.- de sector KCC verder te realiseren en op te bouwen.- onze digitale dienstverlening uit te breiden en te verbeteren.- zaakgericht werken als interne randvoorwaarde verder door te voeren.- onze dienstverlening via verschillende kanalen (internet, telefoon, post, balie) aan te bieden.- middel van kanaalsturing onze afnemers te verleiden en te sturen, om zoveel als mogelijk ons voorkeurskanaal (internet) te gaan gebruiken.- onze baliecontacten zoveel als mogelijk op afspraak te laten verlopen. <p>Met name de doorontwikkeling van onze digitale dienstverlening vanuit klantperspectief, het verder doorvoeren van zaakgericht werken en het verbeteren van de voor de dienstverlening noodzakelijke informatiehuishouding zijn hierbij voor 2014 speerpunten. Ook de realisatie en inrichting van het KCC (Klant Contact Centrum) vormt hiervoor een essentiële randvoorwaarde.</p> <p>Beleidskader</p> <p>De bestuurlijke opdracht het verschil maken met daarin de drie thema's</p> <ul style="list-style-type: none">- Sturing en Regie (externe oriëntatie, politieke sturing, mens & organisatie en het nieuwe werken)- Dienstverlening (KCC & zaak en procesgericht werken)- Organisatie inrichting (nieuwe organisatiestructuur met KCC & sourcing) <p>vormt het beleidskader voor dit onderdeel.</p>

Wat willen wij bereiken
<p>Wij willen onze dienstverlening zodanig inrichten, dat afnemers van deze dienstverlening de gemeente Almelo ervaren als betrouwbare en zorgvuldige overheid. Betrouwbaar in de zin dat de gemeente Almelo inwoners, bedrijven, organisaties en instellingen snel aan het juiste product helpt en helderheid verschaft wat wel en niet mogelijk is. Hierbij is onze dienstverlening intern efficiënt ingericht op basis van de faciliterende overheid waarbij dienstverlening via internet het voorkeurskanaal is.</p>

Wat gaan wij doen?	Toelichting
Opbouwen en realiseren van de sector KCC	In 2014 zal de nieuwe sector KCC verder worden opgebouwd en ingericht. Het KCC is o.a. verantwoordelijk voor de klantregie. Deze klantregie bestaat uit:

Wat gaan wij doen?	Toelichting
	<p>1. Regie op de afhandeling van klantcontacten. 2. Regie op termijnen van dienstverlening. 3. Regie op de dienstverleningskanalen. 4. Regie op telefonische bereikbaarheid. 5. Regie op samengestelde producten en casebeheer. 6. Regie op innovatie van dienstverlening.</p> <p>Het KCC zal ook gemeentebreed structureel aandacht vragen voor en sturen op het verbeteren van de gehele gemeentelijke dienstverlening.</p>
Slimmer werken	<p>In 2014 zullen steeds meer processen die volgens de lean management methodiek van slimmer werken zijn her- ontworpen, worden ingevoerd. Bij het herontwerp zijn zowel het verbeteren van de dienstverlening als het vereenvoudigen en zo efficiënt mogelijk inrichten van het proces belangrijke uitgangspunten.</p> <p>Er wordt in 2014 ook gewerkt aan 3 grote hoofdprocessen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vergunningverlening - Uitkeringsverstrekking - Planning & Control
Organisatie breed meer gaan gebruiken van de vastgestelde principes gemeentelijke dienstverlening 2012-2014.	<p>Er zijn 13 belangrijke principes voor de gemeentelijke dienstverlening opgesteld. Deze principes zijn in 2011 door het college vastgesteld. Slimmer werken maakt bij het herontwerp van de processen gebruik van deze principes.</p>
Gemeentelijke producten digitaal aanbieden via internet	<p>Internet is het gemeentelijke voorkeurskanaal voor dienstverlening. In 2014 gaan we:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Meer producten digitaal via internet aanbieden. - Het volume van het gebruik van het digitale kanaal verhogen. - De gemeentelijke website vervangen door een nieuwe website die is opgebouwd vanuit het perspectief van onze afnemers
Aandacht voor inwoners die minder digitaal vaardig zijn	<p>Samen met partners in de stad bekijken hoe deze inwoners toch meegenomen kunnen worden.</p>
Inrichten van het inschrijfloket RNI (<u>R</u> egistratie <u>N</u> iet <u>I</u> ngezetenen) op basis van nieuwe wetgeving onder regie van het ministerie van BZK.	<p>Almelo gaat een nieuwe functie vervullen voor de registratie van Niet Ingezetenen als enige gemeente in Twente. Niet Ingezetenen, die in Nederland willen</p>

Wat gaan wij doen?	Toelichting
	werken dienen zich eenmalig bij een RNI gemeente te laten registreren. Na juiste vaststelling van de identiteit ontvangen ze een bsn-nummer waarmee unieke registratie is gerealiseerd.
Verrichten pilot overbrengen front-office taken belastingen naar het GBT (Gemeentelijk Belastingkantoor Twente)	<p>In 2014 zal er een pilot worden uitgevoerd om te bekijken op welke wijze het GBT frontoffice taken op het gebied van belastingen van ons kan overnemen.</p> <p>De backoffice taken zijn in 2013 al overgedragen aan het GBT.</p>
Ontwikkeling MGBA – Modernisering Gemeentelijke Basis Administratie	De nieuwe MGBA is één van de nieuwe basisadministraties. In 2014 zijn wij voornemens nieuwe burgerzakenmodulen aan te schaffen en in te voeren, waarbij onze inwoners meer digitale mogelijkheden krijgen.
Ontwikkelen stuur en managementinformatie op het gebied van gemeentelijke dienstverlening	<p>Het is van belang kerninformatie te hebben over de kwaliteit en andere belangrijke aspecten van de gemeentelijke dienstverlening.</p> <p>Hiermee kan op basis van feiten en goede informatie effectief worden gestuurd. Dit betekent dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dienstverleningsprocessen worden voorzien van meetbare kwaliteitskenmerken en indicatoren - Er over de kwaliteit hiervan zal worden gerapporteerd - De indicatoren zoals onderin dit programmaonderdeel dienstverlening binnen de begroting, nog volop in ontwikkeling zijn en zullen worden uitgebreid.
Structureel organiseren van afnemersfeedback	Op voor onze afnemers (inwoners, bedrijven, organisaties en instellingen) zeer eenvoudige manier organiseren van afnemersfeedback m.b.t. de beleefde kwaliteit van dienstverlening. Dit zo snel mogelijk na het moment van de geleverde dienstverlening. De realisatie zal via een groeipad verlopen.
Verbeteren informatiehuishouding dienstverlening en sector KCC	<p>Een goede informatiehuishouding is essentieel om gemeentelijke dienstverlening te kunnen verlenen. In 2014 hebben in ieder geval de volgende onderdelen prioriteit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De implementatie van het Klant Contact Systeem (KCS). - De implementatie van het kennisstelsel voor dienstverlening

Wat gaan wij doen?	Toelichting
	- De vervanging van de gemeentelijke website (eerder apart genoemd)

Indicator	Bron	Huidige waarde (2012)	Streefwaarde (2015)
Een beller heeft bijna altijd en snel het eerste contact met de gemeente Almelo.	Management informatie telefonie Percentage succesvolle totstandkoming 1 ^e contact Maximale wachtduur tot totstandkoming 1 ^e contact	88% 50% 84%	99% 90% < 1 minuut 95% < 3 minuten
% telefoontjes dat binnen het KCC afgehandeld kan worden.	Management informatie nog te ontwikkelen	nu nog niet te meten	>= 80%
Beschikbaarheid en gebruik digitaal kanaal	a) % van gemeentelijke producten die wettelijk digitaal kan worden aangeboden en ook daadwerkelijk digitaal beschikbaar is b) % van totaal van de producten die digitaal wordt aangeboden en waarbij het volume van dat product op het digitale kanaal >= 50% is t.o.v. de andere kanalen	5-10 % (schatting) 1-2 % (schatting)	>= 60% >= 40% van het totaal van de aangeboden digitale producten
Maximale periode die afnemer moet wachten bij het realiseren van een afspraak	Managementinformatie G-BOS	Nu nog niet gemeten	95% van de gevallen <= 5 werkdagen. 99% van de gevallen <= 10 werkdagen.

Wat mag het kosten

De beantwoording van deze vraag vindt plaats door het presenteren van een aantal tabellen.

Als eerste wordt een overzicht gepresenteerd waarbij de begroting 2014 wordt afgezet tegen de begroting 2013 en de jaarrekening 2012. Hierbij wordt opgemerkt dat de cijfers voor 2014 betrekking hebben op de structurele uitgaven terwijl de realisatie 2012 en de begroting 2013 ook incidentele mutaties verantwoord zijn. Als tweede wordt een overzicht gepresenteerd met structurele baten en lasten per product. Hierdoor ontstaat meer inzicht in de baten en lasten per product. Tevens is het meerjarig verloop van het te programma zien. Dit is op basis van bestaand beleid waarbij de meerjarige bezuinigingen zijn verwerkt. Ook is de voortgang van de bezuinigingen binnen dit programma opgenomen.

	realisatie	begroting	begroting
(bedragen x 1.000 euro)	2012	2013	2014
Lasten	20.521	24.332	29.138
Baten	5.777	13.969	13.460
Resultaat voor bestemming	14.744	10.363	15.678
<i>Mutaties reserves</i>			
Storting	6.535	3.902	2.844
Onttrekking	4.130	1.452	970
Resultaat na bestemming	17.149	12.813	17.551

Onderverdeling in producten	Lasten	Baten	Saldo	Meerjarig saldo		
Product (bedragen x 1.000 euro)	2014	2014	2014	2015	2016	2017
B650 publiekszaken	3.208	1.301	1.907	1.907	1.807	1.807
B651 saldi kostenplaats	10.793	11.711	-917	-1.762	-2.027	-2.297
B653 onvoorzien/ nog toe te rekenen	5.327	416	4.901	2.106	2.618	4.876
B655 bestuursorgaan/regionale samenwerking	1.495	1	1.495	1.495	1.495	1.405
B656 bestuursondersteuning	6.811	32	6.779	6.699	6.699	6.699
	27.635	13.460	14.164	10.445	10.592	12.490
B657 raad en griffie	1.411	0	1.411	1.411	1.411	1.411
B658 rekenkamer	102	0	102	102	102	102
	1.514	0	1.514	1.514	1.514	1.514
Saldo voor bestemming	29.148	13.460	15.678	11.958	12.105	14.003
B650 publiekszaken	76	0	76	76	76	76
B651 saldi kostenplaats	2.768	970	1.798	1.798	1.798	1.798
<i>Mutaties reserves</i>	2.844	970	1.873	1.873	1.873	1.873
Saldo na bestemming	31.992	14.431	17.551	13.832	13.979	15.877

De cijfers zijn inclusief de structurele mutaties zoals opgenomen in de voorjaarsnota 2013, jaarschijf 2014 en de mutaties zoals toegelicht in hoofdstuk 2 van deze begroting 2014.

Mutaties (bedragen x 1.000 euro)	Bedrag 2014
Integrale veiligheid	120
Aanpassen bijdrage verbonden partijen	170
Beheerlasten exploitatie en aanpassing huuropbrengst IISPA	130

Incidentele mutaties voor de jaarschijf 2014 in dit programma zijn. Deze mutaties zijn nog niet in bovenstaand overzicht opgenomen.

Mutaties (bedragen x 1.000 euro)	Bedrag 2014
Modernisering GBA	100
Organiseren verkiezingen	10
Wisseling college en raad	150
Bestuursopdracht samenvoeging bedrijfsvoering	100
Versterken weerstandsvermogen	950
Verhoging ABP premie	600
Extra kosten beveiliging	60

De bovenstaande onderverdeling in producten is inclusief de volgende bezuinigingen voor de jaarschijf 2014:

Bezuinigingen bestuurskracht en bestuurscultuur

Bezuiniging 2014	Bedrag 2014	Hoe wordt hier in 2014 invulling aan gegeven?
Sluiten geboorteloket ziekenhuis (VJN 2012)	18.000	Loket is gesloten. Openstaande bezuiniging wordt via een personele bezuiniging in 2014 ingevuld.
Belastingmaatregelen (VJN 2012)	700.000	De tarieven OZB worden verhoogd.
Verminderen politieke ambtsdragers college en ondersteuning (VJN 2011)	151.000	In de Voorjaarsnota 2011 is opgenomen dat vanaf 2014 het aantal wethouders zal verminderen. Dit gaat na de verkiezingen 2014 in.
Deregulering en zaak- en procesgericht werken (VJN 2011)	500.000	In 2014 wordt de laatste fase van de eerder ingezette personele bezuiniging geconcretiseerd. Hierbij wordt de totale nog openstaande taakstelling ingevuld. Dit betekent dat in 2014 ook de openstaande taakstelling voor 2015 gerealiseerd wordt. Zie de paragraaf Bedrijfsvoering onderdeel personeel voor meer informatie.

3.2 Aantrekkelijke stad

Onderdeel	Feitenkaarten
Economie	1. Economie bevorderen
Wonen en grondzaken	3. Grond en vastgoed beheren 4. Woonklimaat bevorderen
Verkeer en vervoer	2. Bereikbaarheid
Sport	5. Sport bevorderen
Cultuur	6. Cultuur bevorderen

Economie

Missie

De gemeente Almelo maakt serieus deel uit van een keuzeproces die mensen doorlopen op zoek naar een nieuwe woonplaats, bedrijven naar een nieuwe vestigingsplaats en toeristen en recreanten voor hun vrijetijdsbesteding. Daartoe wil de gemeente een krachtige economie bezitten die een spil is voor zowel de lokale als (sub) regionale arbeidsmarkt en zodanige hoogwaardige mogelijkheden hebben dat de stad een grote aantrekkingskracht op bedrijven en werknemers uitoefent. Een ondernemende stad derhalve.

Context en achtergronden

Almelo is een belangrijke faciliteerder/ondersteuner van het Twentse bedrijfsleven. Het is een stad die veel werk biedt (ruim 41.000 full- en parttimebanen). De eigen inwoners profiteren hiervan. Ruim 55% van de werkzame Almeloërs werkt in de eigen stad. Meer dan de helft van de banen (60%) is ingevuld door mensen die buiten Almelo wonen. Veel van deze mensen komen uit de omliggende gemeenten. Een kwart van de banen wordt door mensen uit Noord-Twente vervuld en een ander kwart door mensen uit de Netwerkstad Twente. Almelo vervult dus een sterke regionale werkgelegenheidsfunctie. De belangrijkste sector is de industrie met een werkgelegenheidsaandeel van ruim 21%, kort daarop gevolgd door de gezondheidssector. Met een marktaandeel van 15% heeft Almelo de meeste high tech werkgelegenheid van Twente.

De sociale opbouw van Almelo is relatief zwak. Een grote groep mensen heeft moeite om te participeren op de arbeidsmarkt. Ongeveer 18% van de inwoners is niet in staat om zonder hulp van de overheid in inkomen of werk te voorzien. Versterking van de economische structuur dient daarom hand in hand te gaan met investeringen in deze groepen. Alleen op die manier zullen ook Almeloërs die een marginale positie op de arbeidsmarkt bekleden mee kunnen liften met de economische stijging.

Deze context en achtergrond is beschreven in de Economische Visienota "De Ondernemende stad". In de missie is aangegeven dat het eindperspectief een ondernemende stad is. Almelo koestert haar ondernemers en wil hen de ruimte geven. Ondernemerschap houdt de stad gezond. Ondernemerschap levert arbeidsplaatsen op en die zijn nodig om Almeloërs in voorspoed te laten leven. Uiteindelijk gaat het in de ondernemende stad om de inwoners. Zij willen een stad waar het leven goed is. Om de ondernemende stad te realiseren zijn twee profielen ontwikkeld: *Vitaal Ondernemerschap* en *Quality of life*.

Vitaal ondernemerschap: ondernemerschap is essentieel voor een gezonde economie. In de ondernemende stad lopen ondernemers voorop in ontwikkelingen. Zij weten zich goed staande te houden in de soms hevige en wereldwijde concurrentiestrijd. Goed ondernemerschap genereert groei, waardoor extra banen ontstaan. De doelstelling binnen dit kader is daarom het stimuleren van stuwende bedrijvigheid.

Hiervoor zijn de volgende bijdragen belangrijk:

- aantrekken van nieuwe ondernemingen en ondersteunen starters,
- betrokkenheid kennisoverdracht,
- dienstverlening aan ondernemers en
- ruimte + bijbehorende infrastructuur beschikbaar stellen en onderhouden.
- benutten potentie regionale samenwerking, met name op het gebied van profilering en acquisitie.

Quality of life: de ondernemende stad zorgt goed voor haar inwoners. Het leven dient prettig te zijn in Almelo.

De geboden kwaliteit van woonruimte, omgeving van de stad, goede voorzieningen op velerlei vlak zijn hiervoor nodig. Met name de balans tussen stad en groen aangevuld met water biedt Almelo kansen.

De verzorgende bedrijvigheid speelt een centrale rol in dit profiel omdat zij van groot belang is voor het vestigingsklimaat dat bedrijven willen zien in een gemeente.

Daarom is het van belang dat bijdragen geleverd worden aan:

- goede voorzieningen (winkels, markten, horeca, wijkvoorzieningen)
- recreatie en toerisme
- wonen (woningaanbod en woonomgeving).

Wat willen wij bereiken

We willen bereiken dat vestigingsplaatsvoorwaarden zodanig zijn dat bedrijven en bewoners voldoende aanleiding hebben om zich aan Almelo te blijven binden en voorts dat nieuwe bedrijven, werknemers en potentiële bezoekers op basis daarvan besluiten in Almelo zich te vestigen respectievelijk te bezoeken. Wonen en werken in Almelo levert meerwaarde op.

Wat gaan wij doen?	Toelichting
<i>Activiteit zoals vermeld op de feitenkaarten.</i>	<i>Wat gaan wij doen in 2014.</i>
Subsidie verstrekken voor stads promotie, VVV en evenementen	Wij hebben een budgetsubsidieovereenkomst met Stichting Almelo Promotie tot en met 2015. Het subsidiebedrag is jaarlijks € 661.750 en de uitvoering vindt plaats op basis van jaarlijkse prestatieafspraken.
Beleid maken voor Almelo en de regio, zoals voor de haven, bedrijventerreinen, toerisme en detailhandel	Havenbeleid In 2014 komt er naar verwachting een Gemeenschappelijk Havenschap Twente. Diverse taken die samenhangen met de haven worden hierdoor geregionaliseerd. De wijze waarop is afhankelijk van een onderzoek dat voor 2014 is afgerond. In 2013 is een bedrijventerreinvisie opgesteld, dat de leidraad vormt voor bedrijventerreinbeleid in 2014. Kantoren In netwerkstadverband is structureel aandacht voor de aanpak van kantorenleegstand. De kantorenvisie netwerkstad die door de raad is vastgesteld moet nog lokaal uitgewerkt worden. In afstemming met de netwerkstad dient een plan van aanpak opgesteld te worden hoe het beleid uit te voeren. Besluitvorming over de uitwerking is in de loop van 2014 te verwachten, mede afhankelijk van

Wat gaan wij doen?	Toelichting
	<p>afstemming binnen de netwerkstad en de nog te verwachten pilot van de Provincie Overijssel.</p> <p>Economische Visie Het betreft hier een actualisering van de in 2009 / 2010 vervaardigde nota “de ondernemende stad”.</p> <p>Deregulering We maken deel uit van een overleg met de Kamer van Koophandel, netwerkstadgemeenten en partijen uit het bedrijfsleven. Met dereguleringsinitiatieven die hieruit voorkomen willen we via project Slimmer Werken en het Klant Contact Centrum ons voordeel doen.</p> <p>Toerisme Toeristisch beleid staat in 2014 in teken van de overheveling van de toeristenbelasting naar Stichting Almelo Promotie.</p> <p>Detailhandel Detailhandel beleid wordt in 2014 uitgevoerd conform de detailhandelbeleidsvisie die medio 2013 in de raad is vastgesteld. Bepalend voor detailhandel is de mogelijke komst van een nieuw Heraclesstadion. Belangrijk aandachtspunt is de veranderde marktomstandigheden en de daaruit voortvloeiende leegstandsproblematiek.</p> <p>Bedrijventerreinen We zijn bezig met de actualisering van de bedrijventerreinvisie netwerkstad. De bijgestelde behoefteramingen aan bedrijventerreinen worden geconfronteerd met de actuele stand van zaken bij bedrijventerreinen in de Netwerkstad. Vervolgens zijn de resultaten van die confrontatie onderdeel van voorstellen die passen in het strategisch programmeren Onwikkelagenda netwerkstad. De resultaten kunnen ook gevolgen hebben voor het grondbedrijf.</p> <p>Horecavisie Een concept van een visie op hoofdlijnen wordt door EZ in samenspraak met ondernemers ontwikkeld, een en ander volgens de principes van het verschil maken. De visie zal zo spoedig mogelijk als de capaciteit toelaat in procedure gebracht worden. Gestreefd wordt naar besluitvorming in de raad in het eerste kwartaal van 2014.</p>

Wat gaan wij doen?	Toelichting
	<p>Innovatie</p> <p>Er wordt binnen Netwerkstad Twente, Regio Twente en Provincie Overijssel sterk ingezet op innovatie en duurzaamheid.</p> <p>De regio focust op High Tech Materials en Systems. Een en ander conform het topsectorenbeleid van het Rijk, hetgeen voor de innovatieve maakindustrie van Almelo een extra impuls kan geven voor verdere groei. In 2014 is het doel ervoor te zorgen dat georganiseerde ondernemers, zoals IKT, Regionaal Ondernemerscontact Business tot Business, Duurzaam Netwerk Almelo, KOBA etc. op lokaal en regionaal niveau tijdig en goed geïnformeerd aanhaken bij alle ontwikkelingen.</p> <p>Voorts zijn er gedurende het jaar diverse andere beleidszaken met een economische relevantie, waaronder interne projecten als de Binnenstad en de waterboulevard en ook herijking Masterplan En externe, zoals de vernieuwing van de omgevingsvisie van de Provincie Overijssel.</p>
Subsidie verstrekken voor de markt, een marktmeester betalen en de kermis organiseren	<p>In 2014 subsidiëren we de markt met een gemiddeld bedrag van € 4.807/marktdag, We geven vervolg aan inspanningen om de markt te verzelfstandigen. De marktmeester is in functie zolang de subsidierelatie in huidige vorm bestaat.</p> <p>In 2014 wordt wederom de kermis georganiseerd.</p>
Rentelasten betalen en –baten ontvangen, over geldleningen en de verhuur van bedrijfspanden (IGM)	<p>Ook in 2014 wordt de directie en het secretariaat daarvan van de IGM uitgevoerd door de gemeente Almelo. Ook in 2014 verwachten wij nieuwe aanvragen van bedrijven die moeilijkheden hebben met hun bancaire relatie en derhalve de hulp inroepen van de IGM.</p>
Subsidie verstrekken voor recreatieparken en recreatieve fietspaden	<p>In 2014 subsidieert Almelo de recreatieparken en de recreatieve fietspaden. De subsidie (peildatum 2013) is € 1,31 per inwoner voor de parken. De subsidie voor de fietspaden is € 0,80 per inwoner. Met 72.651 inwoners respectievelijk een bedrag van € 95.172 en € 58.120.</p> <p>Ook in 2014 spreekt Almelo zich uit voor afstoting van de parken. De fietspaden vallen daarbuiten, de subsidiering daarvan blijft in onze opvatting een overheidstaak.</p> <p>Vooralsnog zijn we juridisch gehouden aan de subsidiering.</p> <p>Deze samenwerking is vastgelegd in de Regeling Regio Twente. De relevante bepalingen m.b.t. recreatie en toerisme zijn artikel 4, lid 2, sub 7 en artikel 5, lid 1 sub 7.</p>

Wat gaan wij doen?	Toelichting
	<p>Specifiek gaat het om lid d van laatst vermeld artikel: <i>de aanleg, het onderhoud en het beheer van publieke toeristisch / recreatieve voorzieningen die hetzij op zichzelf, hetzij in routeverband, hetzij door opname in arrangementen, een bovenlokaal karakter hebben.</i></p> <p>Op grond van artikel 193 van de Gemeentewet is de in de door de regio raad vastgestelde begroting van Regio Twente opgenomen bijdrage daarom voor de gemeenten een verplichte uitgave</p>
Bedrijven voor Almelo aantrekken en relaties onderhouden via accountmanagers	<p>Accountmanagers zijn in 2014 ambtelijk gesprekspartner voor bedrijven die zich in Almelo willen vestigen of verblijven.</p> <p>In netwerk stedelijk kader is regionale acquisitie in eerste aanleg ondergebracht bij 'Port of Twente'. Het regionaal samenwerkingsverband tussen de 4 O's (Overheid, Ondernemers, Onderwijs en Onderzoek) op het terrein van watergebonden logistiek en distributie.</p> <p>Wat betreft High Tech Materials en Systems is dat neergelegd bij Kennispark Twente.</p> <p>De coördinatie is in handen van de netwerk stedelijke werkgroep acquisitie en accountmanagement</p>

Indicator	Bron	Huidige waarde	Streefwaarde
Positie in ranglijst top 50 economisch best presterende gemeenten	Louter	plaats 52	plaats 50
Aantal part- en fulltime arbeidsplaatsen	BIRO- Provincie Overijssel	40.430	40.200
Aantal toeristische bezoekers aan Almelo	NBTC / NIPO	321.000	350.000
Leegstand kantoren	Nota Kantorenvisie Leegstandsmonitor	14.600m ²	10.000m ²

Wonen

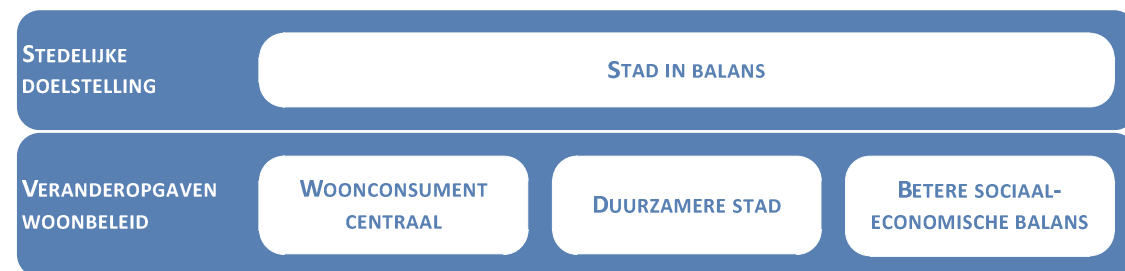
Missie

De gemeente biedt haar burgers een hoogstaand en duurzaam woonmilieu. De ambitie voor wonen is aangegeven in de gemeentevisie 2015: "Het wonen in Almelo is van een hoog niveau, dankzij de kwaliteit van de bebouwing, de groene setting en de ligging in een fraai landschap. Er zijn allerhande voorzieningen binnen handbereik. Almelo heeft de mogelijkheid om mensen die hoge eisen stellen aan hun woonomgeving een plek te bieden waar aan deze eisen tegemoet wordt gekomen." Hierbij wordt tevens een verbinding gelegd tussen wonen en zorg: het is de bedoeling dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen.

Als het gaat om een "hoogstaand en duurzaam woonmilieu" wordt dat verder gepreciseerd door het wonen en de keuzevrijheid van de bewoners centraal te stellen. Het streven is erop gericht, dat ieder individu zal kunnen kiezen hoe hij/zij wil wonen (huur/koop, woningtype, prijsklasse, e.d.). In de Woonvisie Almelo 2020 is dit nader uitgewerkt in de veranderopgaven woonbeleid.

Context en achtergronden

In de nieuwe Woonvisie is een visie op wonen en leven in Almelo 2020 ontwikkeld. Hierin zijn doelen geformuleerd die helpen het toekomstbeeld "Stad in Balans" te verwezenlijken. Het beleidsterrein wonen levert daaraan een belangrijke bijdrage. Door mensen meer invloed te geven op hun woonsituatie, in te zetten op een toekomstbestendig aanbod van woningen en woonmilieus én door een betere sociaal economische balans te faciliteren. Dat zijn de drie veranderopgaven die zijn uitgewerkt in deze Woonvisie. Dit is in onderstaande figuur weergegeven.

De Woonvisie Almelo 2020 is juli 2012 door de raad vastgesteld, waarna deze als basis dient voor het uit te voeren woonbeleid en het maken van prestatieafspraken met de betrokken partijen.

De aantrekkelijkheid van het wonen in Almelo is van vele factoren afhankelijk. De uitkomsten van de Stadsfoto geven aan waar de belangrijkste kansen en bedreigingen liggen voor de stad. In het analysemiddel voor de stad is bij de woonomgeving aangegeven: relatief veel grote koopwoningen (kans), relatief veel sociale huur (bedreiging) en relatief weinig stedelijke voorzieningen (bedreiging).

Maatschappelijke ontwikkelingen:

- Uit woononderzoeken blijkt dat er behoefte is aan ruimte en kwaliteit;
- De burger wil meer zeggenschap over de inrichting van het woonmilieu waarin hij leeft en meer mogelijkheden om zelf te kunnen kiezen waar hij wil wonen en meer invloed op de uitstraling en indeling van de woning;
- De aspecten als leefbaarheid, veiligheid, duurzaamheid, toekomstgericht, een aantrekkelijke woonomgeving worden steeds belangrijker;
- De wensen van senioren ten aanzien van het wonen veranderen. Het comfort van de woning wordt steeds belangrijker gevonden;
- De stagnerende doorstroming en de gestegen woningprijzen van de jaren negentig tot 2008 treffen alle geledingen van de woningmarkt;

- De onzekere economische en demografische ontwikkelingen hebben een duidelijke invloed op de woningmarkt;
- De toekomst van de woningmarkt zal mede afhangen van de ontwikkeling van de hypotheekrente, inkomensontwikkeling en beschikbare kredietfaciliteiten.

Beleidskaders

Belangrijke kaders voor de nieuwe Woonvisie, zijn het Masterplan Almelo, de vigerende beleidsuitgangspunten van 'Stad in Balans', het collegeakkoord 2010 – 2014 en het rijks- en provinciaal beleid op het terrein van wonen en leven.

Wat willen wij bereiken

Het beleidsterrein wonen levert een belangrijke bijdrage aan het toekomstbeeld van "Almelo stad in balans" door:

- mensen meer invloed te geven op hun woonsituatie. Almelo wil zich onderscheiden als dé stad waar de woonconsument zelf kan bepalen hoe hij wil wonen en ook de ruimte heeft om die gewenste woonsituatie vorm te geven.
- in te zetten op een toekomstbestendig aanbod van woningen en woonmilieus. Almelo wil zich onderscheiden als duurzame stad. Onder duurzaam verstaat Almelo niet alleen een schoon milieu maar ook een veilige, leefbare, toegankelijke en toekomstbestendige stad.
- een betere sociaal economische balans te faciliteren. Almelo streeft naar een betere sociaal economische balans dan nu het geval is, door perspectief te bieden aan de inwoners zelf en door het binden van midden- en hogere inkomens.

Wat gaan wij doen?	Toelichting
Uitvoeren Woonvisie Almelo 2020	De komende jaren zal aan de veranderopgaven: woonconsument centraal, duurzamere stad en betere sociaaleconomische balans worden gewerkt. De uitvoering is gebaseerd op het principe 'Het verschil maken'. Samen met de inwoners en de belangrijkste partners in de stad wordt gewerkt aan deze opgaven. Daarbij krijgen inwoners en partners meer verantwoordelijkheden en vervult de gemeente vooral een regisserende en faciliterende rol. In 2013 zijn de prestatieafspraken met de woningbouwcorporaties uitgewerkt. Deze worden in 2014 gemonitord.
Uitvoeren besluit VJN2012, Grondbedrijf / Woningen	Wat betreft de woningbouw te kiezen voor de Mediaanvariant. De prognose voor de uitgifte van bouwgrond van woningen voor de komende vier jaar te verminderen. Geen nieuwe sociale woningbouw meer toe te voegen.
Uitvoeren Prestatieafspraken woningbouw met de provincie 2010 t/m 2014	De prestatieafspraken benadrukken de gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente en provincie ten aanzien van het woonbeleid. Gemeente en provincie beschouwen dit afsprakenkader als een werkdocument dat de gewenste resultaten vastgelegd voor het wonen in de gemeente Almelo.

Wat gaan wij doen?	Toelichting
	<p>De prestatieafspraken zijn gebaseerd op de afspraken die de gemeenten die deel uitmaken van de Netwerkstad Twente (Almelo, Borne, Enschede, Hengelo en Oldenzaal) afgestemd hebben. De onderdelen zijn: ruimtelijke kwaliteit, duurzaamheid & woonkwaliteit, woningbouw, en woonservicewijken.</p> <p>Deze prestatieafspraken worden jaarlijks verantwoord. In 2014 wordt gewerkt aan nieuwe afspraken voor de periode 2015 t/m 2019. Deze staan in het teken van regionale samenwerking.</p>
Met provincie, regio en corporaties beleid en afspraken maken over wonen	Regionale samenwerking op het gebied van wonen met provincie, gemeenten, corporaties en andere partijen en meer integrale afspraken in plaats van bilaterale sectorale afspraken tussen gemeenten en provincie.

Grondzaken

Context en achtergronden

Begin 2013 is de nota Vastgoedbeleid door het College vastgesteld. In deze nota, is uit het oogpunt van uniformiteit en duidelijkheid ten aanzien van de onderscheidende vastgoedcategorieën, het beleid nader vastgesteld. De uitvoering van dit beleid berust bij het team Vastgoed en Exploitatie.

Tevens is o.a. besloten dat:

- bij het verhuren van maatschappelijk vastgoed een kostprijsdekkende huur in rekening te brengen;
- wanneer het huidige huurcontract of de ingebruikgevingsovereenkomst niet voorziet in de kostprijsdekkende huur op kostprijsdekkend niveau te brengen;
- bij het verhuren van vastgoed Grondbedrijf een marktconforme huurprijs in rekening te brengen, conform de "Eindrapportage en advies; implementatie team Vastgoed";
- in het kader van "Het verschil maken" blijft, nadat duidelijk is dat het teamonderdeel Opstallen van het team Vastgoed over alle instrumenten beschikt die optimaal beheer van gemeentelijk vastgoed mogelijk maakt, gehele of gedeeltelijke uitbesteding van werkzaamheden een punt van aandacht, waarover het college te zijner tijd nader zal worden geïnformeerd.

In 2014 zullen als gevolg van bovenstaande besluiten de bijbehorende werkzaamheden zijn afgerond en de onderliggende overeenkomsten zijn gesloten. Tevens wordt, eveneens een onderdeel van de nota Vastgoedbeleid, het beheer verder geprofessionaliseerd.

Wat willen wij bereiken

De verdere implementatie van het intern of extern verhuren van ons maatschappelijk vastgoed maakt onderdeel uit van het Project Inrichting Vastgoed. Dit project willen wij in 2014 afronden.

Daarnaast willen wij, eveneens als onderdeel van bovengenoemd project, het beheer van Vastgoed verder professionaliseren. Uiteraard worden alleen die panden volledig beheerd die op de langere termijn noodzakelijk zijn ten behoeve van het uitvoeren beleid.

Vastgoed zal dan ook, op basis van de ABCD-lijst, nadrukkelijk verzoeken om helderheid ten aanzien van de planningshorizon van de onderliggende panden. Deze ABCD-lijst bevat alle panden in bezit van de gemeente. Per pand wordt een voorstel gedaan wat met er zou moeten gebeuren, bijvoorbeeld 'aanhouden voor lange termijn' of 'kan verkocht worden'. De Raad stelt vervolgens deze ABCD-lijst vast.

Er wordt zoveel mogelijk ingezet op verkoop van panden en areaal krimp. Dan komen immers de onderhoudskosten te vervallen en kan er een besparing worden ingeboekt. Hierbij moeten wij ons wel realiseren dat verkoop, gezien de huidige marktsituatie, nog wel enige tijd kan duren.

De panden die langdurig noodzakelijk zijn, worden conform nota vastgoedbeleid "sober en doelmatig" onderhouden.

In Netwerkstad verband is de afgelopen periode samengewerkt om na te gaan, te onderzoeken, hoe gemeenschappelijk het beheer van vastgoed verder geprofessionaliseerd kan worden en/of er besparing kunnen worden gerealiseerd.

Op korte termijn wordt onderzocht of gemeenschappelijk een aantal werkzaamheden gezamenlijk kunnen worden opgepakt. Daarop vooruitlopend heeft Enschede aangegeven de gemeente Almelo te willen begeleiden bij de invoering van prestatiecontracten ten behoeve van vastgoedbeheer. Als onderdeel hiervan willen wij tevens de installatieverantwoordelijkheid veilig en gestructureerd naar de markt brengen. Na volledige invoering van dergelijke contracten, verwachting begin 2015, wordt Vastgoed in staat gesteld de opgelegde bezuinigingsmaatregelen te realiseren. Bovendien zal dit eveneens resulteren in minder klachtenonderhoud en dus lagere beheerkosten.

Wat gaan wij doen?	Toelichting
Afsluiten huurovereenkomsten inclusief kruisjeslijst.	Hierdoor ontstaat duidelijk scheiding van verantwoordelijkheden tussen eigenaar en gebruiker. Verantwoordelijkheid is gelijk aan budget. Het afsluiten van deze overeenkomsten worden per type pand gerealiseerd. Denk hierbij bijvoorbeeld aan alle parkeergarages.
Inzetten op verkoop van panden, areaal krimp.	Vooruitlopend op verkoop wordt minimaal onderhoud uitgevoerd. Uiteindelijk komt onderhoudstaak en dus budget geheel te vervallen. Dit geldt bijvoorbeeld ook voor het huidige Stadhuis.
Uit de gerealiseerde verkoopopbrengst wordt een deel aangewend om andere panden op te waarderen met als doelwinst maximalisatie.	Dit ten behoeve van verkoop dan wel huur.
Gefaseerde invoeren Prestatiegericht onderhoud.	Onderhoud afstemmen op de benodigde functionaliteit, mogelijk door prestatiecontracten. Opnemer wordt onder regio van Vastgoed verantwoordelijk van al het klantenonderhoud.
Het uitstellen en of bundelen van onderhoud op basis van de herinspecties van de panden (conditiegericht onderhoud).	Door bijv. het schilderwerk nog een jaar uit te stellen en de onderhoudsinterval bij te stellen naar bijv. 4 jaar i.p.v. 3 jaar wordt een besparing gerealiseerd.
Vastgoed gaat invulling geven aan haar verantwoordelijkheid ten aanzien van duurzaamheid.	<p>Als basis van nota Vastgoedbeleid en wettelijke regelgeving, zoals de aanscherping Energielabel overheidsgebouwen vanaf 2013, moet er geïnvesteerd worden in de maatschappelijk objecten.</p> <p>Aangezien de huurder de financiële voordelen geniet worden deze investeringen doorberekend in de kostprijsdekkende huur. Uiteraard wordt er rekening gehouden met een redelijke terugverdientijd.</p>
Verder professionaliseren van beheer inclusief bijbehorende managementrapportages.	Binnen het project Inrichting Vastgoed worden de beheerprocessen verder geoptimaliseerd. Dit geldt ook voor de managementrapportage vanuit verhuuradministratie.
Inventarisatie buitensport fase 3.	Vastgoed is momenteel nog belast met het beheren en verhuren van alle buitensportaccommodaties. In navolging op de binnensport worden deze overgedragen aan het Sportbedrijf Almelo B.V.
Samenwerking met Netwerkstad gemeenten.	Indien, na afronding van het onderzoek naar mogelijke samenwerking op het gebied van vastgoedbeheer, mocht blijken dat dit voor de burger en/of de gemeente Almelo voordelen kan opleveren dan wordt verder invulling gegeven aan het onderliggende convenant.

Indicator	Bron	Huidige waarde	Streefwaarde
Waardering van de fysieke kwaliteit van de woonomgeving (perceptie verloedering)	Stadsmonitor	2,8 (2009)	< 2,9 (2014)
Woningbouwproductie, het percentage binnenstedelijk	BAG/CBS	Minimaal 50% en streven 60% binnenstedelijk	Minimaal 60% en streven 70% binnenstedelijk
Percentage huishoudens in Woonservicegebied	Sociale kaart	Streefwaarde 2015 = 50%	Streefwaarde 2015 = 50%
Woningbouwproductie, aantal woningen waarvan de start bouw is gepland.	VJN2012, Perspectiefnota grondexploitaties	57 (2013)	115 (2014)
Rangorde woonklimaat Nederlandse gemeenten	Louter	380	< 380

Verkeer en vervoer

Missie

Een goed bereikbare stad voor alle vervoersmodaliteiten. De stad is duurzaam veilig ingericht, zodat het aantal verkeersslachtoffers tot een minimum is teruggebracht. Er wordt gebruikt gemaakt van duurzame vormen van verkeer waardoor de leefbaarheid van de stad sterk is verbeterd. In de binnenstad is de fiets een van de belangrijkste vervoersmiddelen. Voor de grote afstanden wordt het openbaar vervoer en de auto gebruikt.

Context en achtergronden

Voor het goed functioneren van een (binnen)stad is het noodzakelijk om de bereikbaarheid van de stad voor alle modaliteiten op orde te hebben. Een stad functioneert (qua verkeer) goed als de binnenstad goed bereikbaar is per auto, fiets en openbaar vervoer en als er voldoende parkeergelegenheid aanwezig is. Voor de korte afstanden gaat de voorkeur uit naar de fiets. De fietsroutes vanuit de wijken naar het centrum en de fietssnelwegen dienen geoptimaliseerd en gerealiseerd te worden, zodat het fietsgebruik verder groeit. Bij alle vervoersvormen geldt dat de verkeersveiligheid en leefbaarheid centraal staat. Het verder omvormen van het gemeentelijk wegennet naar een duurzaam veilig wegennet heeft daarbij de hoogste prioriteit.

Missie

- Een goed bereikbare stad voor alle vervoersmodaliteiten.
- De stad is duurzaam veilig ingericht, zodat het aantal verkeersslachtoffers tot een minimum is teruggebracht.
- Er wordt gebruikt gemaakt van duurzame vormen van verkeer waardoor de leefbaarheid van de stad sterk is verbeterd.
- In de binnenstad is de fiets een van de belangrijkste vervoersmiddelen. Voor de grote afstanden wordt het openbaar vervoer en de auto gebruikt.

Binnenstad

De nieuwe binnenstad is een vanuit het oogpunt van verkeer en vervoer een kans om de doelstellingen op het gebied van verkeer en vervoer voor de binnenstad te realiseren. De volgende elementen zijn daarbij van belang:

- duurzaam veilig ingerichte binnenstad, zodat het autogebruik in de binnenstad wordt geminimaliseerd;
- goede bereikbaarheid van de binnenstad door parkeergarages goed te ontsluiten op het hoofdwegennet;
- verbeteren fietsbereikbaarheid van de binnenstad en de stallingsmogelijkheden voor de fietser;
- voldoende parkeergelegenheid voor alle functies in het centrum;
- minimaliseren van vrachtverkeer in de binnenstad.

Wat willen wij bereiken

Het faciliteren van de mobiliteit voor elke vervoerswijze, waarbij de leefbaarheid, verkeersveiligheid en het milieu zoveel mogelijk in stand worden gehouden c.q. worden verbeterd. Voor de binnenstad ligt daarbij het accent op het stimuleren van het openbaar vervoer en het fietsgebruik.

- Duurzaam veilige inrichting van het wegennet bij zowel nieuwe werken als onderhoudswerk;
- Toename van het fietsgebruik voor binnenstedelijke verplaatsingen;
- Hoogwaardig openbaar vervoer, betrouwbare dienstregelingen en goede halteaccommodaties;
- Via directe verbindingen met goede reis- en parkeerinformatie de binnenstad goed bereikbaar maken.

Wat gaan wij doen?	Toelichting
Vaststellen aanpassingen Parkeerbeleidsplan/ uitvoeringsprogramma "Parkeren optimaliseren 2013-2018"	<ul style="list-style-type: none"> - Professionaliseren parkeerorganisatie, nieuwe contracten voor parkeerbeheer en parkeereexploitatie straat- en garage parkeren; - Inrichten blauwe zonegebieden en betaald parkeren; - Digitalisering parkeerproducten.
Verbeteren bekendbaarheid en vindbaarheid P+R in Almelo	<ul style="list-style-type: none"> - Verbeteren en aanbrengen statische en dynamische bewegwijzering en informatieborden. Communicatiemiddelen, buitenreclame, promotionele acties en free publicity.
Verder werken aan de vervolmaking Fietsnelweg F35/ F36 (Fietsprojecten ISV3)	<ul style="list-style-type: none"> - F36, E. Gorterstraat – Haven NZ- De Grenzen - Sluiskade NZ - F35, Wierdensestraat, aansluiting Strausstraat/oversteek Wierdensestraat - F35, Wierdensestraat, kruispunt Badweg
Realiseren Burgemeester Schneiderssingel	<ul style="list-style-type: none"> - Start uitvoering aanleg fase 2 en 3 van de Burgemeester Schneiderssingel

Indicator	Bron	Huidige waarde	Streefwaarde
Aandeel bezoekers dat met fiets naar binnenstad komt	Omnibuspanel	51%	60%
Waardering parkeermogelijkheden in de gemeente (0 = slecht, 10 = goed)	Waar staat je gemeente, 1x 2 jaar	6,3	7
Waardering parkeermogelijkheden in de buurt (0 = slecht, 10 = goed)	waar staat je gemeente, 1x 2 jaar	6,6	7
Waardering openbaar vervoer in de gemeente (0 = slecht, 10 = goed)	Waar staat je gemeente, 1x 2 jaar	7,5	8
Waardering verkeersveiligheid gemeente (0 = slecht, 10 = goed)	Waar staat je gemeente; 1x 2 jaar	6,8	7
Waardering verkeersveiligheid buurt (0 = slecht, 10 = goed)	Waar staat je gemeente; 1x 2 jaar	6,4	7

Sport

Missie

Inwoners van Almelo zijn gezond en doen mee doordat iedereen in Almelo, zowel actief als passief sport kan beoefenen als vrijetijdsbesteding.

Context en achtergronden

In Almelo zijn ruim 70 sportverenigingen met meer dan 20.000 leden. Bovendien wordt er gesport in fitnesscentra, gezwommen in Het Sportpark en hardgelopen in de openbare ruimte. De sportparticipatie in Almelo ligt echter nog onder het landelijk gemiddelde, er is sprake van een relatief grote groep inwoners in een achterstandsituatie, ook op het gebied van sport en bewegen. Het is onze uitdaging om deze groep te stimuleren tot meer bewegen of sporten met een sociale stijging van onze inwoners tot resultaat. We streven dan ook naar een gedegen sportklimaat, waarin het voor iedereen mogelijk is om te sporten en waarin een grote groep Almeloërs graag sport en beweegt. Bij een aantrekkelijke stad hoort namelijk een vitale bevolking en een gedegen vrijetijdsaanbod, waaronder kwalitatief goede sportvoorzieningen en sportevenementen.

Een sportende en bewegende Almelose bevolking is van belang voor een sociale en gezonde leefomgeving. Participeren door te sporten en bewegen, draagt bij aan de gezondheid en welzijn van mensen. Hierbij focussen wij ons op de jeugd voor een levenslange sportparticipatie. Goede ervaringen met sport en bewegen tijdens de jeugd, heeft een levenslange impact en het meeste effect op de lange termijn.

Veel Almeloërs weten zelf een gezonde leefstijl te ontwikkelen door gezond te eten en voldoende te sporten of bewegen. Een focus op de groep mensen die dat niet kan, vooral mensen in een achterstand situatie, dient de sport- en beweegparticipatie te verhogen en daarmee bij te dragen aan een sociale stijging van de totale groep Almeloërs.

Sportaccommodaties zijn de basis van ons sportbeleid. Zonder voorzieningen kan er niet worden gesport. Er worden mogelijkheden geboden om in de openlucht en in overdekte sportaccommodaties te sporten, waarbij het beheer en de exploitatie voor de accommodaties wordt georganiseerd door Sportbedrijf Almelo. Sportbedrijf Almelo is al verantwoordelijk voor het beheer en de exploitatie van de gemeentelijke binnensportaccommodaties en het zwembad, in 2014 worden buitensportaccommodaties hieraan toegevoegd.

De bezuinigingsopgave voor sport is voor 2 x 500.000 euro. In samenwerking met Sportbedrijf Almelo wordt in 2014 maatregelen genomen om een deel van deze taakstelling te realiseren.

Op dit moment kent Almelo veel sportcomplexen. Door een concentratie en samenwerking van verenigingen op minder maar goed gefaciliteerde complexen, kunnen mensen en middelen gericht en efficiënter ingezet worden waarbij het voorzieningenniveau op peil blijft. Daarbij dient ook te worden gestreefd naar een multifunctioneel gebruik en een goede geografische spreiding. Dit geldt ook voor binnensportaccommodaties waar door o.a. sporttak specifieke en een andere roostering accommodaties worden afgestoten en efficiënter gebruik van de overige accommodaties bewerkstelligd kan worden. Sporters en sportverenigingen kunnen hier een bijdrage aan leveren door zelf werkzaamheden en taken ter hand te nemen.

Sport en sportverenigingen hebben kwaliteiten die kunnen bijdragen aan de oplossing van de maatschappelijke vraagstukken in het sociale domein en aan doelstellingen op andere beleidsterreinen. Wij streven daarom naar sterke en vitale sportverenigingen die hun maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen en een bijdrage leveren aan het gemeentelijke (sport)beleid.

Sportverenigingen vormen een belangrijke ontmoetingsplaats in de wijk en dragen bij aan het welzijn, de gezondheid en de participatie van Almeloërs in hun eigen buurt.

Daar waar nodig worden deze verenigingen ondersteund en worden zij toegerust zodat zij in staat zijn om deze bijdrage ook naar behoren te kunnen uitvoeren. Wij werken daarbij samen met o.a. sportbonden en Sportservice Overijssel. In de uitvoering heeft Sportbedrijf Almelo, met behulp van combinatiefunctionarissen, een belangrijke rol in deze.

Met de komst van de IISPA hebben wij een eerste stap gezet richting een actief topsportbeleid. Een kwalitatief hoogwaardige topsportvoorziening voor Almelo en de regio. De IISPA faciliteert sport, waarin de nadruk ligt op de verbinding tussen topsport en breedtesport, met specifieke aandacht voor talentontwikkeling, topsportondersteuning en topsportevenementen, passend bij de schaal van Almelo.

Beleidskader

Sociale Agenda 2020

Kaderstelling Sportbedrijf 2011-2014

Sportief Almelo, sportstimulering 2012-2016

Wat willen wij bereiken

Een gedegen sportklimaat, waarin het voor iedereen mogelijk is om te sporten en waarin een grote groep Almeloërs graag sport en beweegt. Dit willen we bereiken met:

- kwalitatief goede sportaccommodaties
- levenslange sportparticipatie door een focus op jeugd en de sociaal kwetsbare groep
- sterke en vitale sportverenigingen
- kwalitatief hoogwaardige topsportvoorziening en topsportevenementen

Wat gaan wij doen?	Toelichting
Aanbieden van sportaccommodaties en voorzieningen voor breedtesport en topsport.	Accommodaties zijn essentieel voor het kunnen beoefenen van sport. De veranderende omstandigheden brengen met zich mee dat er op een andere wijze naar de inzet van deze accommodaties gekeken wordt en dat er een focus ligt op clustering van accommodaties, sluiten van accommodaties of multifunctioneel gebruik van accommodaties, waardoor een maximale sportbeoefening mogelijk blijft in Almelo.
Subsidie verstrekken aan Sportbedrijf Almelo voor de exploitatie en het beheer van sporthallen en gymzalen, waaronder de IISPA.	Sportbedrijf Almelo exploiteert op een doelmatige wijze binnensportaccommodaties, waardoor het voor alle inwoners van Almelo mogelijk is te sporten en bewegen.
Subsidie verstrekken aan Sportbedrijf Almelo voor de exploitatie van het binnen- en buitenzwembad.	Sportbedrijf Almelo exploiteert op een doelmatige wijze het binnen- en buitenzwembad, waardoor het voor inwoners van Almelo mogelijk is te (leren) zwemmen.

Wat gaan wij doen?	Toelichting
Buitensportcomplexen onderhouden.	Op dit moment wordt het onderhoud aan buitensportcomplexen uitgevoerd door de gemeente. Sportbedrijf Almelo krijgt de uitvoerende taak overgedragen van het beheer/onderhoud van gemeentelijke buitensportaccommodaties.
Subsidie verstrekken aan Sportbedrijf Almelo voor het binnenhalen van topsportevenementen en ontwikkeling van toptalenten.	Sportbedrijf Almelo is verantwoordelijk voor de uitvoering van ons topsportbeleid, waarin de nadruk ligt op talentontwikkeling en evenementen.

Indicator	Bron	Huidige waarde	Streefwaarde
Deelname sport	Sociale stijging in kaart	46%	45%
Aantal bezoekers zwembad	Sportbedrijf Almelo	76.000	76.000
Aantal topsportevenementen	Sportbedrijf Almelo	4	4

Cultuur

Missie

- Stimuleren van cultuur als autonome maatschappelijke waarde,
- Via cultuur een bijdrage leveren aan de verbetering van het economische klimaat in de stad,
- Stimuleren van cultuur als bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit van de stad,
- Via cultuur een bijdrage leveren aan de kwaliteit van de maatschappelijke ontwikkeling van de stad.

Context en achtergronden

Een goed aanbod van culturele activiteiten en faciliteiten is voor veel mensen een belangrijke factor bij de keuze van hun vestigingsplaats. Volgens de Atlas voor Gemeente scoort Almelo steeds beter qua culturele attractiviteit (in 2012 plaats 45 van de 50 grootste gemeentes in Nederland, tegenover plaats 49 in 2009). Tegelijkertijd moeten we ook constateren dat de gemeente Almelo, gezien haar omvang, betrekkelijk laag staat op deze lijst. Met name het aanbod op het gebied van popmuziek en musea scoort lager dan in vergelijkbare steden. Wij scoren wel redelijk op het gebied van overige podiumkunsten, bibliotheek/literaire activiteiten, evenementen en bioscoop/filmdoeken. De aandachtgebieden voor de komende jaren zijn:

- Vraaggericht en meer flexibele organisatie van de kunsteducatie
- Gemeentelijke onderdelen verzelfstandigen
- Ontwikkelen collectioneringsbeleid beeldende kunst
- Verbeteren aantrekkelijkheid woonomgeving en binnenstad door kunst in de openbare ruimte

Beleidskader

Kadervisie Cultuur

Visie op kunst in de openbare ruimte

Sociale agenda 2020

Wat willen wij bereiken

- Talentontwikkeling, mogelijkheden creëren voor de optimale ontwikkeling van creatieve talenten met name bij jongeren tot 18 jaar
- Het stimuleren en realiseren van een breed aanbod aan culturele activiteiten en initiatieven die bijdragen aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor hoger opgeleiden, hogere en middeninkomens en bedrijven

Wat gaan wij doen?	Toelichting
Theater Hof 88 exploiteren (uitbaten, personeel en huur betalen)	Door samenwerking met de bibliotheek wordt het huidige aanbod van Hof88 (het bieden van repetitiegelegenheid en presentatiepodium voor amateurverenigingen en de presentatie van kleinschaliger en vernieuwend podiumaanbod) gewaarborgd.
Subsidie verstrekken voor het culturele aanbod van het Theaterhotel	Het verlenen van een subsidie aan het Theaterhotel ten behoeve van een gevarieerd pakket aan professionele voorstellingen.
(Kapitaallasten betalen voor gedane)investeringen in cultuuraccommodaties, met name Hof 88 en Naxt	Het aan- en onderhouden van gebouwen, waarbinnen culturele activiteiten plaats vinden.

Wat gaan wij doen?	Toelichting
Kunstuitleen, aankoop en onderhoud van gemeentelijke kunst en kunst in de openbare ruimte financieren	Uitvoering geven aan actieplan kunst in de openbare ruimte. Aanscherpen en op peil houden van de gemeentelijke collectie beeldende kunst, die een staalkaart is van de hedendaagse beeldende kunst in Almelo. Deze collectie meer toegankelijk maken voor het publiek.

Indicator	Bron	Huidige waarde 2012	Streefwaarde 2014
Podiumbezoek: Hof 88 (incl. filmhuis)	Statistisch overzicht	7.327	7.000
Podiumbezoek Theaterhotel	Theaterhotel	49.000 (2011)	50.000
Leden bibliotheek	Statistisch overzicht	17.507 leden	15.000

Wat mag het kosten

De beantwoording van deze vraag vindt plaats door het presenteren van een aantal tabellen.

Als eerste wordt een overzicht gepresenteerd waarbij de begroting 2014 wordt afgezet tegen de begroting 2013 en de jaarrekening 2012. Hierbij wordt opgemerkt dat de cijfers voor 2014 betrekking hebben op de structurele uitgaven terwijl de realisatie 2012 en de begroting 2013 ook incidentele mutaties verantwoord zijn. Als tweede wordt een overzicht gepresenteerd met structurele baten en lasten per product. Hierdoor ontstaat meer inzicht in de baten en lasten per product. Tevens is het meerjarig verloop van het te programma zien. Dit is op basis van bestaand beleid waarbij de meerjarige bezuinigingen zijn verwerkt. Ook is de voortgang van de bezuinigingen binnen dit programma opgenomen.

	realisatie	begroting	begroting
(bedragen x 1.000 euro)	2012	2013	2014
Lasten	83.577	65.434	63.030
Baten	61.885	44.704	43.834
Resultaat voor bestemming	21.692	20.730	19.196
<i>Mutaties reserves</i>			
Storting	4.313	666	693
Onttrekking	2.588	388	341
Resultaat na bestemming	23.417	21.008	19.548

Onderverdeling in producten	Lasten	Baten	Saldo	Meerjarig saldo		
Product (bedragen x 1.000 euro)	2014	2014	2014	2015	2016	2017
B611 havens en waterwegen	217	76	140	140	140	140
B615 recreatieve voorzieningen	682	9	673	853	853	853
B616 markten en evenementen	407	331	77	77	77	77
B617 verkeer en vervoer	1.640	553	1.087	1.062	1.062	1.062
B618 parkeerbeheer	2.559	2.432	128	108	108	108
B622 ruimtelijke ordening	1.514	203	1.311	1.311	1.311	1.311
B623 monumentenzorg	30	0	30	30	30	30
B624 economische zaken	2.188	303	1.886	1.766	1.716	1.716
B625 grootschalige recreatie	151	0	151	151	151	151
B630 belastingen	1.734	0	1.734	1.734	1.734	1.734
B631 geo-informatie	933	47	886	886	886	886
B632 grondzaken	469	328	141	141	141	141
B633 grondbedrijf exploitatie	38.971	38.993	-22	-22	-22	-22
B634 eigendom niet voor de openbare dienst	639	0	639	639	639	639
B635 volkshuisvesting/stedelijke vernieuwing	245	19	226	226	226	226
B636 besluit woninggebonden subsidie	20	20	0	0	0	0
B641 sport	5.214	266	4.949	4.824	4.349	4.374
B643 creatieve en culturele vorming	3.770	0	3.770	3.770	3.740	3.675
B644 cultuurbevordering	1.344	230	1.114	1.114	1.114	1.114
B645 beeldende kunst	302	25	277	277	277	277
Saldo voor bestemming	63.030	43.834	19.196	19.086	18.531	18.491
Mutaties reserves						
B618 parkeerbeheer	0	290	-290	-290	-290	-290
B622 ruimtelijke ordening	203	0	203	203	203	203
B624 economische zaken	0	0	-4	-4	-4	-4
B633 grondbedrijf exploitatie	469	4	422	422	422	422
B635 volkshuisvesting/stedelijke vernieuwing	11	0	11	11	11	11
B641 sport	10	47	10	10	10	10
Mutaties reserves	693	341	352	352	352	352
Saldo na bestemming	63.723	44.175	19.548	19.438	18.883	18.843

De cijfers zijn inclusief de structurele mutaties zoals opgenomen in de voorjaarsnota 2013, jaarschijf 2014 en de mutaties zoals toegelicht in hoofdstuk 2 van deze begroting 2014.

Mutaties (bedragen x 1.000 euro)	Bedrag 2014
Reserveren middelen voor 1 ^{ste} fase binnenstad	500
Vervallen ombuiging subsidie amateurverenigingen	30

Incidentele mutaties voor de jaarschijf 2014 in dit programma zijn. Deze mutaties zijn nog niet in bovenstaand overzicht opgenomen.

Mutaties (bedragen x 1.000 euro)	Bedrag 2014
Onderhoud en vervanging van civieltechnische kunstwerken	580
Fuseren culturele instellingen	100

De bovenstaande onderverdeling in producten is inclusief de volgende bezuinigingen voor de jaarschijf 2014:

Bezuinigingen aantrekkelijke stad

Bezuiniging 2014	Bedrag 2014	Hoe wordt hier in 2014 invulling aan gegeven?
Verhogen tarief bewonersparkeervergunning (VJN 2011)	20.000	De verhoging van het tarief wordt doorgevoerd in de legesverordening en is verwerkt in de begroting parkeren 2014.
Taakstelling parkeergarage Oosterborgh (VJN 2012)	50.000	Onderzoek loopt door in 2014
Taakstelling reclame in parkeergarage (VJN 2012)	32.000	Onderzoek loopt in 2014, samen met onderzoek naar totale parkeerexploitatie
Taakstelling Regio Twente recreatieparken	165.000	Bij de voorjaarsnota is afgesproken te bezuinigen op de bijdrage aan de Regio. Een deel (85.000 euro) wordt in 2014 gerealiseerd. Het restant zal de komende jaren ingevuld worden. Voor 2014 wordt gekeken of binnen het beleidsveld incidentele bezuinigingen mogelijk zijn.
Taakstelling Sport (VJN 2011) 2004: 98.000 2012: 175.000 2013: 175.000 2014: 0 2015: 150.000 2016: 500.000 Totaal: 1.098.000	300.000	Op dit moment resteert een totale openstaande taakstelling 300.000 euro. Een deel (ongeveer 25.000 euro) wordt ingevuld door het verhogen van de tarieven voor het seizoen 2013-2014 (zie collegebesluit 1302130). Het sportbedrijf levert voor 1-10-2013 plannen aan voor besparingsmogelijkheden voor 2014. Daarnaast wordt een voorstel voorbereid om de ozb- en vergoeding eigen kleedkamers af te schaffen. De plannen worden nog aan de raad voorgelegd. (gepland laatste kwartaal 2013). De overdracht van de buitensport-accommodaties (fase 3 sportbedrijf) en het geven van meer ondernemersvrijheid zijn randvoorwaarden voor het invullen van de taakstellingen.
Beheer van digitale borden bushaltes anders organiseren	25.000	Het busstation is in de loop van 2002 gebouwd en in gebruik genomen. In de periode 2009-2012 is een groot aantal belangrijke componenten (hard- en software van de server, communicatie met verkeersregelinstanties, communicatie met het Twentse OV-informatiesysteem (Sabimos), displays e.d.) stapsgewijs vervangen of aangepast. Deze vervangingen en aanpassingen waren nodig omdat componenten aan het eind van hun levensduur waren gekomen of omdat ze aangepast moesten worden aan nieuwe landelijke en regionale standaarden. Dit proces van aanpassing/vervanging wordt in 2013 afgerond. Dit betekent dat de komende jaren de inzet voor beheer en onderhoud van het busstation zich minder hoeft te richten op vervanging en aanpassing van componenten en meer op preventief en correctief onderhoud en beheer. Dat vertaalt zich in een lager jaarlijks kostenniveau. Om deze reden kan voor de komende jaren het budget voor 'verkeerssysteem busstation' conform de taakstelling in de voorjaarsnota 2013 worden verlaagd.

Bezuiniging 2014	Bedrag 2014	Hoe wordt hier in 2014 invulling aan gegeven?
Aantal verkeersborden en straatmeubilair beperken	50.000	Onderzoek is in het najaar opgestart naar overbodig straatmeubilair en bebording. Er wordt gestart met een meldpunt waar burgers melding kunnen maken van naar hun mening overbodige verkeersborden, verwijsborden etc.
Minder onderhoud gemeentelijk vastgoed	250.000 (waarvan 100.000 structureel)	Bezuiniging wordt gerealiseerd

3.3 Sociale Agenda

Onderdeel	Feitenkaarten
Werken/participatie	8. Werkgelegenheid bevorderen 9. Sociale werkvoorziening verzorgen
Leren	10. Onderwijs faciliteren 13. Welzijn bevorderen (13.4 en 13.5)
Vrije tijd	5. Sport (5.6) 6. Cultuur stimuleren (6.1, 6.2, 6.6 en 6.7) 13. Welzijn bevorderen (13.3 en 13.7)
Vangnet en ondersteuning	7. Uitkeringen verstrekken en minimabeleid verzorgen 11. Maatschappelijke ondersteuning verzorgen 12. Volksgezondheid bevorderen 13. Welzijn bevorderen (13.8, 13.9 en 13.10)
<i>Wijkgericht werken is opgenomen in het programma Leefbaarheid en Veiligheid maar maakt integraal onderdeel uit van de Sociale Agenda 2020. In het programma Aantrekkelijke Stad zijn de onderdelen Sport en Cultuur opgenomen die gericht zijn op de infrastructuur.</i>	

Wij zijn gestart met het traject Het Verschil Maken om invulling te geven aan de nieuwe rol van de gemeente (regisserende overheid) en de samenwerking met partijen in de stad te versterken. Aan de gemeente is in dit kader gevraagd een integrale visie op te stellen voor het sociale domein. Het advies vanuit de stad en aanvullende gesprekken resulteerde in de Sociale Agenda 2020. Op 12 juli 2012 is de Sociale Agenda 2020 vastgesteld. Wij spraken af dat de maatschappelijke opdrachten nader worden uitgewerkt in doelen, maatregelen en middelen. Hiervoor organiseren wij een (breed) maatschappelijk proces waarin partijen werk, aanbod en geld op elkaar kunnen afstemmen. Maatregelen en doelen kunnen opgenomen worden in wijkagenda's en gebiedsvisies.

Vertaling Sociale Agenda naar programmabegroting

In deze programmabegroting 2014 hebben wij de Sociale Agenda 2020 als volgt verwerkt:

- De hoofdlijnen van de Sociale Agenda keren als maatschappelijke opdrachten terug. De onderdelen wijkgericht werken en integratie zijn afzonderlijk toegelicht maar vallen ten aanzien van de invulling hiervan onder alle maatschappelijke opdrachten. Cultuur en sport leveren een bijdrage aan de doelstellingen van Aantrekkelijke Stad, en aan de Sociale Agenda. Daarom vindt u deze onderdelen op meerdere plekken in de programmabegroting terug.
- Wij geven per maatschappelijke opdracht aan welke positie wij als gemeente innemen en wat onze inzet is. Voor 2014 geven wij aan welke concrete acties wij ondernemen.
- Per maatschappelijke opdracht hebben wij indicatoren geselecteerd en is een nulmeting weergegeven. Ook hebben wij waar mogelijk een ambitie geformuleerd (gewenste ontwikkeling). Samen met de provincie Overijssel hebben wij een indicatorenset ontwikkeld die sociale stijging – op buurtniveau – in kaart brengt. De eerste resultaten van het onderzoek hebben wij betrokken bij de selectie van indicatoren.
- Meerdere partijen in de stad leveren een bijdrage aan de Sociale Agenda. Dit is een beweging, met een bredere focus dan de gemeentelijke programmabegroting. We zien dit bijvoorbeeld terug in de activiteiten rondom het Armoedepact, waarbij we mogen constateren dat de partijen in de stad het stokje overnemen. Hiermee wordt de gemeentelijke inbreng relatief kleiner. Onder het onderdeel: 'wat gaan anderen doen' brengen wij de bijdrage van de partners zo mogelijk in beeld.

Missie

De Sociale Agenda is gericht op sociale stijging. Sociale stijging staat symbool voor 'het beste uit de mensen en de stad halen'. Het beste uit inwoners, instellingen, organisaties. Zodat in 2020 het motto luidt: Het beste? Dat haal je uit Almelo! Wij willen de sociale kwaliteit van de stad versterken door kansen te bieden aan alle Almeloërs om vooruit te kunnen komen en met succes de sociale ladder te beklimmen. Dit biedt niet alleen perspectief voor alle individuen in de samenleving maar draagt ook bij aan een rechtvaardige samenleving waar mensen worden beoordeeld op individuele prestaties in plaats van achtergrond en afkomst. Tevens zorgt sociale stijging voor optimaal gebruik van het aanwezige talent in de stad en dat is gunstig voor de economische ontwikkeling van Almelo.

Sociale stijging is op de eerste plaats een verantwoordelijkheid van inwoners zelf. Het uitgangspunt is dat iedereen iets kan. Alleen de mate waarin verschilt. Almelo ondersteunt en stimuleert samen met bewoners en partners actieve deelname aan de samenleving. Afhankelijk van de persoonlijke situatie worden middelen ingezet die het beste bij die situatie passen. Wijze of middelen kunnen per persoon of situatie verschillen. In de Sociale Agenda 2020 wordt dit geconcretiseerd door per doelgroep een kernstrategie te formuleren en duidelijk te maken wat de insteek is van het beleid. Een vangnet is er voor mensen die niet of onvoldoende kunnen meekomen of (tijdelijk) niet in staat zijn om voor zichzelf te zorgen.

Wij beseffen dat niet voor iedereen talentontwikkeling of sociale stijging mogelijk zal zijn. En dat voor sommige personen het handhaven van bestaande posities winst op zichzelf kan zijn. Wat wij willen voorkomen is dat mensen vanuit die positie een beperkte toegang hebben tot belangrijke netwerken of het ontbreekt aan zeggenschap. Waardering is er in beginsel voor de verschillende posities die mensen innemen. Een betere beeldvorming over bijvoorbeeld vmbo- en mbo- opleidingen is binnen de Almelse context een belangrijke uitdaging.

Beleidskader

De missie van de Sociale Agenda is vertaald in vier maatschappelijke opdrachten:

1. Werken/participatie: stimuleren dat mensen participeren in de vorm van werk of maatschappelijke inzet. Verminderen van (langdurige) werkloosheid
2. Leren: versterken van menselijke kapitaal door in te zetten op talentontwikkeling. Vergroten van het opleidingsniveau met een goede aansluiting op de arbeidsmarkt.
3. Vrije Tijd: vergroten van maatschappelijke participatie. Bevorderen van een gezonde en actieve leefstijl van mensen door deelneming aan sport, cultuur en maatschappelijke activiteiten.
4. Vangnet en Ondersteuning: vergroten van welbevinden. Verminderen van afhankelijkheid van de overheid (toename van zelfredzaamheid). Toename en versterken deelname aan de Samenleving (participatie).

Wonen is aangemerkt als belangrijke randvoorwaarde. Via de Woonvisie wordt hier concreet betekenis aan gegeven. Afsproken is gericht middelen in te zetten in de meest kwetsbare wijken. Wij herstructureren waar het meest nodig is in samenhang met armoede en sociaal beleid. Voor de sociale agenda is het van belang dat er een goed functionerend woonvangnet is. Dat wil zeggen dat er voldoende aanbod is van begeleid wonen en structurele huisvesting voor kwetsbare groepen. Ook hebben wij geconstateerd dat de sociale agenda gebaat is bij het blijvend binden van midden en hoge inkomens aan de stad.

Bijna 25% van onze inwoners is zelf, of één of beide ouders zijn in het buitenland geboren. Wij willen stimuleren dat mensen vanuit verschillende culturen allemaal goed samen kunnen wonen en werken, en voldoende toegang tot de voorzieningen hebben om dit mogelijk te maken. Als gemeente kunnen we dat niet alleen. Echte integratie vindt plaats door persoonlijke contacten in de straten, in de scholen, en de bedrijven en in de verenigingen, waar mensen elkaar leren kennen en proberen met elkaars verschillen rekening te houden. Integratie als maatschappelijke opdracht maar daarmee deel uit van alle stijgingsroutes.

De Sociale Agenda 2020 is een gezamenlijke veranderstrategie gericht op een effectievere aanpak van die maatschappelijke opgave waarin principes van het verschil maken actief worden toegepast. Doel is om het beleid vorm te geven vanuit het perspectief van de maatschappelijke opgaven en daarmee verbonden vraagstukken en minder vanuit traditionele beleidsdomeinen / sectoren. De Sociale Agenda 2020 introduceert een nieuwe doelgroep- benadering die uitgaat van compacte, strategische benadering op hoofdlijnen, verbinding tussen partijen (sector- overstijgend) mogelijk maakt en meer gericht is op hoofdlijnen dan op uitvoeringsdetails.

De Sociale Agenda maakt onderscheid in drie doelgroepen. Per doelgroep is een kernstrategie opgesteld. Via een nulmeting bekijken wij hoe deze doelgroepen zich in Almelo tot elkaar verhouden en welke verschillen wij per wijk zien. Het gaat om de volgende groepen:

1. Sociaal sterken: aantrekken en behouden door middel van creëren van goede randvoorwaarden.
2. Sociaal kwetsbaren: ondersteunen en kansen creëren door middel van ontwikkelen van vaardigheden. Hier ligt (gemeentelijke) focus wat betreft inzet middelen om te participeren.
3. Overlevers: beheersbaar houden van de problematiek en kijken of er mogelijkheden zijn om in kleine stapjes de leefsituatie te verbeteren.

Voor het programma zijn de volgende nota's van belang:

- Sociale Agenda 2020 (2012)
- Kader Arbeidsmarktbeleid Noord Twente (2012)
- Woonvisie 2020 (2012)
- Beleidsplan Integrale Schuldhulpverlening (2012)
- WMO- beleidsplan 2011 – 2014 (2011)
- Kadernota Almelo Gezond (2009)
- Visie op integratie "Thuis en actief in Kleurrijk Almelo 2010 - 2014" (2011)
- WSW- beleidsplan 2009 – 2012 en raadsvoorstel toekomst Soweco (2011)
- Uitvoeringsagenda Cultuur
- Sportief Almelo, sportstimulering 2012-2016
- Nota Integrale Kindcentra

Relevante ontwikkelingen

In de maatschappelijke opdrachten gaan wij op onderdelen specifiek in op relevante ontwikkelingen.

Overkoepelend vallen de volgende zaken op:

- Er is een onomkeerbare beweging ingezet van het verschuiven van taken en verantwoordelijkheden in het sociale domein naar lokale overheden. Voor de begroting zal dat uiteindelijk betekenen dat het sociale programma wat betreft omvang van middelen het grootste programma van uw begroting zal worden.
- Voor de uitvoering van deze taken worden nieuwe samenwerkingsarrangementen ontwikkeld op regionaal niveau.
- De overheid speelt steeds een meer activerende rol in plaats van een ondersteunende. En wordt daarbij in toenemende mate gekeken naar wat de sociale omgeving en mensen zelf kunnen bijdragen.

- Op alle niveaus lopen budgetten terug of worden bezuinigingen doorgevoerd. Dit vergroot aan de ene kant de urgentie om samen te werken en inzet te bundelen. Het zorgt ervoor dat ook veel tijd en energie gaat zitten in het anticiperen op budget- en daarmee samenhangende stelselwijzigingen. In de voorjaarsnota 2013 is als antwoord hierop door de raad gekozen voor een scenario van een zachte landing en systeeminnovatie, waarbij we enerzijds inzetten op het verzachten van de directe gevolgen van de bezuinigingen, maar daarnaast vooral zullen investeren in een nieuwe invulling van het sociale domein door gebiedsgericht in te zetten op wijkteams en wijkontwikkelingsmaatschappijen.
- Uit diverse beleidsvisies komt een lijn naar voren waarin sociale maatschappelijke dienstverlening dichterbij de mensen zelf georganiseerd wordt, er meer ruimte komt voor professionals die een directe band hebben met de mensen om wie het gaat en dat het beleid, regelingen, geldstromen hier dienstbaar aan moeten zijn. In de praktijk is de vormgeving van deze principes een stuk weerbarstiger. Via de sociale agenda willen wij nagaan welke concrete stappen wij hierin kunnen zetten. Voor raad en college is van belang hoe wij toch heldere kaders kunt stellen en daarbij tegelijkertijd de gewenste ruimte laten aan inwoners en maatschappelijke organisaties om de beste oplossingen te kiezen voor het realiseren van de doelstellingen.

Werken en participatie

Missie

Voor mensen die arbeidspotentieel hebben zetten wij volop in op werk. Banen bij werkgevers zijn het uitgangspunt. We benaderen mensen vanuit wat ze kunnen. Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt moeten de kans krijgen hun talenten en mogelijkheden optimaal te benutten, zodat zij op hun niveau (naar vermogen) kunnen deelnemen aan het reguliere arbeidsproces of op een andere manier participeren. De focus van de investeringen ligt bij die groep mensen waarvan verwacht wordt dat zij met begeleiding (belemmeringen wegnemen, vakgerichte training, verplichte activiteiten) aan het werk komen en hiermee in ieder geval hun loonwaarde of meer kunnen verdienen. We zetten in op het zoveel mogelijk verzilveren van de loonwaarde. Als er te weinig mogelijkheden zijn bij reguliere werkgevers verwachten we dat mensen actief meedoen in de samenleving en komt maatschappelijke participatie in beeld. Voor de groep met sociaal sterken die hun baan verliezen, interveniëren wij alleen als dat strikt noodzakelijk is. Om de doelen te realiseren is partnerschap met werkgevers en ook onderwijs essentieel. De gemeente neemt het initiatief om de belangrijkste spelers uit het veld bij elkaar te brengen en na te gaan welke bijdrage vitale partners kunnen leveren om mensen weer aan het werk te krijgen.

Context en achtergronden

Meerjarig aanvullende uitkering

Wij geven meer geld uit aan uitkeringen dan het beschikbare bedrag dat Almelo hier van het Rijk voor krijgt. Wij hebben daarom een beroep gedaan op een meerjarig aanvullende uitkering. Met het plan van aanpak MAU hebben we maatregelen genomen om de instroom in de WWB te beperken en de uitstroom te bevorderen en staan we een strengere aanpak voor. Het maatregelenpakket wordt uitgevoerd in 2012, 2013 en 2014 en leidt tot het terugdringen van het financiële tekort op de uitkeringen.

Sociale werkvoorziening

Om de financiële tekorten bij de sociale werkvoorziening op te lossen hebt u besloten de doelgroep zo regulier mogelijk te plaatsen bij gewone werkgevers en Soweco de komende jaren om te vormen tot een voorziening voor uitsluitend de meest kwetsbare groep arbeidsgehandicapten. Samen met het bestuur van de GR SOWECO en de Raad van Commissarissen van SOWECO NV werken wij aan de herstructurering van de uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening. We lopen hiermee vooruit op de invoering van de Participatiewet per 1 januari 2015, waarmee de WSW verdwijnt.

Regionaal arbeidsmarktbeleid.

In de regio Noord Twente is sprake van een gezamenlijke arbeidsmarkt en er is op onderdelen sprake van dezelfde arbeidsmarktproblematiek. Vanuit de samenwerking in het Werkplein Noord Twente zorgen we – samen met het UWV - voor dienstverlening aan werkgevers. Vanuit de vraag naar arbeid ontzorgen we werkgevers en leiden we meer mensen naar de arbeidsmarkt. De nadruk ligt op een eenduidige werkgeversbenadering en afstemming van het instrumentarium en samen ontwikkelen van arbeidsmarktarrangementen.

Volwasseneneducatie

Het doel van volwasseneneducatie is zelfredzaamheid van volwassenen te vergroten. Gemeenten mogen alleen nog opleidingen inkopen die zich richten op de bestrijding van laaggeletterdheid (taal en rekenen) en op Nederlands als Tweede Taal (NT2). Binnen het beschikbare budget worden taaltrajecten ingekocht bij het ROC van Twente. Dit is volledig gericht op de WWB.

Wat willen wij bereiken
<ul style="list-style-type: none"> - Stimuleren dat mensen participeren in de vorm van werk of maatschappelijke inzet - Verminderen van (langdurige) werkloosheid

Wat gaan wij doen?	Toelichting
Coaching, begeleiding en bemiddeling inkopen en uitvoeren voor bijstandsgerechtigden. Workshops, participatietrajecten en re-integratietrajecten voor bijstandsgerechtigden uitvoeren en inkopen	Wettelijk taak om WWB'ers te ondersteunen bij arbeidsinschakeling. Coaching, begeleiding en bemiddeling zijn instrumenten die daarvoor worden ingezet. In het (jaarlijkse) uitvoeringsplan Werk, Reïntegratie en Participatie wordt dit nader uitgewerkt. Uitvoering conform plan van aanpak MAU en het uitvoeringsplan WRP
Loonkostensubsidies verstrekken aan werkgevers om de lage productiviteit van bijstandsgerechtigden te compenseren	Werkgevers worden met subsidies gestimuleerd om bijstandsgerechtigden in dienst te nemen.
Dienstverbanden inkopen bij Soweco voor mensen met een indicatie sociale werkvoorziening	Uitvoeren van de wettelijke taak Wet Sociale Werkvoorziening.
Subsidie verstrekken aan werkgevers voor mensen met een indicatie sociale werkvoorziening en hun begeleiding	Doel is om mensen met een WSW-indicatie zoveel mogelijk betaald werk bij reguliere werkgevers te laten doen. Om dat te bereiken worden werkgevers via subsidies gestimuleerd en gecompenseerd voor de lagere productiviteit.
Werkplekken financieren voor Almeloërs die beschut werken bij een ander sw-bedrijf dan Soweco	Wettelijke taak WSW. Het betreft hier een kleine aantal SW'ers.
Taal- en rekencursussen inkopen voor laaggeletterden en inburgeraars	<u>Laaggeletterden:</u> Het doel van volwasseneneducatie is zelfredzaamheid van volwassenen. Gemeenten mogen alleen nog opleidingen inkopen die zich richten op de bestrijding van laaggeletterdheid (taal en rekenen) en op Nederlands als Tweede Taal (NT2). Binnen het beschikbare budget worden op basis van verplichte winkelnering taaltrajecten ingekocht bij het ROC van Twente. <u>Inburgeraars:</u> Mensen die vanaf 1 januari 2013 inburgeringsplichtig zijn moeten zelf voor hun inburgering zorgen. Gemeenten krijgen hiervoor dus geen geld meer. Gemeenten hebben nog wel verplichtingen hebben t.a.v. inburgeraars die vóór 1 januari 2013 inburgeringsplichtig zijn geworden en vallen onder het overgangsrecht en t.a.v. het verlenen van maatschappelijke begeleiding van asielgerechtigden (en nareizende gezinsleden) die vanaf 1 januari 2013 inburgeringsplichtig worden.

Wat gaan anderen doen?	Toelichting	Wie?
Focus op groeisectoren: Stimuleren participatie en behouden van werkgelegenheid	In zowel 2014 als in 2015 is landelijk een bedrag van 300 miljoen euro beschikbaar gesteld voor cofinanciering van sectorplannen, waarin sectoren gericht aan de slag gaan met de uitdagingen op de arbeidsmarkt. De sociale partners – werkgevers en werknemers kunnen hier een beroep op doen door voor hun sector een concreet plan in te dienen.	Sociale partners in Twente in de sectoren Zorg en Logistiek.
Werk moet lonen: organiseren van maatschappelijke tegenprestatie	Inwoners met een uitkering die geen betaald werk kunnen doen, worden geacht zich maatschappelijk in te zetten oftewel een tegenprestatie te leveren. Bij bedrijven en instellingen in de stad kunnen zij hier invulling aan geven.	Almelose bedrijven (ondernemersverenigingen), instellingen, SCOOP
Basis op orde, aandacht voor werknemersvaardigheden en zelfredzaamheid: Eerste jaar van het Centrum voor Innovatief Vakmanschap	Het Centrum voor Innovatief Vakmanschap (CIV) richt zich in Twente op HTSM (High Tech Systems and Materials). Deze sector is met een aandeel van bijna 10 procent de grootste aanbieder van arbeidsplaatsen. Het CIV 'TechWise Twente' heeft als doel voldoende technisch personeel te werven en op te leiden om technologisch innovaties in het bedrijf mogelijk te maken. In oktober 2013 is het startsein gegeven, 2014 is het eerste jaar van het CIV 'TechWise Twente'.	ROC van Twente, Twentse bedrijven in de sector Techniek
Minimale zorg werkgevers: verder uitrollen Prestatieladder Socialer Ondernemen	In nauwe samenwerking met het bedrijfsleven en een aantal SW-bedrijven waaronder Asito en SOWECO heeft TNO een meetinstrument ontwikkeld waarmee objectief kan worden bepaald in welke mate een bedrijf bijdraagt aan de werkgelegenheid van mensen met een kwetsbare arbeidsmarktpositie. Het is in 2012 geïntroduceerd en is een instrument voor werkgevers die maatschappelijk verantwoord willen ondernemen.	Asito, SOWECO, werkgevers in Almelo

Indicator	Bron	Huidige waarde 2012	Streefwaarde
Tekort op het BUIG budget (middelen om WWB uitkeringen te verstrekken)	Managementrapportages	11 procent	Maximaal 3 procent
Gemiddeld aantal WWB uitkeringen	Trendmonitor	2.430	< 2522
Aantal inwoners met een WWB uitkering dat een actief traject heeft gekregen gericht op werk, re-integratie, participatie of leveren van een tegenprestatie	Managementrapportages	51 %	85%

Leren

Missie

Wij willen de talenten van alle Almeloërs optimaal benutten. De focus van de gemeente ligt bij jeugd.

Kerngedachte is dat iedereen talenten heeft en dat het effectief is om ruimte te bieden aan kinderen om veel te oefenen met vaardigheden. De belemmeringen op het thuisfront die een succesvolle schoolcarrière in de weg staan, worden weggenomen. Ouders moeten gebruik kunnen maken van steun dichtbij om problemen zoveel mogelijk zelf aan te pakken. Professionals in de directe omgeving worden getraind in het vinden van oplossingen dichtbij. Blijvende aandacht is nodig om terugval te voorkomen.

Almelo wil met scholen zich inzetten voor het optimaliseren van een doorlopende leer- en ontwikkelingslijn (van kinderdagverblijf tot diploma). Het versterken van de beroepskolom (vmbo- mbo-hbo) biedt voor Almelo misschien wel de meeste aanknopingspunten voor sociale stijging.

Context en achtergronden

Lokale Educatieve Agenda (LEA)

Gemeente en schoolbesturen hebben gezamenlijk de Lokale Educatieve Agenda Almelo 2011-2014 opgesteld. Hierin is voor een aantal onderwerpen de koers uitgezet. Dit betreft o.a.

onderwijsachterstandenbeleid, tegengaan van segregatie en de aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt.

Om dit beleid te faciliteren worden afspraken gemaakt over onderwijshuisvesting. Hierbij is relevant dat het aantal kinderen in Almelo de komende jaren zal afnemen. De zorg voor (het behoud van kwalitatief) goed en passend onderwijs wordt daarmee speerpunt van de LEA.

Harmonisatie van voorschoolse voorzieningen

Het rijk wil door harmonisatie van voorschoolse voorzieningen dat het bereik en de kwaliteit van de voorzieningen verbeterd worden. Gemeenten moeten zorgen voor een dekkend en passend voorschools aanbod voor kinderen met een taalachterstand. Dit doen wij door middel van voor- en vroegschoolse educatie (VVE). Uitgangspunt is dat wij de financiële toegankelijkheid van peuterspeelzaalwerk voor Voor- en Vroegschoolse Educatie- kinderen behouden. Wij werken aan de vorming van een nieuwe organisatie – integraal kindcentra – voor kinderen van 0 tot 12 jaar, om deze opdrachten te kunnen realiseren. Peuterspeelzalen, kinderdagverblijven en scholen moeten in deze constructie (nog) beter samenwerken. Wij willen het uitgangspunt hanteren om minimaal 1 integraal kindcentrum per wijk te ontwikkelen en dat samenwerking niet per definitie betekent dat alle organisaties hun dienstverlening in één gebouw moeten bundelen. Dit staat in de visie op Integrale Kindcentra die u in het voorjaar van 2013 heeft vastgesteld. De uitvoering van deze visie wordt in 2014, samen met de partners, verder vorm gegeven.

Onderwijsachterstandenbeleid

In het kader van het onderwijsachterstandenbeleid wordt sterk ingezet op het vergroten van ontwikkelingskansen en horizonverbreding van kinderen. Almelo heeft hiervoor voorschoolse (taal)programma's ingevoerd voor peuters en de eerste groepen van de basisschool. De horizonverbreding wordt gerealiseerd door verlengde schooldagactiviteiten bij basisscholen in de aandachtsgebieden. Wij hebben een convenant met het Rijk gesloten over inzet van extra middelen (1 miljoen euro) die bedoeld zijn om de kwaliteit van Voor- en Vroegschoolse Educatie te verhogen en om kinderen meer uren te bieden om te oefenen met vaardigheden.

Wet passend onderwijs

Door het wetsvoorstel passend onderwijs verandert er veel voor gemeenten en onderwijs. Doel van de wet is om te voorkomen dat teveel leerlingen doorstromen naar het duurdere speciale onderwijs en "passende zorg op maat" krijgen.

Leerlingen die voorheen naar het speciaal onderwijs worden verwezen, moeten nu zoveel mogelijk terecht in het “reguliere” onderwijs. Zorg en ondersteuning zullen veel meer in de klas zelf plaatshebben. Scholen moeten met gemeenten overleg voeren over een goed ondersteuningsplan. Een verbinding met vooral het gemeentelijke jeugdbeleid is hier van wezenlijk belang (transitie jeugdzorg). De ingangsdatum is 1 augustus 2014.

Aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt

Er ligt een duidelijke verbinding tussen de opdracht werken en leren waar het gaat om de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Het is noodzakelijk om daar nieuwe samenwerkingsafspraken over te maken. Centrale vraag daarbij is hoe leerlingen gestimuleerd kunnen worden om opleidingen te kiezen waar de arbeidsmarkt om vraagt. De huidige economische situatie maakt dat dit op dit moment lastig is in te schatten. Toch moeten we anticiperen op een groeiende arbeidsmarkt en kwalitatief en kwantitatief hier, samen met de schoolbesturen in stad en regio, op trachten in te spelen. Het komende jaar zullen we met alle betrokkenen verder moeten gaan op de ingeslagen weg naar een betere afstemming.

Wat willen wij bereiken

- Versterken van menselijk kapitaal door in te zetten op talentontwikkeling
- Vergroten van het opleidingsniveau met oog voor een goede aansluiting op de arbeidsmarkt.
- Voorkomen dat mensen onvoldoende gekwalificeerd zijn.

Wat gaan wij doen?	Toelichting
Onderwijsachterstanden beperken via financiering van brede- buurtscholen en peuterprogramma's.	<p>Het college heeft een Visie Integrale Kindcentra opgesteld om de samenwerking tussen voorschoolse voorzieningen onderling en met het basisonderwijs te bevorderen.</p> <p>Via de verlengde schooldag wordt een brede ontwikkeling gestimuleerd. Doel is om doelgroepkinderen op jonge leeftijd kansen te bieden en hun horizon te verbreden. Oftewel: dat ze in de basisschoolleeftijd activiteiten aangeboden krijgen en met onderwerpen in aanraking komen die ze van huis uit niet meekrijgen.</p> <p>Daarnaast zijn er bestuursafspraken vastgelegd met het rijk voor extra middelen Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) waarmee o.a. de kwaliteit van de uitvoering van VVE-programma's dient te worden verbeterd.</p> <p><i>De gemeente neemt steeds meer haar regierol. Dit doet ze binnen het onderwijsachterstanden-beleid door ieders verantwoordelijkheden inzichtelijk te maken en het proces van samenwerking tussen partners te faciliteren. De gemeente voert hierbij steeds minder zelf uit.</i></p>
Onderhoud, nieuwbouw en exploitatie financieren van gebouwen voor primair en voortgezet onderwijs.	Uitvoering van het Huisvestingsprogramma 2014. Met name uitbreiding onderwijsleerpakket en meubilair, uitvoering voorzieningen voor de brandveiligheid en de verbetering binnenklimaat.

Wat gaan wij doen?	Toelichting
	Daarnaast uitvoering van onderhoudsvoorzieningen. Voortzetten van de wettelijke taken. Nagaan of er mogelijkheden zijn om, in overleg met betrokken schoolbesturen, het aantal gebouwen te reduceren
Beleid maken voor individueel en groepsleerlingenvervoer, aanvragen toetsen en vervoer inkopen	Voortzetten van de wettelijke taken. Nagaan of er mogelijkheden zijn om, in overleg met betrokken schoolbesturen en ouders, het aantal vervoerbewegingen te reduceren. Uitvoeren Europese aanbesteding leerlingenvervoer en afsluiten nieuwe (vervoers)contracten.
Beleid maken voor onderwijs en een integraal huisvestingsplan opstellen met schoolbesturen	Samen met de schoolbestuurders voor primair onderwijs een toekomstplan opstellen binnen vooraf vastgestelde kaders. Belangrijke aspecten zijn onder meer: onderwijsinhoud, krimp leerlingaantal, efficiënt gebruik schoolgebouwen, terugbrengen m2 onderwijshuisvesting en de gevolgen invoering passend onderwijs. In 2013 is (voor de totstandkoming van het plan) overleg opgestart met de schoolbesturen voor primair onderwijs. In 2014 krijgt dit een vervolg.
De leerplicht controleren en voortijdige schooluitval voorkomen, inclusief regionaal meld- coördinatiepunt (RMC)	<p><u>Leerplicht:</u> Wij stellen ons pro- actief op om voortijdig schoolverlaten te voorkomen. Via het jongerenpunt (gevestigd op het Werkplein) verbinden wij de werkzaamheden van ketenpartners.</p> <p>Wij zetten zoveel mogelijk in om jongeren weer naar school te krijgen om zo een startkwalificatie te halen. Als het via de school niet lukt, kijken wij naar mogelijkheden om jongeren via werk op te leiden. Naar aanleiding van wijzigingen in het Rijksbeleid besteden wij extra aandacht aan de doelgroep overbelaste jongeren met een opeenstapeling van problemen.</p> <p><u>RMC:</u> Uitvoering van de wettelijke taak voor subregio Almelo: voortijdig schoolverlaters registeren en (afhankelijk van de situatie van de jongere) begeleiden bij het vinden van een geschikte opleiding, werk (in combinatie met opleiding) of het inzetten van hulpverlening of maatwerktrajecten om het behalen van een startkwalificatie te realiseren. Een en ander vind plaats in afstemming met ketenpartners zoals onderwijs, sociale zaken, hulpverleningsorganisaties.</p> <p>Inzet regionale leerplichtambtenaar MBO: Uitvoering van de kwalificatieplicht (wettelijke taak)</p>

Wat gaan wij doen?	Toelichting
	in het MBO voor de subregio Almelo. Bestrijden schoolverzuim naar aanleiding van meldingen vanuit het onderwijs voor de zes gemeenten in de subregio. Doel hiervan is om te zorgen dat jongeren onderwijs volgen, zodat ze uiteindelijk een diploma halen.
Geld beschikbaar stellen aan scholen om de huur van sporthallen te betalen	Voortzetten van de wettelijke taken. Nagaan of er mogelijkheden zijn om, in overleg met betrokken schoolbesturen, het aantal gebouwen te reduceren.
Subsidie verstrekken aan peuterspeelzalen en de kwaliteit van de kinderopvang controleren	<p><u>Peuterspeelzalen:</u> peuters tussen de 2 en 4 jaar bezoeken de peuterspeelzaal waar zij een educatief programma krijgen aangeboden. Dat zijn 2 dagdelen per week of 4 dagdelen voor doelgroeppeuters.</p> <p>De indicatie daarvoor wordt afgegeven door de JGZ of via een sociaal medische indicatie. Dit geldt niet voor tweeverdieners. Zij komen in aanmerking voor een kinderopvangtoeslag en kunnen hun kind naar de kinderopvang brengen. Mocht hun kind een doelgroeppeuter zijn, dan mag de peuter alsnog naar de peuterspeelzaal.</p> <p><u>Controle kwaliteit kinderopvang:</u> Uitvoeren wettelijke plicht om de kwaliteit en veiligheid van de kinderopvang en peuterspeelzalen te laten toetsen. (door de GGD).De gemeente handhaaft op eventuele tekortkomingen per instelling. De (her)inspecties worden door het rijk gefinancierd.</p>
Het CJG financieren voor het (online) beantwoorden van opvoed- en opgroevragen.	Via het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) bundelen wij lokale functies en activiteiten op het gebied van opvoedondersteuning. Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) is verbonden met een sluitende netwerkstructuur met coördinatie van zorg. Wij zorgen voor een laagdrempelige toegang van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). Er is een centrale plek - het LOES-info centrum in de bibliotheek- waar mensen terecht kunnen met al hun opvoedkundige vragen. Daarnaast is er een belangrijke rol weggelegd voor de website van Loes en zijn er spreekuren en themabijeenkomsten in de wijk. Voor jonge moeders is er specifieke hulpverlening en ondersteuning. In de Wierdensehoek kan elke ouder terecht met opvoedvragen bij de ouderkamer in de MFA Eninver. Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) wil meer <i>outreaching</i> in de wijk werken om mensen te informeren en ondersteunen die moeilijk bereikbaar zijn. Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) sluit aan

Wat gaan wij doen?	Toelichting
	<p>bij natuurlijke vindplaatsen waar ouders zijn. Jongeren kunnen terecht op de website www.jonginalmelo.nl. Dit is een voor jongeren aantrekkelijke website. De site wordt gemaakt door jongeren zelf en biedt daarnaast mogelijkheid om aan een jongerencoach informatie of advies te vragen.</p>

Wat gaan anderen doen?	Toelichting	Wie?
Toppers op Zondag	In de Wierdensehoek worden jongeren extra kansen geboden voor talentontwikkeling. Met basisscholen, welzijnsorganisaties en woningcorporaties en andere belangstellenden wordt bekeken wie welke bijdrage kan leveren.	Stichting Toppers op Zondag Weekend-school, Scoop Welzijn, Kaliber Kunstenschool, Hof'88, Loes Infocentrum, Heracles Almelo, Scholengemeenschap Het Noordik en Panalytical
Jongeren opleiden voor meest kansrijke sectoren	<p>Leerlingen moeten vooral gestimuleerd worden opleidingen te kiezen waar de arbeidsmarkt om vraagt. Scholen kunnen aan de voorkant voorkomen dat leerlingen afhaken op school. Dat betekent dat er nog meer actie ondernomen moet worden om leerlingen te interesseren voor techniek en zorg. En soms wat minder moeten opleiden voor beroepen waar de werkgelegenheid klein is.</p> <p>Mensen vanuit het bedrijfsleven, onderwijs en gemeente hebben daarom de intentie uitgesproken om in dit kader 'iets nieuws in Almelo' op te zetten. Er is afgesproken een concreet plan uit te werken dat ten doel heeft minimaal 90% van de VMBO-leerlingen via het ROC van Twente en AOC-oost een opleiding te laten volgen waarin de werkgelegenheid gunstig is of (weer) zal worden.</p> <p>De ondertekenaars zullen zich in eigen kring en vanuit hun netwerk hard maken voor het tot stand komen van een dergelijk plan.</p> <p>De vier schoolbesturen in Almelo voor Voortgezet Onderwijs willen met elkaar een plan opstellen om de kwaliteit van het VMBO te verbeteren. Daarvoor zullen afspraken gemaakt worden over het onderwijsaanbod en de wijze waarop de komende jaren in het VMBO de verschillende afdelingen worden ingericht.</p>	CSG het Noordik Gemeente Almelo, Industriële Kring Twente, kring Almelo, ROC van Twente, Regionaal Ondernemers Contact Almelo
Onderwijsachterstandenbeleid	De gemeente neemt steeds meer haar regierol. Dit doet ze binnen het onderwijsachterstanden-beleid door ieders verantwoordelijkheden inzichtelijk te maken en het proces van samenwerking tussen partners te faciliteren. De gemeente voert hierbij steeds minder zelf uit. Voorbeeld hierbij is de uitvoering van de Bestuursafspraken VVE met het rijk. Iedere OAB-partner trekt één of meerdere deelafspraken en voert deze samen met anderen in het werkveld uit.	Werkgroep OAB met daarin 3 schoolbesturen PO, peuterspeelzaalwerk, kinderopvang, coördinatie BBS.

Indicator	Bron	Huidige waarde	Streefwaarde
Aandeel laag opgeleiden (basisonderwijs/VMBO)	Sociale stijging in kaart	46%	44%
Percentage doelgroepkinderen dat vier dagdelen voorschoolse Piramide-onderwijs bezoekt	SKA	Omvang doelgroep nog niet volledig in beeld, door wijziging doelgroepdefinitie en nieuwe manier van indiceren en doorwijzen.	Doel is de totale doelgroep in beeld te krijgen en 100% van de doelgroep door te verwijzen naar en op te vangen in de voorschoolse VVE.
Aantal ouders dat deelneemt aan onderwijsondersteuningsprogramma bij het ontwikkelings/onderwijsprogramma dat hun peuter of kleuter volgt	Scoop Welzijn	110	135

Vrije tijd

Missie

Wij bieden een gevarieerd en attractief aanbod dat mogelijkheden biedt voor talentontwikkeling. Wij bieden goede uitgangspunten voor jongeren en kwetsbare inwoners. Onder deze uitgangspunten valt ook het met elkaar in contact komen van sociaal sterke en kwetsbare inwoners. Wij zorgen voor nieuwe perspectieven, vergroting van de leefwereld en meer onderling begrip. Almelo wil een aanbod creëren dat gericht is op de jeugd. Waarbij we jongeren in staat stellen om zelf activiteiten te organiseren in plaats van voor de jongeren activiteiten te organiseren. Structurele inzet van activiteiten gericht op jongeren worden omgebouwd. De activiteiten zijn daarbij niet langer afzonderlijk beschikbaar maar worden rechtstreeks ingezet in bijvoorbeeld het onderwijs en/of brede buurtscholen. De focus binnen het sportbeleid is gericht op jonge jeugd (jonger dan 13 jaar), omdat de positieve effecten van meer sporten en bewegen bij deze doelgroepen het grootst en meest blijvend van aard zijn. Om deze opdrachten te kunnen zorgen wij voor basisvoorwaarden en – voorzieningen, zodat organisaties en inwoners een gevarieerd en attractief activiteitenaanbod van cultuur, sport en andere vrijetijdsbesteding kunnen organiseren.

Context en achtergronden

Cultuur algemeen.

Het cultuurbeleid van de gemeente Almelo is gebaseerd op vier programma's uit de cultuurbeleidsnota. Voor de Sociale Agenda 2020 is het programma 'Cultuur en maatschappelijke ontwikkeling' het uitgangspunt. In het kader van talentontwikkeling en participatie focussen we vooral op kinderen en jongeren. Het Kunst Educatie Platform Almelo (KEPA) is voor de basisscholen in onze gemeente een belangrijke factor voor de binnenschoolse cultuureducatie.

Cultuureducatie.

In het kader van de stijgingsroute Vrije tijd is vooral de doorgaande leerlijn van de binnen- naar de buitenschoolse cultuureducatie een aandachtspunt. De culturele instellingen die deel uitmaken van KEPA zijn zowel binnen- als buitenschools actief en werken al regelmatig samen. Zij kunnen hier een zinvolle rol in spelen, evenals de combinatiefunctionarissen.

We streven er naar om actieve deelname aan kunst en cultuur voor ieder kind bereikbaar te maken. Kaliber (de muziekschool) en de bibliotheek zoeken hiervoor (ook) nadrukkelijk aansluiting in de wijken waar met name de muziekschool met Kunst in de Wijk alle kinderen een laagdrempelige mogelijkheid biedt om te zingen en/of te dansen.

Voor kinderen uit kwetsbare doelgroepen die een stapje verder willen gaan (denk aan instrumentale, toneel-, dans- of schilderlessen), maar waarvan de ouders zich dit niet kunnen veroorloven, biedt het Jeugdfonds uitkomst.

Talentontwikkeling jongeren.

Als we sociale stijging voor kinderen en jongeren mogelijk willen maken moet er ruimte zijn om hun creatieve talenten optimaal te ontwikkelen. Creatieve talentontwikkeling is van belang omdat hiermee geïnvesteerd wordt in competenties die noodzakelijk zijn voor de creatieve sectoren van de industrie. Maar het is vooral belangrijk omdat kunst en cultuur bij uitstek instrumenten zijn voor de overdracht van normen en waarden. Dat is belangrijk omdat het zelf goed om kunnen gaan met normen en waarden een belangrijke succesfactor is voor sociale stijging.

In het kader van deze talentontwikkeling voor jongeren biedt de Talentenfabriek (NAXT) veel mogelijkheden op het gebied van de new arts. Jongeren krijgen daar de mogelijkheid om hun talenten te ontdekken en te ontwikkelen in een omgeving die past bij hun lifestyle. In de Talentenfabriek (NAXT) zijn oefenfaciliteiten, een podium om podiumervaring op te doen en studiofaciliteiten. Er is een jongerenproductiefonds die een laagdrempelige mogelijkheid biedt voor goede ideeën voor producties.

Gemeenschapskunst

Een van de voornemens in de visie op kunst in de openbare ruimte is het ontwikkelen van initiatieven op het gebied van zgn. gemeenschapskunst. (in de visie omschreven als het scenario "De betrokken wijk") De essentie hiervan is dat kunstenaars en wijkbewoners samen een creatief proces aangaan dat moet leiden tot kunstwerken van goede kwaliteit die door bewoners als hun kunstwerk worden beschouwd. Dergelijke kunstwerken kenmerken zich doordat zowel de kunstenaar als de buurtbewoners het herkennen als "hun" kunstwerk. Als kunst zo toegepast wordt kan het bijdragen aan de versterking van de identiteit in een buurt en de verwerking van grote sociale veranderingen.

Amateurkunst.

Amateurkunst is belangrijk voor de sociale cohesie, geeft ruimte voor de ontwikkeling van (top)talent en draagt bij aan een hoogwaardig voorzieningenniveau. In 2013 is de Subsidieverordening Amateurkunst gemeente Almelo van kracht geworden, op grond waarvan verenigingen een basissubsidie kunnen verkrijgen. Daarnaast zijn er meerdere mogelijkheden voor ondersteuning van extra activiteiten, zoals het initiatievenfonds, dat door het Stadsfonds wordt beheerd en het Cultuurarrangement (dat door gemeente Almelo en provincie Overijssel gezamenlijk wordt gefinancierd).

Sport en bewegen in Almelo

In Almelo zijn ruim 70 sportverenigingen met meer dan 25.000 leden. De sportparticipatie in Almelo ligt echter nog onder het landelijk gemiddelde, er is sprake van een relatief grote groep inwoners in een achterstandsituatie, ook op het gebied van sport en bewegen. Het is onze uitdaging om deze groep te stimuleren tot meer bewegen of sporten. We streven dan ook naar een gedegen sportklimaat, waarin het voor iedereen mogelijk is om te sporten en waarin een grote groep Almeloërs graag sport en beweegt. Focus ligt op jongeren, omdat goede ervaringen met sport en bewegen tijdens de jeugd het meeste effect heeft op de gezonde leefstijl op de lange termijn. Ook is er aandacht voor mensen die niet vanuit zichzelf voldoende sporten of wegen of daar onvoldoende middelen voor hebben.

Vitale sportverenigingen

Wij streven naar sterke en vitale sportverenigingen die hun maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen en een bijdrage leveren aan het gemeentelijke (sport)beleid. Daar waar nodig ondersteunt de gemeente deze verenigingen en worden zij toegerust zodat zij in staat zijn om deze bijdrage ook naar behoren te kunnen uitvoeren. Wij werken daarbij samen met o.a. sportbonden en Sportservice Overijssel. In de uitvoering krijgt het sportbedrijf, met behulp van combinatiefunctionarissen, een belangrijke rol in deze.

Sportstimulering

Bij vaststelling van de voorjaarsnota 2011 heeft de Raad besloten om sportstimulering in Almelo met ingang van 2012 vorm te geven middels de inzet van combinatiefunctionarissen. Als beleidkader hiervoor geldt de recent vastgestelde strategische visie op het sociale domein, namelijk de sociale Agenda 2020.

Wij hebben besloten om binnen dit kader beleidsregels vast te stellen voor de uitvoering van het sportstimuleringsbeleid, dat als basis dient voor de opdracht aan Sportbedrijf Almelo om dit beleid uit te voeren. Sportstimulering richt zich in de periode 2012-2016 op sportactivering, sport en onderwijs, de vitale sportvereniging, talentontwikkeling en samenwerking, waarbij specifieke aandacht is voor de sociaal kwetsbare mensen en jeugd in Almelo.

Gezondheidsbeleid

Omdat een gezonde leefstijl vooral via sport wordt behaald, is er voor gekozen om gezondheidsbeleid onder de maatschappelijke opdracht Vrije Tijd te laten vallen.

In de Wet Publieke Gezondheid staan de gemeentelijke taken omschreven op het gebied van de openbare gezondheidszorg. De lokale beleidskaders zijn vastgesteld in de kadernota Lokaal

Gezondheidsbeleid. De uitvoering van het beleid gebeurt deels door de GGD/ JGZ en deels in samenwerking met andere afdelingen en partners in de stad. Almelo heeft een regierol en ondersteunt met wijkgerichte activiteiten. Een nieuw regionaal beleidsplan Lokaal Gezondheidsbeleid is in aantocht.

Wat willen wij bereiken

- Vergroten van maatschappelijke participatie
- Bevorderen van een gezonde en actieve leefstijl van mensen door deelneming aan sport, cultuur en maatschappelijke activiteiten.

Wat gaan wij doen?	Toelichting
Subsidie verstrekken voor sport- en buurtwerkers die sportactiviteiten stimuleren op scholen en in de wijk. Subsidie verstrekken aan Sportbedrijf Almelo voor de inzet van combinatiefunctionarissen.	Binnen het kader van de Sociale Agenda 2020 voert Sportbedrijf Almelo ons sportstimuleringsbeleid uit met de inzet van combinatiefunctionarissen. Zij richten zich op sportactivering, sport en onderwijs, de vitale sportvereniging, talentontwikkeling en samenwerking met partners, waarbij specifieke aandacht is voor de sociaal kwetsbare mensen en jeugd in Almelo.
Bevorderen van de volksgezondheid, afspraken maken met instellingen en hierop toezien	In 2014 wordt bekeken of de nota "Lokaal gezondheidsbeleid (2012)" geactualiseerd moet worden.
Subsidie verstrekken aan de bibliotheek	De bibliotheek biedt de drie landelijk gehanteerde kernfuncties Lezen, Leren en Informeren, waarbij het gaat om: <ul style="list-style-type: none"> - uitleen en informatiebemiddeling - een aanbod van informatieve en culturele activiteiten - een aanbod van activiteiten op het gebied van (digitale) leesbevordering en cultuureducatie. de bibliotheek functioneert tevens als plek voor ontmoeting, debat en informatie en biedt om die reden ook onderdak aan andere publieksfuncties, zoals het CJG (=Loes) en de VVV. Daarnaast richt de bibliotheek zich ook veel op jongeren en jeugd.
Subsidie verstrekken aan Kaliber (de muziekschool)	Het in standhouden van een vestiging van Kaliber (vh de muziekschool Twente) door middel van subsidieverlening. Kaliber verzorgt een aanbod van instrumentaal, vocaal, beeldende vorming en theater onderwijs, opleidingen voor harmonie en fanfareorkesten, projecten op het gebied van kunsteducatie in het primair en voortgezet onderwijs en workshops en projecten in de buurt.

Wat gaan wij doen?	Toelichting
	Vanaf 2012 wordt de talentenfabriek (NAXT) geëxploiteerd door de muziekschool Twente. De talentenfabriek ondersteunt de culturele initiatieven van jongeren zelf door het aanbieden van oefenruimtes en technische faciliteiten, een presentatiepodium en door het beheer van een jongerenproductiefonds waarmee ondersteuning aan culturele initiatieven van jongeren zelf gegeven kan worden.
Subsidie verstrekken aan amateurverenigingen, cursussen voor jeugdigen en cultuureducatie op scholen (Kepa)	Het stimuleren van amateurkunst, m.n. muziek, dans en toneel. Dit doen wij via een basissubsidie, het initiatievenfonds en het cultuurarrangement. Samen en in nauw overleg met scholen en aanbieders van kunsteducatie wordt jaarlijks een programma voor binnenschoolse cultuureducatie in het primair onderwijs ontwikkeld.
Subsidie verstrekken voor tentoonstellingen in het stadsmuseum en de lokale omroep	Het stadsmuseum onderhoudt een basiscollectie, verzorgt tentoonstellingen en biedt educatieve activiteiten aan. De lokale omroep ontvangt, conform de mediawet, middelen voor het verzorgen van een programma dat gericht is op de bevolking van Almelo.

Wat gaan anderen doen?	Toelichting	Wie?
Digi trapvelden 2.0	Nieuwe vormen ontwikkelen om digitale participatie van Almeloërs vergroten	Trekker: Bibliotheek Deelnemers: Scoop Welzijn, ROC, Talentenfabriek/Kaliber Kunstenschool, De Slinger
(Wijkgerichte) Wmo ondersteuning via sport en cultuur	Stimuleren dat mensen met beperkingen meedoen aan reguliere sport- en cultuuractiviteiten en organisaties.	Trekker: Scoop Welzijn Deelnemers: Sportbedrijf, Bibliotheek, Hof 88, Creatief Centrum, Kaliber Kunstenschool en Gemeente Almelo
Talentontwikkeling van jongeren doordat professionals en amateurs elkaar versterken. In de toekomst is aansluiting van sportaanbod annex de Talentenfabriek op hetzelfde terrein een kansrijk concept om nog meer talentontwikkeling te realiseren.	Talentontwikkeling van jongeren doordat professionals en amateurs elkaar versterken. De locatie waar de Talentenfabriek wordt gerealiseerd biedt ook ruimte en gunstige voorwaarden voor aanbieders van sport voor jongeren. Hier liggen dus kansen voor cultuur en sport om elkaar in samenwerking en afstemming te versterken en daardoor nog meer jongeren te bereiken.	Trekker: Talentenfabriek Deelnemers: Sportbedrijf, Toneel op Stelten, Scoop Welzijn, Hof 88, Creatief Centrum, Stichting Evenementen Almelo.
Sport en Gezondheid	Integrale wijkgerichte aanpak om gezonde leefstijl bij kinderen en hun ouders te bevorderen, bestrijding overgewicht.	Trekker: Sportbedrijf Deelnemers: Sportbedrijf, Beter Wonen, BVO Heracles, GGD Twente en gemeente,

Indicator	Bron	Huidige waarde	Streefwaarde
Deelname sport	Sociale stijging in kaart	46%	45%
Deelname vrijwilligerswerk	Sociale stijging in kaart	35%	40%
Leden van de bibliotheek	Statistisch overzicht	18.411	15.000
Aantal deelnemers Kaliber kunstenschool	Statistisch overzicht	1.935	1.900
% dat sociale contacten heeft in de vrije tijd (excl. met huisgenoten)	Omnibuspanel	69%	73%

Vangnet en ondersteuning

Missie

Wij willen de eigen kracht van mensen en het oplossend vermogen van de samenleving versterken. Niet voor iedereen is zelfstandigheid een vanzelfsprekendheid. Sommige mensen hebben tijdelijk of langdurig ondersteuning nodig. Wij zorgen voor toegang tot zorg en ondersteuning voor alle Almeloërs ongeacht de positie op de maatschappelijke ladder. We maken een omslag door meer aan te sluiten bij de eigen mogelijkheden en talenten die mensen bezitten. Indien de directe sociale omgeving hulp kan bieden gaat dat vóór het inzetten van duurdere professionele ondersteuning/zorg. Voor zover mogelijk wordt ondersteuning georganiseerd in een aanbod van algemene/collectieve voorzieningen zo dicht mogelijk bij de burgers. Uitkeringsvoorzieningen en minimaregelingen worden omgebouwd of uitgebreid tot een aanmoedigend instrumentarium richting werk en meedoen. Van de gemeente wordt verwacht dat zij regie voert ten aanzien van de aanpak van huishoudens met meervoudige problematiek. De gemeente is verantwoordelijk voor het opzetten en onderhouden van een zorgstructuur die maatschappelijke organisaties in staat stelt om hulpverlening in samenhang en sneller in te zetten bij de huishoudens die het nodig hebben. We willen bereiken dat de gemeente en externe partners bevorderen dat kwetsbare huishoudens zo ondersteund kunnen worden dat zij weer stappen vooruit kunnen zetten.

Context en achtergronden

Wet maatschappelijke ondersteuning

De WMO is een participatiewet en biedt een wettelijk kader voor een samenhangend stelsel van wonen, zorg en welzijn. De invulling van het lokale WMO- beleid is omschreven in het 4-jarige beleidskader dat de Raad in 2011 heeft vastgesteld. Het beleid is vormgegeven rond de volgende maatschappelijke opgaven:

1. Het zorgen voor randvoorwaarden voor participatie van alle bewoners;
2. Het bieden van collectieve en individuele voorzieningen om beperkingen te compenseren;
3. Het bieden van collectieve en individuele voorzieningen om participatievaardigheden en de zelfredzaamheid te bevorderen.

Op grond van de Wmo heeft de gemeente onder meer de verantwoordelijkheid gekregen voor de hulp bij het huishouden, vervoersvoorzieningen en woningaanpassingen.

De AWBZ- functies begeleiding en persoonlijke verzorging worden vanaf 1 januari 2015 een gemeentelijke taak binnen de Wmo. Doel is om de ondersteuning dicht bij de burger te organiseren. De AWBZ- functie begeleiding wordt daarom volledig en persoonlijke verzorging grotendeels aan de gemeente overgedragen. Om ons hierop voor te bereiden hebben wij samen met alle Twentse gemeenten het initiatief genomen om met cliënten, welzijnsorganisaties, sport en zorgaanbieders, bestuurders, raadsleden en ambtenaren te onderzoeken hoe wij het beste vorm kunnen geven aan de vernieuwing van de maatschappelijke ondersteuning voor mensen met een beperking. Het resultaat is een streefbeeld voor 2017, inclusief de acties die nodig zijn om dit beeld te bereiken. De resultaten zijn verwerkt in deze begroting. De Raad neemt over de te bereiken resultaten en de Almelose aanpak nog een afzonderlijk besluit. We moeten wachten op besluitvorming hierover door het nieuwe kabinet. Dit geldt ook voor de aangekondigde bezuiniging van 40% op het budget voor de hulp bij het huishouden en een nieuwe financiële regeling uit te voeren door de gemeente. Deze financiële regeling vervangt de Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg), fiscale aftrek bijzondere ziektekosten en de compensatieregeling eigen risico.

Transitie jeugdzorg

Er wordt al lang gewerkt aan een ingrijpende wijziging van het Jeugdzorgstelsel in Nederland. De nieuwe Jeugdwet moet de komende jaren die omslag bewerkstelligen. Doel van de wet is om een omslag te realiseren naar meer preventie en eerdere ondersteuning.

Eigen kracht van jeugdigen en ouders staan centraal. Het minder snel medicaliseren van problemen en een integrale aanpak met betere samenwerking rond gezinnen zijn belangrijke uitgangspunten. De gemeente wordt bestuurlijk en financieel verantwoordelijk voor de jeugdzorg. De wet moet nog vastgesteld worden. U stelt voor een periode van vier jaar een plan vast waarin wordt aangegeven hoe Almelo in samenhang haar jeugdbeleid gaat uitvoeren en wat haar doelstellingen zijn. Naar verwachting stelt de Raad in 2014 een 4-jarig plan op.

Daarnaast vindt in 2014 de implementatie van het transitiearrangement plaats. Het doel van deze regionale transitiearrangementen is te garanderen dat kinderen en jongeren die op 31 december 2014 in zorg zijn (of een indicatie hebben en op een wachtlijst staan), deze zorg ook in 2015 kunnen blijven ontvangen, voor een periode van maximaal 1 jaar, bij dezelfde aanbieder. Om deze zorgcontinuïteit te garanderen is het van belang dat de zorginfrastructuur gehandhaafd blijft. Daarnaast is het van belang dat zicht ontstaat op eventuele frictiekosten bij aanbieders als gevolg van budgetkorting en/of andere beleidsmaatregelen van gemeenten, waarmee de aanbieders vanaf 1 januari 2015 worden geconfronteerd. Het transitiearrangement moet ook inzicht geven in de wijze waarop de frictiekosten kunnen worden beperkt. De transitiearrangementen moeten door de College's van de gemeenten zijn vastgesteld. Ook moet er zicht zijn op draagvlak dat er onder aanbieders en financiers is voor het transitiearrangement.

Zorgstructuur meervoudige problematiek

De gemeente zet in op het zo vroeg mogelijk signaleren van meervoudige problematiek op het brede sociale domein bij de doelgroepen van de sociale agenda. Binnen de lokale zorgstructuur zijn met de maatschappelijke partners vanuit de zorg- en veiligheidsketens en de armoedeaanpak in een convenant afspraken gemaakt over de signalering, doorverwijzing en opschaling van sociale problematiek op casusniveau. Uitgangspunt is altijd de integrale (gezins)systeemgerichte benadering op alle leefgebieden. In zeer complexe en vastgelopen cases faciliteert de gemeente de procesregie op het hulpverleningstraject door de inzet van de gemeentelijke procesmanager. De uitvoering van de casuscoördinatie en het zorgplan ligt uitdrukkelijk bij de maatschappelijke partners.

Vrijwilligerswerk

Het vrijwilligersbeleid is onderdeel van het Wmo- beleid. De vrijwillige inzet van inwoners wordt steeds belangrijker. Wij koesteren dit 'sociaal kapitaal' van de samenleving. Om dit te ondersteunen ondersteunt de gemeente Almelo initiatieven die vrijwilligerswerk ondersteunen en stimuleren.

Vrijwilligerswerk is ook sterk gelieerd aan de maatschappelijke opdracht Vrije Tijd. In de voorjaarsnota 2013 is door de Raad extra aandacht gevraagd voor het vrijwilligerswerk alsook mantelzorg in de verdere uitwerking van de Sociale Agenda.

Mantelzorg

Mantelzorg is onderdeel van het Wmo beleid. Mantelzorg is de eerste en een uiterst belangrijke schakel in de keten van het ondersteunen van mensen die het zelf niet meer kunnen. Mantelzorgers zijn betrokken bij hun naasten en om dit goed vol te kunnen houden is het organiseren en faciliteren van steun een kerntaak binnen de Wmo en straks binnen de begeleiding Awbz.

Schuldhulpverlening

De wet Gemeentelijke schuldhulpverlening geeft gemeenten de taak regie te voeren op een integrale aanpak die voorziet in preventie en nazorg. Het gemeentelijke kader stelde u vast met het beleidsplan schulddienstverlening. De wet zet in op bevordering van zelfredzaamheid, preventie en vroegsignalering om te voorkomen dat langdurige ondersteuning nodig is of dat schulden escaleren. Een ander belangrijk aspect van de nieuwe wet is nazorg om te voorkomen dat de klant, na een succesvol afgerond traject, opnieuw schulden maakt.

Maatschappelijke opvang, sociale verslavingszorg en openbare geestelijke gezondheidszorg

Almelo is als lokale en centrumgemeente verantwoordelijk voor de vangnetfunctie van maatschappelijke opvang, sociale verslavingszorg en de openbare geestelijke gezondheidszorg (bemoeizorg) ten behoeve van inwoners van de eigen stad en omliggende gemeenten. Met Rijksmiddelen aangevuld met eigen middelen worden verschillende fysieke opvangvoorzieningen (24-uurs begeleide woonvorm, nachtopvang en plaatsen voor psychiatrische patiënten) en de ambulante toeleiding naar zorg en opvang (voornamelijk bemoeizorg voor zorgmijders) in stand gehouden.

Met de regiogemeenten in Twente zijn in het convenant "Samenwerken aan Opvang en zorg in Twente" (2012) afspraken gemaakt over de taken en verantwoordelijkheden van centrumgemeenten en regiogemeenten ten aanzien van deze kwetsbare burgers.

De versterking van lokale zorgstructuren in combinatie met de crisis leiden (ook) in de regiogemeenten tot een toenemende vraag naar bemoeizorg en daarmee tot druk op de inzet van de centrumgemeentemiddelen voor bemoeizorg, waarmee rekening moet worden gehouden.

Minimabeleid

Het minimabeleid zet in op zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie. Het verstrekken van geld wordt tot een minimum beperkt. Het minimabeleid is onderdeel van het armoedebeleid Almelo.

Uitgangspunt daarvan is dat de partners in de stad gezamenlijk de armoede in Almelo bestrijden. Deze intenties zijn door de partners onderschreven in het Armoedepact Almelo. Consequentie daarvan is dat de partners in de stad samen bijdragen aan de armoedebestrijding. Dat zien we terug bij de Stichting Jeugdfonds, de beweging Almelo Doet Mee en de doorontwikkeling van gezinscoaching. De gemeente heeft een regisserende rol, faciliteert en bevordert de partners in de stad om deze rol te vervullen.

Wat willen wij bereiken

- Vergroten van welbevinden
- Toename en versterken deelname aan de Samenleving (participatie)
- Verminderen van de afhankelijkheid van de overheid (toename van zelfredzaamheid)
- Bevorderen van gemengde participatie en wederzijds begrip

Wat gaan wij doen?	Toelichting
Bijstand en andere uitkeringen verstrekken aan oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werklozen en zelfstandigen	Deze wettelijke taak wordt overeenkomstig het Plan van aanpak MAU zo veel mogelijk ingericht op de eigen verantwoordelijkheid van de aanvragers.
Uitkeringen verzorgen en administreren en evt. geld terugvorderen	Outsourcing vindt plaats aangaande de terugvordering van moeilijk inbare vorderingen.
Bijzondere bijstand verstrekken aan huishoudens met een laag inkomen en specifieke uitgaven	Een wettelijke taak waarbinnen we, overeenkomstig het Plan van aanpak MAU, op zoek zijn deze zoveel mogelijk in te richten gericht op de eigen verantwoordelijkheid.
Schuldregelingen opstellen, budgetten beheren en krediet verstrekken voor mensen met schulden	Op basis van de wettelijke taak uit de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening

Wat gaan wij doen?	Toelichting
O.a. bijstandsgerechtigden zorg verlenen die nodig is voor het vinden van werk	Wettelijke taak (zorgplicht o.b.v. WWB).
Langdurigheidstoelagen verstrekken aan mensen die langer dan 3 jaar bijstand ontvangen	De verwachting is dat deze wettelijk geregelde categoriale verstrekking door het Rijk meer tot een individuele verstrekking zal worden omgevormd. Waar door we ons beleid mogelijk moeten aanpassen.
Kinderopvang vergoeden voor kinderen met een sociaal-medische indicatie in gezinnen met een laag inkomen	Er is een voorstel in ontwikkeling om deze uitgavenpost te integreren in een totaalbudget voor het minimabeleid. Afhankelijk van de besluitvorming hierover volgt nadere invulling van de maatregel.
Vergoedingen verstrekken voor culturele en sportactiviteiten aan huishoudens met een laag inkomen	De organisatie van 'Almelo Doet Mee' trachten we ingaande 2014 over te dragen aan een externe stichting.
Fraude met uitkeringen en WMO voorzieningen, met name die in de vorm van een persoonsgebonden budget worden verstrekt, tegengaan, en leerplichtovertredingen tegengaan met de sociale recherche	Overeenkomstig het Plan van aanpak MAU zetten we extra in door middel van consequent handhaven, informatie-gestuurde handhaving, themacontroles en terugvordering en verhaal op maat.
Huishoudelijke hulp financieren voor mensen met een beperking en die geen beroep kunnen doen op een partner of sociale omgeving	In 2015 wordt het budget voor de hulp bij het huishouden fors verlaagd. De regelgeving (vervat in de Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning zal hierop in 2014 moeten worden aangepast. Alle burgers met de voorziening hulp bij het huishouden (ongeveer 2950) worden herbeoordeeld.
Vervoersplassen verstrekken aan mensen met een beperking en die geen gebruik kunnen maken van het openbaar vervoer	Betreft een wettelijke taak uit de Wet maatschappelijke ondersteuning; ook in 2014 zal verstrekking, mits noodzakelijk (bij ontbreken van een adequaat alternatief), plaatsvinden
Rolstoelen en andere vervoersmiddelen financieren voor mensen met een beperking	Betreft een wettelijke taak uit de Wet maatschappelijke ondersteuning; ook in 2014 zal verstrekking, mits noodzakelijk (bij ontbreken van een adequaat alternatief), plaatsvinden
Baliewerkzaamheden verrichten, onder meer om hulpmiddelen te verstrekken	Dit blijft een taak van de huidige Wmo medewerkers; wel wordt in het kader van de decentralisaties gekeken naar de vormgeving van de dienstverlening in nieuw integraal dienstverleningsconcept waarbij wordt samengewerkt met een vijftal welzijnsorganisaties
Aanpassingen in en aan woningen financieren voor mensen met een beperking	Betreft een wettelijke taak uit de Wet maatschappelijke ondersteuning; ook in 2014 zal verstrekking, mits noodzakelijk (bij ontbreken van een adequaat alternatief), plaatsvinden

Wat gaan wij doen?	Toelichting
Beleid maken voor de WMO, aanvragen beoordelen, bezwaar en beroep behandelen en diensten inkopen	Voor 2015 zijn door het Rijk grote wijzigingen aangekondigd: decentralisaties van begeleiding en persoonlijke verzorging, bezuiniging van 40% op hulp bij het huishouden en een nieuwe financiële regeling. Deze wijzigingen moeten in 2014 worden verwerkt in een nieuwe Verordening. Hierbij wordt zo veel mogelijk samengewerkt met de andere Twentse gemeenten.
Subsidie verstrekken voor inspraak en participatie van WMO-en bijstandsgerechtigden	Dit is een wettelijke taak. Met het oog op de wijzigingen in 2015 blijven we de inspraak en participatie van Wmo- en bijstandsgerechtigden serieus nemen
Openbare gezondheidszorg, zoals vaccinatie en de jeugdgezondheidszorg (JGZ) financieren via de Regio Twente	GGD draagt zorg voor basispakket gekoppeld aan wettelijke taak van de gemeente op het terrein van de openbare gezondheidszorg. Naar aanleiding van mogelijke wijzigingen in de wet- en regelgeving zal het pakket kunnen wijzigen. De consequenties hiervan worden bekend in 2014.
Subsidie verstrekken voor hulp aan multi-probleemhuishoudens en ander maatschappelijk werk	Maatschappelijke werk vervult structureel een drieledige functie in de aanpak van multi-probleemhuishoudens. Via vroegtijdig ingrijpen bij signalen van meervoudige sociale problematiek, het bieden van een vangnetfunctie bij vergevorderde sociale problematiek en de inzet van algemeen maatschappelijk werk wordt ingezet op stabilisering binnen de cliëntsystemen en bevordering van eigen kracht. Bij geconstateerde ernstige psychiatrische – en verslavingsproblematiek vindt overdracht van cliënten naar Dimence en Tactus plaats. Deze taken worden in 2014 voortgezet, waarbij afstemming zal plaatsvinden met de sociale agenda
Subsidie verstrekken voor sociale verslavingszorg, zoals dagopvang en een alcoholgebruikersruimte	Vanuit de centrumgemeente taak sociale verslavingszorg verzorgt Tactus Verslavingszorg de inloop/dagopvang van verslaafden. Aan deze locatie is gekoppeld een alcoholgebruikersruimte en de methadonpost. Naast eerste opvang wordt ingezet op het aanbieden van activiteiten en beperkte vormen van dagbesteding. Deze voorziening staat open voor cliënten uit de subregio Noord West Twente. Er is sprake van een structurele taak, welke in 2014 wordt voortgezet.
Subsidie verstrekken en regie voeren voor opvangplekken en begeleiding van dak- en thuislozen	Vanuit de centrumgemeentetaak maatschappelijke opvang van dak- en thuislozen verzorgt Humanitas Onder dak Twente voor de subregio Almelo verschillende fysieke opvangvoorzieningen voor dak- en thuislozen, zoals de 24-uurs woonvoorziening, de nachtopvang voor zwervers en de Twentse

Wat gaan wij doen?	Toelichting
	voorziening voor zwerfjongeren (locatie Enschede). Het verblijf is tijdelijk en gericht op maatschappelijk herstel en doorstroming naar zelfstandig (evt. begeleid) wonen.
Subsidie verstrekken voor het toeleiden van daklozen, verslaafden en/of cliënten met een psychiatrische aandoening naar zorg, danwel het voorkomen van huisuitzettingen ("bemoeizorg")	Vanuit de centrumgemeentetaak Openbare geestelijke gezondheidszorg worden zorgaanbieders Tactus Verslavingszorg, Dimence GGZ en het maatschappelijke werk gefaciliteerd om cliënten met zeer ernstige multi-problematiek te signaleren en via huisbezoeken toe te leiden naar de voor hen juiste zorg- en hulpverlening. Coördinatie vindt plaats via het meldpunt bemoeizorg, waarbij ook de woningcorporaties zijn aangesloten. Langs deze lijn worden jaarlijks 130 cliënten geholpen.
Subsidie verstrekken voor gezondheidsactiviteiten voor kinderen, en om depressie, roken en alcoholgebruik te beperken	Uitvoering geven aan het meer laten bewegen van jongeren in het kader van Gezond in de stad, door sport te combineren met gezondheidsbeleid. Uitvoering van openbare gezondheidszorg, waarbij de 14 Twentse gemeenten gezamenlijk met de zorgaanbieders Tactus, Dimence GGZ en mediant de speerpunten depressie, roken en beperking alcoholmisbruik hebben gekozen.
Subsidie verstrekken voor integratie en tegen discriminatie en voor opvang van vluchtelingen	We verstrekken aan enkele zelforganisaties subsidies voor op integratie gerichte activiteiten en keren jaarlijks een geldprijs uit bij Kleurrijk Almelo Prijs. Daarnaast verzorgt Artikel 1 de anti-discriminatievoorziening (meldingen en klachten) en ook preventieve anti-discriminatieprojecten voor jeugd en in de wijken. Voor de begeleiding van vluchtelingen en statushouders zorgt Vluchtelingenwerk Oost Nederland.
Zorg coördineren vanuit het CJG en de openbare geestelijke gezondheidszorg ten behoeve van multi-probleemhuishoudens en complexe vastgelopen cliënt(systemen)	Uitvoering geven aan gemeentelijk procesmanagement, waarin de procesmanagers en ondersteuners door middel van opgeschaalde probleemsituaties de procesregie op deze vastgelopen en complexe casuïstiek op zich nemen.
Subsidie verstrekken voor het stimuleren van vrijwilligerswerk en ondersteunen bij mantelzorg	In het licht van de komende wijzigingen in de Wmo wordt ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers steeds belangrijker. Met de hulp van vrijwilligers en mantelzorgers kan de vraag om voorzieningen worden voorkomen of uitgesteld. In 2014 zal onderzocht worden of de ondersteuning niet geïntensiveerd moet worden om de druk op voorzieningen te verlagen.

Wat gaan anderen doen?	Toelichting	Wie?
Extra inzet op vroegsignalering	Andere partijen spannen zich in om beter te letten op schuldenproblemen in hun directe woon- en werkomgeving. Ze nemen zelf actie om verdere problemen te voorkomen of deze te beheersen samen met de betrokkenen.	Nutsbedrijven, Woningcorporaties, Kerken, Banken, Zorgorganisaties, Scoop Welzijn
Dienstverleningsmodel	Kernpartners van het dienstverleningsmodel werken het model op relevante onderdelen in de praktijk uit. Het gaat hierbij met name om de methodiek die wordt gebruikt voor de vraagverheldering en het daadwerkelijk realiseren van een (fysiek) loket.	Scoop, de Klup, Stichting Informele Zorg Twente, MEE, AMW
Mee ontwikkelen van de transformatie Jeugdzorg	De transformatie van Jeugdzorg vraagt een enorme verandering in het denken en doen van zowel gezinnen als van professionals. In dit proces spelen de professionals een cruciale rol. Door participatie in projecten gericht op regie bij de cliënt en vergroten van zelfredzaamheid spelen zij een actieve rol in de transformatie van onderdelen van de jeugdzorg. In 2013 heeft een onderzoek plaatsgevonden naar de houding van de professionals t.a.v. de werkmethode "eigen kracht".	o.a. MEE, Scoop, Amw, Jarabee, Bizo, Halt, Samenwerkingsverbanden PO en VO.
Professionele vangnet verbinden met vrijwilligersorganisaties	Bij de ondersteunende begeleiding in de uitstroom van de maatschappelijke opvang wordt, de inzet van het maatjesproject VOC de Tandem betrokken.	Humanitas Onder dak en het maatjesproject van Humanitas District oost
Ontwikkelen van creatieve maatwerkmethoden van begeleiding	Partijen onderzoeken gezamenlijk hoe zij kunnen komen tot een adequate mix/inzet van deskundigheid van professionals en vrijwilligers in de begeleiding en ondersteuning van inwoners met meervoudige problematiek.	Stadsbank en Algemeen Maatschappelijk werk en de kerken.
Intensiveren van de "maatjes-aanpak"	Buurtzorg en de kerken gaan in gesprek teneinde elkaar te versterken in methoden, gericht op het "optrekken" met (kwetsbare) mensen.	o.a. Buurtzorg en Elisaparochie

Indicator	Bron	Huidige waarde	Streefwaarde
Gebruik minimaregelingen	a. Jeugdfonds b. Naturaregeling c. Sociale medische indicatie kinderopvang (gemiddelde duur)	379 1805 6 maanden	600 1900 6 maanden
Gebruik individuele voorzieningen WMO	Gemeente	Vervoerkosten 15 Vervoerspas 5.876 Scootmobiel 965 Aangepaste fietsen 402 Rolstoel elektrisch 66 Rolstoel handbewogen 990 Zorg in natura HH1 1.643 Zorg in natura HH2 455 PGB HH1 759 PGB HH2 68	15 5.500 950 400 66 990 1.700 400 775 50
Feitelijke bezettingsgraad in de 24-uursopvang gebaseerd op 20 plaatsen / twee crisisplaatsen	Humanitas	95%	95%
Feitelijke bezettingsgraad in de nachtopvang, gebaseerd op 5 tot 7 opvangbedden	Humanitas	90%	90%
Gemiddelde toegestane verblijfsduur maatschappelijke opvang tot doorstroming naar begeleid of zelfstandig wonen	Gemeente/ Humanitas	7 maanden	7
Ambulante verslavingzorg: aantal cliënten dat jaarlijks feitelijk behandeld wordt	Tactus	344	390 (dip in 2012, in 2013 neemt aantal behandelingen weer toe)
Ambulante verslavingszorg: Aantal cliënten dat jaarlijks de inloop/dagopvang bezoekt	Tactus	Gemiddeld 43 bezoekers per dag is ca. 13.000 per jaar. Omvang doelgroep ca. 60 personen.	43 per dag 13.000 per jaar
Aantal cliënten dat jaarlijks een bemoeizorgtraject doorloopt of ambulante begeleiding ontvangt, gericht op het voorkomen van huisuitzetting	Tactus, Humanitas, Dimence GGZ en Maatschappelijke werk	185	Ca. 200 (verwachten een groei t.g.v. de crisis en de bezuinigingen in de zorg; afschaffen ZZP 1-3 en decentralisaties)

Wat mag het kosten

De beantwoording van deze vraag vindt plaats door het presenteren van een aantal tabellen.

Als eerste wordt een overzicht gepresenteerd waarbij de begroting 2014 wordt afgezet tegen de begroting 2013 en de jaarrekening 2012. Hierbij wordt opgemerkt dat de cijfers voor 2014 betrekking hebben op de structurele uitgaven terwijl de realisatie 2012 en de begroting 2013 ook incidentele mutaties verantwoord zijn. Als tweede wordt een overzicht gepresenteerd met structurele baten en lasten per product. Hierdoor ontstaat meer inzicht in de baten en lasten per product. Tevens is het meerjarig verloop van het te programma zien. Dit is op basis van bestaand beleid waarbij de meerjarige bezuinigingen zijn verwerkt. Ook is de voortgang van de bezuinigingen binnen dit programma opgenomen.

	realisatie	begroting	begroting
(bedragen x 1.000 euro)	2012	2013	2014
Lasten	109.526	110.968	110.055
Baten	63.126	59.302	60.058
Resultaat voor bestemming	46.400	51.666	49.997
<i>Mutaties reserves</i>			
Storting	2.605	0	1.731
Onttrekking	2.015	905	5
Resultaat na bestemming	46.990	50.761	51.723

Onderverdeling in producten	Lasten	Baten	Saldo	Meerjarig saldo		
Product (bedragen x 1.000 euro)	2014	2014	2014	2015	2016	2017
B626 sociale uitkeringsvoorzieningen	44.813	35.289	9.524	9.524	9.524	9.524
B628 werkgelegenheid	5.387	5.100	287	287	287	287
B629 sociale werkvoorziening	18.824	17.107	1.716	1.554	1.372	1.372
B638 lokaal onderwijsbeleid	11.300	486	10.814	11.235	11.656	12.077
B640 educatie	398	276	122	122	122	122
B642 Wmo, individuele voorzieningen	15.438	1.575	13.863	13.593	12.833	12.710
B646 mediabeleid	45	2	43	43	43	43
B648 volksgezondheid	6.642	120	6.521	6.421	6.421	6.421
B649 welzijn	7.210	103	7.107	6.292	6.642	6.642
Saldo voor bestemming	110.055	60.058	49.997	49.071	48.900	49.198
<i>Mutaties reserves</i>						
B626 sociale uitkeringsvoorzieningen	1.731	0	1.731	1.731	1.731	1.731
B629 sociale werkvoorziening	0	5	-5	-5	-5	-5
<i>Mutaties reserves</i>	<i>1.731</i>	<i>5</i>	<i>1.726</i>	<i>1.726</i>	<i>1.726</i>	<i>1.726</i>
Saldo na bestemming	111.786	60.063	51.723	50.797	50.626	50.924

De cijfers zijn inclusief de structurele mutaties zoals opgenomen in de voorjaarsnota 2013, jaarschijf 2014 en de mutaties zoals toegelicht in hoofdstuk 2 van deze begroting 2014.

Mutaties (bedragen x 1.000 euro)	Bedrag 2014
Reserveren middelen voor het Sociaal Domein	1.850

Bij de Voorjaarsnota 2013 zijn drie scenario's uitgewerkt hoe Almelo wil omgaan met de cumulatie van risico's en bezuinigingen die samenhangen met de decentralisatie van nieuwe taken in het sociale domein. U hebt gekozen voor een scenario waarbij wij stapsgewijs een systeeminnovatie gaan doorvoeren in het sociale domein. De budgetten van het Rijk zijn taakstellend. Uit eigen middelen financieren we de noodzakelijke omslag. Jaarlijks wordt hiervoor een bedrag gereserveerd. Daarnaast is besloten dat eventuele meevallers binnen het sociale domein in principe beschikbaar blijven voor het sociale domein. Wij spraken met u af dat bij de programmabegroting de raming nader uitgewerkt zou zijn. Hieronder treft u een (eerste) aanzet van de raming die u kunt beschouwen als een nadere onderbouwing. Wij leggen afzonderlijke voorstellen aan u voor ten aanzien van de definitieve inzet van de middelen. Er zijn verschillende redenen waarom wij u nu nog geen concreet voorstel doen:

- De contouren van de beleidswijzigingen worden steeds duidelijker, maar de precieze kaders en beschikbare middelen vanuit Den Haag zijn onduidelijk. Om een concreet voorstel te kunnen doen is het van belang dat wij weten in hoeverre wij middelen ontkokerd kunnen inzetten en welke beleidsvrijheid gemeenten hebben.
- De uitwerking van de raming vraagt om een nadere uitwerking met partijen in de stad. De systeeminnovatie heeft alleen effect als partijen die een belangrijke rol spelen bij de omslag ook actief betrokken worden bij de vormgeving van de systeeminnovatie.
- Tijdens de raadsexkursie hebben wij met elkaar gedeeld dat de inzet van de 1,5 miljoen euro een van de mogelijke onderwerpen is waarbij raad in staat wordt gesteld om aan de voorkant van het proces te betrokken worden. Het ligt dan ook niet voor de hand u hier een uitgewerkt, gedetailleerd voorstel te doen over de inzet.
- In algemene zin kan gesteld worden dat transformaties en innovaties bij voorbaat minder geschikt zijn voor gedetailleerde meerjarenbegrotingen. En dat het vooral van belang is om te bepalen wat de gewenste omslag moet opleveren in termen van maatschappelijke rendement. Conform de principes van het verschil maken ligt het voor de hand ten aanzien van de wijze van uitvoering (concrete invulling) ruimte te bieden voor maatwerk, creativiteit en oplossend vermogen van de samenleving.

Wat willen wij bereiken?

Aan de gewenste systeeminnovatie ligt voor een deel een financiële urgentie ten grondslag. Vanwege de financiële positie van de gemeente Almelo is het van belang om de risico's zo te beheersen dat de uiteindelijke kosten zich niet dusdanig ontwikkelen dat zij niet betaald kunnen worden uit de budgetten die met de decentralisaties worden overgezet. De nieuwe taken bieden ook kansen om op lokaal niveau te komen tot een slanker, efficiënter stelsel van zorg, welzijn en inkomensondersteuning. Een stelsel dat beter aansluit bij de individuele behoeften van verschillende doelgroepen. Het is deze kwaliteitsslag die wat ons betreft de boventoon voert.

Deze kwaliteitsslag heeft tot doel om de sociale structuur van de Almelse samenleving te versterken en de kansen op sociale stijging te vergroten. De focus moet liggen op dat mensen weer meer voor elkaar gaan zorgen en dat minder snel een beroep gedaan wordt op professionele en meestal dure zorg. Dat gaat niet vanzelf, dat vraagt om beleid en uitvoering dat zich meer richt op het versterken van sociale samenhang, het versterken van het vrijwilligerswerk en het ondersteunen van mantelzorgers, op het ondersteunen van vitale verenigingen in de stad die zich ook richten op maatschappelijke taken, op het vroeg-signaleren om problemen in de kiem aan te pakken, op welzijnsvoorzieningen die daar waar mogelijk de duurdere zorgvoorzieningen vervangen, op buurt/wijkprogramma's voor aandachtsgebieden.

Wat gaan wij doen?

De systeeminnovatie die bij de Voorjaarsnota 2013 op hoofdlijnen is toegelicht, bestaat wat ons betreft uit zeven elementen. Op basis van deze hoofdbestanddelen hebben wij de raming nader uitgewerkt en geven wij hieronder een korte toelichting.

	2014	2015	2016	2017
Wijkontwikkelingsteams	300	300	300	300
Escalatie-laag	200	200	200	200
Wijkontwikkelingsmaatschappij	300	300	300	300
Almelolab	250	75	75	75
Informatie- en dossiervorming	150	50	75	75
Monitoring	150	50	50	50
Reserve zachte landing	500	300	500	500
	1.850	1.150	1.500	1.500

Wij willen nieuwe **generalistische wijkteams** inzetten die ervoor moeten zorgen dat hulp en ondersteuning zo dicht mogelijk bij de burger aangeboden kan worden. Wij willen alle gezinnen bereiken die zich niet zelfstandig kunnen redden of waarbij enkelvoudige hulp geen of onvoldoende perspectief biedt. Vanaf 2014 wordt in verschillende wijken geëxperimenteerd met het werken met wijkteams waarbij sprake is van differentiatie qua aanpak (afhankelijk van behoeften uit de wijk en buurt). Deze experimenten zijn bedoeld om ervaringen op te doen en te leren en een keuze te kunnen maken ten aanzien van een passende, efficiënte en effectieve aanpak. Bij de uitwerking van de wijkteams maken wij nadrukkelijk gebruik van opgedane ervaringen vanuit Enschede rondom de wijkcoaches. Wij houden voor nu rekening met een bijdrage van 300.000 euro.

Om complexe vraagstukken of hulp die dreigt vast te lopen aan te pakken, zorgen wij een voor een zogenaamde **escalatielaag**. Hierop kunnen de wijkteams terugvallen als er niet of niet tijdig wordt geleverd door de specialistische instellingen. Om te komen tot een efficiënte aanpak houden wij rekening met een bijdrage van 200.000 euro.

De sociale agenda wordt uitgewerkt in wijkagenda's. In de agenda's leggen wij vast wat wij willen bereiken in de buurten en wijken. Ook geven wij aan wat wij en partijen in de wijk gaan doen om die doelen te realiseren. Om de inzet te bepalen willen wij **wijkontwikkelingsmaatschappijen** oprichten. Alle partijen die mee willen doen en een bijdrage kunnen leveren aan het stimuleren van eigen kracht en samenredzaamheid kunnen zich hierbij aansluiten. Het kan dan gaan om inwoners, welzijnsorganisaties, onderwijsinstellingen maar ook over werkgevers en zorgverzekeraar. Er ligt geen kant- en klaarmodel voor de wijkontwikkelingsmaatschappij klaar. We hebben daarom (financiële) ruimte nodig om te experimenteren en flexibel, snel en pragmatisch te handelen en goede initiatieven van inwoners, maatschappelijke organisaties en particulieren mogelijk te maken. Wij reserveren hiervoor 300.000 euro.

We moeten ervaringen opdoen en delen om de kennis en kunde die nodig is voor de integrale uitvoering van de nieuwe en bestaande taken. In de sociale agenda is hiervoor het concept van **Almelolab** geïntroduceerd. In 2014 willen wij hier een start maken. Samen met de partners willen we bijeenkomsten en werksessies organiseren om te komen tot innovatieve productontwikkeling en een juiste (samen)sturingsvorm te ontwikkelen op sociale stijging. De proceskosten van netwerkvorming, faciliteiten, ondersteuning, beperkte personeelskosten en evt. persoonlijke ontwikkeling van het eigen personeel in het kader van regiovoering, worden ook tot de kosten van het Almelolab gerekend. In de aanloop – eerste jaarschijf - houden wij rekening met de grootste investering (250.000 euro). Als het concept uitgekristalliseerd is verwachten wij rekening te kunnen houden met een substantieel lagere bijdrage.

Voor **informatievoorziening en dossiervorming** houden wij rekening met een bijdrage van 200.000 euro. Op dit moment zijn er diverse systemen waarin verschillende organisaties hun klantgegevens bijhouden. De komende tijd gaan wij onderzoeken, samen met andere gemeenten in Nederland, of we kunnen komen tot een integraal klantbeeld door ontsluiting van klantdossiers. De middelen zijn nodig om te investeren in ICT toepassingen voor het beheer van de nieuwe (complexe) inkooprelaties en het voeren van strategisch contractmanagement. Wij kopen waar mogelijk zoveel mogelijk in samen met andere gemeenten.

Raad, college en ambtelijke organisatie krijgen door de decentralisatie te maken met complexe taken en veel verschillende partijen die een rol spelen in de uitvoering daarvan. Om te zorgen voor een adequate aansturing en verantwoording is het van belang dat er een eenduidige manier is waarop prestaties en resultaten gevolgd kunnen worden. Met de sociale atlas is een eerste begin gemaakt voor de uitwerking van een **monitoringsysteem** op wijk- en buurniveau. De komende periode wordt dit systeem beoordeeld op haar merites en verder uitgewerkt voor de volledige breedte van het sociaal domein. Wij houden rekening met een bijdrage van 150.000 euro.

Voor het mogelijk van een **zachte landing** en eventuele frictiekosten te kunnen opvangen, reserveren wij 500.000 euro. Er zijn een aantal (duurdere) zorgaanbieders die na de transitie geen contract met de gemeente zullen sluiten. De trajecten voor individuele klanten die nog lopen, die niet één op één over kunnen naar één van de nieuwe aanbieders, zullen wij op individuele basis moeten overnemen, om verkommering te voorkomen (zachte landing voor schrijnende gevolgen). Daarbij moeten we bedenken dat er zware, nu nog onontkoombare vormen van zorg zijn die we wel moeten voortzetten, die tot 125.000 euro per gezin per jaar kunnen kosten. Met de verdere invoering van de systeeminnovatie hopen we deze zware vormen steeds minder nodig te hebben. De nieuwe financiering voor de activiteiten in de wijk betekent voor de organisaties in meer of mindere mate een breuk met het verleden met nu nog onbekende gevolgen. Voor een deel van hen zal het een toename in werk betekenen, omdat dit dé manier zal zijn om duurdere zorg te voorkomen. Voor een ander deel zal het een krimp in productie betekenen. In het kader van behoorlijk bestuur, zullen we eventuele frictiekosten moeten opvangen.

Incidentele mutaties voor de jaarschijf 2014 in dit programma zijn. Deze mutaties zijn nog niet in bovenstaand overzicht opgenomen.

Mutaties (bedragen x 1.000 euro)	Bedrag 2014
geen	

De bovenstaande onderverdeling in producten is inclusief de volgende bezuinigingen voor de jaarschijf 2014:

Bezuinigingen sociale agenda

Bezuiniging 2014	Bedrag 2014	Hoe wordt hier in 2014 invulling aan gegeven?
Taakstelling huurcontract Magna Porta (VJN 2011)	18.000	De huurkosten van Magna Porta zijn vergeleken met de gemeentelijke locatie. Hier is alleen naar de kale huur gekeken en zijn bijvoorbeeld parkeerkosten niet betrokken. Het gevolg is dat de 18k te hoog is en in het gunstigste geval 6k gerealiseerd kan worden. Daarnaast is bij het inboeken van deze taakstelling geen rekening gehouden met het feit dat het gaat om huisvestingskosten binnen een centrumgemeente constructie (SRT). Bij het realiseren van deze besparing zal slechts 32% ten goede komen van de begroting van Almelo. Dat neemt niet weg dat we binnen de SRT wel kijken op welke

Bezuiniging 2014	Bedrag 2014	Hoe wordt hier in 2014 invulling aan gegeven?
		manier kunnen besparen op de huisvestingslasten door op een gemeente locatie te gaan zitten en het gebruik van het aantal m2 kunnen beperken. Bij het nieuwe stadhuis is er een definitieve oplossing. Of we eerder kunnen besparen is afhankelijk van de hoogte van de incidentele kosten om een tussenoplossing te realiseren.
Taakstelling kinderopvang toeslag vervallen (Meicirculaire)	242.000	Er wordt gewerkt aan een voorstel voor structurele aanpassing van het minimabeleid, waarbij de kinderopvangtoeslag onderdeel wordt van dit beleid. Deze aanpassing is mogelijk binnen de nieuwe Participatiewet. Helaas is de inwerkingtreding van deze wet uitgesteld naar 2015. Om de invulling van de taakstelling voor 2014 toch te realiseren wordt een voorstel voorbereid om in 2014 het budget beschikbaar voor minimabeleid als taakstellend te beschouwen en de omvang van verstrekkingen hier op aan te passen. Een extra krimp van de uitvoeringsorganisatie wordt, gezien de huidige drukte en bestaande personele taakstellingen, niet realistisch geacht.
Taakstelling Wmo Loket (VJN 2011)	74.000	Deze taakstelling wordt in 2015 gehaald door, met de invoering van de nieuwe taken, 1 fte minder uit te breiden dan volgens de nieuwe taaklast zou moeten. Met het uitstel van de overdracht van de nieuwe taken van een jaar, is deze (verminderde) personeelsuitbreiding ook uitgesteld. Voor de tussentijd kunnen wij het overschot dat bestaat bij de uitkering van de wmo-voorzieningen inzetten om het besparingsverlies te bestrijden.
Taakstelling Hof 88 exploitatietekort (Begroting 2012)	81.300	Bij de oplossing van dit tekort zijn Kaliber, Creatief centrum en de bibliotheek betrokken. Door fusies en samenwerking kunnen we de kosten drukken. De raad heeft eenmalig 100.000 beschikbaar gesteld voor frictiekosten. Deze zullen ingezet worden voor het deels nog niet behalen van de taakstelling in 2014. In 2015 is de situatie dan conform begroting. Een risico is dat er nog geen definitieve besluitvorming heeft plaatsgevonden bij de besturen van de betrokken organisaties.
Taakstelling stadsdeel coördinatie (VJN 2011)	107.500	Door personeel verloop wordt deze taakstelling in 2014 ingevuld.
Taakstelling Scoop (VJN 2011 en VJN 2013)	175.000	Op grond van het overleg met de Stichting Scoop en de kinderopvangorganisatie de Cirkel is een structurele bezuiniging van 175.000 euro op het peuterspeelzaalwerk gerealiseerd. Het college voor om de realisatie van de resterende 125.000 voor 2014 als volgt in te vullen. <ul style="list-style-type: none"> - Vrijwilligers: 50.000 euro - Ouderenwerk: 60.000 euro - Kinderwerk: 15.000 euro en vervolgens de maatschappelijke vraag (prestaties) 2014daarop aan te passen.

Bezuiniging 2014	Bedrag 2014	Hoe wordt hier in 2014 invulling aan gegeven?
Integraal huisvestingsprogramma onderwijs (IHP) (VJN 2013)	350.000	Deze bezuinigingsmaatregel wordt gerealiseerd door het budget voor de kapitaallasten voor het IHP in 2014 eenmalig structureel met 350.000 euro te verlagen. Het IHP wordt aangepast op de bijgestelde verwachtingen.
Structureel inboeken meeropbrengst eerder genomen bezuinigingen (VJN 2013)	500.000	Bezuiniging is gerealiseerd

3.4 Leefbaarheid en veiligheid

Onderdeel	Feitenkaarten
Openbare ruimte	15. Openbare ruimte en groen onderhouden 16. Riool onderhouden
Wijkgericht werken	13. Welzijn bevorderen (13.1 en 13.2)
Duurzaamheid	17. Milieu verbeteren 20. Afval inzamelen
Omgevingsvergunning	14. Omgevingsvergunning afgeven
Veiligheid	19. Veiligheid bevorderen

Openbare ruimte

Context en achtergronden

De openbare ruimte, bestaand uit grijs, groen, blauw en riool, is een essentieel beheer asset van de gemeente. Deze moeten schoon, heel en veilig zijn:

- Een Schoon en verzorgde openbare ruimte draagt sterk bij aan de leefbaarheid van de wijken.
- Een heel en technisch goed geconstrueerde openbare ruimte laat het openbare gebruik zonder wezenlijke schade functioneren.
- Een veilig en continu geborgde openbare ruimte draagt bij aan de veiligheid en continuïteit van de gemeente.

De gemeentelijke organisatie voert deze zorg en werken niet meer alleen uit maar samen met de gemeenschap. In een regieorganisatie voorzien en verleiden wij onze gemeenschap om hierin te participeren.

Wat willen wij bereiken

De gebruiker van de openbare ruimte behoort tevreden te zijn over de openbare ruimte. Een goede klanttevredenheid is het te bereiken beheerresultaat. In de geest van de bezuinigingen zal dit resultaat onder druk komen te staan doordat wij het verzorgen van de openbare ruimte versoberen.

Op de schoonheidsaspecten is de kwaliteit overwegend "basis" met in het stadshart en hoofdstructuur "hoog". Voor de aspecten zwerfvuil, graffiti en hondenpoep is een kwaliteitsniveau "hoog" in de hele stad wenselijk. Voor de overige aspecten is een kwaliteitsniveau "basis" voldoende.

Groen:

- De ontwikkeling en het behouden van een duurzaam, gezond en gevarieerd bomenbestand binnen de gemeente Almelo.
- Het borgen en verbeteren van het woon- en leefomgeving in de gemeente Almelo, door het technisch onderhouden cq. in stand houden en cultuurtechnisch aanpassen aan de huidige tijdgeest van het openbaar groen.
- Het aanbieden van ruimte aan alle gezindten om overledenen te begraven of gelegenheid geven tot het bijzetten van urnen. De mogelijkheid bieden aan nabestaanden om hun dierbaren op een waardige manier te gedenken. Het in stand houden van de begraafplaats en van de in onderhoud genomen graven in technische- en functionele zin.
- Het borgen en verbeteren van het woon- en leefomgeving in de gemeente Almelo, door het minimaal aanbieden van veilige formele speelruimte aan kinderen en jongeren in de openbare ruimte.
- De doelgroepen specifiek uit te dagen tot spel door deze speelruimte te verbeteren middels avontuurlijk

ontwerp en speelvoorzieningen. De (semi) openbare ruimte in het beheer en inrichten te zien als informele speelruimte en kansen te benutten om speelaanleidingen aan te brengen.

- Een evenwichtige verdeling van het aantal speelvoorzieningen in aantallen, in spreiding en in kwaliteit voor de verschillende leeftijdsgroepen.
- Het borgen en verbeteren van de natuurwaarden in de gemeente Almelo door een goed beheer, gebruik en ontwikkeling van gemeentelijke voorzieningen binnen de gedragscodes van de flora- en faunawetgeving.

Grijs:

- De gladheidsbestrijding is zoveel mogelijk in overeenstemming gebracht met de richtlijnen in de Leidraad Gladheidsbestrijding, maar vanwege de financiële consequenties is deze niet volledig overgenomen.
- Conform de wegenwet middels een wegenlegger bijhouden wie wegbeheerder is en daarmee de aansprakelijkheid en verantwoordelijkheid.
- Het borgen en verbeteren van het woon- en leefomgeving in de gemeente Almelo, door het technisch onderhouden cq. in stand houden en civieltechnisch aanpassen aan de huidige tijdgeest van het openbare weg.
- Het duurzaam in stand houden van civieltechnische kunstwerken (bruggen, tunnels en viaducten e.d.).
- Ten behoeve van de leefbaarheid zorgt openbare verlichting voor sociale en verkeersveiligheid.
- Diverse terrein elementen (zoals banken en afvalbakken, maar ook vri's bebakening, straatnaamborden, etc.) dragen bij aan een goed gebruik van de openbare ruimte.
- Voor het duurzaam in stand houden van de wegconstructie behoren bermen en sloten onderhouden te worden.

Blauw:

- Het borgen en verbeteren van het woon- en leefomgeving in de gemeente Almelo, door het technisch onderhouden cq. in stand houden en het nautisch (gebruik), hydraulisch (kwantiteit) en hydrologisch (kwaliteit) aanpassen aan de huidige tijdgeest van het oppervlakte water.
- Het duurzaam in stand houden van beschoeiingen (rietmatten, plankieren, kademuren, e.d.).
- Het duurzaam in stand houden van aanmeervoorzieningen (bolders, dukdalven, remmingswerken, e.d.).

Riool:

- Een duurzame inzameling en verwerking van afvalwater, hemelwater en overtollig grondwater en een duurzaam beheer van het gemeentelijk rioolstelsel.
- Door doelmatig inzamelen en transporteren van stedelijk afvalwater.
- Door doelmatig inzamelen en verwerken van hemelwater.
- Door het voorkomen dat grondwater de bestemming van een gebied structureel nadelig beïnvloedt.

Wat gaan wij doen?	Toelichting
Openbare ruimte en groen onderhouden Riool onderhouden	Vragen van de gemeenschap via meldingen en brieven tijdig beantwoorden.
Openbare ruimte en groen onderhouden Riool onderhouden	Volgens een operationeel integraal beheer openbare ruimte (IBOR) systematiek inclusief gedragscodes de openbare ruimte en groen schoon maar sober verzorgen. Hierbij de gemeenschap op verschillende manieren voorzien van mogelijkheden om mee te helpen aan een mooiere schoonheid.

Wat gaan wij doen?	Toelichting
	<p>Met IBOR wordt een integrale visie op het beheer van de openbare ruimte als geheel ontwikkeld en uitgewerkt in beheerinstrumenten. Aan de hand van de visie worden de basisniveaus vastgelegd, die gehanteerd worden bij het bepalen van de benodigde onderhoudsinspanningen, maar ook bij burgerparticipatie in de openbare ruimte.</p> <p>IBOR omvat tevens het ontwikkelen van beeldkwaliteitsbestekken en het via wijkschouwen samen met burgers en organisaties vastleggen en toetsen van de basisniveaus, op basis van foto boeken waarin de kwaliteitsniveaus zijn vastgelegd.</p> <p>Wijzigingen in de kwaliteitsniveaus, bijvoorbeeld als gevolg van veranderde budgetten, kunnen aan de hand van de beelden goed inzichtelijk worden gemaakt.</p>
Openbare ruimte en groen onderhouden	<p>In 2014 wordt onderzocht in hoeverre de uitvoerende organisatie eenheden van de gemeente overdragen kunnen worden aan marktpartijen.</p>
Openbare ruimte en groen onderhouden Riool onderhouden	<p>Werken aan een proces om te komen tot een correctief (klein technisch) onderhouds programma waarmee de functionaliteit van de openbare ruimte groen en riool operationeel wordt gemonitord en hersteld. Denk hierbij aan reiniging en inspectie van het riool, globale en veiligheidsinspectie van de weg, visuele inspectie van bomen, verjongings snoei van houtwallen, kleine en grote inspectie van speeltoestellen, e.d..</p> <p>Gegevens worden geregistreerd in de database van gegevensbeheer software (GBI). Door de komst van de basisregistratie grootschalige topografie (BGT) worden deze gegevens geografisch ontsloten. Ontwikkelingen hierop zijn nog gaande.</p>
Openbare ruimte en groen onderhouden Riool onderhouden	<p>Volgens een tactisch integraal groot onderhouds en vervangings plan (IGOP) de openbare ruimte en groen heel onderhouden. Dit wordt bereikt door het programma 2014 projectmatig op te pakken.</p> <p>Zoals ieder jaar wordt er een Integraal Groot Onderhoud en vervangingsPlan (IGOP) opgesteld. IGOP is een plan waarmee jaarlijks een programma voor groot onderhoud in de openbare ruimte wordt uitgevoerd. IGOP kent een proces waarin projectmatig wordt gewerkt. Dit proces is beschreven in een plan van aanpak en heeft een doorlooptijd van 4 jaar. Het IGOP proces is integraal. Dit houdt in dat bij het regisseren van het programma niet alleen rekening is gehouden met alle 'interne' fysieke beheerpunten in de openbare ruimte van de gemeente, maar ook met andere zoals woningbouwverenigingen, Cogas en het Waterschap.</p>

Wat gaan wij doen?	Toelichting
Openbare ruimte en groen onderhouden Riool onderhouden	Werken aan een proces om te komen tot een preventief integraal meerjaren- onderhoudsprogramma (I-MOP) waarmee de veiligheid en continuïteit van de openbare ruimte en groen strategisch wordt geborgd. Afwegingen tussen meerdere belangen worden meerjarig vooruit geschakeld. Het proces activeert tot participatie met zowel fysieke stadsontwikkelingen alsmede economische, veiligheid en sociaal maatschappelijke belangen vanuit de gemeenschap.
Openbare ruimte en groen onderhouden Riool onderhouden	In 2014 is overdracht stedelijk water aan Waterschap Vechtstromen operationeel van kracht.
Openbare ruimte en groen onderhouden	In 2014 de gemeenschap verleiden mee te helpen in het onderhoud van de openbare ruimte met campagnes zoals de Schone Wijk Weken.
Openbare ruimte en groen onderhouden	Sinds enkele jaren wordt de Green Flag, een Brits kwaliteitskeurmerk voor parken, toegekend aan het Schelfhorstpark en het Goossenmaatpark. In 2012 is heeft ook het Beeklustpark een green flag ontvangen. In 2013 wordt ingezet op het behoud van deze 3 vlaggen. In 2014 is in het kader van bezuinigingen besloten om in het beheer niet meer in te zetten op het behalen van genoemde kwaliteitskeurmerken.
Openbare ruimte en groen onderhouden	De stichting Almelo Parkstad spant zich actief in voor behoud en versterking van de belangrijke boomstructuren. Deze stichting heeft een adviserende rol, maar initieert ook uitvoeringsprojecten. De samenwerking wordt in 2014 gestructureerd voortgezet.
Riool onderhouden	In 2012 is de overeenkomst Waterwinst TAAK 2.0 tussen 14 gemeenten en het waterschap getekend, waarin is afgesproken te zoeken naar mogelijkheden om doelmatiger (samen) te werken in de afvalwaterketen. Dit moet leiden tot een kostenbesparing (beperking van de kostenstijging). In 2013 en 2014 worden de ideeën verder uitgewerkt in maatregelen.

Indicator	Bron	Huidige waarde	Streefwaarde
Oordeel burger directe woonomgeving	www.waarstaatjegemeente.nl	7,5	7,4
Oordeel burger speelmogelijkheden	www.waarstaatjegemeente.nl	6,7	6,7
Oordeel burger wegen, paden en pleinen	www.waarstaatjegemeente.nl	6,6	6,5
Oordeel burger onderhoud buurt	www.waarstaatjegemeente.nl	6,5	6,4
Green Flag (aantal)		3	0

Wijkgericht werken

Missie

Wij vragen inwoners, bedrijven en instellingen, maar ook buurten, wijken en dorpen om waar mogelijk zelf verantwoordelijkheid te nemen voor de ontwikkeling van stad en samenleving, waaronder de leefbaarheid van de eigen wijk. De eigen kracht van inwoners wordt aangesproken, de gemeente faciliteert en bekijkt waar zeggenschap van burgers over budgetten.

Context en achtergronden

Landelijke bevindingen

In het afgelopen jaar zijn er diverse onderzoeken verschenen naar wijkgericht werken en wijkaanpak van het Rijk. Deze uitkomsten bieden aanknopingspunten voor beleid. De belangrijke aanbevelingen:

- breng samen met andere partijen focus aan, stel een gezamenlijke agenda op en stem activiteiten op elkaar af. Belangrijkste partners daarbij zijn de corporaties.
- er is veel geïnvesteerd in de relatie met bewoners, o.a. door de inzet van stadsdeelcoördinatoren, stadsdeelbeheerders en wijkondersteuners. Nu is het tijd het wijkgericht werken onderdeel te laten worden van de hele organisatie, dwars door de afdelingen heen.
- Laat taken zoveel mogelijk over aan bewoners zelf. Sluit aan bij belangen van bewoners, werk (nog) meer vraag gestuurd en lever maatwerk. Niet iedere wijk vraagt om hetzelfde.
- Zet in op kwaliteit van medewerkers in de wijk: zij moeten bovenstaande aanbevelingen voor het voetlicht brengen bij bewoners en de samenwerking met bewoners en andere partners in de praktijk gestalte geven.

Almelose wijkaanpak: een nieuwe visie

De gemeente Almelo werkt aan een nieuwe visie op het wijkgericht werken. Een andere rolopvatting van de gemeente, grote wijzigingen in de financieringsstromen en de Sociale Agenda 2020 vragen om een bijstelling van de huidige aanpak. In het voorjaar van 2012 heeft er tijdens een informatieve raadsbijeenkomst een gesprek plaatsgevonden met de raad over nieuwe kaders. Kern van het voorstel:

- Middelen gericht inzetten in gebieden waar maatschappelijke opgave het grootst is
- Deze inzet koppelen aan de "Sociale Agenda 2020";
- De betrokkenheid van bewoners bij directe woon- en leefomgeving zoveel mogelijk waarborgen binnen reguliere dienstverleningsprocessen. Hiervoor wordt een Klantcontactcentrum opgericht.
- De keuzes voor wijken en de inzet van middelen gezamenlijk met de partners in de stad te bepalen;

Bij de behandeling van de voorjaarsnota heeft de raad het voorstel tot bezuiniging op de wijkaanpak geamendeerd met als strekking: het goede van de Almelose Wijkaanpak zoveel mogelijk te behouden, niet alleen probleemgericht werken maar ook aandacht blijven besteden aan alle wijken. Dit amendement zal zoveel mogelijk worden verwerkt in de nieuwe visie die u nog moet vaststellen. Op basis van de Sociale Agenda 2020 zal de nadruk liggen op de meeste kwetsbare wijken, in overleg met de partners.

Corporaties en gemeente in gesprek over gebiedsgerichte aanpak

Zowel in de Woonvisie 2020 als in de Sociale Agenda 2020 wordt gesproken over het uitwerken van gebiedsgerichte plannen van aanpak. Zowel de gemeente als de corporaties zien de uitwerking hiervan als een integraal proces, waarbij differentiatie in aanpak (per gebied, eindresultaat etc.) mogelijk moet zijn. Prioriteit ligt bij de herstructureringsgebieden en kwetsbare wijken. Gemeente en woningcorporaties hebben afgesproken inzet van middelen op elkaar af te stemmen en gericht in te zetten in de meeste kwetsbare wijken.

In de Sociale Agenda 2020 worden deze focusgebieden genoemd.

Uitgangspunt is dat wij de middelen inzetten waar het meest nodig is en in samenhang met armoede- en sociaal beleid. Het gaat dan om de volgende gebieden:

- Sluitersveld
- Ossenkoppelerhoek
- Nieuwstraatkwartier
- De Riet
- Kerkelanden

Wat willen wij bereiken

We willen de kloof tussen burger en bestuur verkleinen. Het gemeentebestuur wil op de hoogte zijn van wat er leeft in wijken en buurten en handhaaft daarom de vijf stadsdelen en het wijkwethouderschap. Wijken moeten aantrekkelijk zijn om in te wonen, te werken en te recreëren. We willen de betrokkenheid bij de buurt en de eigen verantwoordelijkheid stimuleren. Dit doen we samen met de betrokken partners in de wijk: bewoners en professionals

Wat gaan wij doen?	Toelichting
<p>Inzet van stadsdeelcoördinatoren in de wijken in combinatie met wijkondersteuners en andere partners in de stad.</p> <p>Inzet van subsidies voor wijkplatforms</p>	<p>De inzet wordt gekoppeld aan de Sociale Agenda 2020 en wordt vooral projectmatig ingezet in aandachtsgebieden. Daarbij werken we intensief samen met partners in de stad en worden wijkagenda's opgesteld.</p> <p>Bewoners worden gestimuleerd om zelf verantwoordelijkheid te nemen voor de leefomgeving en de leefbaarheid van wijken. Wijkondersteuners bieden ondersteuning daarbij.</p>
<p>Investerings en subsidies in wijkaccommodaties</p>	<p>In 2014 zullen de verbouwde wijkaccommodaties Dok en 't Veurbrook centrale punten zijn van waaruit wijkbewoners en professionele partners in de stad hun wijkgerichte activiteiten ontplooiën</p> <p>Daarnaast zijn er nog andere gesubsidieerde wijkcentra die deze taak in andere wijken vervullen. Deze worden gefaciliteerd door de gemeente door middel van een subsidie of door middel van beheer (in opdracht van de gemeente uitgevoerd door Accres)</p>

Indicator	Bron	Huidige waarde	Streefwaarde
<p>In de sociale atlas zijn 21 indicatoren opgenomen, waarbij uitgewerkt naar wijk- en buurtniveau kan worden gevolgd wat de ontwikkelingen zijn in wijken en buurten. In 2014 gaan wij de sociale atlas doorontwikkelen zodat ook informatie rondom voorzieningengebruik op het gebied van vangnet en ondersteuning en op het gebied van nieuwe taken rondom de decentralisaties wmo/awbz en jeugdzorg wordt opgenomen. Deze informatie wordt gebruikt om in de op te stellen wijkagenda's samen met wijkbewoners en partners te komen tot streefwaarden.</p>			

Duurzaamheid

Almelo wil een duurzame stad zijn voor haar burgers, een stad die aan onze huidige behoeften voldoet zonder de behoeften van toekomstige generaties hier of elders te beperken. Het gaat naast het verbeteren van de milieu- en leefkwaliteit ook om het waarborgen van economische, maatschappelijke en sociale belangen.

Duurzame ontwikkeling is geen eindstation maar een doorlopend maatschappelijk integraal proces.

De gemeente Almelo neemt hierin haar verantwoordelijkheid maar is voor het bereiken van een optimaal resultaat mede afhankelijk van externe partners. De gemeente Almelo stelt zich ten doel de randvoorwaarden voor een duurzame ontwikkeling te scheppen en initiatieven te ontwikkelen. Initiatieven vanuit de particuliere sector worden sterk aangemoedigd.

In het najaar wordt het Duurzaamheidsplan 2013-2016 inclusief het Uitvoeringsplan 2013 ter besluitvorming aangeboden aan de gemeenteraad. In dit plan worden de lopende inspanningen en doelstellingen met betrekking tot Duurzaamheid voor de komende jaren opgenomen, bijvoorbeeld op het gebied van energiebesparing, afvalverwerking, luchtkwaliteit, duurzaam inkopen en innovatie. In de toekomst zal, gemeentebreed, bij alle nieuwe ontwikkelingen rekening gehouden worden met het thema duurzaamheid en zal een toetsing aan het Duurzaamheidsplan plaatsvinden.

Context en achtergronden

Almelo wil een duurzame stad zijn voor haar inwoners en werkenden in de stad, een stad die aan onze huidige behoeften voldoet zonder de behoeften van toekomstige generaties hier of elders te beperken.

Het gaat naast het duurzaam verbeteren van de milieu- en leefkwaliteit ook om het waarborgen van economische, maatschappelijke en sociale belangen.

Duurzame ontwikkeling is geen eindstation maar een doorlopend maatschappelijk integraal proces.

De gemeente Almelo neemt hierin haar verantwoordelijkheid maar is voor het bereiken van een optimaal duurzaam resultaat mede afhankelijk van externe partners en initiatiefnemers.

De gemeente Almelo stelt zich ten doel de randvoorwaarden en kaders voor een duurzame stedelijke ontwikkeling te scheppen en daartoe zelf initiatieven te ontwikkelen en tegelijkertijd de particuliere sector te stimuleren om initiatieven te ontwikkelen.

Op 21 mei 2013 is het Duurzaamheidsplan 2013 t/m 2016 en het daarbij behorende Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid vastgesteld. Het Duurzaamheidsplan zal - evenals de nog vast te stellen Visie Landelijk Gebied - worden geïntegreerd in de in voorbereiding zijnde Stadsvisie/Structuurvisie Almelo, een integraal strategisch kader voor een duurzame toekomst van Almelo.

De gemeenteraad heeft de volgende richtinggevendende ambities benoemd (de Almelo Acht):

1. Groene Longen: kwaliteit van de groene longen en behoud en waar mogelijk verbetering van de woon- en leefkwaliteit en de relatie stad-buitengebied.
2. Klimaat: energiebesparing en opwekking van duurzame energie.
3. Duurzame Stad: Stad in balans, verantwoorde groei en aandacht voor water, groen, leven en wonen.
4. Mobiliteit: duurzame kwaliteitsverbetering van alle vormen van mobiliteit in relatie tot doorstroming en parkeerbeleid.
5. Educatie: gedragsverandering en bewustwording van duurzaam leven en handelen door middel van natuur- en milieueducatie, voorlichting en communicatie.
6. Leefbare Omgeving: inrichting, kwaliteit, veiligheid, leefbaarheid en beheer van de openbare ruimte.
7. Cradle to Cradle: gebruik van bewezen technieken en innovatieve oplossingen voor duurzaamheid, bouwen, energiebesparing en afvalinzameling, -verwerking en hergebruik.
8. Partners: langlopende afspraken en strategische allianties met ontwikkelingspartners. Eigen kracht van de samenleving.

Wat willen wij bereiken

Het doel van het Duurzaamheidsplan is het stimuleren en scheppen van een prettige, gezonde en veilige leefomgeving, voor nu én voor de toekomst op basis van duurzaam denken en handelen. Duurzaam denken en -gedrag kan op verschillende manieren worden gestimuleerd, onder andere door financiële prikkels, regelgeving en strategische kaders. Dit zijn veelgebruikte hulpmiddelen.

Daadwerkelijk duurzaam gedrag wordt echter bereikt door bewustwording en mentaliteitsverandering als gevolg van opvoeding, onderwijs en diverse sociale prikkels. Met ander woorden duurzaam gedrag zal “tussen de oren” moeten zitten, het moet een natuurlijk onderdeel van ons denkproces en handelen worden en blijven.

De rol van de gemeente wordt op basis van het collegeakkoord “Het Verschil Maken” minder die van uitvoerder en meer als initiatiefnemer, aanjager, ondersteuner en schepper van randvoorwaarden en kaders om duurzaam denken en handelen verder te stimuleren en daarmee een duurzame stedelijke ontwikkeling mogelijk te maken.

Wat gaan wij doen?	Toelichting
Beleid maken voor en adviezen opstellen over ruimtelijke ordening, milieu en duurzaamheid.	Vanuit milieukundig en duurzaam oogpunt gevraagd en ongevraagd beoordelen van en adviseren over bestemmingsplannen, bouwplannen, omgevingsvergunningen enz. Adviseren over en mede opstellen van beleidsplannen, (structuur)visies, (integrale) beleidsnota's, (ruimtelijke) plannen, programma's en evaluaties. Totaal plm. 700 beoordelingen/adviezen
Onderzoeken voor bodem- en grondwaterkwaliteit initiëren, beoordelen, vastleggen en ontsluiten.	150 bodemonderzoeken
Grondsanering laten uitvoeren en de vergunningen hiervoor verstrekken.	Saneringen van spoedlocaties (12 hard, 4 zacht, in voorbereiding, reeds in uitvoering of in afrondende fase)
De normen voor geluid en trillingen handhaven en overlast verhelpen.	Plm. 35 ingrepen
Grote veiligheidsrisico's met industrie en transport in kaart brengen en oplossingen aandragen.	>10 risicobeoordelingen
Uitvoering van deelprojecten in het kader van Almelo Centrum voor Duurzaamheid en innovatie (ACDI)	<ul style="list-style-type: none"> - Aanbesteding koude winning Leemslagenplas - Opstellen Sustainable Energy Action Plan - Opstellen kanskaart riothermie en mogelijke kansen uitwerken - Energie Besparen 2.0 - Energiescans bedrijven
Beleid ontwikkelen zonebeheer geluid	Het opstellen van regels voor het beheer van de geluidsruimte op bedrijventerreinen

Wat gaan wij doen?	Toelichting
Evaluatie van het geluidbeleid	Beoordeling van en bestuurlijke advisering over de effectiviteit van het geluidbeleid en op basis hiervan mogelijk aanpassing van het beleid. Het plan van aanpak hiertoe is in 2013 vastgesteld.
Uitvoering geven aan de EU-richtlijn Omgevingslawaai	Het Actieplan omgevingslawaai is in 2013 vastgesteld. In 2014 volgt bestuurlijk advisering over de aanpak van knelpunten en de uitvoering hiervan.
Saneren van de resterende A-lijst woningen (ivm geluidoverlast)	Het saneren van 2-3 woningen.
Actualiseren verkeersmilieukaart	Terugkerende periodieke actualisatie om de milieu- en gezondheidseffecten bij stedelijke ontwikkelingen adequaat te kunnen beoordelen
Vervanging blokcontainers door ondergrondse containers met controletoeegang	De vervanging van plm. 10 containers.
Voorstel om het afvalinzamelsysteem te wijzigen.	Evaluatie van de proef in het Windmolenbroek en op basis daarvan een voorstel om het afvalinzamelsysteem te wijzigen. Bestuurlijke advisering.
Beleid ontwikkelen voor gebiedsgericht grondwaterbeheer	Het opstellen en bestuurlijk adviseren over efficiënt beheer van complexe verontreinigingen in het diepere grondwater.
Regie op het gebruik van bodemenergie (wettelijke taak sinds 1-7-2013 voor gesloten systemen)	Bestuurlijke advisering over een doelmatige benutting van bodemenergie door het voeren van de regie op bodemenergiesystemen.
Versterking communicatie m.b.t. risico's en calamiteiten	Onder andere het opnemen van actuele en adequate informatie op de gemeentelijke website.
Aanpassing bestemmingsplannen v.w.b. externe veiligheid (BEVI)	Het verder verbeteren van de veiligheid van de woon- en leefomgeving.
Actualiseren vergunningen LPG-tankstations	Het verder verbeteren van de veiligheid van de woon- en leefomgeving.
Verduurzaming openbare verlichting	Verlichting langs ringwegen en in woonwijken vervangen door LED (onderzoek naar uitvoering in regionaal verband met provinciale subsidie)
Afkoppelen hemelwater	Voorkomen van overlast door hoge grondwaterstanden en daardoor verbetering van de woon- en leefkwaliteit.

Indicator	Bron	Huidige waarde	Streefwaarde
Reductie van de CO2-uitstoot (o.a. huishoudelijk afval, duurzaam inkopen, openbare verlichting, nieuwbouw Stadhuis)	Twente Milieu Gemeente	10 miljoen kg (2013)	>10 miljoen kg (2014)
Duurzaam inkopen	Gemeente	91% (2012)	100 % (2015)

Omgevingsvergunning en handhaving

Missie

Bij de uitvoering van onze VTH-taken:

- Focussen wij op risico's
- Handelen wij professioneel
- Werken wij samen
- En leggen wij de verantwoordelijkheden waar deze horen.

Context en achtergronden

Vergunningverlening, toezicht en handhaving in de fysieke leefomgeving draait om het beheersbaar maken van risico's. Hiervoor stelt zowel de wetgever als de gemeente regels met normen op. Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) zijn daarbij middelen om te bevorderen dat betrokkenen zich ook aan die regels houden. VTH is er met andere woorden op gericht om normconform gedrag af te dwingen en/of te waarborgen.

De laatste jaren is er veel aandacht voor de kwaliteit van de uitvoering van VTH-taken. Het rapport 'Onderzoek kwaliteit beleidsuitvoering vergunningverlening en handhaving' (KPMG; 2009) en onze VTH-visie (2012) bevatten relevante kaders en doelstellingen voor het verbeteren van de uitvoeringskwaliteit. Daarnaast zijn met de landelijke 'Kwaliteitscriteria 2.1' afspraken gemaakt over de minimale kwaliteit van de uitvoering. Uitgangspunt hierbij is dat vanaf 2015 de uitvoeringsorganisaties het overeengekomen kwaliteitsniveau hebben behaald en dit binnen hun organisatie hebben geborgd, ongeacht of de taken bij een regionale uitvoeringsdienst (RUD) zijn ondergebracht of het bevoegd gezag deze in eigen beheer uitvoert.

Wat willen wij bereiken

Wij willen de leefomgeving veilig, leefbaar en aantrekkelijk houden. We focussen op risicobeheersing en richten ons op doelen in plaats van middelen. We verkiezen preventie boven repressie en bepreken de overlast voor burgers en bedrijven tot een minimum. We beschikken over de juiste kennis en deskundigheid en werken hiervoor samen met onze ketenpartners.

Wat gaan wij doen?	Toelichting
Omgevingsvergunningen verstrekken voor bouwen en milieu, afwijken van het bestemmingsplan, aanleggen, brandveilig gebruiken en het wijzigen van een monument. Daarnaast meldingen van activiteiten beoordelen en leges innen.	340 aanvragen, 260 meldingen.
Binnen de kaders van de omgevingsvergunning de fysieke leefomgeving controleren op veiligheid en leefbaarheid.	1.740 controles, 165 procedures.
De kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving borgen.	Het 'Verbeterplan kwaliteitscriteria VTH' implementeren, het jaarprogramma opstellen en uitvoeren en met het jaarverslag de inzet evalueren.
De normen voor de welstandstoets opstellen en verzoeken voorleggen aan de externe welstandscommissie.	140 adviezen.

Indicator	Bron	Huidige waarde	Streefwaarde
Uitvoeren reguliere taken conform VTH-programma 2014.	Jaarlijks vast te stellen VTH-programma en VTH-jaarverslag.		Evaluatie uitvoering VTH-programma in VTH-jaarverslag.
Tijdige behandeling vergunningaanvragen: Doorlooptijd behandeling aanvraag omgevingsvergunning waarvoor een wettelijke termijn geldt.	Cognos (interne applicatie voor managementinformatie over VTH-uitvoering).	96% binnen de wettelijke termijn (2013)	98% binnen de wettelijke termijn (2014).
Extern oordeel voer de beleidscyclus van de Wabo in het kader van interbestuurlijk toezicht (groen, oranje en rood).	Uitgevoerd door Gedeputeerde Staten van Overijssel.	Groen (2013)	Groen (2014)

Veiligheid

Missie

Almelo is een gemeente waar het veilig wonen, werken en leven is. Spelregels en grenzen zijn helder. Er wordt snel en merkbaar opgetreden tegen overlast en criminaliteit. We stimuleren de Almeloërs, bezoekers, ondernemers en veiligheidspartners om vanuit hun eigen verantwoordelijkheid bij te dragen aan de veiligheid binnen de gemeente.

Context en achtergronden

Een veilige gemeente draagt bij aan een prettige woon- en werkomgeving en beïnvloedt het welzijn. Inwoners, maatschappelijke instellingen, bedrijfsleven en professionele organisaties hebben allen een rol. Het is dus niet alleen een zaak van de gemeente, maar wij hebben wel nadrukkelijk binnen het “speelveld” een regisserende rol toebedeeld gekregen. Door de inzet van de afgelopen jaren is Almelo nog steeds een relatief veilige stad, waarin soms aangrijpende gebeurtenissen plaats vinden. Onze veiligheidsaanpak van de afgelopen jaren heeft het veiligheidsniveau in Almelo stabiel gehouden. Daar zijn we op zich tevreden over, maar we zijn er nog niet. We willen dat Almelo veilig blijft en iedereen zich ook veilig voelt in Almelo. Dit doel willen wij bereiken door een evenwichtige inzet van preventieve en bestuurlijke (repressieve) maatregelen. De complexiteit van integrale veiligheid en de gewijzigde accenten in de (landelijke) bestuurlijke koers vormen de aanleiding tot een herbezinning op de huidige wijze waarop het veiligheidsbeleid is georganiseerd.

Successen uit de afgelopen jaren continueren we, daar waar nodig wordt een nieuwe aanpak voorbereid en worden accenten verlegd. Zo vinden wij dat iedereen recht heeft op een veilige thuissituatie, maar realiseren ons dat dat niet vanzelfsprekend is. Wij zetten in op het voorkomen van woonoverlast, huiselijk geweld en de ellende die sommige Almeloëse kinderen kennen. Wij zien het als winst om deze onzichtbare onveiligheid op te sporen en bespreekbaar te maken. Kortom, Almelo investeert de komende jaren in veiligheid op alle fronten. Dit alles op basis van een integrale benadering van de veiligheidsvraagstukken, in samenwerking met externe partners en ieder vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid.

De leefbaarheid en veiligheid staat onder druk door verschijnselen als woonoverlast, burengerucht, drank- en drugsoverlast, overlast van prostitutie, overlast van zwervers en criminele elementen. Permanente aandacht moet er zijn voor de diverse, veelvoorkomende vormen van criminaliteit in de buurt, wijk, gemeente. Soorten criminaliteit die in elk geval bepalend zijn, zijn woninginbraak, voertuigcriminaliteit en geweldscriminaliteit. Almelo moet een veilige stad zijn. Daarom moet ook geïnvesteerd worden in het ‘algemene veiligheidsgevoel’ van bewoners. Dit thema heeft ook betrekking op de overlast van groepen jongeren. Soms plegen ze ook zwaardere vormen van criminaliteit – het betreft dan zogenaamde ‘criminele jeugdgroepen’. Hier staan de individuele probleemjongeren centraal. Het gaat daarbij vooral om de jongeren met meerdere antecedenten. Ze vormen de harde kern van jeugdgroepen en plegen verschillende vormen van (ernstige) criminaliteit. Verschijnselen die binnen dit thema vallen zijn onder meer hinderlijk gebruik van alcohol in de openbare ruimte en gebruik van drugs, waaronder het levensgevaarlijke GHB.

Bij de georganiseerde criminaliteit gaat het om vormen van criminaliteit die zich manifesteren in binnensteden/op gemeentelijk grondgebied en die in bepaalde mate gebruik (misbruik) maken van gemeentelijke voorzieningen en beschikkingen (waaronder vergunningen en aanbestedingen). Er kan sprake zijn van verweving van onder- en bovenwereld en vaak ook van ‘witwassen’. Misdaadbranches die het betreft zijn vooral drugshandel, vastgoedfraude en mensenhandel. Ook criminele elementen zoals personen, families, die zich bezig houden met duistere, malafide praktijken vallen hieronder. Bij de aanpak hiervan wordt gebruik gemaakt van het RIEC (Regionaal informatie en expertisecentrum). In het RIEC participeren onder meer de politie, gemeente, justitie, belastingdienst, sociale recherche.

Het lokaal veiligheidsbeleid wordt versterkt door regionale samenwerking. Mede door de totstandkoming van de Nationale Politie zijn gemeenten meer bereid tot meer samenwerking om zodoende tot een regionale veiligheidsstrategie te komen. De 14 Twentse gemeenten vormen vanaf 1 januari 2010 samen de veiligheidsregio Twente. Taken op het gebied van risicobeheersing, operationele voorbereiding en specialistische en grootschalige brandweezorg zijn voortaan een verantwoordelijkheid van de regionale brandweer.

We kunnen niet alles tegelijk en in volle breedte aanpakken. Daarom moeten er keuzes gemaakt worden. Met het stellen van prioriteiten heb je op verschillende momenten te maken. Zeker op het gebied van Integrale Veiligheid waar regelmatig sprake is van acute veiligheids- of levensbedreigende situaties. Dit verstoort de planning. Het is moeilijk een bepaalde rangorde te maken. Voor de veiligheidsvelden is het afbreukrisico gebaseerd op de veiligheid van (groepen) personen en/of de volksgezondheid leidend. Aan de hand daarvan stellen wij een meerjarenbeleidsplan vast dat als uitgangspunt dient voor de jaarplanning Veiligheid. Door deze werkwijze kunnen alle samenwerkende partijen zien waarop de focus is gericht. Achteraf zal door middel van een jaarverslag verantwoording over de inzet en de behaalde resultaten gegeven worden. In dit veiligheidsbeleid wordt vooral ingezoomd op de prioriteiten. Daarnaast wordt reguliere inzet gepleegd op het brede integrale veiligheidsveld.

Wat willen wij bereiken

- Almelo moet de veiligste stad van Twente zijn en dat moet niet alleen terug te vinden zijn in de cijfers maar ook in de beleving van de inwoners. Almelo kan mensen alleen aan zich binden als die zich er veilig voelen. Ze kunnen zich vrij bewegen, omdat ze zich veilig weten in hun huis, in hun directe omgeving en in de gemeente als geheel. Bezoekers moeten Almelo ervaren als gastvrij en ontspannen. Veiligheid is nodig om Almelo in balans te krijgen en te houden.
- On)veiligheid heeft niet alleen betrekking op wat er werkelijk mis gaat (objectieve veiligheid), maar evenzeer op wat er mis kan gaan (risico's) en op wat mensen als veilig of onveilig ervaren (subjectieve onveiligheid). Wij dragen bij aan de veiligheid van de Almelose samenleving. Om dat te bereiken moet kwaliteit worden geleverd, o.a. afgemeten aan de actuele leefbaar- en veiligheidscijfers. Veiligheid kan worden bereikt door middel van een constructieve samenwerking tussen lokale overheid, partners, maatschappelijke instellingen en de burger, uitgaande van een open communicatie. Aan de basis van deze Almelose veiligheidsaanpak voor de komende jaren liggen onze ervaringen en resultaten, cijfermatige onderbouwingen (Integrale veiligheidsmonitor en de gebiedsscans van de politie), alsmede de kennis en inzichten van onze partners. Er is veel samenwerking en informatie-uitwisseling in de 'veiligheidsketen'. Er zijn diverse projecten en initiatieven die onwenselijke situaties voorkomen en bestrijden (integrale aanpak jongerenoverlast, horecaplus- project, ondersteuning probleemuishoudens, aanpak huiselijk geweld, etc.).
- De gebouwde omgeving is op verschillende plaatsen aan verbetering toe. Er zijn te veel ongedefinieerde openbare ruimtes. Dit maakt dat mensen zich minder veilig voelen dan objectief nodig is. Er worden betrekkelijk veel geweldsmisdrijven en vandalisme in Almelo gepleegd. Het zijn relatief veel jongeren die zich hieraan schuldig maken. De harde kern van veelplegers is relatief omvangrijk. Het vervoer van gevaarlijke stoffen verdient aandacht.

Onveiligheidsgevoelens worden beïnvloedt door de recessie. Doordat de economische situatie zich lijkt te stabiliseren, lijkt het reëel te streven naar een gelijkblijvend percentage personen dat zich onveilig voelt in de eigen buurt.

Wat gaan wij doen?	Toelichting
De brandweer financieren (samen met dertien andere gemeenten).	Vanaf 1 januari 2013 is Eén Brandweer Twente onderdeel van de Veiligheidsregio Twente. Er wordt een regionaal dekingsplan opgesteld en verder wordt de inzet op pro-actie, preventie, preparatie, repressie en nazorg voortzet.
Toezicht en handhaving in de openbare ruimte inkopen bij Stadstoezicht.	We verstrekken de opdracht aan Stadstoezicht om toezicht en handhaving in de openbare ruimte uit te voeren.
Beleid maken, vergunningen verstrekken en handhaven rondom horeca, uitgaan en evenementen.	Het maken van beleid (regels en verordeningen), afgeven van vergunningen en verstrekken van informatie over bijzondere wetten zoals de Drank en Horecawet, wet op de Kansspelen, prostitutiewet, evenementen en Algemeen Plaatselijke Verordening.
De burgemeester ondersteunen bij wettelijke taken rond openbare orde en integrale veiligheid.	De burgemeester heeft het gezag over de brandweer en de regie over de politie. Om deze taken en verantwoordelijkheden adequaat uit te voeren is een passende overleg- en adviesstructuur benodigd.
Noodopvang van dieren en de destructie van dode dieren financieren.	Ter uitvoering van wat in de gezondheids- en welzijnswet voor dieren is bepaald financiert, de gemeente de opvang en destructie van verlaten, gevonden en dode dieren.
Acute veiligheidsmaatregelen opleggen en uitvoeren tegen individuen, en crisisbeheersing bij rampen.	Aantasting van het woon- en leefklimaat door psychisch kwetsbare personen komt steeds vaker voor. Daarnaast zijn voetbalgeweld, huiselijk geweld, risicojeugd(groepen) en de zorg voor ex-delinquenten onderwerpen die onverminderd aandacht vragen. In 2014 stellen wij in samenwerking met het Veiligheidshuis Twente plannen van aanpak op individueel en groepsniveau op en voeren regie op de uitvoering daarvan. Crisisbeheersing: de lokale crisisorganisatie wordt omgevormd en geoefend, zodat zij op een adequaat niveau inzetbaar is en aansluit bij de regionale structuur.
Reduceren aantal woninginbraken en overvallen	In 2013 is het plan van aanpak woninginbraken en overvallen opgesteld. In samenwerking met politie, OM en Stadstoezicht worden de volgende deelprojecten uitgevoerd: WAAKS, Witte Voetjes, Donkere Dagen Offensief en het Communicatieplan Vergroten Veiligheidsbewustzijn van inwoners en ondernemers. De protocollen en convenanten ten aanzien van het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) en de Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan (KVU) worden in 2014 geactualiseerd.

Wat gaan wij doen?	Toelichting
Bestrijden van criminele activiteiten en bevorderen van ambtelijke en bestuurlijke integriteit	De aanpak van criminele activiteiten wordt meer integraal en structureel in de gehele keten aangepakt. Het beleidskader Bibob wordt geactualiseerd en de multidisciplinaire thema overleggen vinden plaats onder regie van de gemeente Almelo.

Indicator	Bron	Huidige waarde	Streefwaarde
Oordeel inwoners over leefbaarheid in de buurt	Burgerpeiling algemene dienstverlening waarstaatjegemeente.nl of Integrale veiligheidsmonitor	7.4	7.4
Oordeel van de burger over de mate waarin zij betrokken wordt bij aanpak sociale veiligheid	Burgerpeiling algemene dienstverlening waarstaatjegemeente.nl of Integrale veiligheidsmonitor	5.5	5.8
Oordeel inwoners over veiligheid in de buurt	Burgerpeiling algemene dienstverlening waarstaatjegemeente.nl of Integrale veiligheidsmonitor	7.1	7.1
Percentage inwoners dat zich vaak onveilig voelt in eigen buurt	Burgerpeiling algemene dienstverlening waarstaatjegemeente.nl of Integrale veiligheidsmonitor	1,8%	1,8 %
Percentage ondernemers dat deelneemt aan het Keurmerk Veilig Ondernemen	Projectgroep Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO)	40%	60%
Percentage horecaondernemers dat deelneemt aan de Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan	Projectgroep Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan (KVU)	90%	95%
Aantal Woninginbraken	Cijfers Politie Twente peiljaar 2012	375	250

Wat mag het kosten

De beantwoording van deze vraag vindt plaats door het presenteren van een aantal tabellen. Als eerste wordt een overzicht gepresenteerd waarbij de begroting 2014 wordt afgezet tegen de begroting 2013 en de jaarrekening 2012. Hierbij wordt opgemerkt dat de cijfers voor 2014 betrekking hebben op de structurele uitgaven terwijl de realisatie 2012 en de begroting 2013 ook incidentele mutaties verantwoord zijn.

Als tweede wordt een overzicht gepresenteerd met structurele baten en lasten per product. Hierdoor ontstaat meer inzicht in de baten en lasten per product.

Tevens is het meerjarig verloop van het te programma zien. Dit is op basis van bestaand beleid waarbij de meerjarige bezuinigingen zijn verwerkt. Ook is de voortgang van de bezuinigingen binnen dit programma opgenomen.

(bedragen x 1.000 euro)	realisatie	begroting	begroting
	2012	2013	2014
Lasten	48.051	43.597	43.630
Baten	20.187	20.105	20.019
Resultaat voor bestemming	27.864	23.492	23.611
<i>Mutaties reserves</i>			
Storting	4.217	1.708	1.884
Onttrekking	4.734	1.115	1.003
Resultaat na bestemming	27.347	24.085	24.493

Onderverdeling in producten	Lasten	Baten	Saldo	Meerjarig saldo		
Product (bedragen x 1.000 euro)	2014	2014	2014	2015	2016	2017
B608 omgevingsvergunning	2.141	2.141	0	0	0	0
B609 grondbank	496	496	0	0	0	0
B610 wegen, straten en pleinen	6.566	243	6.322	6.497	7.352	7.352
B612 rioolstelsel	7.341	7.123	217	217	217	217
B613 openbaar groen	5.149	0	5.149	5.149	5.149	5.149
B614 begraafplaats	698	390	308	292	276	270
B619 milieu	2.722	115	2.607	2.607	2.607	2.607
B620 afvalinzamelen	9.659	9.426	233	233	233	233
B637 integrale veiligheidszorg	5.943	85	5.858	5.860	5.710	5.710
B647 cultuur- / welzijnaccommodaties	2.917	0	2.917	2.917	2.917	2.917
Saldo voor bestemming	43.630	20.019	23.611	23.772	24.461	24.455
<i>Mutaties reserves</i>						
B610 wegen, straten en pleinen	1.536	421	1.115	1.115	1.115	1.115
B612 rioolstelsel	0	217	-217	-217	-217	-217
B619 milieu	317	100	217	217	217	217
B620 afvalinzamelen	32	264	-233	-233	-233	-233
Saldo na bestemming	45.515	21.022	24.493	24.654	25.343	25.337

De cijfers zijn inclusief de structurele mutaties zoals opgenomen in de voorjaarsnota 2013, jaarschijf 2014 en de mutaties zoals toegelicht in hoofdstuk 2 van deze begroting 2014.

Mutaties (bedragen x 1.000 euro)	Bedrag 2014
Vervallen bezuiniging begraafplaatsen	12

Incidentele mutaties voor de jaarschijf 2014 in dit programma zijn. Deze mutaties zijn nog niet in bovenstaand overzicht opgenomen.

Mutaties (bedragen x 1.000 euro)	Bedrag 2014
geen	

De bovenstaande onderverdeling in producten is inclusief de volgende bezuinigingen voor de jaarschijf 2013:

Bezuinigingen leefbaarheid en veiligheid

Bezuiniging 2014	Bedrag 2014	Hoe wordt hier in 2014 invulling aan gegeven?
Efficiënter werken en samenwerken met buurgemeenten en waterschap (VJN 2011)	20.000	Relatie met activiteiten die worden opgezet ihkv Twentswaternetwerk, verschillende deelprojecten zijn in de opstartfase.
Minder ad hoc serviceverlening meldingen openbare ruimten (VJN 2011)	50.000	Met behulp van Melddesk wordt het verhelpen van meldingen anders ingepland. Dit betekent wel dat de afhandeling van meldingen langer gaat duren.
Taakstelling verkeersmaatregelen (VJN 2012)	15.000	Ligt een relatie met overdracht activiteiten PECT en stichting Almelo Promotion. Zal in 2014 gerealiseerd worden.
Taakstelling stadsdeelonderhoud (VJN 2011)	175.000	Uitgegaan wordt van een taakstelling van 175.000 euro. Voor 2014 wordt dit vooralsnog conform 2013 als volgt ingevuld: 50.000 euro minder maaiwerk; 70.000 euro minder inhuur Soweco, 5.000 euro minder onderhoud sloten en berm, 50.000 euro minder groot onderhoud groen. Definitieve invulling zal plaatsvinden aan de hand van kwaliteitsvaststelling op basis van IBOR.
Taakstelling bestrijding boomziekten (VJN 2011)	15.000	Gestopt met de bestrijding van de iepenziekte en bacterievuur.
Taakstelling subsidies begraafplaatsen	25.000	Bij B&W-besluit van 11 juni 2013 is besloten de Raad voor te stellen om de subsidieverlening aan de St. R.K. begraafplaats en de Sint Stephanusparochie in 3 jaar gefaseerd af te bouwen en het onderhoud van de Joods Begraafplaats Boddenstraat voort te zetten.
Taakstelling markt	21.000	Nieuw bedrijfsplan is in afrondende fase en overleg met de Stichting Marktbond over de overdracht van de organisatie van de markt is gaande.
Oud papier niet meer zelf ophalen	80.000	Bezuiniging wordt gerealiseerd.
Kosten ten laste van riolering	250.000	Kosten uit de algemene dienst naar de rioolheffing: a Gemeentelijk Belastingkantoor 95.000 euro b Watergerelateerde groenwerkzaamheden 80.000 euro c Overheadkosten 75.000 euro Binnen het product riolering worden bezuinigingen gerealiseerd waardoor het tarief voor de burger niet stijgt. De bezuinigingen hebben te maken met het verlengen van afschrijvingstermijnen zodat de economische en technische gebruiksduur beter met elkaar in overeenstemming zijn, daarnaast worden bezuinigingen gerealiseerd op het onderhoud van kolken.

Bezuiniging 2014	Bedrag 2014	Hoe wordt hier in 2014 invulling aan gegeven?
Stoppen met bijzondere beheertaken, greenflag	10.000	Door activiteiten met ingang van 2014 te staken wordt uitvoering gegeven aan dit besluit.
Fasegewijs verhogen grafrechten	10.000	Tarieven worden fasegewijs verhoogd.
Kosten ten laste van afval	250.000	Kosten uit de algemene dienst naar de afvalstoffenheffing: a huur 30.000 euro b Gemeenschappelijk belastingkantoor 140.000 euro c Inkomsten afvalfonds 80.000 euro Binnen het product afval worden bezuinigingen gerealiseerd waardoor het tarief voor de burger niet stijgt. De bezuinigingen hebben te maken met de frequentie van afvalinzameling.

4. Algemene dekkingsmiddelen

Inleiding

In deze paragraaf wordt ingegaan op de middelen die vrij besteedbaar zijn. Het betreft vooral de OZB en de uitkeringen uit het gemeentefonds. Deze middelen kennen in tegenstelling tot heffingen als het rioolrecht of de afvalstoffenheffing geen vooraf bepaald bestedingsdoel. In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de algemene dekkingsmiddelen.

Algemene dekkingsmiddelen	realisatie 2012	begroting 2013	begroting 2014	begroting 2015	begroting 2016	begroting 2017
lokale heffingen OZB	14.792	15.681	17.148	18.013	18.183	18.353
gemeentefonds algemene uitkering	87.761	86.219	88.760	83.433	84.316	84.200
dividenden	9.219	2.872	3.344	3.344	3.344	3.344
saldo financieringsfunctie	4.009	700	700	700	700	700
overige belastingen	824	866	866	866	866	866
overige eigen middelen	10.679	2.556	2.539	2.489	439	1.689
Totaal	127.287	108.894	113.359	108.847	107.850	109.154

Onroerende Zaak Belasting (OZB)

Conform het prijsindexcijfer van het CBS zijn de OZB-tarieven, naast de besluiten bij de voorjaarsnota 2011 en 2012, voor het jaar 2014 verhoogd met 2,8%.

Voor een nadere toelichting op de onroerend zaak belasting wordt verwezen naar de paragraaf lokale heffingen.

Algemene uitkering: algemeen

De in de begroting 2014 opgenomen raming van de algemene uitkering uit het gemeentefonds is gebaseerd op de meicirculaire 2013. Zoals besloten bij de Voorjaarsnota 2013 wordt rekening gehouden met een structureel aanvullende korting op de Algemene Uitkering van 1,0 miljoen euro vanaf 2014. De meerjarenraming van de algemene uitkering is gebaseerd op lopende prijzen. Hiertegenover wordt centraal een stelpost voor looncompensatie geraamd. Ook met de overige mutaties in de decentralisatie- en integratieuitkering is in de programmabegroting rekening gehouden.

De algemene uitkering is voor het jaar 2014 geraamd op 88,7 miljoen euro.

Algemene uitkering: bijstandsklanten

Bij de berekening van de algemene uitkering voor 2014 en verder wordt rekening gehouden met de stijgingspercentages zoals het rijk deze heeft afgegeven.

Dividenden

De gemeente Almelo ontvangt jaarlijks dividenduitkeringen uit hoofde van haar aandelenbezit.

Vitens	
Gewone aandelen 41.696 x € 10 = € 416.960	
Rente over de achtergestelde lening ad € 2.740.300	
Dividend/rente gewone aandelen en de achtergestelde lening	€ 110.000
Twence	
Gewone aandelen 95.000	
Nominale waarde € 95.000.	
Dividend (basisuitkering)	€ 275.000
COGAS	
1.161 aandelen x € 454 = € 527.094	
Van de nominale waarde is 25% gestort.	
Dividend 1.161 aandelen á € 2.000	€ 2.322.000
Stadstoezicht BV	
40 aandelen x € 454 = € 18.160	
Dividend	€ 103.165
Bank Nederlandse Gemeenten	
174.525 aandelen x € 2,50 = € 436.312	
Dividend	€ 175.000
Enexis	
Aandelen 323.314	
Nominale waarde € 323.314	
Dividend	€ 247.000
Attero	
Aandelen 323.314	
Nominale waarde € 323.314	
Dividend	€ 17.000
Twente Milieu	
280 aandelen = € 127.058	
Nog geen dividend i.v.m. onvoldoende solvabiliteit	
Openbaar lichaam Crematoria Twente	
Almelo maakt deel uit van de Gemeenschappelijke regeling Openbaar Lichaam Crematoria Twente. Het openbaar lichaam bezit de aandelen van Crematoria Twente/Oost Nederland B.V.	
Dividend	€ 85.000
Raming dividend 2014	€ 3.344.160

Saldo van de financieringsfunctie

Financieringspositie

De financieringsstructuur van de gemeente wordt bepaald door:

- De boekwaarde van investeringen;
- De financiering van de boekwaarde door middel van reserves, voorzieningen en vaste geldleningen;
- Het financieringstekort;
- Het rente-omslagpercentage.

Het is in het belang van de gemeente, dat er gezond wordt gefinancierd, dat wil zeggen dat de kapitaaluitgaven in principe met vaste geldleningen worden gefinancierd, en dat er een zekere afstemming bestaat tussen de afschrijvingsduur van de kapitaaluitgaven en de looptijden van de aangetrokken geldleningen.

Rente-omslagpercentage

Het gemiddelde rentepercentage is voor 2014 berekend op circa 3,15%.

In het bijlagenboek behorende bij de begroting 2014 is een berekening van dit gemiddelde rentepercentage opgenomen.

Bij deze berekening is uitgegaan van een gemiddelde rente van 2,75% over 22,4 miljoen euro (kasgeldlimiet).

De gehanteerde rentepercentages moeten wel als een gemiddelde worden beschouwd voor het gehele begrotingsjaar 2014. Renteontwikkelingen op de korte termijn mogen daarop van niet al te grote invloed zijn.

Onderstaand een weergave van het renteomslag percentage over de jaren 2008 - 2011:

2008	4,9 %
2009	4,9 %
2010	4,9 %
2011	4,5 %
2012	4,5 %
2013	4,0 %
2014	4,0%

De verwachting is dat het werkelijke omslagpercentage lager zal uitvallen dan de geraamde 4,0%. Daarom is op voorhand een inkomststelpost van 700.000 euro in de begroting 2014 opgenomen. Als incidenteel voordeel wordt in de begroting 2014 een bedrag van 1,65 miljoen euro meegenomen (zie ook incidenteel perspectief).

Bespaarde rente reserves

Onze gedragslijn over de inzet van de bespaarde rente is als volgt:

- Voor het jaar 2013 wordt aan de bestemmingsreserves in zijn algemeenheid geen inflatievergoeding aan deze reserves toegevoegd. Het verschil tussen de feitelijke bespaarde rente (4,0%) en de bijgeschreven rente is ten gunste van de algemene middelen gebracht.
- Volledige rentebijbeschrijving in de begroting 2014 vindt plaats op:
 - Reserve grotestedenbeleid
 - Reserve stadsvernieuwing
 - Reserve grondbedrijf
 - Reserve bedrijventerrein
 - Reserves economisch nut
 - Reserve automatisering
 - Reserve investering waterboulevard
- Volledige toevoegingen aan de algemene middelen van de bespaarde rente over de voorzieningen (m.u.v. voorzieningen die op contante waarde zijn berekend).

In totaal bedraagt de ten gunste van de algemene middelen komende bespaarde rente over de reserves en voorzieningen in 2014 2,35 miljoen euro. Aangezien in de loop van het jaar 2014 en latere jaren over diverse bestemmingsreserves en voorzieningen moet worden beschikt, is er rekening mee gehouden dat niet het volledige bedrag aan bespaarde rente als (incidenteel) dekkingsmiddel kan worden aangemerkt.

Overige algemene dekkingsmiddelen

Overige algemene dekkingsmiddelen (bedragen x 1.000 euro)	realisatie	begroting	begroting	meerjarenraming		
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Bespaarde rente	3.277	0	0	0	0	0
Onttrekking reserve BTW	250	150	100	50	0	0
Toegerekende kapitaallasten	-226	-191	-130	-130	-130	-130
Rente achtergestelde lening Essent	40	40	40	40	40	40
Rente achtergestelde lening Vitens		15	30	30	30	30
Bruglening Enexis	165	155	155	155	155	155
Geldlening verkoop vennootschap	0	6	6	6	6	6.500
Netto opbrengsten erfpachten	142	143	144	144	144	144
Verhuur van grond	8	20	20	20	20	20
precario/secretarieleges	15	67	67	67	67	67
BTW kostendekkende taken	1.906	2.149	2.103	2.103	2.103	2
Mutatie reserve	4.989		0		-2.000	-750
Overig	109					
Totaal	10.679	2.556	2.539	2.489	439	1.689

De BTW op kostendekkende taken is met ingang van 2012 als algemeen dekkingsmiddel gepresenteerd. Dit is een presentatieaanpassing. In het verleden was dit voordeel zichtbaar op de verschillende producten. Op deze wijze leek het of winst werd gerealiseerd op deze producten. Om dit misverstand tegen te gaan is ervoor gekozen de BTW component als algemeen dekkingsmiddel te presenteren. In het overzicht is de dotatie aan de algemene reserve voor de jaren 2016 en 2017 verantwoord.

5. Paragrafen

Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op een aantal deelaspecten die in verband staan met de (financiële) bedrijfsvoering. Denk hierbij aan het gevoerde grondbeleid, verbonden partijen, financieringsrisico's of onderhoud van kapitaalgoederen.

Leeswijzer

In de eerstvolgende paragraaf 5.1 heeft betrekking op de grote projecten centraal.

In paragraaf 5.2 staat het weerstandsvermogen centraal. Hierbij zal worden ingegaan op de middelen waarover de gemeente beschikt om (grote) onverwachte kosten af te dekken. In paragraaf 5.3 wordt ingegaan op het onderhoud van de kapitaalgoederen. Het gaat hierbij vooral om de onderhoudstoestand en de onderhoudskosten van wegen, openbaar groen, riolering, gebouwen en kunstwerken.

Paragraaf 5.4 is de zogenaamde financieringsparagraaf. Deze paragraaf wordt ook wel de *treasury*- paragraaf genoemd en is bij invoering van de wet Fido (1 januari 2001) verplicht. Het doel van deze paragraaf is om de raad (beter) te informeren over het *treasury*beleid en de beheersing van financiële risico's.

In paragraaf 5.5 wordt stilgestaan bij de bedrijfsvoering. Deze bestaat uit de onderdelen kwaliteitszorg en control, bestuursondersteuning en beleidscoördinatie, financiën, documentaire informatievoorziening, facilitaire dienstverlening, informatisering en automatisering en personeel en organisatie.

Paragraaf 5.6 handelt over de zogenaamde verbonden partijen. Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een *bestuurlijk*- en een *financieel belang* heeft. De gemeente Almelo heeft bestuurlijke en financiële belangen in diverse verbonden partijen, waaronder gemeenschappelijke regelingen en vennootschappen. Deze verbonden partijen voeren beleid uit voor de gemeente.

In de paragraaf 5.7 zal worden ingegaan op het gevoerde grondbeleid in 2014. Waarbij we specifiek stilstaan bij de vermogenspositie van het Grondbedrijf. In paragraaf 5.8 staan de lokale heffingen (belastingen, rechten en retributies) centraal. U kunt u in deze paragraaf onder meer lezen welke tarieven er in 2014 gehanteerd worden en wat de opbrengsten zijn uit de verschillende heffingen.

De laatste paragraaf is het overzicht met betrekking tot subsidies.

5.1 Grote projecten

Stadhuis

Bestuurlijk opdrachtgever: Johan Andela

Kaderstelling
Welk probleem wordt met dit project aan gepakt en waarom zou dit werken? De huidige huisvesting van het ambtelijk apparaat. Medewerkers zitten verspreid over verschillende locaties, dat is niet wenselijk. Daarnaast is de staat van onderhoud van het huidige stadhuis van dusdanig niveau dat daar een oplossing voor moet komen. Een nieuw Stadhuis verhelpt beide problemen.
Outcome doelstellingen: wat is het beoogde maatschappelijk effect en hoe kan dit getoetst worden? Een Stadhuis waar de klant centraal staat. Een omgeving waarin de publieksdienstverlening een centrale plek heeft, toegankelijk is voor iedereen. Daarnaast is het Stadhuis een transparante werkomgeving waar alle medewerkers op een efficiënte en effectieve manier met elkaar kunnen samenwerken, kennis delen om een zo optimaal mogelijk resultaat te behalen.
Output: wat is de beoogde prestatie/resultaten en hoe kan dit getoetst worden? Bouw van het Stadhuis aan de hand van het door de Raad vastgestelde PvE Stadhuis. De prestaties/resultaten zijn getoetst aan de hand van het VO en DO en bestek. De uitvoering wordt getoetst aan de hand van het ontwerp en bestek.
Wat is de doelgroep en wat zijn hun belangen en wensen? Inwoners van Almelo; een stadhuis waarbij de publieksdienstverlening op een meer heldere manier georganiseerd is en de klant efficiënter geholpen kan worden. Bestuurders en medewerkers van Almelo: een aangename, arbo-conforme werkomgeving waar je goed kunt (samen)werken.
Wie zijn derden (marktpartijen en belangenorganisaties) en wat zijn hun belangen en wensen? Het project is in haar realisatie fase. Dit betekent intensieve samenwerking met hoofdaannemer en onderaannemers. Nog aan te besteden onderdelen worden zo in de markt gezet, dat regionale leveranciers kansen krijgen om in te schrijven op de aanbestedingen. Per huidige stand van zaken worden ook het SRT en RUD in het nieuwe stadhuis gehuisvest. Er is contact met de plaatselijke energie leverancier voor het in exploitatie nemen van de koude en warmte levering in het gebouw.

Reikwijdte (scope)
Projectdefinitie: wat valt er wel en valt er niet onder het project? Bouw van een nieuw Stadhuis op de locatie hoek Egbert Gorterstraat / Haven Noordzijde. Aanleg waterboulevard valt niet in het project. Inrichting openbaar gebied om het pand heen (tot aan grens plangebied) valt wel onder het project.
Is er ruimte om de scope te wijzigingen en wie besluit daarover? Scope kan gewijzigd worden. Mocht zich dat voordoen besluit de Raad daarover.

Flexibiliteit: wat zijn de mogelijkheden om te schuiven in kosten, opbrengsten en kwaliteit?

Project heeft een taakstellend budget. Binnen de posten van het totale budget is een mogelijkheid om te schuiven als dat de kwaliteit van het project ten goede komt.

De aanneemsom is bekend en ligt vast. Meerwerk dient in principe gecompenseerd te worden met minder werk. Aan alle posten hangt een budget en hooguit is er de mogelijkheid van overheveling van de ene post naar de andere.

Sturing		
Beslispunt	Op koers? Groen/Oranje/Rood	Opmerkingen
Tijd	Groen	De uitvoering van het project ligt op koers. De realisatie van de bouw is in juli 2013 gestart en de opleverdatum van de bouwkundige werkzaamheden is op 1 oktober 2014. De rest van het jaar wordt gebruikt voor de inrichting en aankleding van het gebouw waardoor we koersen op in gebruik name per 01-01-2015
Geld	Groen	Het investering- en exploitatiebudget is beschikbaar
Kwaliteit	Groen	In het vastgesteld ontwerp en bestek zijn de kwaliteiten van het PvE geborgd
Informatie	Groen	Conform communicatieplan vindt interne en externe informatie plaats.
Organisatie	Groen	In een Project Kwaliteit Plan uitvoering ligt de organisatie van werkgroepen, overlegvormen en afspraken met de aannemer vast.
Communicatie	Groen	Zwaarte punt ligt hierbij op digitale informatievoorziening via nieuwsbrieven en internetsite.
Wanneer er sprake is van PPS: wat is de bevoegdheidsverdeling tussen gemeente en marktpartijen?		
Het Stadhuis wordt in eigen beheer gerealiseerd.		

Planning en voortgang			
Fase	Start datum	Datum gereed	Wat zijn de relevante beslisdocumenten? Wat is voortgang t.o.v. van vorige rapportage? Is er sprake van wijzigingen
Realisatie	1 juli 2013	1 oktober 2014	Collegevoorstel B & W - 1301853, 13 maart 2013. Aannemingsovereenkomst 22 april 2013
Besluitvorming			Definitieve gunning voor 15 jaar onderhoud van het stadhuis ligt ter besluitvorming aan B&W voor. Aanbesteding van vaste en losse inrichting vindt plaats in respectievelijk 4 ^e kwartaal 2013 en 1 ^e kwartaal 2014.
Uitvoering			
Evaluatie			

Financiën
<p>Wat is de raming van kosten per fase en opbrengsten?</p> <p>Wat is de raming van kosten en opbrengsten?</p> <p>a. In het besluit van 13 maart 2013 is het definitieve investeringsbudget voor de nieuwbouw vastgesteld op € 58.765.578,--</p>
<p>Hoe is de raming tot stand gekomen en is deze intern/extern getoetst?</p> <p>De raming is tot stand gekomen door vaststellen PvE en daar de bouwkosten op afstemmen. De raming is extern getoetst door de bouwmanager van het Stadhuis. Na aanbesteding zijn de werkelijk bouwkosten opgenomen en zijn de uitkomsten verwerkt in zowel het investeringsbudget als het exploitatiebudget.</p>
<p>Hoe wordt het project gefinancierd en ingepast in de gemeentebegroting?</p> <p>Het project is volledig gedekt binnen de algemene dienst van de begroting. Uitgangspunt zijn de huidige exploitatielasten van de kantoorhuisvesting. Voor de meerdere exploitatielasten a.g.v. de nieuwbouw is via een spaarsysteem voorzien.</p>
<p>Als er sprake is van PPS: hoe is de PPS constructie ingevuld?</p> <p>Niet van toepassing</p>

Risiko's			
Omschrijving	Kans hoog/midden/laag	Kwantificering risico	Beheersmaatregel
Politiek en bestuurlijke risico's	laag		
Organisatorische risico's	laag		
Maatschappelijke risico's	laag		
Juridische en wettelijke risico's	laag		

Binnenstad

Bestuurlijk opdrachtgever: wethouder Van Woudenberg

Kaderstelling
<p>Welk probleem wordt met dit project aan gepakt en waarom zou dit werken?</p> <p>De gemeente wil de binnenstad als brandpunt herstellen. Bij een gezonde stad hoort een levendige binnenstad, waar alles samenkomt. Dit wordt bereikt door de ruimtelijke structuur van de binnenstad te vernieuwen en de kwaliteit van de functies en voorzieningen te verhogen. Verandering wordt gecombineerd met herstel van oorspronkelijke kwaliteiten. Om de concurrentie aan te kunnen moet de binnenstad een beter aanbod hebben en moet de omgeving aantrekkelijker worden.</p>
<p>Outcome doelstellingen: wat is het beoogde maatschappelijk effect en hoe kan dit getoetst worden?</p> <p>Realiseren van een duurzame stadsreparatie met herstel van ruimtelijke structuren, waarbij aandacht is geschonken aan de functionaliteit en waarbij de regiofunctie van Almelo wordt hersteld.</p>
<p>Output: wat is de beoogde prestatie/resultaten en hoe kan dit getoetst worden?</p> <p>Realisatie van het binnenstadsplan op een duurzame wijze door marktpartijen. De gemeente is verantwoordelijk voor de kwaliteitbewaking en voor de inrichting openbare ruimte. Om adequaat te kunnen reageren op door derden in te dienen plannen wordt voorzien in een actueel bestemmingsplan voor de binnenstad met bijbehorend beeldkwaliteitplan.</p>
<p>Wat is de doelgroep en wat zijn hun belangen en wensen?</p> <p>Inwoners (w.o. ouderen en jongeren) van Almelo e.o.; ondernemers; marktbond; horeca; stichting evenementen; bewonerscommissie binnenstad.</p> <p>De stad moet in ieder geval goed bereikbaar zijn en aantrekkelijk zijn voor alle doelgroepen. Geïnventariseerd moet worden welke de verschillende belangen en wensen zijn.</p> <p>Een stakeholdersanalyse en een inventarisatie van belangen en standpunten is dan ook van groot belang (omgevingsanalyse).</p>
<p>Wie zijn derden (marktpartijen en belangenorganisaties) en wat zijn hun belangen en wensen?</p> <ul style="list-style-type: none">- Urban Interest- Ontwikkelingscombinatie Almelo 2010- Centrum Almelo Aktief (ondernemersvereniging)- Marktbond- Horeca- Stichting Evenementen- Wijkcommissie- Wijkplatform Almelo Centrum- Historische Kring- Stichting Stadsherstel- Eigenaren panden detailhandel- Huurders detailhandel- NVM- Waterschap- MKB- KvK- Architectuur centrum/Oversticht <p>Voor belangen en wensen zie opmerking doelgroep.</p>

<p>Reikwijdte (scope)</p> <p>Projectdefinitie: wat valt er wel en valt er niet onder het project?</p> <p><i>Wel onderdeel van het project</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Onderhandelen met marktpartijen - Sluiten overeenkomsten; - Fasering opstellen - Instellen centrumspaarfonds - Duurzaamheidsonderzoek - Stakeholdersanalyse / Communicatie stakeholders - Begeleiden plannen van derden - Vaststellen bestemmingsplan voor de binnenstad - Vaststellen beeldkwaliteitplan - Realisatie openbare ruimte - Realisatie fase 1 - Aanleg haven <p><i>Geen onderdeel van het project</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Aanleg Waterboulevard tot aan vijver Kreta - Herinrichten Waagplein (Verbindende Pleinen)
<p>Is er ruimte om de scope te wijzigingen en wie besluit daarover?</p> <p>Wanneer de consequenties en risico's aanvaardbaar zijn is het mogelijk de scope te wijzigen. De raad zal hier een besluit over moeten nemen.</p>
<p>Flexibiliteit: wat zijn de mogelijkheden om te schuiven in kosten, opbrengsten en kwaliteit?</p> <p>Bijvoorbeeld een optimalisatie van het plan kan leiden tot een verschuiving in kosten, opbrengsten en kwaliteit.</p>

Sturing		
Besispunt	Op koers? Groen/Oranje/Rood	Opmerkingen
Tijd	rood	Realisatie van deelgebied Haven Zuid, met daarbij de aanleg van de haven hangt nauw samen met de discussie rondom de detailhandelsstructuurvisie. GS hebben aangegeven de bijdrage van 8,9 mln niet eerder beschikbaar te stellen dan nadat de gemeente heeft aangegeven prioriteit te willen geven aan de binnenstad. Uitvoering van het plan is afhankelijk van de bijdrage van de provincie.
Geld	rood	Gesprekken met de provincie vinden plaats.
Kwaliteit	groen	stedenbouwkundige visie is vastgesteld door de raad. Deze visie is het uitgangspunt. Verder blijft de kadernota beeldkwaliteit van kracht.
Informatie	groen	de raad wordt met grote regelmaat geïnformeerd
Organisatie	groen	er is een onderhandelingsteam geformeerd
Communicatie	oranje	communicatie met stakeholders zal plaatsvinden.
Wanneer er sprake is van PPS: wat is de bevoegdheidsverdeling tussen gemeente en marktpartijen?		
-		

Planning en voortgang			
Fase	Start datum	Datum gereed	Wat zijn de relevante beslisdocumenten? Wat is voortgang tov van vorige rapportage? Is er sprake van wijzigingen
Verkenning	Juli 2012	Dec. 2013	Er wordt onderhandeld met een ontwikkelaar over de realisatie van deelgebied Haven Zuid. Met de Beter Wonen wordt gesproken over het nakomen van de overeenkomst Kloosterhofflat. Een bijdrage van € 8,9 mln voor de aanleg van het wat tot in de stad is door de provincie in het vooruitzicht gesteld. Daaraan gekoppeld is de voorwaarde dat de gemeente haar prioriteit legt in de binnenstad. N.a.v. het besluit van de raad van 18 juni 2013 wordt onderzoek gedaan naar de behoefte van detailhandel bij het nieuw te bouwen stadion.
Besluitvorming	Nov. 2013	Sept. 2014	De raad neemt een standpunt in naar aanleiding van het rapport over de behoefte van detailhandel bij het nieuwe te bouwen stadion en de Woonboulevard. Raad stelt het bestemmingsplan voor de binnenstad, voor het stadion en voor de Woonboulevard met de eventuele beeldkwaliteitplannen vast.
Uitvoering	2e helft 2014	2022	Als de provincie bereid is middelen beschikbaar te stellen voor de aanleg van het water tot in de stad, kan gestart worden met de voorbereiding en de uitvoering ervan. Op het moment van overeenstemming met de betrokken partijen over Haven Zuid zal de voorbereiding en uitvoering worden gestart.
Evaluatie	gedurende het gehele proces zal geëvalueerd worden		

NB:

Bij de doorlooptijden is geen rekening gehouden met eventuele bezwaar- en beroepsprocedures. Deze procedures zullen de doorlooptijden aanmerkelijk verlengen.

Financiën
<p>Wat is de raming van kosten per fase en opbrengsten?</p> <p>Het tekort wordt gecijferd op € 19 miljoen (netto contant per 1-1-2013). Daarbij is rekening gehouden met een subsidiebijdrage van de Provincie Overijssel van € 8,9 miljoen. Van het begrote tekort is (per 1-1-2013) € 14,2 miljoen gedekt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Afgewaardeerd op het winkelcentrum € 9,2 miljoen

Financiën	
- Bijdrage grondexploitatie Dimence	€ 0,4 miljoen
- Reservering eerste fase	<u>€ 4,6 miljoen</u> * ¹
- Beschikbaar aan dekking:	€ 14,2 miljoen
<p>Derhalve resteert een ongedekt tekort van € 4,7 miljoen (netto contant per 1-1-2013). Dit betekent dat – indien voor dit scenario wordt gekozen, voor € 4,7 miljoen in dekking worden voorzien (op netto contante waarde per 1-1-2013) in het kader van de voorjaarsnota. Op prijspeil 1-1-2014 is dit € 5 miljoen.</p>	
<p>Hoe is de raming tot stand gekomen en is deze intern/extern getoetst?</p> <p>De raming is opgesteld door het team Planeconomie.</p>	
<p>Hoe wordt het project gefinancierd en ingepast in de gemeentebegroting?</p> <p>De raad heeft bij de Voorjaarsnota 2013 voor de Binnenstad een voorkeur voor scenario 3 uitgesproken. Om dit te kunnen realiseren is aanvullend structureel 0,5 miljoen euro nodig. Dit is gevonden door extra te bezuinigen in het fysieke domein.</p> <p>De realisatie van het project start pas als voor de ontwikkeling van het plan een derde partij (buiten de gemeente) is gevonden die de ontwikkeling voor haar rekening neemt. En duidelijk is hoe risico's ten aanzien van huurinkomsten en Kloosterhofflat zijn afgedekt.</p> <p>Het huidige vastgoed wordt zo snel als mogelijk overgedragen aan een derde partij die ook risico draagt voor de totale exploitatie.</p> <p>Voor de aanleg van het water is onder voorwaarden een bijdrage van € 8,9 mln in het vooruitzicht gesteld.</p>	
<p>Als er sprake is van PPS: hoe is de PPS constructie ingevuld?</p> <p>-</p>	

Risico's			
Omschrijving	Kans hoog/midden/laag	Kwantificering risico	Beheersmaatregel
Provinciale subsidie	hoog	hoog	GS hebben de provinciale bijdrage van € 8,9 mln afhankelijk gesteld van het standpunt van de gemeente ten aanzien van de detailhandel bij het nieuw te bouwen stadion en de Woonboulevard.
Realisatie van deelgebied Haven Zuid door ontwikkelaar	hoog	hoog	De ontwikkelaar stelt investeringen in de binnenstad o.a. afhankelijk van het standpunt van de gemeente t.a.v. de detailhandel bij het nieuw te bouwen stadion en de Woonboulevard
Bestemmingsplan	midden	midden	Er is een mogelijkheid dat stakeholders/belanghebbenden gebruik gaan maken van de mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen en gebruik maken van de beroepsmogelijkheid.

¹ Gereserveerd is € 5 miljoen. Hiervan is naar schatting per 1 juli 2013 € 0,4 miljoen besteed aan planontwikkelingskosten (waaronder de overschrijding van het budget in 2012) en de vergoeding van huurderiving aan de corporatie. Wat resteert, is circa € 4,6 miljoen per 1 juli 2013.

Waterboulevard

Bestuurlijk opdrachtgever: wethouder Van Woudenberg

Kaderstelling
Welk probleem wordt met dit project aan gepakt en waarom zou dit werken? Het project draagt bij aan een verbetering van de oriëntatie door het terugbrengen van lange, historische structuurlijnen. Het terugbrengen van het water is een essentieel onderdeel van het Masterplan Almelo waarin de waterstad als een van de identiteitsdragers van Almelo is benoemd. Almelo is van oudsher een confluëntiepunt van waterlopen waardoor het terugbrengen van het water bijdraagt aan de deels verloren eigenheid van de stad. Juist door het water weer in het centrum terug te brengen, wordt de eigenheid hersteld en draagt het bij aan de aantrekkingskracht van de stad zowel voor de eigen bewoners als bezoekers en investeerders.
Outcome- doelstellingen: wat is het beoogde maatschappelijk effect en hoe kan dit getoetst worden? Het verbeteren van de oriëntatie door het terugbrengen van lange, historische structuurlijnen. Het terugbrengen van het water is een essentieel onderdeel omdat de waterstad als een van de identiteitsdragers van Almelo is benoemd. Een bijdrage leveren aan de bereikbaarheid van de binnenstad en het stationsgebied.
Output: wat is de beoogde prestatie/resultaten en hoe kan dit getoetst worden? Een doorgetrokken kanaal De Haandrik dat eindigt in een haven in het stadscentrum
Wat is de doelgroep en wat zijn hun belangen en wensen? Inwoners (w.o. ouderen en jongeren) van Almelo e.o.; ondernemers; marktbond; horeca; stichting evenementen. De stad moet in ieder geval goed bereikbaar zijn en aantrekkelijk zijn voor alle doelgroepen.
Wie zijn derden (marktpartijen en belangenorganisaties) en wat zijn hun belangen en wensen? <ul style="list-style-type: none">- Urban Interest- Ontwikkelingscombinatie Almelo 2010- Centrum Almelo Aktief (ondernemersvereniging)- Marktbond- Horeca- Stichting Evenementen- Wijkcommissie- Wijkplatform Almelo Centrum- Historische Kring- Stichting Stadsherstel- Eigenaren detailhandel- NVM- Waterschap- MKB- KvK- Architectuur centrum/Oversticht- Voor belangen en wensen zie opmerking doelgroep

<p>Reikwijdte (scope)</p> <p>Projectdefinitie: wat valt er wel en valt er niet onder het project? <i>Wel onderdeel van het project</i></p> <p><u>Aanleg oevers stationsgebied</u>. Hierbij is inbegrepen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - verwerving gronden t.b.v. oevers (stationsgebied) - aanpassing oevers - inpassing langzaam verkeersroutes van/naar de binnenstad en stationsgebied, voorzover dit valt binnen het projectgebied. - onderzoek naar het doorzetten van de beeldenrij langs de Waterboulevard. <p><u>Brug Indië - uitgesteld</u></p> <p><u>Doortrekken kanaal</u>. Hierbij is inbegrepen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - doortrekken kanaal vanaf brug Egbert Gorterstraat tot vijver - verwerving grond oevers stadhuislocatie - aanpassing oevers stadhuislocatie = parkeerkuil - beweegbare brug Egbert Gorterstraat - uitgesteld - beweegbare langzaamverkeerbrug voor stadhuis uitgesteld. Er wordt een vaste brug geplaatst. - inpassing langzaam verkeersroutes van/naar binnenstad en stationsgebied, voorzover dit valt binnen het projectgebied. - Plaatsen 2 kunstwerken voor het nieuwe stadhuis <p><i>Geen onderdeel van het project</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - aanleg haven - herinrichting overige openbare ruimte stadhuis - aanschaf en plaatsen beeldenrij langs de Waterboulevard.
<p>Is er ruimte om de scope te wijzigingen en wie besluit daarover? In principe kan de raad op ieder moment de scope veranderen, uiteraard slechts wanneer de financiële consequenties en risico's hiervan in beeld zijn gebracht.</p>
<p>Flexibiliteit: wat zijn de mogelijkheden om te schuiven in kosten, opbrengsten en kwaliteit? Bijvoorbeeld een optimalisatie van het plan kan leiden tot een verschuiving in kosten, opbrengsten en kwaliteit.</p>

Sturing		
Beslispunt	Op koers? Groen/Oranje/Rood	Opmerkingen
Tijd	groen	In de subsidiebeschikking wordt een looptijd tot 1-1-2017 genoemd.
Geld	groen	De middelen zijn beschikbaar om het water (excl. de beweegbare bruggen) te realiseren
Kwaliteit	oranje	Er is sprake van een sobere uitvoering
Informatie	groen	De raad wordt geïnformeerd over de voortgang
Organisatie	groen	
Communicatie	groen	
De raad stuurt op financiën, kwaliteit, programma, fasering.		
Wanneer er sprake is van PPS: wat is de bevoegdheidsverdeling tussen gemeente en marktpartijen?		

Planning en voortgang			
Fase	Start datum	Datum gereed	Wat zijn de relevante beslisdocumenten? Wat is voortgang tov van vorige rapportage? Is er sprake van wijzigingen
Verkenning			
Besluitvorming			
Uitvoering			
Evaluatie			

Een deel van de Waterboulevard (stationsgebied) is inmiddels in uitvoering. In 2014 zullen deze werkzaamheden worden afgerond. Om het doortrekken van het kanaal met de bijbehorende langzaamverkeersroute, voor de stadhuislocatie, mogelijk te maken wordt een bestemmingsplan voorbereid. De verwachting is dat in 2013 met realisatie kan worden gestart. Vooralsnog worden de overige onderdelen (w.o. de beweegbare bruggen) van de Waterboulevard uitgesteld.

NB:

Bij de doorlooptijden is geen rekening gehouden met eventuele bezwaar- en beroepsprocedures. Deze procedures zullen de doorlooptijden aanmerkelijk verlengen.

Wijziging

Zie de keuze van de raad bij de Voorjaarsnota.

Financiën
<p>Wat is de raming van kosten per fase en opbrengsten?</p> <p>De raad heeft bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2012 besloten € 5 mln uit het krediet voor de Waterboulevard te reserveren voor de realisatie van de 1^e fase van de binnenstad. De provincie heeft de subsidiebeschikking voor de Waterboulevard tot aan de vijver Kreta aangepast. De kosten van de aanleg van het water tot aan Kreta bedragen € 6,8 mln. De provincie draagt hier € 3,4 mln aan bij.</p> <p>Onderdelen van de Waterboulevard worden uitgesteld.</p>
<p>Hoe is de raming tot stand gekomen en is deze intern/extern getoetst?</p> <p>Is door het Ingenieursbureau van SB opgesteld.</p>
<p>Hoe wordt het project gefinancierd en ingepast in de gemeentebegroting?</p> <p>Is door middel van een verleend (deel)krediet ingepast in de gemeentebegroting met financiering vanuit de Provincie voor 50% en een claim op de reserve co-financiering voor 50%.</p>
<p>Als er sprake is van PPS: hoe is de PPS constructie ingevuld?</p> <p>-</p>

Risico's			
Omschrijving	Kans hoog/midden/laag	Kwantificering risico	Beheersmaatregel
Provinciale subsidie	hoog	laag	Eind 2013 wordt begonnen met de werkzaamheden ten behoeve van de aanleg van het water tot aan de vijver Kreta.

Stadion Heracles/Transitie sportpark Ossenkoppelerhoek

Bestuurlijk opdrachtgever: wethouder Van Marle

Kaderstelling
<p>Welk probleem wordt met dit project aan gepakt en waarom zou dit werken?</p> <p>Heracles Almelo heeft zich na de ingebruikname van het huidige stadion ontwikkeld tot een gerespecteerde deelnemer in de Eredivisie. Om zich te kunnen handhaven als een 'stabiele middenmoter' is een vergroting van de omzet noodzakelijk. Hiervoor is een stadion met een capaciteit van 14.000 tot 15.000 zitplaatsen noodzakelijk.</p>
<p>Outcome doelstellingen: wat is het beoogde maatschappelijk effect en hoe kan dit getoetst worden?</p> <p>De gemeente Almelo heeft zich tot doel gesteld de stad in (een duurzame) balans te brengen, zowel sociaal, fysiek als economisch. Een aantal grote projecten zal worden uitgevoerd omdat dit belangrijk is om de aantrekkingskracht van Almelo te vergroten en om de economie aan te jagen.</p> <p>Het project is bedoeld om :</p> <ol style="list-style-type: none">1. te komen tot de ontwikkeling van de Voorzieningszone Weezebeeksingel/Henriëtte Roland Holstlaan. Deze ontwikkeling bestaat uit de bouw van een nieuw stadion met een capaciteit van 15.000 zitplaatsen, met de bijbehorende voorzieningen en ontsluitingen.2. een sportpark te realiseren ten behoeve van de Sportverenigingen Oranje Nassau, SV Almelo en La Première en de Wielervereniging De Zwaluwen en ATV Ruiten Drie en de Korfbalvereniging Achilles met de bijbehorende voorzieningen en ontsluitingen.
<p>Output: wat is de beoogde prestatie/resultaten en hoe kan dit getoetst worden?</p> <p>Een vastgesteld bestemmingsplan om ontwikkeling van de Voorzieningszone Weezebeeksingel/Henriëtte Roland Holstlaan mogelijk te maken en ten behoeve van de ontsluiting van deze zone.</p> <p>De herontwikkeling van het sportpark Ossenkoppelerhoek ten behoeve van de Sportverenigingen Oranje Nassau, SV Almelo en La Première, en van de Wielervereniging De Zwaluwen en ATV Ruiten Drie en de Korfbalvereniging Achilles</p>
<p>Wat is de doelgroep en wat zijn hun belangen en wensen?</p> <ul style="list-style-type: none">- De Stichting Stadion Heracles als eigenaar van het stadion.- De Stichting Betaald Voetbal Organisatie als huurder/gebruiker van het stadion.- De gemeente Almelo vanwege de maatschappelijke en sociale functie van Heracles.- Voetballiefhebbers.- De amateursportverenigingen Ossenkoppelerhoek. Zij hebben belang bij een sportpark van voldoende omvang waar zij hun sport kunnen uitoefenen- Amateursporters- De wijk Ossenkoppelerhoek
<p>Wie zijn derden (marktpartijen en belangenorganisaties) en wat zijn hun belangen en wensen?</p> <ul style="list-style-type: none">- Wijkcommissies – hebben belang bij zo weinig mogelijk overlast door de bouw van een nieuw stadion en van het nieuwe sportpark- Supportersverenigingen- Hulpdiensten- Bouwcombinatie van het stadion- (Eventuele) huurders van de commerciële ruimten

Reikwijdte (scope)

Projectdefinitie: wat valt er wel en valt er niet onder het project?

Wel onderdeel van het project

- Faciliteren bouw nieuw stadion en herontwikkeling huidig stadion:
 1. formuleren randvoorwaarden - stedenbouwkundig; verkeerstechnisch; milieutechnisch e.a.
 2. uitvoeren procedures – m.e.r.; bestemmingsplan; vergunningen;
 3. bezwaar- en beroepsprocedures;
 4. aankoop van gronden die nodig zijn om de ontsluitingsweg aan te kunnen leggen; verkoop van grond om de bouw van het stadion mogelijk te maken;
 5. communicatie met amateurverenigingen op sportpark Ossenkoppelerhoek
 6. communicatie ten behoeve van de procedures;
 7. grondverkoop.

- De ontwikkeling van het sportpark Ossenkoppelerhoek ten behoeve van de huisvesting van de sportverenigingen Oranje Nassau, SV Almelo, La Première, de Wielervereniging De Zwaluwen en ATV Ruiten Drie en de korfbalvereniging Achilles, mogelijk maken.

Geen onderdeel van het project

- fysieke herinrichting sportpark Ossenkoppelerhoek
- aanleg ontsluitingsweg (fysiek);
- aanleg recreatieve fietsroute (fysiek)

Is er ruimte om de scope te wijzigingen en wie besluit daarover?

In principe kan de raad op ieder moment de scope veranderen, uiteraard slechts wanneer de financiële consequenties en risico's hiervan in beeld zijn gebracht.

Flexibiliteit: wat zijn de mogelijkheden om te schuiven in kosten, opbrengsten en kwaliteit?

De gemeente is voornemens de grond te verkopen aan de Stichting Stadion. De Stichting heeft de gemeente tevens gevraagd onderzoek te doen naar de mogelijkheden van erfpacht.

De gemeente bewaakt de kwaliteit van het gebouw en van de omgeving.

De raad heeft besloten in principe bereid onder voorwaarden een lening te verstrekken van max. € 15 mln.

Definitieve besluitvorming omtrent de geldlening vindt plaats op het moment dat de Stichting Stadion heeft aangetoond dat zij aan de voorwaarden die de gemeente stelt aan het verstrekken van de lening kan voldoen.

De door de gemeente gemaakte en nog te maken kosten aan begeleiding van de plannen worden in rekening gebracht bij de Stichting stadion.

De gemeente is verantwoordelijk voor de herinrichting van het sportpark Ossenkoppelerhoek. Door een optimalisatie van het plan kan een verschuiving in kosten, opbrengsten en kwaliteit plaatsvinden

Sturing

Beslispunt	Op koers? Groen/Oranje/Rood	Opmerkingen
Tijd	rood	Heracles heeft de gemeente verzocht om een uitbreiding van de detailhandelsmogelijkheden bij het stadion. De raad heeft besloten hieraan mee te werken. Echter dit kan consequenties hebben voor de bijdrage van de provincie aan de binnenstad.
Geld		
Kwaliteit		

Informatie		
Organisatie		
Communicatie		
<p>Door de raad wordt gestuurd op financiën, kwaliteit, programma, fasering. Hiervan kan pas echt sprake zijn op het moment dat duidelijk wordt dat de bouw van het nieuwe stadion door gaat. Op dit moment wordt gestuurd op de voortgang van de bestemmingsplanprocedure voor het stadion en voor het sportpark Ossenkoppelerhoek. En de communicatie met de amateurverenigingen Wanneer er sprake is van PPS: wat is de bevoegdheidsverdeling tussen gemeente en marktpartijen?</p>		

Planning en voortgang			
Fase	Start datum	Datum gereed	Wat zijn de relevante beslisdocumenten? Wat is voortgang tov van vorige rapportage? Is er sprake van wijzigingen
Verkenning			
Besluitvorming			
Uitvoering			
Evaluatie			

Ontwerpfase

- definitief stedenbouwkundig ontwerp voor voorzieningszone, sportpark Ossenkoppelerhoek ;ontsluiting gebied.
- m.e.r. + ontwerpbestemmingsplan
- onderhandelingen t.b.v. aankoop; Beter Wonen
- overleg Soweco
- communicatie met o.a. betrokken sportverenigingen

doorlooptijd: tot augustus/september 2012

Vorbereidingsfase

- vaststellen bestemmingsplan + MER
- onderhandelingen t.b.v. aankoop; Beter Wonen en aankoop woning
- aanvragen/verlenen vergunningen
- aankopen grond Beter Wonen en woning
- uitplaatsen onderhoudspost Soweco
- communicatie

doorlooptijd: vanaf augustus/september 2012

Realisatiefase

- bouwrijp maken
- start bouw stadion
- aanleg sportpark Ossenkoppelerhoek
- aanleg ontsluitingsweg

Nog steeds is niet duidelijk of de bouw van het stadion door gaat. Tot die tijd zal de gemeente geen actie ondernemen tav de aankoop van grond of van een woning. Ook zal niet gestart worden met de herinrichting van het sportpark Ossenkoppelerhoek. De procedure voor het bestemmingsplan zal naar verwachting wel worden afgerond.

Financiën
<p>Wat is de raming van kosten per fase en opbrengsten?</p> <p>Kosten : € 11.071.232</p> <p>Opbrengsten: € 11.197.876</p> <p>Het resultaat is netto contant nul. Hierbij is rekening gehouden met een bijdrage van de algemene dienst van 1,0 miljoen euro, welke bij de begroting 2012 hiervoor is gereserveerd.</p>
<p>Hoe is de raming tot stand gekomen en is deze intern/extern getoetst?</p> <p>Tot stand gekomen door het team Planeconomie.</p>
<p>Hoe wordt het project gefinancierd en ingepast in de gemeentebegroting?</p> <p>Stadion Heracles: dit project wordt vooralsnog beschouwd als "nog te factureren" waarbij de verhaalbaarheid van de uitgaven op de Stichting Heracles moet worden geregeld middels een overeenkomst.</p> <p>Conceptovereenkomsten zijn toegezonden aan de Stichting Stadion.</p>
<p>Als er sprake is van PPS: hoe is de PPS constructie ingevuld?</p> <p>-</p>

Risico's			
Omschrijving	Kans hoog/midden/laag	Kwantificering risico	Beheersmaatregel
<p>Het risico bestaat dat de Stichting Stadion de financiering van het stadion niet rond krijgt. Dit heeft onmiddellijk consequenties voor herontwikkeling van het sportpark Ossenkoppelerhoek. Dit sportpark wordt voor het overgrote deel gefinancierd uit de opbrengst van de grond voor het stadion. Over een alternatief wordt nagedacht.</p> <p>Als in het bestemmingsplan een ruimere mogelijkheid voor detailhandel wordt mogelijk gemaakt ontstaat er een reële kans dat er beroep wordt ingesteld tegen het gewijzigde plan.</p> <p>Verwerving van gronden</p>		<p>Hoog voor wat betreft de financiering van het stadion</p> <p>Hoog voor wat betreft de planologische procedures (gelet op de ingediende zienswijzen nav het ontwerpbestemmingsplan</p> <p>Midden voor wat betreft de verwerving van de grond en de aankoop van een woning.</p>	<p>In voorkomend geval inzetten op bemiddeling rondkrijgen financieren. Aanwenden invloed op rondkrijgen financiering</p>

Almelo Noordflank (woningbouw)

Bestuurlijk opdrachtgever: wethouder Van Woudenberg

<p>Kaderstelling</p>
<p>Welk probleem wordt met dit project aan gepakt en waarom zou dit werken?</p> <p>Vanwege tegenvallers in het Grondbedrijf heeft een bijsturing op de fysieke agenda plaatsgevonden. Bij de Voorjaarsnota 2012 heeft de raad gekozen voor wat betreft de woningbouwontwikkeling voor de zgn. mediaanvariant.</p> <p>Voor het project "Waterrijk" betekent dit, dat het plangebied stedenbouwkundig wordt geknipt:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Voor het zuidelijk deel van het gebied; globaal tot de Westermaatweg, wordt een nieuwe kleinere woonwijk ontwikkeld voor ca. 1600 woningen.2. Voor het deel ten noorden van de Westermaatweg wordt een transitiestrategie ontwikkeld. Deze gronden worden herbestemd voor nog nader te bepalen functies. <p>Over deze twee projecten wordt nu (voor eerst) afzonderlijke gerapporteerd.</p> <p>De voorliggende rapportage heeft uitsluitend betrekking op de woningbouw in het zuidelijk plandeel van Almelo Noordflank.</p> <p>Bij raadsbesluit van 12 februari 2013 heeft de raad ingestemd met de herziening van de grondexploitatie Almelo Noordflank en ingestemd met het onderliggende stedenbouwkundige ontwerp met ca. 1600 woningen.</p>
<p>Outcome doelstellingen: wat is het beoogde maatschappelijk effect en hoe kan dit getoetst worden?</p> <ol style="list-style-type: none">1. Leveren van een bijdrage aan de stedelijke doelstelling: stad in balans specifiek beschouwd vanuit het woonbeleid zijn de kernpunten voor deze locatie:<ul style="list-style-type: none">• Meer variatie in het woningaanbod in een suburbaan woonmilieu;• Stimuleren (collectief) particulier opdrachtgeversschap;• Nieuwbouw is 100% energieneutraal;• Binden van midden- en hoge inkomens aan de stad.2. Bijdrage leveren aan de regionale woonopgave; <p>Toetsingskaders zijn "stad in balans" en "het verschil maken".</p>
<p>Output: wat is de beoogde prestatie/resultaten en hoe kan dit getoetst worden?</p> <p>Een suburbane woonwijk met ca. 1600 woningen, in een voor Twente onderscheidend woonmilieu; bedoeld voor met name de regionale behoefte maar die tevens nieuwe bewoners kan trekken.</p> <p>Toetsingskader is de feitelijke afzet/verkoop van bouwkvavels en gerealiseerde woningbouw door marktpartijen.</p>
<p>Wat is de doelgroep en wat zijn hun belangen en wensen?</p> <p>Woonconsumenten in het midden- en hogere segment.</p> <p>De belangen cq wensen van de huidige woonconsument kunnen als volgt worden samengevat:</p> <ul style="list-style-type: none">• Keuzemogelijkheid qua locatie, woonmilieu en koopprijs;• Invloed op ontwerp en indeling van woning en woonomgeving;• Geen belemmerende regelgeving.
<p>Wie zijn derden (marktpartijen en belangenorganisaties) en wat zijn hun belangen en wensen?</p> <p>Een ontwikkelcombinatie van Bramer/Timmerhuis/Bouwfonds heeft een grondpositie in de Singelbuurt.</p> <p>In het kader van de herziening van de grondexploitatie Almelo Noordflank zijn in het onderliggende stedenbouwkundige ontwerp concessies gedaan in het woningbouwprogramma, zowel kwalitatief als kwantitatief.</p>

De ontwikkelaars vragen echter een verdergaande bijstelling van woningbouwprogramma. Hierover zijn wij in overleg. De marges zijn echter klein. Bijstellingen mogen niet leiden tot onbalans in het woningbouwprogramma binnen het plan.

Reikwijdte (scope)

Projectdefinitie: wat valt er wel en valt er niet onder het project?

Kaders voor het project zijn vastgelegd in bestemmingsplan Waterrijk fase 1, exploitatieplan waterrijk, beeldkwaliteitsplan Waterrijk en de randvoorwaarden bij de stedenbouwkundige verkenning Almelo Noordflank.

Binnen het ontwerp van Almelo Noordflank is wel de ruimtereservering gedaan voor fietssnelweg F35 tussen Vriezenveen en het Noorderpark. De aanleg van de fietssnelweg valt echter buiten de scope van het project woningbouw Almelo Noordflank.

Is er ruimte om de scope te wijzigen en wie besluit daarover?

Wijzigingen zijn op dit moment (nog) niet aan de orde.

De stuurgroep besluit over wijzigingen van de scope.

Flexibiliteit: wat zijn de mogelijkheden om te schuiven in kosten, opbrengsten en kwaliteit?

Binnen de huidige kaders en randvoorwaarden zijn de mogelijkheden marginaal.

Sturing

Besispunt	Op koers? Groen/Oranje/Rood	Opmerkingen
Tijd	Oranje/rood	De uitgifte van bouw kavels loopt niet volgens planning. Dit heeft uiteraard een negatief effect op het resultaat van de grondexploitatie.
Geld	Oranje/rood	De prognose voor nieuwbouw-woningmarkt is onverminderd slecht. De lijn is om prioriteit te geven aan het invullen van bouwclaims boven vrije uitgifte van kavels. Hierbij zijn de risico's van een vertraagde (vrije) uitgifte afgewogen tegen de financiële risico's van bouwclaims.
Kwaliteit	Groen	Geborgd in bestemmingsplan Waterrijk fase 1, exploitatieplan, beeldkwaliteitsplan Waterrijk en de stedenbouwkundige verkenning Almelo Noordflank.
Informatie	Groen	Geborgd middels planning- en controlcyclus.
Organisatie	Groen	Geborgd in ambtelijke projectgroep met terugkoppelmomenten naar het bestuur.
Communicatie	Groen	Geborgd middels planning- en controlecyclus.
Wanneer er sprake is van PPS: wat is de bevoegdheidsverdeling tussen gemeente en marktpartijen?		
Op dit moment is er (nog) geen sprake van een PPS.		
Juridisch kader voor een eventuele samenwerkingsvorm met marktpartijen is het exploitatieplan.		
Hierin zijn de eisen ten aanzien van programma, kwaliteit, fasering en financiën vastgelegd.		

Planning en voortgang

Woningbouw Noordflank: doorlooptijd 20 jaar (2013 – 2033)

De afzet van bouw kavels stukt. De raad is middels de bestuursrapportage 2013, in de raadsvergadering van 17 september jl. hierover geïnformeerd. (zie hfd. 4. Grondbedrijf)

De focus ligt de komende tijd op:

- Binnen het juridisch kader afwikkelen van bouwclaims in het plandeel Parkbuurt.

- Voortzetten van overleg met de ontwikkelaars van de Singelbuurt. Inzet is het bereiken van overeenstemming over een voor beide partijen aanvaardbaar kwalitatief en kwantitatief woningbouwprogramma voor de Singelbuurt.

Financiën

Wat is de raming van kosten per fase en opbrengsten?

De verwachting is de geplande uitgifte van 10 kavels in de Parkbuurt dit jaar niet lukt.

Het effect op de grondexploitatie bedraagt max. € 250.000,-

Bij de op 17 september jl. in de raad behandelde bestuursrapportage 2013, is dit reeds gemeld.

Het resultaat van de grondexploitatie zou daarmee per 31/12/2012 op € 160.000,- negatief uitkomen. De exacte uitkomst komt per 01/01/2014 beschikbaar.

Hoe is de raming tot stand gekomen en is deze intern/extern getoetst?

De grondexploitatie-raming voor Almelo Noordflank is een coproductie van een extern adviesbureau en het gemeentelijk team planeconomie.

Als er sprake is van PPS: hoe is de PPS constructie ingevuld?

(nog) Niet van toepassing.

Risico's

Omschrijving	Kans hoog/midden/laag	Kwantificering risico	Beheersmaatregel
Woningmarktontwikkelingen	midden/hoog		Inzetten op flexibeler plannen waardoor snel geschakeld kan worden naar marktvrage Voortzetten en intensiveren afhandelen historische bouwclaims.
Samenwerking private partijen	Midden		voortzetten en intensiveren onderhandelingen
Vertraging in de uitvoering van civiele werkzaamheden	Laag		Opvoeren inzet indien aan de orde. Afdekken middels besteksvoorwaarden.
Bij de gekozen mediaanvariant is een afweging gemaakt tussen enerzijds stedenbouwkundige/ruimtelijke gevolgen en aanvaarbare financiële risico's anderzijds. Ingezet wordt op beperken van verliezen en inspelen op de veranderde (woning)markt).			

Transitie Noordflank

Bestuurlijk opdrachtgever: wethouder Van Woudenberg

Kaderstelling
<p>Welk probleem wordt met dit project aan gepakt en waarom zou dit werken?</p> <p>Bij de Voorjaarsnota 2012 heeft de raad voor wat betreft de woningbouwontwikkeling gekozen voor de zgn. mediaanvariant. Voor het project "Waterrijk" betekent dit, dat voor het deel ten noorden van de Westermaatweg een transitiestrategie moet worden ontwikkeld.</p> <p>In april 2013 is er samen met een extern bureau gestart met een verkenning naar de mogelijkheden van herbestemming van deze uit de exploitatie genomen gronden (totaal ca. 140 ha).</p>
<p>Outcome doelstellingen: wat is het beoogde maatschappelijk effect en hoe kan dit getoetst worden?</p> <p>Hoofddoelstelling van de transitiestrategie is een duurzame gebiedsontwikkeling, de relatie hiervan met het zuidelijk woningbouwgedeelte Waterrijk en de verhoging van de grondopbrengsten te faciliteren.</p>
<p>Output: wat is de beoogde prestatie/resultaten en hoe kan dit getoetst worden?</p> <ul style="list-style-type: none">• De verkenning moet inzicht geven in de mogelijkheden die er zijn om deze gronden weer in ontwikkeling te brengen. De resultaten van de verkenning worden getoetst aan de door de raad geformuleerde doelstellingen.• Geformuleerde doelstellingen:<ul style="list-style-type: none">○ Een substantiële hogere grondopbrengst dan de huidige landbouwfunctie;○ Een duurzame economische ontwikkeling met behoud en of versterking van de ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid;○ Bijdrage aan verduurzaming van productieproces en of voedselketen;○ Beperking van de transportbeweging;○ Toename van werkgelegenheid;○ Mogelijkheden voor innovatieve en energietechnologische cluster
<p>Wat is de doelgroep en wat zijn hun belangen en wensen?</p> <p>Een omgevingsanalyse maakt deel uit van het onderzoek waarbij ook de belangen van mogelijke stakeholders in beeld worden gebracht.</p>
<p>Wie zijn derden (marktpartijen en belangenorganisaties) en wat zijn hun belangen en wensen?</p> <p>Idem</p>

Reikwijdte (scope)
<p>Projectdefinitie: wat valt er wel en valt er niet onder het project?</p> <p>De verkenning moet inzicht geven in een mogelijke functie of een combinatie van functies liggende binnen de uit exploitatie genomen gronden van ca. 140 hectare. Er is dan ook geen sprake van het maken van een plan maar inzicht geven in ontwikkelingsmogelijkheden en de haalbaarheid hiervan.</p> <p>Wel zal de voorgestelde functie(s) worden gezien in de totaalontwikkeling van het gebied waarbij met name de samenhang met de geplande woningbouw aan de zuidzijde van de Westermaatweg essentieel is.</p>
<p>Is er ruimte om de scope te wijzigen en wie besluit daarover?</p> <p>Indien er redenen zouden zijn om de scope te wijzigen zal het college en de raad hierover een besluit moeten nemen.</p>
<p>Flexibiliteit: wat zijn de mogelijkheden om te schuiven in kosten, opbrengsten en kwaliteit?</p> <p>Het zoeken naar de optimale mix van opbrengsten en kwaliteit vormt een onderdeel van het onderzoek.</p>

Sturing		
Beslispunt	Op koers? Groen/Oranje/Rood	Opmerkingen
Tijd	Groen	-
Geld	Oranje	Gelet op de geraamde en de werkelijke bestede uren die aan het project moeten worden besteed is het risico aanwezig dat er een overschrijding plaats vindt van het beschikbaar budget.
Kwaliteit	Groen	-
Informatie	Groen	-
Organisatie	Groen	-
Communicatie	Groen	-
Wanneer er sprake is van PPS: wat is de bevoegdheidsverdeling tussen gemeente en marktpartijen?		
Samenwerkings- cq contractvorm met marktpartijen is nog niet bekend.		

Planning en voortgang
Het proces verloopt volgens planning waarbij de raad tussentijds in een politiek beraad wordt geïnformeerd en geconsulteerd over de voortgang. Naar verwachting zal de raad in haar bijeenkomst van 17 december een voorstel ter besluitvorming worden voorgelegd.

Financiën
Wat is de raming van kosten per fase en opbrengsten?
Voor de verkenning is bij de begroting 2013 een budget van € 150.000 beschikbaar gesteld.
Hoe is de raming tot stand gekomen en is deze intern/extern getoetst?
De kostenraming van de verkenning is gebaseerd op een interne urenraming en kosten voor het inschakelen van een extern bureau.
Hoe wordt het project gefinancierd en ingepast in de gemeentebegroting?
Voor de financiering van de verkenning is een bedrag van 150.000 euro beschikbaar gesteld en in de begroting opgenomen.
Jaar 2014
De verkenning dient als input voor de uitwerking van een aantal varianten in businesscase(s) die vervolgens moet leiden tot een plan van aanpak c.q projectofferte voor de transitiestrategie. Hiervoor zal een eigenstandige grondexploitatie moeten worden ingesteld.
Als er sprake is van PPS: hoe is de PPS constructie ingevuld?
Niet van toepassing

Risico			
Omschrijving	Kans hoog/midden/laag	Kwantificering risico	Beheersmaatregel
Maatschappelijke impact ontwikkelingsstrategie	Hoog		Omgevingsmanagement
Grondprijs	Midden		Businessplan

5.2 Weerstandsvermogen

Algemeen

Het weerstandsvermogen van de gemeente is, ondanks de groei van de beschikbare weerstandscapaciteit in 2013, gering. Vanwege de forse verliezen die op onze vastgoed- en grondposities bij de jaarrekening 2011 zijn genomen, is een zwaar beslag gelegd op de aanwezige buffers om risico's op te kunnen vangen, maar zijn tegelijkertijd nieuwe risico's voorkomen. Doordat de beschikbare weerstandscapaciteit onvoldoende is, bestaat het risico dat we als organisatie niet meer in staat zijn om toekomstige tegenvallers op te vangen zonder dat deze direct tot een tekort op de begroting leiden.

Desondanks is ten opzichte van de programmabegroting 2013 de gemeentelijke weerstandscapaciteit gegroeid, dankzij incidentele meevallers in 2012. Het voordelige saldo van de jaarverantwoording 2012 na resultaatbestemming van € 11,8 miljoen is conform de geldende gedragslijn ten gunste gebracht van de algemene reserve.

De gemeenteraad van Almelo heeft bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2013 met een motie het college verzocht om een plan van aanpak aan de raad voor te leggen teneinde de ratio weerstandsvermogen naar 1.0 te laten groeien. Hiermee heeft de raad aangegeven ernaar te streven dat de beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit gelijk zijn aan elkaar (ratio 1.0). Het plan van aanpak hiervoor wordt in oktober separaat aan de raad voorgelegd. De uitkomsten van de besluitvorming zijn bij het opmaken van deze paragraaf nog niet bekend. In de paragraaf weerstandsvermogen bij de jaarrekening 2013 wordt de besluitvorming over het plan en de consequenties daarvan in de paragraaf weerstandsvermogen verwerkt.

Verder is in de voorjaarsnota 2013 besloten om in de periode 2014 – 2017 een bedrag van circa € 3,6 miljoen incidenteel toe te voegen aan het weerstandsvermogen van het grondbedrijf, met name om op korte termijn het verschil tussen uitgifteprognose en realisatie van kavelverkoop / woningbouw op te kunnen vangen. Per jaar is de toevoeging in mln. euro volgens de voorjaarsnota als volgt:

2014	2015	2016	2017
0,75	0,20	2,00	0,75

In deze begroting stelt het college voor in het jaar 2014 in totaal 950.000 euro toe te voegen aan het weerstandsvermogen. Dit betekent dat in 2014 ook het begrote bedrag voor 2015 wordt toegevoegd. Daarnaast zijn voor risico's en/of knelpunten in de voorjaarsnota incidenteel middelen gereserveerd. Dit geldt voor mogelijke rijksbezuinigingen, het realiseren van de omslag in het programma Sociale Agenda en vervroegde vervanging van bruggen/viaducten.

Beleid en definities risicomanagement

1. Kader en definities

Het kader voor deze paragraaf wordt gegeven door het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), artikel 11: De begroting en het jaarverslag bevatten een paragraaf weerstandsvermogen, waarin opgenomen:

- ✓ een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- ✓ een inventarisatie van de risico's;
- ✓ het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen of mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om onverwachte, niet-begrote kosten die substantieel zijn te dekken.

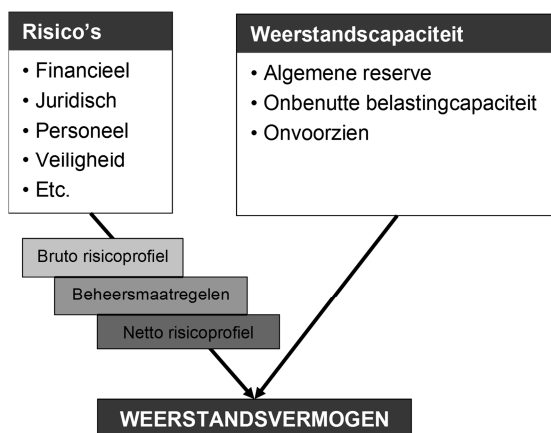
Benodigde weerstandscapaciteit

De risico's die de gemeente loopt zijn in het risicomanagementsysteem Naris vastgelegd. Op basis van risico-simulatie op deze registratie wordt het bedrag berekend dat benodigd is om de risico's in financiële zin af te dekken. De risico-simulatie wordt uitgevoerd op gekwantificeerde risico's van € 50.000 of meer. Risico's van lagere omvang worden geacht door interne bijsturing en/of herallocatie binnen de programma's te worden afgedekt. Verder is in de bepaling van de benodigde capaciteit rekening gehouden met operationele beheersmaatregelen die leiden tot risicoreductie. Voor de overige spelregels omtrent de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit wordt verwezen naar de toelichting op de risicotabel.

Weerstandsvermogen en ratio

Het weerstandsvermogen geeft de relatie weer tussen (materiële) risico's, waarvoor geen maatregelen zijn getroffen, en de beschikbare weerstandscapaciteit.

Dit verband is in onderstaande figuur schematisch weergegeven.

Figuur: relatie risico's en weerstandscapaciteit

Tot en met 2012 werd voor het weerstandsvermogen uitgegaan van een 'vaste' buffer die werd bepaald aan de hand van de omvang van de Algemene Uitkering. Als vuistregel werd aangehouden dat 10% van de Algemene Uitkering als algemene reserve beschikbaar moet zijn. Het weerstandsvermogen wordt met ingang van de voorjaarsnota 2013 aangeduid met een ratio. Deze ratio wordt verkregen door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door de benodigde weerstandscapaciteit.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

De ratio voor het weerstandsvermogen kan worden ingedeeld in een aantal waarderingscijfers. Onderstaande normtabel is daarbij van toepassing. Deze tabel is gebaseerd op de tabel die door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR) in samenwerking met de Universiteit Twente is ontwikkeld en in veel gemeenten wordt toegepast.

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	> 2,0	Te veel?
B	1,4 - 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 - 1,4	Voldoende
D	0,8 - 1,0	Matig
E	0,6 - 0,8	Onvoldoende
F	<0.6	Ruim onvoldoende

Bij het gezonde financieel beleid dat de gemeente Almelo nastreeft past het uitgangspunt dat de beschikbare weerstandscapaciteit gelijk moet zijn aan de benodigde weerstandscapaciteit. Dit betekent dat gestreefd wordt naar een ratio weerstandsvermogen van 1,0.

Beleid Weerstandsvermogen en risicomanagement

Het beleid rondom weerstandsvermogen en risicomanagement is vanaf 2011 in stappen vernieuwd onder andere op basis van de raadsbrief van 22 maart 2011, nr. 2011/4009. Ook evaluaties van grote projecten, toenemend risicobewustzijn en de slechte financiële situatie van de gemeente zijn aanleiding geweest het risicomanagement te intensiveren en professionaliseren. Sturing en monitoring zijn expliciet belegd in de nieuwe organisatie. De komende jaren wordt het risicomanagement verder doorontwikkeld. Een volgende stap zal voorzien in het analyseren en monitoren van risico's t.a.v. verbonden partijen.

Het zicht houden op de ontwikkeling van het weerstandsvermogen en het zonnodig aanpassen van de weerstandscapaciteit maakt deel uit van het gemeentelijke systeem van risicomanagement. Doel van risicomanagement is het minimaliseren van de effecten van risico's op de begroting, de processen en doelbereiking. Ook wordt gestuurd op het verminderen van de kans dat risico's zich voordoen. Dit is een verantwoordelijkheid van lijnmanagement en projectleiders. Daarnaast ondersteunt risicomanagement het maken van bewuste afwegingen en juiste keuzes en verbetert daardoor de kwaliteit van de bestuurlijke besluitvorming. Besluiten worden genomen met kennis van de risico's. Inzicht in onzekerheden die het bereiken van onze doelen kunnen beïnvloeden leiden tot minder verrassingen.

De volgende beleidsuitgangspunten worden hierbij gehanteerd:

1. De gemeente streeft naar een ratio weerstandsvermogen van 1.0.
2. Tegenvallers gedurende het jaar worden waar mogelijk opvangen door bijsturing binnen het programma.
3. Incidentele meevallers vloeien naar de algemene reserve.
4. Gedurende het jaar wordt geen tussentijds beroep gedaan op de buffer vanwege de opgave om in eerste instantie binnen het programma bij te sturen.
5. Kosten en opbrengsten van investeringen worden behoedzaam en met toereikende buffers voor onvoorzien geraamd.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit structurele en incidentele weerstandscapaciteit.

De *structurele* weerstandscapaciteit is het vermogen om onverwachte tegenvallers in de begroting op te kunnen vangen, zonder dat dit gevolgen heeft voor de voortzetting van gemeentelijke taken. Binnen de gemeentelijke begroting moet een zodanige flexibiliteit in baten en lasten aanwezig zijn, dat met afzonderlijke maatregelen risico's met een bepaalde omvang kunnen worden opgevangen. Wanneer zich een structurele tegenvaller voordoet, dan zal in het volgende begrotingsjaar logischerwijs naar dekking voor dit structurele probleem moeten worden gezocht.

Tot de structurele weerstandscapaciteit worden de volgende onderdelen gerekend:

- de onbenutte belastingcapaciteit;
- de structurele post onvoorzien voor kleine kapitaalwerken.

De onbenutte belastingcapaciteit bestaat uit de beschikbare ruimte in de tarieven van belastingen en heffingen, met andere woorden de mogelijkheden om de belastingtarieven te verhogen. Wij gaan uit van kostendekkende tarieven voor retributies en heffingen waardoor op deze onderdelen geen capaciteit aanwezig is.

Voor de stijging van de onroerendzaakbelasting geldt een landelijke macro-norm voor alle gemeenten tezamen. In 2013 was is deze 2,76%. Mogelijk verandert deze met ingang van 2014. Omdat geen norm of limiet per gemeente van toepassing is, rekenen we de OZB tot de structurele weerstandscapaciteit. Een stijging van het tarief met 1% betekent ongeveer € 140.000 aan extra inkomsten. Voor de taxatie van deze capaciteit dient in ogenschouw te worden genomen dat in de besluitvorming over de voorjaarsnota 2012 is besloten tot een jaarlijkse stijging, exclusief de reguliere indicatie, van de OZB-tarieven met 5%. Gelet op deze structurele verhoging en de lagere macro-norm wordt de resterende capaciteit op 0 gesteld.

Post onvoorzien structureel

De post onvoorzien structureel bestaat uit het structurele budget dat in de begroting is opgenomen voor onvoorziene investeringen en/of knelpunten met beperkte kapitaallasten.

De *incidentele* weerstandscapaciteit is de ruimte om eenmalige tegenvallers op te kunnenvangen, zonder dat dit invloed heeft op de uitvoering van het bestaande beleid of het voorzieningenniveau. De onderdelen die hiertoe worden gerekend zijn het:

- het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve en
- het vrij aanwendbare deel van de reserve grondexploitatie.

Bij de berekening van de weerstandscapaciteit wordt in beeld gebracht wat de verwachte laagste stand van de algemene reserve en de reserve Grondexploitatie in de komende begrotingsperiode is. Op deze wijze ontstaat inzicht in het bedrag dat nog kan worden onttrokken aan deze reserves, zonder dat dit tot beleidswijzigingen of een negatieve stand van de betreffende reserves leidt.

Algemene reserve

In onderstaande tabel is het resultaatbestemmingsvoorstel bij de jaarrekening 2012 verwerkt. In 2013 is een onttrekking van de algemene reserve voorzien van per saldo € 6,6 miljoen voornamelijk in verband met het voorziene begrotingstekort. Dit geormerkte deel is in mindering gebracht op het saldo per 1 januari 2013.

Reserve grondbedrijf / Reserve bedrijventerreinen

De algemene reserve grondbedrijf en de reserve bedrijventerreinen dienen ter afdekking van eventuele (toekomstige) verliesgevende exploitaties waarvoor geen reserve of voorziening is gevormd. De algemene reserve grondbedrijf en de reserve bedrijventerreinen worden samen met de toekomstige resultaten van het grondbedrijf tot de weerstandscapaciteit gerekend. In de paragraaf Grondbedrijf zijn de aanwezige risico's gespecificeerd. In deze begroting is voorzien in verhoging van de reserve grondbedrijf de komende jaren met € 3,6 miljoen.

Tabel beschikbare weerstandscapaciteit

Bestanddeel	Stand per 01-01-2013 (bedragen x € 1.000)
Structureel	
Onbenutte belastingcapaciteit	0
Post Onvoorzien structureel	25
Incidenteel	
Algemene reserve (ex. geormerkt deel en jaarresultaat 2013)	10.300
Bestemmings- en stille reserves	0
Reserve grondbedrijf / Bedrijventerreinen	498
Post onvoorzien incidenteel begroting 2014	216
Totaal incidenteel beschikbaar	11.014

Geen onderdeel van de beschikbare weerstandscapaciteit

Bestemmingsreserves en stille reserves worden uit behoedzaamheidsoverwegingen buiten de berekening gehouden van de beschikbare weerstandscapaciteit. Hieronder is verwoord waarom.

Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves worden niet tot de beschikbare weerstandscapaciteit gerekend. Deze reserves zijn ofwel geormerkt qua bestemming door de raad ofwel geblokkeerd zodat de rente over deze reserves ten bate van de begroting van baten en lasten kan komen. Dit betekent in het eerste geval dat de reserves niet kunnen worden aangewend zonder dat dit ten koste gaat van het vastgestelde beleid. In het tweede geval is de aanwending van de reserve niet mogelijk, want dan vervalt een belangrijk deel van de structurele financiële dekking. Bovendien zijn deze reserves vorig jaar doorgelicht op nut en noodzaak en afgeroomd voor zover dit verantwoord was. Dus ondanks het feit dat de gemeenteraad per direct de bestemming van de reserves kan veranderen om daarmee tegenvallers op te vangen, rekenen wij deze niet tot de weerstandscapaciteit.

Stille reserves

Stille reserves zijn de meerwaarden van activa die laag of op nihil zijn gewaardeerd doch direct verkoopbaar zijn indien men dat zou willen. De stille reserves worden voorsnog niet meegenomen bij de bepaling van het weerstandsvermogen omdat het verkopen van deze activa tot problemen zou leiden, bijv. herhuisvesting en/of het gemeentelijk beleid of de hoogte van het voorzieningenniveau raken. Er vindt een nadere analyse plaats op het onroerend goed om een beeld te krijgen van de mogelijkheid om een deel daarvan als incidentele weerstandscapaciteit te kunnen beschouwen.

Risico's en benodigde weerstandscapaciteit

Risico's

In deze programmabegroting zijn alle risico's, waarvan dat mogelijk is, in mogelijke financiële gevolgen uitgedrukt. Niet-financiële risico's bestaan voornamelijk uit risico's ten aanzien van doelbereiking, kwaliteit en planning. Wij presenteren in deze paragraaf de top 15 van financiële risico's. Aansluitend op de tabel wordt inzicht gegeven in de belangrijkste overige risico's.

Toelichting bij de risico-tabel en de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit

- Risico's met een zeer kleine kans, maar met mogelijk grote impact zoals rampen zijn buiten beschouwing gelaten.
- Autonome maatschappelijke ontwikkelingen en trends, zoals mogelijke bevolkingskrimp of de effecten van een lagere welvaart zijn geen onderdeel van de risico-database en deze paragraaf. Focus ligt op gebeurtenissen met een mogelijk financieel gevolg op korte termijn.
- De berekening van de benodigde weerstandscapaciteit is een momentopname gebaseerd op simulatie. In deze simulatie is verdisconteerd dat niet alle risico's zich gelijktijdig en in maximale omvang zullen voordoen. Er hoeft daardoor minder beschikbaar te zijn te zijn dan het totaal aan gekwantificeerde risico's.
- Het financieel gevolg is geraamd *inclusief* de eventuele genomen beheersmaatregelen.
- De beperking tot financiële risico's houdt in dat in deze paragraaf geen risico's zijn benoemd die te maken hebben met uitsluitend planning, kwaliteit en te bereiken doelstellingen. Deze zijn wel opgenomen in de risico-database omdat deze uiteraard voor het risicomangement terdege relevant zijn.
- De focus ligt op onzekere gebeurtenissen met een mogelijk negatief financieel gevolg. Waarschijnlijke of mogelijk meevallers zijn niet meegenomen in de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit. Zoals eerder aangegeven worden deze bij de jaarrekening toegevoegd aan de algemene reserve.
- De genoemde bedragen betreffen de mogelijke impact voor één jaar. Structurele tegenvallers worden via de p&c-cyclus opgenomen in de volgende begroting en dienen van structurele dekking te worden voorzien indien andersoortige bijsturing niet mogelijk is. Voor projecten geldt dat deze voor de looptijd van het project zijn opgenomen. Per definitie kennen projecten immers geen structureel karakter.
- Met het oog op de overzichtelijkheid en de inhoudelijke overeenkomsten geldt voor aantal risico's dat deze geconsolideerd zijn opgenomen. Deze zijn in het risicomangementstelsel individueel per budgetverantwoordelijke benoemd. Verantwoordelijkheid voor de specifiek benoemde risico's blijft vanzelfsprekend bij de budgetverantwoordelijke.
- Voor de risico's inzake grondexploitaties wordt verwezen naar de separate paragraaf grondbeleid in de jaarverantwoording en programmabegroting.

De grootste financiële risico's (top 15) zijn in onderstaande tabel opgenomen.

Nr.	Programma	Risico	Beheersmaatregelen	Kans op optreden risico	Financieel gevolg (na evt. genomen beheersmaatregelen)
1	Sociale agenda	Verstrekkings in het kader van de WMO overschrijden de door het Rijk beschikbaar gestelde middelen, waardoor mogelijk de kwaliteit en aanbod van voorzieningen verminderen en/of er een tekort op het budget ontstaat.	Regionale samenwerking en het monitoren van ontwikkelingen. Versobering voorzieningenniveau. Voorleggen van bestuurlijke keuzes aan de raad, mogelijk met gevolgen voor de algemene middelen.	70%	min. € 1.500.000 - max. € 2.000.000
2	Aantrekkelijke stad	Staat van onderhoud van enkele CT kunstwerken bruggen, tunnels en viaducten is onvoldoende, waardoor de gemeente mogelijk voor schadeclaims komt te staan.	Er wordt gestuurd op risicobeperking. Er loopt een studie naar de meest risicovolle situaties en daar worden (tussentijdse) maatregelen op afgestemd. In de voorjaarsnota zijn voor de grootste knelpunten middelen aangevraagd.	10%	min. € 50.000 - max. € 20.000.000
3	Sociale agenda	Daling rijksmiddelen voor het project Inburgering, terwijl de realisatie moet worden gehaald.	Inburgeringsbeleid aanpassen aan beschikbare middelen en aan minimale wettelijke verplichting laten voldoen.	80%	min. € 500.000 - max. € 850.000
4	Aantrekkelijke stad	Schade aan de vloer van IISPA, waarbij de kans bestaat dat een deel hiervan niet vergoed wordt.	Er is een verzekering afgesloten. Onzeker is of deze de schade zal vergoeden.	80%	min. € 2.500 - max. € 1.000.000
5	Aantrekkelijke stad	Taakstelling Sport (ca. 1 miljoen euro) wordt niet tijdig gehaald, waardoor een extra tekort bij de jaarverantwoording ontstaat.	In het politiek beraad van 14 mei 2013 heeft de raad aangegeven dat de resterende taakstelling ingevuld moet worden door verruiming van de kaders voor het Sportbedrijf Almelo en in 2013 incidenteel opgelost moet worden door maatregelen die niet onomkeerbaar zijn. De resterende taakstelling tot en met 2013 is daardoor een knelpunt in de begroting 2013.	70%	min. € 500.000 - max. € 650.000
6	Aantrekkelijke stad	Bouwclaims van ontwikkelaars door het niet nakomen van contractuele verplichtingen door de gemeente.	Er is grip op de bestaande claims en er wordt gestuurd op afbouw. De huidige marktsituatie leidt ertoe dat partijen afzien van de mogelijkheid gebruik te maken van claims.	20%	min. € 0 - max. € 4.000.000
7	Sociale agenda	Niet tijdig realiseren van de efficiencykorting in het kader van de decentralisatie AWBZ, waardoor mogelijk de kwaliteit en aanbod van voorzieningen verminderen en/of er een tekort op het budget ontstaat.	Tijdige voorbereiding en samenwerking met Regio. Het monitoren van ontwikkelingen. Er is een maatregel in voorbereiding, welke bij uitvoering het maximale financiële gevolg kan verminderen. Op basis van de sociale agenda wordt systeeminnovatie ingevoerd (naar 1 huishouden, 1 plan en 1 budget en 1 contactpersoon) met als doel de kosten te beperken.	50%	min. € 0 - max. € 1.500.000
8	Aantrekkelijke stad	Schadeclaims van ontwikkelaars door het niet nakomen van contractuele verplichtingen door de gemeente.	Contractbeheer	50%	min. € 0 - max. € 1.000.000
9	Bestuurskracht en bestuurscultuur	Het Rijk kondigt extra rijksbezuinigingen aan met als mogelijk gevolg dat er geen financieel structureel sluitende meerjarenbegroting is.	Effecten van algemene rijksbezuinigingen worden opgenomen in de circulaire over het gemeentefonds en door Almelo verwerkt in het financieel perspectief cq. P&C-producten	50%	min. € 0 - max. € 1.000.000
10	Bestuurskracht en bestuurscultuur	Exploitatieverliezen of faillissement van een verbonden partij waar de gemeente vanwege risicodragerschap verplicht is financieel ondersteuning te verlenen. Mogelijke gevolgen hiervan zijn het verlies van ingebracht kapitaal en/of garantstellingen, lagere (dividend)uitkering of bijbetalen in afwijking van de begroting.	Regulier toezicht via de aandeelhoudersvergadering of dagelijks- of algemeen bestuur. Dividenduitkering onder voorwaarde van voldoende solvabiliteit.	10%	min. € 0 - max. € 4.400.000
11	Aantrekkelijke stad	Heracles bouwt geen nieuw stadion, waardoor reeds gemaakte plankosten (indien niet verhaalbaar) mogelijk afgeboekt moeten worden.	Er wordt een overeenkomst met Heracles gesloten. Hiermee wordt het verhaal van plankosten mogelijk gemaakt.	70%	min. € 220.000 - max. € 300.000
12	Aantrekkelijke stad	Geen overeenstemming met Beter Wonen over de invulling van de eerder gesloten overeenkomst m.b.t. de Kloosterhofflat, met als mogelijk gevolg een budgetoverschrijding.	De gemeente kan met een beroep op artikel 13 van de overeenkomst inzake de Kloosterhofflat de overeenkomst ontbinden en de flat weer verhuurklaar maken.	70%	min. € 0 - max. € 500.000
13	Aantrekkelijke stad	Parkeerinkomsten blijven achter bij de raming, waardoor er mogelijk een tekort op de begroting ontstaat.	Voor de parkeerinkomsten geldt dat er een reserve tegenover staat om dit op te vangen (egalisereserve).	90%	min. € 0 - max. € 300.000
14	Sociale agenda	Niet tijdig realiseren van de efficiencykorting in het kader van de decentralisatie Jeugdzorg, waardoor mogelijk de kwaliteit en aanbod van voorzieningen verminderen en/of er een tekort op het budget ontstaat.	Regionale samenwerking en het monitoren van ontwikkelingen. In voorbereiding is de maatregel 'systeeminnovatie'. Voorleggen van bestuurlijke keuzes aan de raad, mogelijk met gevolgen voor de algemene middelen. Jaarlijks wordt een bedrag van 1,5 miljoen euro (structureel) gereserveerd om de gewenste omslag te realiseren.	30%	min. € 0 - max. € 1.000.000
15	Bestuurskracht en bestuurscultuur	Onvoldoende dekking voor structurele personeelskosten ten gevolge van het niet tijdig realiseren van (personele) bezuinigingen.	In de nieuwe organisatie is de formatie verminderd om druk op de "kapitaaldienst" te verminderen. Er is een budget voor frictiekosten.	50%	min. € 0 - max. € 550.000

Toelichting op majeure risico's uit de tabel

Transities en rijksbezuinigingen (Inburgering, Inkomensdeel WWB, Langdurige zorg, Jeugdzorg, Participatie)

In het Regeerakkoord is opgenomen dat door middel van de decentralisaties in het sociale domein de gemeenten de eerstverantwoordelijke overheid worden voor de onderwerpen werk, maatschappelijke ondersteuning en jeugdzorg. De gemeenten krijgen per 1 januari 2015 op grond van de nieuwe Wmo, Jeugdwet en Participatiewet een brede integrale verantwoordelijkheid voor het sociale domein.

Het Centraal Planbureau (CPB) heeft op verzoek van de Tweede Kamer en de VNG een inventarisatie gemaakt van de kansen en risico's van de drie decentralisaties. Het op 4 september 2013 gepubliceerde rapport zal bij de implementatie van de decentralisaties worden betrokken.

Indien de decentralisaties budgettair neutraal in de begroting voor 2015 en verder worden verwerkt doen zich risico's voor op het vlak van het aanpassingsvermogen van de gemeente en voorzieningenniveau, wat bijvoorbeeld terug te voeren is op door te betalen loonkosten i.v.m. vaste aanstellingen of groei in volume in combinatie met het open-einde-karakter van regelingen.

Leidend voor het rijk is dat de financiële kaders uit het regeerakkoord en de eerste brief van het kabinet aan de Tweede Kamer met betrekking tot de uitvoering van het sociaal akkoord worden gehaald.

De voorstellen zullen verder worden uitgewerkt in wetgeving.

Gemeenten krijgen fors minder geld om een groeiende groep mensen aan het werk te helpen. De VNG vindt de financiële kaderstelling zorgelijk. Zij gaat er dan ook vanuit dat "als de financiële kaders niet toereikend zijn, dan zullen gemeenten de ambities bijstellen".

De risico's, die de gemeente loopt, zijn met name:

- de effecten als gevolg van de herkeuring van de Wajongers; dit kan leiden tot een mogelijke forse toename van de bijstandspopulatie;
- de financiering van de "beschut werken" plekken;
- de onverminderde korting op de WSW-budgetten, leidend tot een tekort op het subsidieresultaat (verschil ontvangen budget en salariskosten WSW);
- de kortingen op het Participatie-budget, terwijl meer mensen moeten worden begeleid.

Verbonden partijen

Het overzicht van verbonden partijen is opgenomen in de programmabegroting en jaarverslag. Dit zijn partijen waarin de gemeente zowel een financieel als bestuurlijk belang heeft. In deze risicotabel hebben wij één geconsolideerd risico opgenomen. Door vertegenwoordiging in aandeelhouders-vergadering of bestuur heeft de gemeente invloed op strategische beslissingen en de bestemming van het jaarresultaat. De financiële situatie van verbonden partijen wordt structureel gemonitord. Bij gemeenschappelijke regelingen kan de gemeenteraad invloed uitoefenen door het geven van haar zienswijze op de begroting.

Het risico inzake de exploitatie van de verbonden partij SOWECO is separaat in het risicomanagementsysteem opgenomen. Voor Soweco is bij de Voorjaarsnota 2012 structureel middelen gereserveerd voor afdekking van verwachte exploitatietekorten bij Soweco, die vanwege 42%-aandeelhouderschap en het ontbreken van reserves bij Soweco, ten laste van de gemeente komen. Hiermee is het risico weliswaar verkleind, maar nog wel aanwezig omdat onzeker is of de meerjarige taakstellingen door Soweco (tijdig) kunnen worden gerealiseerd. Het herstructureringsplan Soweco is nog in ontwikkeling. Hierover bent u ook in de Berap 2013 geïnformeerd. Daarnaast is het onzeker of en in hoeverre de desintegratiekosten ten gevolge van de uittreding van Rijssen-Holten en Hellendoorn uit de gemeenschappelijke regeling uiteindelijk ten laste van de gemeente komen.

Als daar aanleiding voor is, zullen ook andere verbonden partijen separaat worden opgenomen.

Risicomanagementsysteem Naris biedt een functionaliteit die een verdergaande analyse en monitoring van risico's bij verbonden partijen mogelijk maakt. Voor het eind van 2013 wordt gestart met een pilot bij twee

verbonden partijen. Uitbreiding zal, bij een geslaagde pilot, plaatsvinden naar alle verbonden partijen. Jaarlijks voert de gemeente op basis van een risico-analyse, op minimaal één verbonden partij een audit uit.

Onderhoud en vervanging civieltechnische kunstwerken

Bj de begroting 2013 zijn door de raad extra middelen ter beschikking gesteld voor onderhoud en vervanging van de civieltechnische kunstwerken, waardoor structureel vanaf 2016 € 1,6 mln beschikbaar is. Van een aantal kunstwerken was in 2012 op basis van visuele inspecties duidelijk dat vervanging de komende 10 jaar aan de orde is. Nader constructief onderzoek naar de omvang en ernst van de schade heeft geleid tot aanpassingen in de restlevensduur van een aantal kunstwerken. Dit heeft tot gevolg dat, eerder dan gepland, vijf kunstwerken de eerstkomende 10 jaar vervangen moeten worden. Het gaat om de bruggen Nachtegaalstraat, Grotestraat, Schokland en Groeneveldsweg over de

Aa/Weezebeek en de viaducten Burg. Ravelootsingel en Parallelweg over de Wierdensestraat.

Dit leidt tot een totale vervangingsbehoefte van circa €16 miljoen euro in de komende 10 jaar, waarvan € 13,5 miljoen euro bedoeld is voor het viaduct over de Wierdensestraat. Deze vervanging betekent een flinke financiële last. Het is grotendeels gelukt dit binnen bestaande middelen op te vangen. Voor het resterend tekort zijn bij de voorjaarsnota 2013 incidenteel aanvullende middelen beschikbaar gesteld: voor 2014 € 580.000 euro en voor 2015 € 380.000.

Hiermee is het risico op termijn sterk verminderd, maar desalniettemin blijft vanwege de slechte onderhoudssituatie van een aantal bruggen en tunnels het financieel risico tot het moment van vervanging of onderhoud bestaan.

Schadeclaims / bezwaar- en beroepsprocedures

Het risico bestaat dat de gemeente aansprakelijk wordt gesteld voor het niet juist toepassen van de regels en procedures van de interne (bijv. de eigen verordeningen) en de externe wetgeving of niet (tijdig) aangepaste contractuele verplichtingen jegens derden nakomt of na kan komen.

Toelichting overige risico's

Strategische risico's

Voor de gemeente met al haar verschillende beleidsvelden kunnen nieuwe afspraken tussen overheidsorganisaties en bestuurslagen, Europese regelgeving, wetten en wetswijzigingen gevolgen hebben met een grote impact. Al genoemd zijn de decentralisaties in het sociaal domein. Aanvullend hierop zijn bijvoorbeeld te noemen de kwaliteitseisen voortvloeiend uit de vorming van de Regionale Uitvoeringsdiensten en de positie van de gemeente in de regio en de relatie met belangrijke partners, zoals de provincie Overijssel. Ook het ontstaan van een grote diversiteit aan samenwerkingsrelaties op verschillende vlakken en op verschillende schalen levert risico's op. Risico's op dit vlak zijn niet "in euro's voor de dag van morgen" uit te drukken, maar kunnen zeker hun invloed hebben op de autonomie van de gemeente en de middelen en mogelijkheden van de gemeente om efficiënt effectief beleid te kunnen voeren.

Daarnaast doen zich strategische risico's voor op ontwikkelingen waarop de gemeente geen directe invloed heeft. Denk hierbij aan demografische ontwikkelingen (omvang en samenstelling bevolking, waaronder krimp en vergrijzing), sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen en economische conjunctuur.

Risico's Personeel en Organisatie

De gemeente loopt net als elk ander bedrijf dat personeel in dienst heeft de volgende personele risico's:

- Aantrekkelijkheid als werkgever
- Integriteit en fraude
- Gezondheid
- Ziekteverzuim
- Veiligheid en arbeidsomstandigheden van medewerkers
- Welzijn, kwaliteit en motivatie
- Naleven wet en regelgeving (rechtmatigheid)
- Doelmatigheid.

Deze risico's zijn zeer divers en worden met een mix aan interne maatregelen beheerst: met procedures en interne voorschriften, voorzieningen voor medewerkers en adequaat management.

Actuele organisatierisico's betreffen:

- Friciekosten tgv reorganisatie van het ambtelijk apparaat in 2013. Een aantal medewerkers is door de reorganisatie boventallig geworden, waardoor formatieve dekking voor deze groep ontbreekt. Het is belangrijk om de medewerkers die die het betreft zo snel mogelijk aan ander werk te helpen. Bij de Voorjaarsnota 2012 is voor het opvangen van friciekosten en herplaatsing van medewerkers € 660.000 gereserveerd.
- Niet tijdig realiseren van bezuinigingen uit de operatie "Het Verschil Maken". De krimp van de organisatie (ruim 100 fte t/m 2015) ligt op koers en wordt strak gemonitord. Daarnaast bestaat het risico dat niet-personele bezuinigingen binnen HVM niet (tijdig) kunnen worden gerealiseerd.
- Samenvoeging van de gemeentelijke bedrijfsvoering met Borne, Enschede, Losser en zo mogelijk Hengelo in een Intergemeentelijke Bedrijfsvoeringsorganisatie (IBO). In februari 2013 hebben de colleges van de gemeenten Almelo, Borne, Enschede en Losser de bestuursopdracht voor de vorming van het IBO vastgesteld. Doel is bundeling van de bedrijfsvoeringstaken in een shared service center per 2015 met als achterliggende doelstellingen het realiseren van besparingen, het verminderen van kwetsbaarheid en het borgen van kwaliteit. Deze veranderopgave is omvangrijk, complex en veelzijdig. Met de uitvoering van de taken is ca. 500 – 550 fte gemoeid en ca. € 70 miljoen aan budget. Voor dit project wordt in de tweede helft van 2013 een risico-analyse opgesteld, waarbij gesteld kan worden dat de vorming een hoog risicoprofiel kent. Er zijn desintegratiekosten te verwachten en het toekomstig opdrachtgeverschap door de gemeenten moet worden vormgegeven. Ook zijn er momenteel nog onzekerheden over de taakafbakening en mate van deelname van de betrokken gemeenten. Kritische succesfactoren zijn het standaardiseren van processen en het realiseren van een gemeenschappelijke ICT-infrastructuur.
- Informatievoorziening en informatiebeveiliging. Om de betrouwbaarheid van de informatievoorziening te waarborgen moet er een samenhangend pakket maatregelen getroffen en onderhouden worden, wil er sprake zijn van een goede informatiebeveiliging. Betrouwbaarheid is de mate waarin de aspecten *beschikbaarheid*, *integriteit* en *vertrouwelijkheid* van de informatievoorziening gewaarborgd zijn. Dit vraagt om de beschikbaarheid van de ICT-infrastructuur en applicaties, juiste en volledige informatie, rechtmatig gebruik van de toegekende rechten. De houding van alle medewerkers om alert te zijn op de (blijvende) toegankelijkheid van informatie (bewustwording) en het integreren van informatiebeveiliging in de P&C-cyclus (conform de strategische Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten) zijn belangrijke aandachtspunten.

Schaderisico's

Roerende zaken

Op dit terrein loopt de gemeente risico's van diefstal, tenietgaan van het middel enz. Organisatorisch zijn voorzorgsmaatregelen getroffen en verzekeringen afgesloten, doch uitsluiten van een (eigen) risico is niet mogelijk.

Opruimen gevaarlijke stoffen

Gevaarlijke stoffen die door onbekenden op gemeentegrond worden gestort, zullen moeten worden opgeruimd. De kosten hiervan moeten door de gemeente worden gedragen als de eigenaar niet te achterhalen is. Voor de eventuele kosten is geen voorziening aanwezig. Bij calamiteiten waarbij gevaarlijke situaties ontstaan, is de gemeente verplicht deze op te heffen, ook indien geen verhaalsmogelijkheden aanwezig zijn.

Aansprakelijkheden en bedrijfsschade

De gemeente kan zich niet indekken tegen het risico van bedrijfsschade, omdat zij door verzekeringsmaatschappijen niet als bedrijf gekenmerkt wordt. De gemeente heeft zich tegen wettelijke aansprakelijkheden ingedeekt door middel van een Algemeen Aansprakelijkheidsverzekering. Hierbij zijn niet de totale schades gedekt en geldt een eigen risico van € 2.500 voor zaak-, persoons- of vermogensschade per aanspraak. Het verzekerd bedrag voor personen- en zaakschade is € 2.500.000 per aanspraak, gelimiteerd tot € 5.000.000 per verzekeringsjaar.

Benodigde weerstandscapaciteit

De kans dat alle geïnventariseerde risico's zich voordoen is klein. Bovendien is de kans erg klein dat ze zich tegelijkertijd voordoen. Om deze aspecten mee te nemen bij de verwachte impact van risico's, worden, gebaseerd op de Monte Carlo simulatiemethode 10.000 simulaties uitgevoerd om daarmee de werkelijkheid te benaderen. Uitgaande van een mate van zekerheid van 90% leidt dit voor de risico's, niet zijnde grondexploitaties, tot een benodigde capaciteit van € 13 miljoen (peilmoment medio september). De benodigde weerstandscapaciteit voor het Grondbedrijf is per 1-01-2013 becijferd op € 26,3 miljoen, op basis van een vergelijkbare systematiek. Hiermee komt de totaal benodigde capaciteit uit op € **39,3 miljoen**. Hiertegenover staat een beschikbare weerstandscapaciteit van 11,6 mln.

Samenvattend ziet het weerstandsvermogen er als volgt uit (in mln. euro):

	Weerstandscapaciteit		Ratio
	Benodigd	Beschikbaar	
Grondbedrijf	26,3	0,5	0,02
Overige exploitatie	13	10,5	0,81
Totaal	39,3	11,0	0,28

Normering weerstandsvermogen

Bij de besluitvorming over de voorjaarsnota 2013 heeft de gemeenteraad van Almelo een streefnorm van 1,0 vastgesteld voor het gewenste weerstandsvermogen. Deze ratio geldt voor de risico's van de grondexploitatie en de overige risico's. In een plan van aanpak dat in oktober 2013 aan de raad zal worden voorgelegd, wordt ingegaan op de mogelijkheden om op termijn naar deze norm toe te groeien en dus het weerstandsvermogen te verbeteren. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen het verlagen van de benodigde capaciteit –door risico's te reduceren- en het verhogen van de beschikbare capaciteit.

Over eventueel aanvullende maatregelen ter versterking van het weerstandsvermogen zal in de paragraaf weerstandsvermogen bij de jaarrekening 2013 worden gerapporteerd.

5.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Deze paragraaf gaat in op de onderhoudskosten van wegen, openbaar groen, riolering, gebouwen, kunstwerken en dergelijke. Het gaat hier om de instandhouding van de kapitaalgoederen, dat wil zeggen met dezelfde functionaliteit op een bepaald kwaliteitsniveau houden van het kapitaalgoed.

Volledige vervangingen en aanpassingen van grote kapitaalgoederen zijn over het algemeen investeringen die in het investeringsplan thuis horen en niet in deze paragraaf terug komen.

De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen geeft een dwarsdoorsnede van de begroting. Lasten van onderhoud kunnen op diverse programma's voorkomen. Met onderhoud is een substantieel deel van de begroting gemoeid. Een helder en volledig overzicht is daarom van belang voor een goed inzicht in de financiële positie.

De definitie van kapitaalgoederen is:

Duurzame goederen met maatschappelijk of economisch nut, geïnvesteerd in de openbare ruimte ter verkrijging van een langdurig gewenst voorzieningsniveau.

De Wet BBV geeft het volgende aan met betrekking tot de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen:

1. De paragraaf betreffende het onderhoud van kapitaalgoederen bevat tenminste de volgende kapitaalgoederen;
 - A. wegen
 - B. riolering
 - C. water
 - D. groen
 - E. gebouwen

2. Van de kapitaalgoederen, bedoeld in het eerste lid, wordt aangegeven:
 - A. het beleidskader
 - B. de uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties
 - C. de vertaling van de financiële consequenties in de begroting.

A. Beleidskader

De gemeentelijke kapitaalgoederen bestaan uit veel uiteenlopende onderdelen, zoals groenvoorzieningen, speelvoorzieningen, gebouwen voor uiteenlopende functies, bestratingen wegen, rioleringen, waterwegen, diverse verkeerstechnische elementen, sportterreinen, afvalcontainers e.d.

De onderhoudsbehoefte is grofweg onder te verdelen in 3 soorten:

- a. Het jaarlijks (gewoon, dagelijks, regulier) onderhoud.
Voor de elk jaar terugkerende vaste (planmatige) en niet voorspelbare (adaptieve en curatieve) kleine onderhoudsbehoefte wordt een, meestal op ervaring gebaseerd, jaarlijks bedrag in de begroting opgenomen, het zogenoemde "dagelijks onderhoud". Hieronder valt het bestekswerk, DVO met TwenteMilieu, raamcontract, schade en meldingen. Met Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR) wordt vanaf 2014 hieraan invullen gegeven.

- b. Het groot onderhoud, d.w.z. langcyclisch onderhoud dat met tussenposen van meerdere jaren plaats vindt. Voor al deze onderdelen wordt nu de planmatige onderhoudsbehoefte op verschillende manieren bepaald; zowel preventief alsmede correctief. Voor preventief onderhoud wordt onder andere gebruik gemaakt van beheersystemen, aan de hand waarvan meerjaren onderhoudsplannen kunnen worden opgesteld. De correctieve onderhoudsbehoefte wordt elk jaar opnieuw bepaald door middel van inspecties door de betrokken medewerkers. Het Integraal Groot OnderhoudsPlan (IGOP) genereert ieder jaar een programma dat projectmatig wordt uitgevoerd.

Op onderdelen zijn deze meerjaren onderhoudsplannen nog niet aanwezig of via het beheersysteem opvraagbaar, ondermeer voor de kunstwerken zoals oevervoorzieningen en voor een aantal kleinere kapitaalgoederen, zoals straatmeubilair en afvalcontainers. Meerjarige beheerplannen, inclusief een meerjarenperspectief, zijn dan ook zeer gewenst.

- c. Vervangingen

Voor een kleiner deel van de kapitaalgoederen gaat het niet om onderhoud in de zin van kwalitatieve instandhouding, maar betreft het hoofdzakelijk volledige vervanging, zoals bijvoorbeeld verkeersregelinstallaties, lichtmasten, afvalcontainers etc.

Hiervoor zijn inventarisaties en gedegen vervangingsschema's een goede basis voor het bepalen van een meerjarige vervangingsbehoefte.

Volledig ingevoerde beheerplannen en vervangingsschema's van de kapitaalgoederen genereren een overzicht van de benodigde financiële middelen voor de cyclische onderhoudsbehoefte.

Het jaarlijkse onderhoudsniveau wordt mede bepaald door de budgettaire speelruimte en niet alleen door de werkelijke onderhoudsbehoefte. Investeren in onderhoud is absoluut noodzakelijk teneinde een technisch en functioneel kwaliteitsniveau van voorzieningen en daarmee de tevredenheid van gebruikers te kunnen waarborgen. Om dat te bewerkstelligen is het gewenst om de onderhoudsbehoefte op langere termijn te kunnen bepalen. Hiervoor zijn meerjaren onderhoudsplannen (MOP) een geëigend middel.

Vanaf 2011 zijn de diverse beheersystemen voor de diverse producten vervangen door een integraal beheersysteem (GBI). GBI wordt nog verder uitgebouwd waardoor diverse producten in staat zijn om goede plannen en programma's zichtbaar te maken (MOP), waardoor uiteindelijk integraal plannen beter mogelijk zal zijn (IMOP).

Dit moet er toe leiden dat bij de jaarlijkse begrotingsbehandeling meer gefundeerde strategische afwegingen kunnen worden gemaakt met betrekking tot de bestedingen voor onderhoud en vervanging en de staat van de Openbare Ruimte.

B. De uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties

Ad A. Wegen, straten en pleinen

Doel:

Het verbeteren van het woon- en leefklimaat in de gemeente door een goed beheer en instandhouding van wegverhardingen en de voorzieningen die deel uitmaken van de weg, zoals bermen en sloten, civieltechnische kunstwerken, verlichting, straatmeubilair, openbare verlichting.

Kwaliteit:

Het zodanig beheren en onderhouden van de verhardingen, dat gebruikers zich onder alle omstandigheden op een adequate wijze kunnen verplaatsen en dat aan de eisen van de wegenwet wordt voldaan.

De stad een schoon en verzorgd aanzien geven volgens vooraf gestelde kwaliteitseisen, te bereiken door frequent verzamelen van zwerfvuil, het vegen van straten en goten en het bestrijden van onkruid op verhardingen. Het bestrijden van gladheid op openbare wegen in de winterperiode volgens een vastgesteld gladheidsbestrijdingsplan.

Het door middel van openbare verlichting bieden van veiligheid aan de gebruikers van de openbare ruimte. Het goed onderhouden van civieltechnische kunstwerken (bruggen, tunnels, viaducten), zodat de constructie in stand blijft en het kunstwerk voor zijn functie geschikt blijft.

Het betreft hier dus alle kosten voor het behouden van een bepaald kwaliteitsniveau van de kapitaalgoederen. Het gaat hier niet om de nieuw aan te leggen wegen, het betreft louter het onderhoud van de reeds bestaande wegen, verkeersborden, kunstwerken en dergelijke.

Specifiek verhardingen

Systematiek:

Voor de verhardingen is al jaren een beheersysteem operationeel. Hiermee kan op basis van landelijke criteria de onderhoudstoestand van het Almelose wegennet worden berekend. Het beheersysteem bevat vaste gegevens van het wegennet, aangevuld resultaten van periodieke inspecties. Mutaties in de gegevens, bijvoorbeeld als gevolg van stadsuitbreidingen of reconstructies, moeten in het systeem worden verwerkt. Aan de hand van het beheersysteem kunnen meerjarenonderhoudplannen (MOP) worden gemaakt, maar ook worden hiermee de jaarlijkse grootonderhoudsplannen (IGOP) bepaald. Voor de jaarlijkse groot onderhoudsplannen vormt het beheersysteem het uitgangspunt. De theoretische planning die dit oplevert, wordt gelegd naast onderhoud- en vervangingsplannen van andere elementen in de openbare ruimte (m.n. riolering) en naast plannen voor allerlei andere ontwikkelingen in de stad (reconstructies, ruimtelijke herontwikkelingen, stadsuitbreiding) en de behoeften vanuit de stadsdelen (meldingen, Almelose Wijkaanpak/ wijkgericht werken). Ook eventuele plannen van derden (corporaties, ontwikkelaars, nutsbedrijven) worden in de afweging meegenomen. Op deze wijze wordt jaarlijks een integraal plan ter besluitvorming aan het college voorgelegd.

Groot onderhoud/vervanging:

Voor het groot onderhoud aan de verhardingen is ca 1,365 miljoen euro beschikbaar. Vervanging van verhardingsconstructies vindt niet alleen plaats in het kader van groot onderhoud, maar ook bij verkeersreconstructies, ruimtelijke wijzigingen of grondexploitaties. De omvang van dit laatste varieert per jaar, zodoende zijn hier ook geen hoeveelheden over te noemen. Vanuit deze projecten komt ook steeds meer druk om met groot onderhoud of vervanging mee te liften, dit uit zich dan in de vraag het project mede te financieren. Wanneer de voorziening aan groot onderhoud of vervanging toe is – en er dekking is voor de onderhoudsmaatregel – levert dit geen problemen op. Maar wanneer onderhoud of vervanging op basis van de technische staat van de verharding nog niet aan de orde is, is er in beginsel (nog) geen geld voor beschikbaar. Medefinanciering van een herinrichting of reconstructie betekent dan een extra druk op de onderhoudsbudgetten.

Wegmarkeringen, wegmeubilair, straatnaamborden en verkeersborden en andere obstakels, opstallen of terreinelementen maken in de meeste gevallen deel uit van een weg. Groot onderhoud en vervanging wordt meegenomen in en bekostigd uit onderhoud aan de verhardingen.

Binnen bovengenoemd budget is jaarlijks 100.000 euro beschikbaar voor problemen met wortelopgroei: de wortels van bomen beschadigen de daarboven liggende verharding en drukken deze op. Dit bedrag is toegevoegd aan de 'voorziening wegen' en wordt aangewend om wortelproblemen op te lossen bij het uitvoeren van onderhoud aan de verharding (en/of het riool) en om problemen afzonderlijk op te pakken.

Naast bovengenoemd bedrag voor groot onderhoud is er circa 1,1 miljoen euro voor dagelijks onderhoud aan de verhardingen. Deels wordt dit bedrag aangewend voor maatregelen ter voorkoming of uitstel van groot onderhoud.

Kwaliteit:

Op basis van het beheersysteem kan de kwaliteit van de verharding worden bepaald, zowel op wegvakniveau als voor het hele areaal. De kwaliteit wordt weergegeven als “goed”, “matig” of “slecht”. In 2010 kwam hieruit het volgende resultaat.

Verharding	Oppervlakte	Goed	Matig	Slecht
Asfalt	53,0%	81%	8%	11%
Elementen	45,0%	95%	3%	3%
Cementbeton	0,1%	100%	0%	0%
Alle	98,1%	88%	5%	7%

(1,9 % van het areaal is onbekend/onverhard)

7% van de Almelose wegverhardingen verkeert in een slechte staat. Slechte asfaltverhardingen kunnen leiden tot kapitaalvernietiging: hoe langer wordt gewacht met onderhoud, des te zwaarder is de noodzakelijke onderhoudsmaatregel die moet worden toegepast. Uiteindelijk is de gehele wegconstructie aangetast en moet deze in het geheel vervangen worden.

Risico's:

Slechte verhardingen kunnen leiden tot ongevallen en schades voor weggebruikers. Volgens het uitgangspunt van risico-aansprakelijkheid is de wegbeheerder hiervoor aansprakelijk. Door het toenemende groot onderhoud aan het rioolstelsel is het binnen IGOP voor wegen moeilijker om samen werk met werk te maken. Samen met de ontwikkelingen van kabels & leidingen (verglazing en toenemend onderhoud) is een substantiële degeneratie van het wegennet voor de toekomst te voorspellen.

Specifiek reiniging

Afvalbakken en hondenmarkeringen vormen de enige kapitaalgoederen binnen dit product. Binnen de reguliere budgetten is voldoende ruimte aanwezig om afvalbakken te vervangen.

Specifiek verlichting

Systematiek:

De openbare verlichting is ingemeten, geïnventariseerd en geïnspecteerd. Samen met Hengelo en Enschede is een beheersysteem voor de verlichting aangeschaft, waarin deze gegevens worden opgenomen.

Groot onderhoud/vervanging:

In de begroting is structureel 287.000 euro beschikbaar voor vervanging van de lichtmasten. Op basis van het beleidsplan openbare verlichting kan hiermee een sober niveau van vervanging worden gerealiseerd (afschrijving masten in 40 jaar, armaturen in 20 jaar).

Met het geautomatiseerde beheersysteem is een meerjarenprogramma opgezet voor de vervanging.

Kwaliteit:

Met bovengenoemd vervangingsbudget wordt een sober vervangingsniveau bereikt. Dit betekent dat voor de lichtmasten een afschrijvingstermijn van 40 jaar en voor de armaturen van 20 jaar wordt aangehouden. Dit is de maximale technische afschrijving, tussentijdse kwaliteitsverbeteringen kunnen niet worden gerealiseerd.

Risico's:

Een goede verlichting draagt bij aan de sociale veiligheid en de verkeersveiligheid. Wanneer de masten worden aangetast door corrosie, kunnen ze op den duur omvallen.

Specifiek kunstwerken

Systematiek:

De kunstwerken (bruggen, tunnels, viaducten, oeverbescherming, geluidsschermen) worden op een minimaal niveau onderhouden. Op basis van klachten, ad-hoc inspecties en calamiteiten wordt onderhoud gepleegd.

Groot onderhoud/vervanging:

Voor het onderhoud aan de kunstwerken is in de begroting circa 723.000 euro beschikbaar. Hieruit wordt dagelijks onderhoud, klein onderhoud en groot onderhoud bekostigd. Per 1 januari 2014 worden de vervangingen van kunstwerken gefinancierd uit de reserve kunstwerken. Voor 2014 wordt hier € 171.000 in gestort.

Bij de Voorjaarsnota 2012 is een meerjaren-doorkijk gepresenteerd. Er zijn in de voorjaarsnota extra middelen gereserveerd voor onderhoud en vervanging. Bij amendement is besloten in beginsel de benodigde structurele aanvullende dekking vanaf 2014 ten laste van het structurele resultaat te brengen.

Hierbij wordt tevens een constructief onderzoek naar de kadeconstructies gedaan. De huidige staat van onderhoud lijkt vooral gevolgen te hebben voor de functionaliteit. Het onderzoek naar de kademuren moet uitwijzen of hier onaantoonbare veiligheidsrisico's worden gelopen. Indien hieruit blijkt dat noodzakelijke vervangingen nodig zijn, zal hierover worden gerapporteerd bij de voorjaarsnota.

Kwaliteit:

Het areaal omvat 173 civieltechnische kunstwerken. Dit omvat bruggen, tunnels, viaducten, enkele grote duikers, geluidsschermen, houten bruggen en stalen bruggen en 5 damwanden. Per object is bekeken wat de staat van onderhoud is en dit is beoordeeld met een cijfer van 1 t/m 5 (5=goed, 4=voldoende, 3=matig, 2=onvoldoende, 1=slecht).

	aantal	goed	voldoende	matig	onvoldoende	slecht	gem.score
beton-/metselwerkbruggen	71	11%	31%	48%	7%	3%	3,41
beton- /metselwerkbruggen/duikers	33	6%	52%	33%	9%	0%	3,55
tunnels, viaducten	23	0%	52%	43%	4%	0%	3,48
damwanden	5	0%	60%	40%	0%	0%	3,60
geluidsschermen	9	0%	67%	22%	11%	0%	3,56
houten bruggen	15	0%	7%	27%	40%	27%	2,13
stalen bruggen	17	18%	35%	47%	0%	0%	3,71
totaal	173	8%	39%	41%	9%	3%	3,38

Opmerking: de damwanden zijn apart onderzocht in het kader van de kadeconstructies, zie hiervoor verderop.

De gemiddelde kwaliteit van deze kunstwerken is 3,38 punten, hetgeen dus matig tot voldoende is. 22 van de objecten (12%) hebben een onvoldoende of slechte beoordeling. Deze objecten hebben het eind van hun levensduur bereikt of bereiken deze zeer binnenkort en hebben hun functionaliteit verloren.

Uitschieter aan de onderkant zijn de houten bruggen: van de 15 zijn er 10 onvoldoende of slecht. De houtconstructies van deze bruggen zijn aangetast door houtrot en komen in aanmerking om binnen 5 jaar te worden vervangen. Verder komen 4 beton-/metselwerkbruggen/duikers in aanmerking voor vervanging binnen 5 jaar, deze vertonen scheuren in de landhoofden of zijn verzakt. Binnen een periode van 10 jaar dienen nog eens 3 houten bruggen, 3 beton-/metselwerkbruggen/duikers en 1 kademuur vervangen te worden. Deze kunstwerken naderen hun theoretische levensduur en vertonen dusdanige tekortkomingen dat groot onderhoud niet meer rendabel is.

Bij veel kunstwerken is de kwaliteit van de conservering matig, waardoor de bescherming tegen klimatologische invloeden beperkt is. Het gevolg zijn versnelde inrotting van hout en roestvorming. Het ontbreken van slijtlagen heeft gladheid van het brugdek onder natte omstandigheden tot gevolg. De kunstwerken kunnen niet schoon genoeg gehouden worden om de negatieve invloed op de materialen binnen acceptabele grenzen te houden. Ook het beeld/aanzien is onder de maat.

Risico's:

Wanneer een kunstwerk niet meer functioneert, kan de veiligheid in het geding komen. Eventuele ongevallen met een kunstwerk kunnen grote gevolgen hebben. Veel kunstwerken zijn cruciaal voor de verkeersinfrastructuur. De nadere inspecties aan de mindere kunstwerken heeft geleid tot een advies om voor 9 kunstwerken een aslastbeperking in te stellen, wat momenteel in voorbereiding is. Vervanging van een kunstwerk brengt, vooral bij de grotere kunstwerken, hoge kosten met zich mee.

Ad B. Riolering

Doel:

Per 1 januari 2008 is de Wet gemeentelijke watertaken in werking getreden. Door invulling te geven aan deze wet is er sinds 2011 sprake van een verbreed gemeentelijk rioleringsplan (vGRP). In het vGRP wordt naast de gebruikelijke inhoud van een GRP tevens inhoud gegeven aan de nieuwe zorgplichten van de gemeente: de hemelwaterzorgplicht en de grondwaterzorgplicht.

Historisch gezien is riolering aangelegd vanuit de maatschappelijke doelstellingen:

- Beschermen van de volksgezondheid
- Waarborgen van de veiligheid en kwaliteit van de leefomgeving in relatie tot het rioolstelsel met name het voorkomen of beperken van wateroverlast tot een acceptabel niveau
- Beschermen van natuur en milieu (kwaliteit bodem, grond- en oppervlaktewater)

Voor de specifieke zorgplichten die bij de gemeente liggen, vertaalt de gemeente Almelo deze doelstellingen naar de gemeentelijk zorgtaken. Hierdoor ontstaan de volgende gemeentelijke doelstellingen:

- Doelmatig inzamelen en transporteren van stedelijk **afvalwater**. De gemeente Almelo streeft in haar gebied een duurzame en doelmatige inzameling en afvoer van afvalwater na tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten waarbij afvalwater vanuit hygiënisch oogpunt (volksgezondheid) adequaat wordt ingezameld en getransporteerd, waarbij emissie naar bodem, lucht en oppervlaktewater zoveel mogelijk worden voorkomen en waarbij wateroverlast voor burgers zoveel mogelijk wordt beperkt.
- Doelmatig inzamelen en verwerken van **hemelwater**. De gemeente Almelo streeft in haar gebied een duurzame en doelmatige inzameling en afvoer van hemelwater na voor zover burgers en bedrijven zich daar redelijkerwijs niet van kunnen ontdoen tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten waarbij hemelwater vanuit hygiënisch oogpunt (volksgezondheid) adequaat wordt ingezameld en getransporteerd, waarbij emissies naar bodem, lucht en **oppervlaktewater** zoveel mogelijk worden voorkomen en waarbij wateroverlast voor burgers zoveel mogelijk wordt beperkt.
- Voorkomen dat **grondwater** de bestemming van een gebied structureel nadelig beïnvloed. De gemeente Almelo streeft in haar gebied een grondwaterstand na, welke geen structurele overlast veroorzaakt. De gemeente streeft daarnaast een kwaliteit van het grondwater na, die voldoet aan de beoogde functie.

Kwaliteit:

De doelstellingen zijn uitgewerkt volgens de zogenaamde DoFeMaMe-systematiek (doelen, functionele eisen, maatstaven en meetmethoden) welke wordt voorgesteld door de Stichting RIONED. De doelen geven aan wat

de gemeente wil bereiken. Vanuit deze doelen worden de eisen afgeleid, die aan het functioneren van de (riolering)systemen of aan de toestand van de objecten (riolen, putten, randvoorzieningen e.d.) worden gesteld; de zogenaamde functionele eisen. Via de Maatstaven en Meetmethoden zijn functionele eisen vervolgens meetbaar. Deze zijn gedetailleerd beschreven in het vGRP. In het vGRP is een kostendekkingsplan opgenomen inclusief een doorkijk over meerdere jaren. Deze is onder andere gebaseerd op vervanging.

Systematiek:

Het rioolstelsel en zijn randvoorzieningen zijn opgenomen in het integraal beheersysteem, module riool. Op basis van ouderdom en inspectieresultaten wordt jaarlijks een lijst met te vervangen riolering opgesteld. Deze wordt in eerste instantie afgestemd met gewenst onderhoud aan verhardingen. Daarna wordt afstemming gezocht met andere fysieke plannen in de gemeente, als herontwikkelingen en reconstructies. Ook de plannen van derden (nutsbedrijven, corporaties) worden betrokken bij de planvorming.

Groot onderhoud vervanging:

Groot onderhoud en vervanging van de riolering is opgenomen in het vGRP 2011-2015, en wordt gefinancierd uit het rioolfonds.

Voor 2014 is 2,010 miljoen euro beschikbaar voor groot onderhoud en vervanging obv het vGRP.

Risico's:

Tijdige vervanging van riolen is gewenst om milieuverontreiniging te voorkomen en om schade aan de bovengrondse openbare ruimte (zoals de verharding boven het riool) te voorkomen.

Door klimaatveranderingen kunnen meer extreme weersomstandigheden optreden. Wanneer het bestaande stelsel dit niet kan afvoeren, betekent dit (meer) water op straat. Hiermee moet rekening worden gehouden bij (her)inrichting van de openbare ruimte.

Schades aan de riolering door lozing van bepaalde stoffen worden waar mogelijk verhaald op de veroorzaker. Wanneer deze niet te achterhalen is, betekent dit een kostenpost voor de gemeente.

Ad C. Havens en waterwegen

Doel:

Gelegenheid bieden om goederen en personen per schip aan en af te voeren ter bevordering van trimodaal vervoer ((snel)wegen, spoorverbindingen en waterwegen) en ter bevordering van recreatiemogelijkheden. Het exploiteren van een jachthaven om het duurzaam toerisme te bevorderen.

Momenteel wordt samen met de Regio gekeken of er een regionaal havenbedrijf kan worden gevormd.

Kwaliteit:

Het uitwerken en invoeren van bedrijfsabonnementen met betrekking tot de havens, zodat meer schepen Almelo zullen aandoen en het tonnage zal stijgen.

Extra inzet van de havendienst ter bevordering van stijging van het aantal ligplaatsen in de jachthaven.

Specifiek kanalen, havens, kademuren

Systematiek: Kanalen, havens en kademuren worden op dit moment ad-hoc onderhouden. De kadeconstructies worden opgenomen in het integrale beheersysteem, module voor de civieltechnische kunstwerken.

Groot onderhoud/vervanging:

Voor kademuren is geen vervangingsbudget. In de begroting is 20.000 euro opgenomen voor onderhoud.

In de voorjaarsnota 2012 is extra geld gereserveerd voor de kunstwerken, waarin tevens een bedrag is opgenomen voor constructief onderzoek naar de kademuren.

Op basis van het Baggerplan Almelo wordt een operationele planning opgesteld voor het baggeren. Binnen het vGRP is rekening gehouden met een bijdrage.

Ad D. Openbaar groen

Doel:

Het verbeteren van het woon- en leefklimaat in de gemeente, door het technisch onderhouden en instandhouden van grasvelden, bomen, beplanting, paden, vijvers en sloten.

Kwaliteit:

Door middel van beheer en onderhoud wordt het openbaar groen in stand gehouden op vooraf vastgestelde kwaliteitsniveaus. Door stadsdeelgericht te werken wordt zoveel mogelijk aangesloten bij het specifieke karakter van een wijk en kan gereageerd worden op wensen en vragen van bewoners en bedrijven.

Specifiek bomen

Systematiek:

De gemeente heeft ca 41.000 bomen in beheer. Deze zijn ingemeten, op een digitale ondergrond ingetekend en in een integraal beheersysteem, module groen en bomen gezet.

Op basis van het bomenbeleidsplan (2008) zijn het bomenstructuurplan en de lijst van bijzondere en monumentale bomen vastgesteld. De bomen die in een structuur of op de lijst voorkomen worden extra beschermd vanwege hun bijzondere karakter en/of hun belang voor de omgeving. In het bomenbeleid zijn hoofdstukken opgenomen over groeiplaatseisen, over bouwen en werken bij bomen en over de (gemeentelijke) zorgplicht, om de kwaliteit van het gemeentelijke bomenbestand te verbeteren.

Groot onderhoud/vervangning:

Binnen het reguliere budget voor bomenonderhoud is circa 52.000 euro vrijgemaakt voor instandhouding bomen. Dit bedrag wordt hoofdzakelijk besteed aan het realiseren van de herplantplicht die is verbonden aan door de gemeente aangevraagde kapvergunningen.

Jaarlijks is 100.000 euro beschikbaar voor problemen met wortelopgroei: zie paragraaf verhardingen.

Kwaliteit:

De kwaliteit van de gemeentelijke bomen is geïnventariseerd. Deze gegevens zijn opgenomen in het beheerprogramma.

Risico's:

Ook voor bomen geldt de gemeentelijke zorgplicht. Schade aan personen of eigendommen van derden kan ontstaan door vallende takken of doordat een boom in het geheel omvalt. De kans hierop is vooral aanwezig bij extreme weersomstandigheden (storm, ijzel). Middels VTA-1 (Visual Tree Assessment) worden de bomen frequent geïnspecteerd. Risicobomen krijgen extra aandacht (VTA-2).

Specifiek groen

Systematiek: Het vlakgroen bestaat uit bomen, heesters, gazons en oppervlakte water. Het groen wordt onderhouden volgens het 'groenbestek'. Hierin staat omschreven aan welke kwaliteit het groen moet voldoen. Met Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR) zal deze kwaliteit in 2012 nader bepaald gaan worden. Het oppervlaktewater gaat in 2014 via Overdracht Stedelijk Water naar het waterschap Vechtstromen.

Groot onderhoud/vervangning:

Het gemeentelijke groenbudget van ruim 5,1 miljoen euro wordt grotendeels ingezet voor dagelijks/regulier onderhoud. Er is binnen de onderhoudsbudgetten 293.000 euro vrijgemaakt voor groot onderhoud aan het groen. Een groot deel hiervan wordt ingezet voor omvormingen: een groenvak wordt vervangen door extensiever te onderhouden groen, als gras, bodembedekkers e.d.

Kwaliteit/risico's:

Volgens een eerste inventarisatie heeft het Almelose groen een redelijke kwaliteit. Beheer wordt zodanig uitgevoerd dat overal in de stad nu nog een B-niveau kan worden gerealiseerd, echter in de loop van 2013 is dit met uitzondering van het Centrum teruggebracht naar een C-niveau (besluitvorming voorjaarsnota 2011). De theoretische vervangingsperiode van het groen is bekend, de vertaling hiervan naar een praktische vervangingstermijn moet echter nog worden gemaakt. Door IGOP is inzichtelijk geworden dat het ontbreken van een groenreserve het steeds moeilijker is om het openbaar groen als onderdeel van de openbare ruimte kwalitatief te laten aansluiten op de civieltechnische (riool) maatregelen. Door niet aan te sluiten op de verbetering zal deze verandering tevens een negatief effect hebben op de bestaande kwaliteit (verslechtering)

Begraafplaats

Doel: Het aanbieden van ruimte aan alle gezindten om overledenen te begraven of gelegenheid geven tot het bijzetten van urnen. Het in stand houden van de begraafplaats en van de in onderhoud genomen graven in technische- en functionele zin.

Kwaliteit:

Het hebben van een goede verordening, zodat wordt voldaan aan de wet op de lijkbezorging. Het opzetten en uitvoering geven aan een beheersplan van de begraafplaats.

Recreatieve voorzieningen en natuurbescherming

Doel: Het verbeteren van het woon- en leefklimaat in de gemeente, door het aanbieden van speelruimte aan kinderen, om zo een positieve bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van de doelgroepen.

Het beschermen van de natuurwaarden in de gemeente door een goed beheer, gebruik en ontwikkeling van gemeentelijke voorzieningen, in ieder geval binnen de grenzen van de flora- en faunawetgeving. In 2013 heeft het college hiervoor gedragcodes ingesteld.

Kwaliteit:

Het zorgvuldig en efficiënt beheren en onderhouden van de speelmogelijkheden, waarbij de veiligheid van de speeltoestellen wordt gewaarborgd. Het zorgvuldig beheren en gebruiken en ontwikkelen van voorzieningen in de openbare ruimte zodat aan de wettelijke verplichtingen conform de natuurwetgeving op het gebied van bescherming en instandhouding van flora en fauna wordt voldaan.

Specifiek speelvoorzieningen

Systematiek: In het Attractiebesluit zijn normen opgenomen voor het beheer en onderhoud van speeltoestellen. De gemeentelijke speelvoorzieningen worden conform dit besluit jaarlijks geïnspecteerd. Van alle inspecties en onderhoudsmaatregelen wordt een logboek bijgehouden. Vervanging van speeltoestellen gebeurt op basis van ouderdom, slijtage door gebruik en vandalisme.

Groot onderhoud/vervanging:

Voor het onderhoud van het product speelvoorzieningen is jaarlijks 340.000 euro beschikbaar. Hier kan het reguliere onderhoud worden bekostigd. Vervangingen konden binnen dit budget en met behulp van wijkbudgetten op ad-hoc basis worden uitgevoerd, vanwege de relatief jonge leeftijd van het bestand aan toestellen. Uit het Speelruimtebeleidsplan blijkt dat de komende jaren (periode tot 2014) een piek in vervangingsbehoefte bestaat. Het structureel vervangen betekent een planmatige aanpak voor het vervangen van de speeltoestellen (op basis van afschrijvingstermijn van gemiddeld 10 jaar). Met deze planmatige aanpak is een bedrag gemoeid van gemiddeld 194.000 euro per jaar.

Kwaliteit/risico's:

Een onveilige speelvoorziening kan gevaren geven voor de daarop spelende kinderen. Het Attractiebesluit geeft normen voor de kwaliteit van de speeltoestellen. Wordt bij een inspectie of na een melding een gevaarlijke situatie geconstateerd, dan wordt hier direct iets aan gedaan. Vanwege compensatieverplichtingen zijn er vanuit ontwikkelingen natuurvoorzieningen aangebracht die beheerd moeten worden (vogelkastjes e.d.). Regionaal wordt gewerkt om hier een efficiënt en effectief beheer (fysiek en registratie) voor te vormen.

Ad E. Gebouwen

Sportaccommodaties

Doel: Het bieden van mogelijkheden tot het beoefenen van sport in de openlucht en in overdekte sportaccommodaties.

Het daartoe beheren en onderhouden van de voor de verschillende sporttakken aangelegde sportvelden en buitenvoorzieningen, zwembaden en sporthallen.

Cultuur- en welzijnsaccommodaties

Doel: Het bieden van mogelijkheden tot het deelnemen aan maatschappelijke en culturele evenementen en activiteiten. En het mogelijk maken om gebruik te maken van diverse voorzieningen tbv welzijn en gezondheid. Verantwoorden van de exploitatie van de cultuur- en welzijnsaccommodaties die bij de gemeente in beheer zijn.

Panden tbv commerciële verhuur

Doel: Verhuur van panden aan commerciële partijen op basis van kostprijsdekkende huur, conform het vastgestelde beleid.

Jaarlijkse storting in voorzieningen/reserves t.b.v. onderhoud gebouwen:

voorziening onderhoud en vervanging	1.141.443
(waarvan 25.000 tbv afvalbrengpunt bij Twente Milieu)	
voorziening sportaccommodaties	540.168
reserve stadhuis	198.000
Totaal	<u>1.879.611</u>

Opmerking: voor het jaar 2014 is er sprake van een eenmalige bezuiniging op de jaarlijkse voorziening voor onderhoud en vervanging van 250.000 euro.

C. Vertaling financiële consequenties in de begroting

Uit het voorgaande blijkt dat er heel veel geld gemoeid is met het regulier onderhoud van de kapitaalgoederen in de Gemeente Almelo. Het is zaak dat alles goed wordt onderhouden, want achterstallig onderhoud is nog duurder en misschien moet er dan zelfs wel worden overgegaan tot vervangingsaankopen.

(bedragen x 1.000 euro)		Bedrag	Kwaliteit benoemd
A. Wegen, straten pleinen			
verharding	groot onderhoud	1.365	beheerssysteem
	dagelijks onderhoud	1.100	beheerssysteem
afvalbakken	vervanging	23	
verlichting	vervanging	287	beleidsplan openbare verlichting
kunstwerken	dagelijks onderhoud	723	
	vervanging	171	
B. Riolering	groot onderhoud, vervanging	2.010	vGRP
C. Havens en waterwegen			
kanalen,	dagelijks onderhoud	20	
havens, kademuren	vervangingsbudget	0	ad hoc
	baggeren	p.m.	
D. Openbaar groen			
bomen	groot onderhoud, vervanging	52	bomenbeleidsplan
groen	dagelijks onderhoud	5.100	C-niveau
	groot onderhoud, vervanging	293	C-niveau
E. Accommodaties			
panden	groot onderhoud	1.880	meerjarenonderhouds programma's
speelvoorzieningen	dagelijks onderhoud	340	speelruimtebeleidsplan
	groot onderhoud, vervanging	194	speelruimtebeleidsplan

Areaalaanpassingen:

Voor het jaar 2014 zijn geen middelen beschikbaar voor areaalaanpassing.

5.4 Financiering

De financieringsparagraaf (ook wel de treasuryparagraaf genoemd) is samen met het treasurystatuut bij de invoering van de wet Fido per 1 januari 2001 verplicht gesteld. Het doel is om de raad op deze wijze beter te informeren omtrent het treasurybeleid en de beheersing van financiële risico's.

De paragraaf betreffende de financiering moet volgens artikel 13 van het BBV in ieder geval de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille bevatten.

Bij raadsbesluit van 27 maart 2012 heeft de gemeenteraad de Financiële verordening gemeente Almelo vastgesteld (op basis van artikel 212, Gemeentewet). Artikel 13 van deze verordening handelt over de financieringsfunctie. Hierin wordt onder meer bepaald (lid 4) dat het college een Treasurystatuut vaststelt. Het college zendt het besluit Treasurystatuut ter kennisgeving aan de raad.

In het treasurystatuut zijn eenduidige bepalingen opgenomen omtrent het toegestane risicoprofiel van de leningen en uitzettingen, het gebruik van financiële derivaten, geldstromenbeheer, administratieve organisatie en interne controle. Het algemene beleidsuitgangspunt van het treasurybeleid van de gemeente Almelo is als volgt omschreven:

“De gemeente voert – gelet op haar publiekrechtelijke taak om maatschappelijk kapitaal te beheren – op centraal niveau een risicomijdend treasurybeleid. Binnen dit risicomijdend beleid stelt de gemeente zich ten doel een zo hoog mogelijk rendement over het belegd vermogen en/of zo laag mogelijke kosten over leningen te realiseren, binnen duidelijk geformuleerde randvoorwaarden, ter beperking van risico's.”

De financiële doelstellingen van de treasuryfunctie zijn:

- Het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;
- Het beschermen van gemeentelijke vermogens- en (rente) resultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's en interne liquiditeitsrisico's;
- Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
- Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet FIDO (Wet Financiering Decentrale Overheden) respectievelijk de limieten en richtlijnen van dit statuut.

Voor treasury is het tijdig, juist en volledig beschikbaar hebben van financiële informatie van wezenlijk belang om de treasuryfunctie naar behoren uit te voeren. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan de informatie die direct betrekking heeft op de liquiditeitsplanning. Ook ontwikkelingen, zoals veranderingen t.a.v. deelnemingen of het verzelfstandigen van gemeentelijke organisaties die financiële consequenties met zich meebrengen, dienen opgenomen te worden.

4.3.1 Interne ontwikkelingen

Momenteel heeft de Gemeente Almelo een aantal grote investeringsprojecten in uitvoering of gaat deze in uitvoering nemen. Daarbij gaat het onder andere om de diverse rioleringsprojecten, de projecten met betrekking tot de binnenstad, projecten in het kader van het Masterplan en de diverse grondbedrijfcomplexen. Aan de investeringsplannen ligt een solide financierings- en dekkingsplan ten grondslag. Desondanks kunnen we risico's niet uitsluiten.

4.3.2 Externe ontwikkelingen

4.3.2.1 Rente

Een belangrijke factor bij het uitvoeren van het treasurybeleid is het (verwachte en werkelijke) verloop van de rente. Voor het nemen van beslissingen over het optimaal beleggen van gelden, het afdekken van risico's en voor het aantrekken van vaste geldleningen is een rentevisie nodig. De korte rente, uitgaande van de 3-maands Euribor, zal in 2013/2014 naar verwachting schommelen tussen 0,23% en 0,35%. De actuele korte rente is 0,23%. Euribor (Euro Interbank Offered Rate) is de dagelijks vastgestelde "benchmark" voor het tarief dat grote handelsbanken moeten betalen voor een in dit geval een 3-maandslening.

Verwachte ontwikkeling korte rente 3 mnds euribor (basis augustus 2013)

Actuele rente **0,23 %**

Visie over 3 maanden

- BNG	0,25 %
- Rabobank	0,21 %
- ABN/AMRO	0,20 %
- ING	0,25 %
- Dexia/Belfius	0,25 %

Gemiddelde 0,23 %

Visie over 12 maanden

- BNG	0,55 %
- Rabobank	0,33 %
- ABN/AMRO	0,20 %
- ING	0,35 %
- Dexia/Belfius	0,30 %

Gemiddelde 0,35 %

De lange rente, uitgaande van de 10-jaars IRS (is de benchmark voor de Nederlandse kapitaalmarkt), zal waarschijnlijk schommelen tussen de 1,85% en de 2,14%. De actuele lange rente is 1,76%.

Verwachte ontwikkeling lange rente 10 jaar Swap (basis augustus 2013)

Actuele rente **1,97 %**

Visie over 3 maanden

- BNG	n/a %
- Rabobank	1,95 %
- ING	1,90 %
- ABN/AMRO	2,10 %
- Dexia/Belfius	2,00 %

Gemiddelde 1,99%

Visie over 12 maanden

- BNG	2,25 %
- Rabobank	2,40 %
- ING	2,20 %
- ABN/AMRO	2,40 %
- Dexia/Belfius	2,30 %

Gemiddelde 2,31 %

Verwachtingen ten aanzien van de rente.

Korte rente

Ondanks de recente verbetering van de macro-economische cijfers (augustus 2013) blijft de korte rente laag. De reden is dat de analisten/banken verwachten dat de ECB de Refi-rente niet zal verhogen. Hiervoor zijn 2 argumenten:

- enerzijds de Europese inflatie die op slechts 1,6% ligt;
- anderzijds omdat veel Europese banken het 'steuntje in de rug' van deze lage rente hard nodig hebben.

Lange rente

Sinds begin mei 2013 is de 10-jaars swaprente nu circa ¾% opgelopen en dat is voorwaar geen kleinigheid. Buiten de wat betere cijfers in Europa, wordt dit zeker ook veroorzaakt doordat de FED aangekondigd heeft minder obligaties op te zullen gaan kopen. Tevens lijkt het dieptepunt in de rentemarkt definitief gepasseerd te zijn. Betere cijfers uit de VS en uit de Eurozone geven hier aanleiding toe. Aangezien de hoogte van de lange rente het directe gevolg is van vraag naar een aanbod van kapitaal.

De lange rente loopt op, al met al is financieren wel duurder geworden. Analisten spreken dan ook uit dat organisaties die nog langlopende leningen nodig hebben, er rekening mee dienen te houden dat een verdere stijging van de lange rente zeer wel mogelijk is. Gelet op het vorenstaande is dan ook de rekenrente (onze interne rente) voor 2014 gehandhaafd op 4,0%.

Vorenstaande betekent dat wij zoveel mogelijk gebruik maken van de gunstige tarieven met betrekking tot de korte rente, oftewel zoveel mogelijk de ruimte tot aan de wettelijke kasgeldlimiet gebruiken.

Wij zullen dan ook rekening houden met deze renteontwikkelingen (rentevisie) in de uitvoering van ons treasury-/ financieringsbeleid. Uiteraard zal de rentevisie doorlopend/periodiek getoetst worden aan de hand van de feitelijke renteontwikkelingen.

4.3.3 Gemeentefinanciering

4.3.3.1 Liquiditeitsplanning

De Gemeente Almelo stelt zich (conform het treasurystatuut) ten doel de liquiditeitsplanning in te voeren. In het begrotingsjaar zal een planning worden opgesteld met een planningshorizon van 1 jaar. Deze planning wordt in beginsel eens per half jaar geactualiseerd.

4.3.3.2 Financieringsbehoefte

De Gemeente streeft er naar de benodigde leningen tegen zo laag mogelijke kosten aan te trekken en tegelijkertijd de renterisico's van de Gemeente Almelo te beheersen. Voor het komende jaar verwacht de gemeente een financieringsbehoefte te hebben van € 38.734.312. Dit zijn de aflossingen van de langlopende geldleningen, de aflossingen van kortlopende geldleningen zijn buiten beschouwing gelaten.

Mutaties in de leningenportefeuille

Stand per 1 januari 2014	€	259.231.350
Nieuwe leningen	€	+ /+ 38.734.312
Reguliere aflossingen	€	- /- 38.734.312
Stand per 31 december 2014	€	259.231.350

4.3.3.3 Renteontvangsten en -uitgaven

Onderstaand overzicht geeft de renteontvangsten en rente-uitgaven over het begrotingsjaar 2014 weer, voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de bijlage renteomslag in het bijlagenboek:

Renteontvangsten en -uitgaven			
	Ontvangsten		Uitgaven
Langlopende geldleningen	€		9.394.677
Kortlopende geldleningen	-		94.791
Eigen financieringsmiddelen	-		3.071.923
Door derden belegde reserves	-		2.127
Provisie geldleningen	-		100.000
Stelpost rente risico	-		407.006
Producten gewone dienst	€	8.562.672	
Kapitaal grondbedrijf	-	6.857.851	
Totaal	€	15.420.523	€ 13.070.523

Het rentevoordeel over 2014 bedraagt € 2.350.000, wat voor 700.000 euro structureel en 1,65 miljoen euro als incidenteel dekkingsmiddel is opgenomen (zie hoofdstuk 2).

4.3.3.4 Mutaties in portefeuille opgenomen en uitgezette leningen

Onderstaande tabel geeft inzicht in de verwachte ontwikkeling van de financieringspositie in het begrotingsjaar (exclusief leningen t.b.v. woningbouw). De leningen ten behoeve van de woningbouw (woningbouwcorporaties) worden in het overzicht niet meegenomen, omdat het resultaat per saldo € 0 is. De Gemeente Almelo leent namelijk geld bij de bank en sluit dit vervolgens één op één door aan de woningbouwcorporaties. Die betaalt op haar beurt de rente en aflossingen zoals de gemeente dat heeft afgesproken met de bank.

Mutaties vaste schuld in 2014				
		Bedrag	Gemiddelde rente	Invloed op de gemiddelde rente
Stand per 01/01/14	€	251.231.350	3,17%	
Nieuwe leningen	-	+ / + 38.734.312	4,00%	0,69%
Reguliere aflossingen	-	- / - 38.734.312		
Vervroegde aflossingen	-	-		
Renteaanpassing (oud percentage)	-	-		
Renteaanpassing (nieuw percentage)	-	-		
Totaal	€	251.231.350	3,31%	

4.3.4 Risicobeheer

Uitgangspunten risicobeheer

- Het aangaan van geldleningen, het uitzetten van middelen en het verlenen van garanties mag uitsluitend uit hoofde van de publieke taak;
- Het uitzetten van middelen uit hoofde van de treasuryfunctie (tijdelijke overschotten) is alleen toegestaan, indien deze uitzettingen een voorzichtig karakter hebben en niet gericht zijn op het genereren van inkomen door het lopen van overmatige risico's;
- Het gebruik van derivaten is toegestaan mits deze uitsluitend toegepast worden ter beperking van financiële risico's.

Ter beperking van het renterisico bij het uitzetten en aantrekken van gelden wordt gestreefd naar een zodanige samenstelling van de beleggings- en leningenportefeuille dat met zekere regelmaat gelden vrijvallen voor herbeleggingen of investeringen. Ter beperking van het kredietrisico belegt de Gemeente Almelo uitsluitend bij:

- Nederlandse overheden en andere publiekrechtelijke lichamen;
 - Financiële instellingen met ten minste een AA-rating van één van de volgende erkende ratingbureau's: Moody's, Standard & Poor's of Fitch IBCA.
- (Ratio van beschikbaar kapitaal versus wettelijk vereist kapitaal = 150%)

Kredietwaardigheidsklassen

AAA	Extreem kredietwaardig
AA	Zeer kredietwaardig, echter minder dan triple-A
A	Zeer kredietwaardig, echter enig gevaar in de toekomst
BBB	Kredietwaardig, maar gevoelig voor economische teruggang
BB	Speculatief, matige bescherming van betaling aanwezig
B	Thans capaciteit voor betaling, echter gevoelig voor faillissement
CCC	Grote risico's en onzekerheden aanwezig
CC	Zeer speculatief, meestal achtergestelde schuld
C	Rentebetalingen zijn reeds gestopt
D	Failiet

Ter beperking van het koersrisico belegt de Gemeente Almelo (conform Treasurystatuut) uitsluitend in daggeld, deposito's en in de volgende verhandelbare beleggingsvormen: onderhandse leningen, commercial paper, certificate of deposits, staatsobligaties en medium term notes. De Gemeente Almelo belegt uitsluitend in waardepapieren in Euro's.

4.3.5 Renterisicobeheer

4.3.5.1 Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft het renterisico op de korte termijn weer. Hieronder vallen volgens de Wet fido alle kortlopende financieringen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar. Juist voor de korte termijn geldt dat de renterisico's aanzienlijk kunnen zijn, gezien de fluctuaties op de geldmarkt.

De kasgeldlimiet voor de Gemeente Almelo bedraagt voor het jaar 2014 8,5% van de begroting (conform de Wet fido).

Berekening kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet moet berekend worden bij de aanvang van elk kalenderjaar en bij wijziging van elk percentage

Begrotingstotaal	€	256.000.000
Het bij ministeriele regeling vastgestelde percentage		8,5 %
Kasgeldlimiet	€	21.760.000

4.3.5.2 Renterisiconorm

De renterisico's op de vaste schuld worden ingekaderd middels de renterisiconorm. Als lange financiering wordt volgens de Wet Fido aangemerkt, alle financieringsvormen met een rentetypische looptijd langer dan 1 jaar. Vanaf 2009 is de nieuwe renterisiconorm van kracht. De nieuwe renterisiconorm is eenvoudig, ziet vooruit en is direct gerelateerd aan het budgettaire risico. De renterisiconorm heeft als doel om het renterisico bij herfinanciering te beheersen. De nieuwe renterisiconorm houdt in, dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en renteherzieningen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Het begrotingstotaal komt daarbij in de plaats van de totale vaste schuld. Dit sluit ook beter aan bij de berekening van de kasgeldlimiet, want deze limiet is ook gekoppeld aan het begrotingstotaal (zie hierboven onder 6.3.5.1). Jaarlijks mogen de renterisico's uit hoofde van renteherziening en herfinanciering niet hoger zijn dan 20% van het begrotingstotaal zijn.

De onderstaande tabel geeft het verwachte verloop van de renterisiconorm:

Stap	Variabelen	2014	2015	2016	2017
	Renterisico(norm)				
1	Renteherzieningen	0	0	0	0
2	Aflossingen	38.734.000	26.222.000	27.194.000	16.193.000
3	Renterisico (1 + 2)	38.734.000	26.222.000	27.194.000	16.193.000
4	Renterisiconorm	51.200.000	51.200.000	51.200.000	51.200.000
5a	Ruimte onder renterisiconorm (4 > 3)	12.466.000	24.978.000	24.006.000	35.007.000
5b	Overschrijding renterisiconorm (3 > 4)				
	<u>Berekening renterisiconorm</u>				
4a	Begrotingstotaal	256.000.000			
4b	Percentage regeling	20%			
	Renterisiconorm (van alleen jaar T) (4a * 4b)	51.200.000	51.200.000	51.200.000	51.200.000

In de bovenstaande tabel wordt weergegeven dat de Gemeente Almelo voldoet aan de gestelde renterisiconorm van maximaal 20% van de vaste schuld voor de jaren 2014 tot en met 2017.

De doelstelling hiervan is dat bij een gelijkmatige opbouw van de leningenportefeuille, waarbij niet in enig jaar een onevenredig deel van de leningenportefeuille geherfinancierd behoeft te worden, het renterisico op de vaste schuld gespreid wordt over de jaren.

4.3.5.3 Kredietrisico's

De gemeente zal in het begrotingsjaar in beperkte mate te maken hebben met kredietrisico's. Deze hebben onder andere betrekking op de uitzettingen in het kader van de publieke taak. In het treasury-statuuut van de Gemeente Almelo is hieromtrent het volgende uitgangspunt opgenomen:

“Het aangaan van geldleningen, het uitzetten van middelen en het verlenen van garanties mag uitsluitend uit hoofde van de publieke taak”.

In onderstaande tabel staan, in overeenstemming met het vorenstaande, de verstrekte, c.q. de te verstrekken leningen.

Verstrekte leningen c.q. te verstrekken leningen 2014 (* € 1.000)	
Woningcorporaties met garantie WSW	€ 27.554
Leningen t.b.v. de Industriegebouwen Mij.	- 8.465
Project Twentex	- 82
St. Weverhuisje	- 3
Leningen sport	- 253
Essent	- 454
Vitens	- 1.462
Bruglening Enexis	- 1.836
Lening aankoop grond Waterrijk	- 8.500
Lening Lokale Omroep Almelo	- 29
Lening sfeerverlichting binnenstad	- 45
Totaal leningen	€ 61.871

5.5 Bedrijfsvoering

Deze paragraaf gaat over de inzet het komende jaar op het gebied van bedrijfsvoering. Dit omvat de onderwerpen personeel & organisatie, facilitaire zaken, informatisering & automatisering, inkoop, financiën, sourcing, kwaliteitszorg & auditing en de maatregelen uit het verbeterprogramma.

In algemene zin valt te constateren dat op het gebied van bedrijfsvoering sprake is van een hoge dynamiek. Zowel interne als externe ontwikkelingen vragen extra inzet en zetten druk op de kwaliteit. Aan de andere kant krimpt de personele formatie als gevolg van bezuinigingstaakstellingen. Deze ontwikkelingen zorgen voor een hoge werkdruk en dwingen ons tot selectiviteit en het verbeteren van de werkprocessen ("slimmer werken"). Naast "slimmer werken" wordt ook met externe samenwerking en sourcing gestreefd om (ondanks financiële en personele taakstellingen) toch de gewenste kwaliteit te realiseren.

De belangrijkste externe ontwikkelingen die gevolgen hebben voor de bedrijfsvoering zijn de decentralisaties van het rijksbeleid (met name gevolgen voor ICT en werkprocessen in het sociale domein), de doorontwikkeling van regionale samenwerking (met name IBO en SSNT) en sourcing (zoals stadsbeheer, ingenieursbureau, vastgoedbeheer). Daarnaast werken de bezuinigingstaakstellingen van het rijk door in de bedrijfsvoering.

Ook interne ontwikkelingen vragen extra inzet het komende jaar. De nieuwe organisatiestructuur moet vertaald worden in aangepaste ondersteunende processen. De bezuinigingen zorgen voor verdere krimp van de personele formatie; deze moet vanuit de personeelsfunctie en het management begeleid worden. De interne organisatie blijft zich door ontwikkelen: management development, de bedrijfscultuur, slimmer werken en de invoering van Het Nieuwe Werken vergen aandacht. Planning en control blijven ook in 2014 belangrijk, zoals ook het verbeteren van het risicomanagement, inkoop en archivering. Tot slot vraagt de bouw en verhuizing naar het nieuwe stadhuis extra inzet.

Personeel en organisatie

Wat gaan wij doen	Toelichting
Invulling geven aan compacte overheid	Een regisserende overheid doet zelf minder. Taken worden overgedragen aan anderen. Door minder met uitvoering bezig te zijn en ons te richten op de hoofdlijnen kan de organisatie krimpen. Voor 2014 is een verdere krimp van de organisatie van circa 29 fte noodzakelijk (waarvan 6 fte als gevolg van sourcing) om te voldoen aan de in het begin van deze collegeperiode afgesproken bezuinigingen. De bezuinigingen worden voor een deel gevonden in de openstaande vacatureruimte als gevolg van de organisatie wijziging en deels door het schrappen van formatie. Dit proces wordt oktober 2013 opgestart zodat de betreffende functies op 1-1-2014 geschrapt worden en betreffende medewerkers bovenformatief zijn. Daarmee is de personele taakstelling uit het collegeprogramma 2010-2014 gerealiseerd
FUWA / HR 21	Eind 2013 zullen wij het nieuwe systeem van beschrijven en waarderen van functies (HR 21) implementeren. De voorbereidingen zijn begin 2013 getroffen. Hiermee wordt het aantal functiebenamingen gereduceerd van c.a. 400 naar 60 en de daarbij behorende organisatiebrede activiteiten i.h.k.v. het onderhoud gereduceerd. HR21 is in opdracht van de VNG ontwikkeld en wordt door veel gemeenten toegepast waaronder Enschede. Ook andere gemeenten in SSNT zullen naar verwachting overstappen op HR21.

Wat gaan wij doen	Toelichting
	<p>Met HR 21 kunnen gemeentelijke organisaties het functie-/loongebouw verbinden aan de organisatieontwikkeling en het HR-beleid. Het gaat uit van een integrale HR benadering en past daarmee in binnen het HR beleid van de gemeente Almelo zoals vastgelegd binnen het project Mens en Organisatie.</p> <p>HR21 maakt het mogelijk om het beheer van functiebeschrijvingen, waarderingen, salarisstructuur en beloningsverhoudingen, resultaatafspraken en competenties, volledig online uit te voeren. Op termijn is er de mogelijkheid om loopbaanontwikkeling ook als onderdeel op te nemen.</p> <p>Met de aanschaf van de eerste modules van HR 21 kan een aanzienlijke reductie van functieprofielen worden bereikt (van 375 naar ca. 60 beschrijvingen).</p>
Mens en Organisatie	<p>Het project Mens en Organisatie is ontstaan uit het programma 'Het Verschil Maken' en bevat de pijlers van het P & O- beleid voor de komende jaren. Het project is ingericht langs 5 thema's die hieronder verder uitgewerkt zijn.</p> <p>De uitgangswaarden voor het P & O beleid voor de komende jaren zijn talentmanagement, flexibiliteit, inzetbaarheid, zakelijk en resultaatgericht werken en het binden en boeien van medewerkers. Dit alles volgens de principes voortvloeiend uit Het Nieuwe Werken.</p>
Resultaatgericht werken	<p>In 2014 wordt de resultaatgerichte sturing van onze organisatie geëvalueerd . Resultaatgericht werken is een bewust gestuurd proces waarin concrete resultaten, doelen en ontwikkelingen worden nagestreefd. Niet de resultaatafpraak is hierbij het hoogst gelegen doel, maar de bewustwording van medewerkers in welke mate zijn/haar werk bijdragen aan de hogere politieke en organisatiedoelstellingen. Leidinggevenden gaan meer in gesprek met medewerkers om werkprocessen te optimaliseren, termijn van oplevering van producten en inzet van specifieke vaardigheden van medewerkers op specifieke werkzaamheden.</p>
Strategische personeelsplanning	<p>De juiste persoon op de juiste plaats en op het juiste moment. Met de forse bezuinigingsdoelstelling, krappe wordende arbeidsmarkt en vergrijzing van het personeelsbestand is het voeren van een personeelsplanning essentieel. Zowel kwalitatief als kwantitatief zal het personeelsbestand in kaart worden gebracht en in relatie worden gebracht met de strategische doelstellingen van onze organisatie. In 2013 is hier geen invulling aan gegeven tgv de organisatieontwikkeling. Het is een essentieel personeelsinstrument om mobiliteit van medewerkers te bevorderen en de inzet van beschikbare kwaliteiten en vaardigheden op de juiste plek in te kunnen zetten.</p>

Wat gaan wij doen	Toelichting
Mobiliteit / loopbaancentrum	<p>Het project loopbaancentrum loopt in 2013 af. Eind 2013 wordt een evaluatie opgeleverd waarna een heroverweging van de inzet van het loopbaancentrum wordt genomen. Het loopbaancentrum is thans zeer succesvol en werkt inmiddels voor 11 gemeenten. De continuering van het instrument loopbaancentrum en benodigde fte (2,5) is niet structureel opgenomen in de begroting.</p> <p>Er liggen kansen voor verdere ontwikkeling van mensen in relatie tot de oplevering van de strategische personeelsplanning, vroegtijdige interventie door leidinggevenden en LBC bij medewerkers die (dreigen) uit te vallen in het arbeidsproces door diverse oorzaken (ziekte, burnout etc.) en bij het van Werk naar werkcontract die opgesteld wordt met boventallige medewerkers. Het financiële (personele) knelpunt bedraagt c.a. 150.000 euro. Bij de evaluatie wordt de mogelijkheden onderzocht om de kosten voor personeel en inzet van mobiliteitsinstrumenten te dekken uit bestaande budgetten.</p>
Management Development	<p>De ingezette veranderingen in het kader van het programma 'Het Verschil Maken' vraagt om een versterking en andere wijze van leiderschap. Meer focus op resultaten, werkprocessen, de centrale positie van de medewerker en zeer zeker ook de cultuur.</p> <p>Er is een MD-programma ontwikkeld passend bij deze behoefte en wordt in 2014 op maat gemaakt om de leidinggevenden verder te ontwikkelen op vaardigheden die benodigd zijn bij de functie en/of de aard van de sector/teams. De leidinggevende zijn een cruciale schakel om daadwerkelijk een cultuuromslag te maken met de organisatie. De wijze van functioneren en de (nog verder) te ontwikkelen vaardigheden behoeven continu aandacht. Hier ligt een belangrijke rol voor het team P&O en mogelijk de trainers die aangesteld zijn i.k.v. be smart.</p>
Talent Development	<p>Om een antwoord te kunnen geven op alle veranderingen in onze organisatie zullen we een goed beeld moeten hebben van ons menselijk kapitaal. Dit deelproject richt zich met name op het herkennen, (v-)erkennen en ontwikkelen van talenten en hangt nauw samen met het de organisatieverandering (verandering van functies vraagt om talentontwikkeling). Met de totstandkoming van een (strategische) personeelsplanning kan ook vooruitgekeken worden en medewerkers bij- en omgeschoold worden voor 'toekomstige' functies die vacant komen door o.a. vergrijzing. In 2014 wordt dit deelproject opgeleverd.</p>
Het Nieuwe Werken (HNW)	<p>In 2013 zijn diverse pilots geweest in het kader van HNW. De resultaten van de evaluatie die eind 2013 wordt uitgevoerd is de basis om begin 2014 daadwerkelijk het project HNW structureel uit te rollen in de organisatie. Hierbij gaat het om tijd- en plaatsonafhankelijk werken dat ondersteund wordt door ICT. Hierdoor is de organisatie er klaar voor om in het nieuwe stadhuis daadwerkelijk plaats en tijdonafhankelijk te werken volgens de</p>

Wat gaan wij doen	Toelichting
	kaders die vanuit de organisatie zijn gesteld. Uitgangspunt is dat alles wat papierloos kan, daadwerkelijk papierloos zal worden uitgevoerd. ICT zal hierop de systemen en devices inrichten/aanpassen om grotendeels papierloos te kunnen werken en vergaderen. Op basis van huidige ervaringen wordt ingeschat dat het printgebruik gereduceerd wordt met minimaal 50% en na de verhuizing naar het stadhuis met c.a. 70%.
Binden en boeien medewerkers	Met het project Mens en Organisatie is gekozen om voor de komende jaren talentmanagement een prominente plek te geven binnen onze HRM-instrumenten. Het thema 'binden en boeien' zal in 2014 separaat uitgewerkt worden om een antwoord te geven op de veranderende arbeidsmarkt, ons arbeidsmarktimage en de wens van onze organisatie om als aantrekkelijk werkgever te boek te staan.
Werkkostenregeling	De werkkostenregeling is verplicht gesteld door de fiscus. Uiterste termijn is 1-1-2015. In 2013 is er schaduwgedraaid. Hieruit blijkt dat wij nog niet onder de 1,5% van de loon voor loonheffing blijven waardoor het thans niet interessant is om in te stappen in de WKR op 1-1-2014. Begin 2014 is er meer duidelijkheid hoe daadwerkelijk invulling gegeven kan worden in de WKR.
Werken voor de Twentse overheid	In 2014 zullen in kader van het regionale traject 'Werken voor de Twentse overheid' de volgende aspecten gerealiseerd worden: <ul style="list-style-type: none"> – 1 Twents arbeidsvoorwaardenmodel – Regionalisering van de instrumenten en advisering over loopbaanontwikkeling – 1 Twentse school: opleidingsprogramma voor alle Twentse ambtenaren – Doorontwikkeling van 1 Twentse arbeidsmarkt met o.a. gelijke status van boventalligen in heel Twente.

Facilitaire zaken

Wat gaan wij doen	Toelichting
Verhuizing naar nieuw stadhuis	In 2014 zullen de voorbereidingen worden getroffen en uitgevoerd om de verhuizing van de medewerkers naar het stadhuis te realiseren.
Facilitaire aspecten nieuw stadhuis	In 2014 zal erop worden toegezien dat alle facilitaire aspecten: veiligheid, catering, schoonmaak, beheer, werkplekinrichting, werkklimaat, goed gerealiseerd wordt in het nieuwe stadhuis conform het daarvoor geldende beleidskader.
Schoonmaak	In 2014 wordt in regionaal verband de aanbesteding voor schoonmaak geëvalueerd en een nieuw aanbestedingstraject gelopen.
Catering	De aanbesteding voor catering wordt in 2014 voorbereid en een nieuw aanbestedingstraject gelopen
Drukwerk	In 2014 wordt een evaluatie gehouden van de huidige aanbesteding. Er wordt door verdere digitalisering aanzienlijk minder drukwerk opgeleverd. Tevens wordt een nieuwe

Wat gaan wij doen	Toelichting
	aanbesteding (gericht op verdere digitalisering) in regionaal verband voorbereid.
Afval	In 2014 wordt een evaluatie van de huidige aanbesteding voor de verwijdering van afval gehouden. De voorbereiding voor een nieuwe aanbesteding of verlenging wordt ingezet.
Bedrijfshulpverlening	In 2014 wordt de huidige aanbesteding geëvalueerd en de voorbereiding voor een nieuwe aanbesteding of verlenging ingezet.
Kantoorartikelen	In 2014 wordt regionaal verband de aanbesteding voor kantoorartikelen geëvalueerd en opnieuw aanbesteed c.q. verlengd.

Inkoop

Wat gaan wij doen	Toelichting
Regionale ondernemers kansen bieden	Naast het bepaalde in het inkoopbeleid, schrijft de nieuwe nationale Aanbestedingswet nadrukkelijk voor om kansen te bieden aan regionale (MKB) ondernemers.
Duurzaam inkopen verder uitdragen	De norm is nu 75 % met de doelstelling om in 2015 100% van het inkoopvolume duurzaam in te kopen.
Social Return On Investment verder uitdragen	In het kader van SROI wordt door de gemeente van opdrachtnemers een percentage van de opdrachtwaarde geëist in te zetten voor maatschappelijke doeleinden, zoals het aanbieden van arbeids-, leerwerk- en stageplaatsen aan gemeentelijke doelgroepen.
Nieuwe Europese aanbestedingsrichtlijnen en nieuwe Nationale Aanbestedingswet implementeren	Naast een nieuwe aanbestedingswet in Nederland met bijbehorende instrumenten (uniforme algemene inkoopvoorwaarden en uniforme aanbestedingsreglementen), worden ook nieuwe Europese aanbestedingsrichtlijnen verwacht. Samen met het vastgestelde inkoopbeleid dienen deze wijzigingen doorgevoerd te worden in de werkwijzen van afdelingen.
Inkoopsamenwerking intensiveren in regionaal verband	Intensiever samenwerken op het gebied van inkoopadvisering / inkoopprofessionalisering moet leiden tot gelijklopend inkoopbeleid en uniforme werkwijzen en instrumenten, zoals standaarden, inkoopscans en inkoopkalenders.
Contractbeheer inrichten	Onderdeel van het verbeterprogramma is het verbeteren van contractbeheer, onder andere voor inkooptrajecten.
Elektronisch aanbesteden	Alle meervoudig onderhandse en openbare aanbestedingen worden elektronisch aanbesteed met een digitaal systeem, zodat de administratieve lasten afnemen voor inschrijvers en dossiervorming bij inkooptrajecten automatisch tot stand komt.

Informatisering en automatisering

Wat willen we bereiken

Informatisering/Automatisering ondersteunt de ambities en opgaven voor onze organisatie met onze informatievoorziening. Uitgangspunt is dat de bedrijfsprocessen leidend zijn, hierbij kiezen we passende oplossingen voor software en hardware passend binnen de MOVIP.

De MOVIP is de Meerjaren Onderhoud Vervanging en Innovatie Planning en geeft een gedetailleerd overzicht, inzicht en uitzicht in de werkzaamheden van Informatisering en Automatisering en is daarmee het werkplan voor het lopende jaar en de planning voor de komende jaren.

Wat gaan we ervoor doen

Toelichting

De MOVIP is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

Onderhoud	<p>Het proactief onderhouden en beheren van de huidige omgeving zodat de afgesproken servicenormen worden gerealiseerd.</p> <p>Alle door Almelo in gebruik en beheer genomen ICT-middelen en -toepassingen vallen onder de noemer Onderhoud van de MOVIP.</p>
Vervanging	<p>Het tijdig en doelmatig vervangen van onderdelen zodat de continuïteit meerjarig geborgd blijft.</p> <p>Alles wat onder de noemer Onderhoud van de MOVIP valt, komt aan het eind van de levensduur in aanmerking voor vervanging.</p>
Innovatie	<p>Het proactief afstemmen, opstarten en doorvoeren van nieuwe ontwikkelingen en behoeften van de gebruiksorganisatie.</p> <p>Vernieuwingen onder de noemer innovatie van de MOVIP zijn gericht op het uitbreiden van het portfolio van de MOVIP.</p>
In de MOVIP zijn de actuele ontwikkelingen geclusterd in de volgende thema's:	
Gegevens	<p>Er moet goed gestuurd worden op het bedrijfsmiddel Gegevens. Het thema Gegevens realiseert het beschikbaar krijgen van gegevens in de bedrijfsprocessen. Gegevens zijn van een hoge kwaliteit en actueel. De gegevens worden eenmalig verzameld en meervoudig gebruikt. Hiervoor worden basisregistraties, kernregistraties en basisvoorzieningen ingevoerd.</p>
Zaakgericht werken	<p>We zijn constant bezig met het verbeteren van de bedrijfsvoeringprocessen. Dit doen we volgens de uitgangspunten van zaakgericht werken.</p> <p>Eén van de aspecten van zaakgericht werken is het digitaal werken en daardoor de papierstromen binnen de organisatie drastisch verminderen.</p> <p>Digitaal werken betekent ook digitaal vergaderen. Het college en het GMT vergadert al digitaal. Dit wordt in 2013 en 2014 uitgebreid naar alle managementlagen en de gemeenteraad.</p>
Doorontwikkeling Informatievoorziening	<p>Een gemeentelijke organisatie is een bedrijf waar intensief gebruik gemaakt wordt van gegevens en informatie en die bij bijna alle processen randvoorwaardelijk zijn. Om aan de doelstelling van tijd- plaats- en structuur onafhankelijk werken te kunnen voldoen, moeten we ervoor zorgen dat de applicaties die ingezet worden</p>

Wat gaan we ervoor doen	Toelichting
	<p>hier aan kunnen voldoen. Maar ook het uitbesteden of delen van uitvoerende taken dwingt ons er toe dat applicaties en de daarbij horende gegevens breder beschikbaar zijn dan alleen binnen de muren van het gemeentehuis. Het thema Doorontwikkeling Informatievoorziening borgt de samenhang tussen het uit nutten van bestaande en het uitbouwen van op basis van nieuwe mogelijkheden.</p> <p>Bij het doorvoeren van nieuwe ontwikkelingen streven we naar afstemming en samenwerking met de Twentse gemeenten (in SSNT verband).</p>

Financiën

Wat willen we bereiken
Een gezonde financiële huishouding als middel om de doelstellingen van de gemeente te verwezenlijken
Het voeren van een verantwoord financieel beleid waarbij structurele lasten worden gedekt door structurele baten met een structureel sluitende meerjarenbegroting
Een verantwoorde inschatting van risico's en afstemming van het weerstandsvermogen met de reserves en voorzieningen
Een kwalitatief goede financiële informatievoorziening naar de gemeenteraad zodat de raad in staat is haar kaderstellende en controlerende taak uit te oefenen
Goede administratie met managementinformatie

Wat gaan we ervoor doen	Toelichting
Monitoring bezuinigingen	De monitoring van tijdige en volledige uitvoering van bezuinigingen zal in elk P&C-product een aandachtspunt zijn om de raad te informeren over de voortgang.
Opstellen Programmabegroting 2015 Jaarverantwoording 2013, Berap 2014 en Voorjaarsnota 2014	Dit zijn de zogenaamde Planning & Control producten die in een jaarcyclus worden gepland en opgesteld voor de raad. Het kan zijn dat door de gemeenteraadsverkiezingen de Voorjaarsnota 2014 en zogeheten Najaarsnota wordt.
Versterken weerstandsvermogen / risicomanagement	Met het oog op het financiële huishoudboekje van de gemeente is het belangrijk een strikt risicomanagement te voeren. Dit gebeurt aan de hand van een door de gemeenteraad vastgestelde plan van aanpak, met interne beheersmaatregelen en met behulp van het risicomanagementsysteem NARIS.
Informatievoorziening (verder) verbeteren	<p>Bijvoorbeeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Feitenkaarten • Rekening en begroting in één oogopslag • Uitgebreide toelichting op financiële positie via indicatoren

Sourcing

Wat willen we bereiken

De gemeente Almelo wil zich ontwikkelen tot een regieorganisatie. Een organisatie die kaders stelt, verbindt en faciliteert en zelf zo min mogelijk taken uitvoert. Vanuit die strategie heeft de raad op 13 maart 2012 een sourcingskader vastgesteld, waarmee de basis is gelegd voor een aantal sourcingstrajecten. Dit kunnen nieuwe (voornemen), maar ook lopende (nog niet afgeronde) sourcingstrajecten zijn waarvoor in 2014 een beroep wordt gedaan op de bedrijfsvoering van de gemeente Almelo.

Wat gaan we ervoor doen

Toelichting

Lopende en nieuwe sourcingstrajecten in 2014 zijn:

- Stedelijk beheer, overdracht per 1-1-2013;
- Uitvoering Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen, gemeentelijke samenwerking;
- Toeleden 'begeleiding', decentralisatie extramuraal begeleiding AWBZ, uitgesteld; beoogde invoeringsdatum was 1-1-2013;
- Groen en beheerwerkzaamheden, wordt aanbesteed of blijft in eigen beheer;
- Onderzoek en statistiek (gezamenlijk regionale uitvoering per 1-1-2014)
- Verzelfstandiging Hof '88

Regionale onderzoeken die in 2014 tot gevolg kunnen hebben dat een aantal uitvoerende taken worden overgedragen of samengevoegd, zijn:

- Ingenieursbureau;
 - Acquisitie en accountmanagement;
 - Vastgoedbeheer;
 - Back office werkzaamheden AWBZ.
- Samenwerking of overdracht van werkzaamheden heeft gevolgen voor de bedrijfsvoering. De hiermee gepaard gaande budgetten voor de overhead worden doorgaans meegegeven aan de uitvoerende instantie en leiden dan tot een taakstelling in de begroting. De algemene beleidslijn die wij hanteren voor een dergelijke taakstelling is dat eerst de aanwijsbaar toerekenbare uitvoeringsbudgetten worden geschrapt. Daarna worden de toerekenbare personeelskosten als taakstelling opgenomen in de meerjarenbegroting. Het management stuurt vervolgens actief op realisering van de personele taakstellingen, waarbij zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met natuurlijke momenten.

Kwaliteitszorg en auditing

Wat willen we bereiken

Bij audits en adviesopdrachten staat het organiseren van (intern) lerend vermogen en kwaliteitsverbetering en -borging centraal. Door een onafhankelijke opstelling van de auditors dragen de audits bij aan de checks en balances in onze organisatie. De accountant gebruikt de uitkomsten van de audits en Interne Controle voor de interimcontrole (managementletter en boardletter) en voor oordeelsvorming over de jaarrekening. Rechtmatigheidsaudits worden geprioriteerd op basis van risico en vooraf afgestemd met de accountant.

Het risicomanagement wordt verder uitgebouwd met behulp van het systeem NARIS. Tevens wordt in 2014 uitvoering gegeven aan het door de raad in 2013 vastgestelde plan van aanpak voor versterking van het gemeentelijk weerstandsvermogen.

Wat gaan we ervoor doen	Toelichting
Control- en auditplan 2014 en uitvoering audits	Het uitvoeren van audits en quick-scans conform het Control- en auditplan 2014 dat in januari ter vaststelling aan het College wordt voorgelegd. Op minimaal één groot project en één verbonden partij zal een audit worden uitgevoerd. Verder verdient, met het oog op actuele ontwikkelingen en nieuwe (wettelijke) eisen, informatiebeveiliging extra aandacht.
Normenkader	Jaarlijks wordt het normenkader ten behoeve van de rechtmatigheidcontrole vastgesteld door het college en ter kennisname aan de raad voorgelegd.
Versterken weerstandsvermogen / risicomanagement	Almelo verkeert in financieel zwaar weer. Derhalve is het extra belangrijk een strikt risicomanagement te voeren. Dit gebeurt aan de hand van een door de gemeenteraad vastgestelde plan van aanpak, met interne beheersmaatregelen en met behulp van het risicomanagementsysteem NARIS.
Project Slimmer werken	Het team levert een bijdrage aan het project Slimmer Werken. Met dit project wordt beoogd de doelmatigheid in de procesuitvoering te verbeteren.
Onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid (artikel 213a)	In 2014 zullen de uitkomsten van één doeltreffendheids-onderzoek aan de raad worden gerapporteerd, conform de in maart 2012 vastgestelde Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid.

Verbeterprogramma

Naar aanleiding van het rekenkameronderzoek naar het dossier Fortezza is een verbeterprogramma opgesteld. U hebt het verbeterprogramma besproken en met genoeg kennis genomen van de onderdelen die betrekking hadden op het verbeteren van de bedrijfsvoering. Afsproken werd om voor deze onderdelen de doelen, maatregelen en middelen op te nemen als kaders in de paragraaf bedrijfsvoering van de programmabegroting 2013.

Ten aanzien van de gewenste cultuuromslag werd afgesproken nadere afspraken te maken tussen raad, college en ambtelijke organisatie. Omdat het initiatief hiervoor bij de raad ligt zijn deze onderdelen uit het verbeterprogramma (versterkte politieke sturing en ruimte creëren voor tegenspraak en alternatieven) hier buiten beschouwing zijn gelaten.

Op 11 juni 2013 heeft u kredieten beschikbaar gesteld voor contractenbeheer (€ 20.000) en verbeteren van dossiervorming (€ 175.000). Voorts heeft u afgezien van middelen voor training van bestuurlijk-ambtelijk samenspel; het onderdeel politiek bestuurlijk gevoeligheid van de organisatie is hiermee vervallen in het verbeterprogramma. De besluitvorming over de kredieten heeft enige tijd in beslag genomen. Dit heeft invloed gehad op het tempo van uitvoering van het verbeterprogramma.

In onderstaand overzicht vindt u per doelstelling de maatregelen en activiteiten, waarover wij nog aan u zullen rapporteren. Al afgeronde maatregelen en activiteiten hebben wij niet meer vermeld.

Wat willen wij bereiken?
Verbeteren informatievoorziening grote projecten
Een nog actievere inzet ten aanzien van het protocol actieve informatievoorziening
Versnelde verbetering van archivering- en dossiervorming
Verbeteren van projectmatig werken
Een zakelijkere houding bewerkstelligen bij het vormen van contracten
Verbeteren van het beheer van contracten
Zorgvuldig vastleggen van collegevergaderingen (verdere acties niet noodzakelijk)

Wat gaan wij doen?	Toelichting
Verbeteren informatievoorziening grote projecten	<ul style="list-style-type: none">- Bij projecten van 5 miljoen euro of meer wordt er door college en raad gewerkt conform de Checklist informatievoorziening grote projecten.- Wij nemen deze projecten op in een specifieke rubriek in de Planning en Controlcyclus.- Het gaat in ieder geval om de volgende projecten: Waterrijk, Binnenstadsplan: centrumplan, Waterboulevard, Nieuwbouw Stadhuis en Stadion Heracles / Transitie Sportcomplex Ossenkoppelerhoek
Een nog actievere inzet ten aanzien van het protocol actieve informatievoorziening	<ul style="list-style-type: none">- Aan de hand van concreet gedrag, casussen bespreken wij of huidige afspraken voldoen en komen mogelijk tot een herijking van het protocol actieve informatieplicht.- Wij verbeteren (digitaal) de toegankelijkheid van bestuurlijke en ambtelijke informatie.- Wij meten verbeteringen via audits (1 keer per 2 jaar).

Wat gaan wij doen?	Toelichting
Versnelde verbetering van archivering- en dossiervorming	<ul style="list-style-type: none"> - Aan de hand van heldere normen, afspraken en gebruikerswensen worden bestaande systemen geoptimaliseerd om zo adequate dossiervorming te faciliteren. - Wij geven prioriteit aan het verbeteren van projectarchivering. Wij maken afspraken over een eenduidige werkwijze voor opdrachtgevers, projectleiders en projectmedewerkers. - Door verplicht goede zoektermen te hanteren, verbeteren wij het zoeken en vinden van stukken. - Wij versterken noodzakelijk competenties en geven nadere instructies over werkwijzen. - Beoogd resultaat: alle documenten vindbaar, archiveringproces kan altijd gereconstrueerd worden, het archief bevat altijd volledig en actuele dossiers en is 24 uur per dag toegankelijk en transparant.
Verbeteren van projectmatig werken	<ul style="list-style-type: none"> - Wij voeren programma- en portfoliomanagement in om de samenhang te bewaken. - Wij verbeteren het besluitvormingsproces rondom projecten van 5 miljoen euro of meer door de raad besluiten per fase voor te leggen. - Wij hanteren als stelregel dat inhoud en exploitatie van projecten via afzonderlijke raadsvoorstellen worden beoordeeld en dat integrale beoordeling plaatsheeft bij de Voorjaarsnota. - Wij maken duidelijke afspraken over de rollen van (bestuurlijk) opdrachtgever en opdrachtnemer (zakelijke en professionele werkwijze). - Wij brengen risico's rondom projecten (en grote grondtransacties) in kaart en geven aan hoe wij met die risico's omgaan. Zie voor meer informatie de risicoparagraaf in deze begroting.
Een zakelijkere houding bewerkstelligen bij het vormen van contracten	<ul style="list-style-type: none"> - Wij maken afspraken over de inbreng van specifieke, externe deskundigheid en op welke wijze onderhandelingen plaatshebben. Afspraken worden vastgelegd in een protocol. - Bij toekomstige <i>highprofile</i> contracten organiseren wij extra ogen. - Wij hanteren als stelregel dat de onderhandelingen niet worden uitgevoerd door de inhoudelijk direct betrokken wethouder, ambtelijk opdrachtgever of projectleider. - Wij leggen per geval goed vast hoe en wie de onderhandelingen uitvoert.
Verbeteren van het beheer van contracten	<ul style="list-style-type: none"> - Wij hanteren als stelregel dat iedereen die een contract afsluit in eerste instantie zelf verantwoordelijk is voor de bewaking van dat contract. - Wij faciliteren dit door bestaande systemen zo in te richten dat contractbesluiten en het verlopen van termijnen beter bijgehouden kunnen worden. - Wij inventariseren per afdeling alle eisen en wensen en vertalen die naar de functionaliteit die nodig is voor goed contractenbeheer.

Wat gaan wij doen?	Toelichting
	<ul style="list-style-type: none">- De directie neemt een besluit over de manier waarop contractenbeheer wordt ingericht, waarna organisatie breed contractenbeheer wordt ingevoerd. (Doel was om vóór 1 januari 2013 een besluit te nemen en begin 2013 in te voeren; dit was niet haalbaar omdat besluit over kredieten op 11 juni 2013 is genomen).

5.6 Verbonden partijen

Deze paragraaf verschaft inzicht in beleidsmatige en financiële betrokkenheid van de gemeente bij verbonden partijen. Verbonden partijen zijn een middel om gemeentelijk beleid uit te voeren en doelen te realiseren. Het zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijke én een financieel belang heeft.

Een *financieel belang* is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat, onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Bestuurlijk belang is zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordigingen in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.

Over het algemeen gaat het bij verbonden partijen om bedrijven waar de gemeente aandelen heeft, zogenaamde NV's en BV's. Ook gaat het om gemeenschappelijke regelingen, zoals de Regio Twente.

Het beleid van overheden is over het algemeen niet gericht op het hebben van deelnemingen omdat beleggen nu eenmaal geen publieke taak is. Toch heeft Almelo, net als andere overheden, een aantal deelnemingen in bezit. Deze zijn vooral vanuit het verleden ingegeven door het feit dat private partijen bepaalde publieke belangen niet of onvoldoende konden waarborgen.

Met de discussienota deelnemingen van 2007 zijn de verbonden partijen tegen het licht gehouden. De raad heeft als uitgangspunt vastgesteld dat de gemeente alleen deelnemingen houdt wanneer daarmee expliciet een publiek belang is gediend. Het verwerven van inkomsten alleen is onvoldoende reden. Van een aantal deelnemingen gaf u aan dat zij in principe niet meer onder het publieke belang vallen. Dit zijn Twence, Crematoria Twente, Twente Milieu, Kabelbedrijf Cogas en de Bank Nederlandse Gemeenten. Bij deze deelnemingen wordt blijvend onderzoek gedaan naar mogelijkheden van afstoting.

Omdat er bestuurlijk gezien een afstand is tussen de gemeentelijke organisatie en de verbonden partij, is het van belang om te weten welke risico's er kunnen optreden bij de verbonden partijen. In deze paragraaf wordt volgens een vaste indeling per verbonden partij een aantal specifieke relevante gegevens beschreven.

Nieuw opgenomen in de paragraaf zijn het Gemeentelijk Belastingkantoor Twente en de Regionale Uitvoeringsdienst Twente. Beide zijn vanaf 2013 een verbonden partij van de gemeente.

De volgende verbonden partijen komen aan de orde:

- Twente Milieu n.v.
- Regio Twente
- Veiligheidsregio Twente
- Gemeentelijk Belastingkantoor Twente
- Twence Holding b.v.
- Soweco n.v.
- Stadstoezicht Almelo b.v.
- Sportaccommodaties Almelo b.v.
- Cogas n.v.
- Waterleiding Maatschappij Vitens n.v.
- Openbaar Lichaam Crematoria Twente
- Enexis Holding n.v.
- Attero Holding n.v.
- Stadsbank Oost Nederland
- NV Industriegebouwmaatschappij
- XL Businesspark Twente
- Regionale Uitvoeringsdienst Twente
- Overige verbonden partijen

a.	Vestigingsplaats Enschede
b.	Openbaar belang: waarop participeert de gemeente? Ja, er is een openbaar belang, maar dit kan inmiddels ook door het particuliere bedrijfsleven worden gewaarborgd. Het is daarom geen echt publieke taak meer.
c.	Eigen vermogen en vreemd vermogen. Eigen vermogen ultimo 2012 € 7.856.000. Vreemd vermogen ultimo 2012: € 23.079.000.
d.	Resultaat van de verbonden partij. De solvabiliteit van Twente Milieu nv is ultimo 2012 op orde, maar er wordt over 2012 nog geen dividend uitgekeerd.
e.	Ontwikkelingen in het afgelopen en komende jaar. Twente Milieu is een organisatie die in 1997 is ontstaan door de samenvoeging van de reinigingsdiensten van 5 gemeenten (Enschede, Hengelo, Oldenzaal, Hof van Twente en Almelo). Daar is in de loop der jaren de gemeente Losser aan toegevoegd. Op dit moment zijn er vergaande onderhandelingen met Borne over de toetreding bezig. In 2011 heeft de gemeenteraad van Almelo het besluit genomen om in 2014 stadsbreed een minicontainer voor oud papier en karton in te voeren. Afgelopen jaar heeft de gemeente echter al in twee wijken de minicontainer ingevoerd. In één van deze twee wijken wordt ook een proef gedaan, waarbij het restafval één keer in de vier weken wordt ingezameld. Eén inzamelbeurt voor restafval wordt hierbij vervangen door een inzamelbeurt voor oud papier en karton. Uit een eerste evaluatie van de proef blijkt dat de hoeveelheid restafval fors is afgenomen en dat de gescheiden stromen zijn toegenomen. Daarnaast zijn in 2012 belangrijke wijzigingen doorgevoerd, zoals het verlagen van het stortquotum van 400 kilo per huishouden naar 150 kilo per huishouden, het invoeren van voorrijkosten bij het ophalen van grof huishoudelijk afval aan huis, het stopzetten van de inzameling van kerstbomen en het afschaffen van het reinigen van minicontainers. Op het gebied van openbare ruimte heeft Twente Milieu samen met de gemeente Almelo een prestatiebestek getekend. Hierbij gaat het om het integraal beheer van de openbare ruimte. Ook is het voornemen uitgesproken dat vanaf 2013 de gemeente Almelo en Twente Milieu diverse campagnes gaan opstarten, zoals voor blad, vuurwerk en gevel-tot-gevelreiniging.
f.	Welke doelen streeft de gemeente na met deze verbonden partij? De gemeente Almelo heeft de wettelijke zorgplichttaak op het gebied van afval en reiniging. Voor de uitvoering van de afvalinzameling en een aantal andere nevenwerkzaamheden, zoals gladheidbestrijding, wordt de uitvoering gedaan door Twente Milieu.
g.	Wat kost de verbonden partij de Gemeente Almelo jaarlijks? Een jaarlijkse financiële bijdrage wordt niet gevraagd, de exploitatiekosten lopen via de vennootschap. Wel is ambtelijke inzet nodig voor regievoering van de verbonden partij.
h.	Welke risico's loopt de gemeente? Het opereren in de afvalmarkt is met tal van risico's omgeven. Het valt zelfs te betwijfelen of een relatief kleine onderneming als Twente Milieu nv in staat zal blijven zelfstandig te opereren in een markt die steeds meer gedomineerd dreigt te worden door een aantal grote (markt)partijen.
i.	Wanneer wordt de gemeentelijke deelname in deze partij geëvalueerd? Jaarlijks wordt het jaarverslag van de bv ter vaststelling voorgelegd aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

j.	Wie vertegenwoordigt de gemeente in het bestuur van de verbonden partij? Wethouder Andela is namens de gemeente Almelo vertegenwoordigd in de aandeelhoudersvergadering. De gemeente Almelo is niet vertegenwoordigd in de directie en Raad van commissarissen van Twente Milieu nv.
k.	Wie is de verantwoordelijk portefeuillehouder Wethouder Andela is gemachtigde in de aandeelhoudersvergadering van Twente Milieu nv.
l.	Welke beïnvloedingsmogelijkheden heeft het college? Gezien de oorspronkelijk beoogde doelen van de deelneming in Twente Milieu nv kan in principe worden gesteld dat deze beoogde doelen met de oprichting van Twente Milieu nv en de deelneming daarin grotendeels zijn gerealiseerd. De huidige beïnvloedingsmogelijkheden van een individuele gemeente vallen het beste als controlerend en in zekere zin sturend te bestempelen. Van inhoudelijke en financiële beïnvloeding is navenant sprake. Inhoudelijke beïnvloeding valt gezien het zeer specifieke karakter van de materie ook niet van de gemeenten te verwachten. Van eventuele invloed op beleidsontwikkeling is echter wel sprake. Financiële invloed op bijvoorbeeld de tarieven is daarnaast als zeer marginaal te bestempelen. De markt bepaalt immers voor het overgrote deel de tarieven. De werkelijke invloed van de gemeenten moet vooral worden gezocht in de contracten die worden gesloten met Twente Milieu over het niveau van de dienstverlening (frequentie, aard, wijze waarop, enzovoort).
m.	Wanneer en hoe wordt de raad over deze verbonden partij geïnformeerd? In ieder geval jaarlijks wordt in de paragraaf 'verbonden partijen' van de programmabegroting en jaarverantwoording aandacht besteed aan de verbonden partij.

Regio Twente

a.	Vestigingsplaats Enschede
b.	Openbaar belang Regio Twente is het samenwerkingsverband van de veertien Twentse gemeenten en is een Wgr+regio. Regio Twente voert taken uit op het gebied van gezondheid, verkeer en vervoer, duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit, economische zaken, recreatie en toerisme en milieu. Enkele taken zijn gebaseerd op een wettelijke verplichting (bijv. het regionale openbaar vervoer), andere taken zijn gebaseerd op vrijwillige samenwerking.
c.	Eigen vermogen en vreemd vermogen. Per ultimo 2012 bedroeg het eigen vermogen van Regio Twente € 4,0 miljoen (2011: € 2,6 miljoen) en het vreemd vermogen € 23,1 miljoen (2011: € 20,3 miljoen).
d.	Resultaat van de verbonden partij. Over verslagjaar 2012 bedroeg het resultaat uit reguliere bedrijfsvoering € 152.000 negatief. In boekjaar 2012 is per saldo € 317.008 onttrokken aan reserves en voor € 2.751.797 uitgegeven in het kader van Agenda van Twente en het Innovatieplatform.
e.	Ontwikkelingen in het afgelopen en komende jaar. Regio Twente is een stadsregio conform de Wgr-plus (Wet gemeenschappelijke regelingen). Deze status heeft betrekking op de taken op het gebied van verkeer en vervoer. Het kabinet Rutte II is voornemens de stadsregio's op te heffen. Wanneer dit gaat gebeuren en onder welke voorwaarden, is op dit moment nog niet bekend. Met het wegvallen van de Wgr-plusstatus vervalt ook (een deel van) de verplichte samenwerking met Regio Twente. Nagedacht wordt over de nieuwe rol van Regio Twente als faciliterende en uitvoeringsorganisatie van en voor de Twentse gemeenten. De regioraad heeft opdracht gegeven om de discussie met de gemeenten aan te gaan over de wensen tot samenwerking. In het afgelopen jaar is de organisatie al onderhevig geweest aan de veranderende omgeving. Zo heeft de inrichting van de bedrijfsvoering ten behoeve van dienstverlening aan de Veiligheidsregio Twente en dienstverlening aan Netwerkstad (salarisadministratie) plaatsgevonden. Gelet op de financiële situatie van de gemeenten heeft Regio Twente zich voor 2014-2017 een aanvullende ombuigingstaakstelling opgelegd. In samenhang met de invulling van deze bezuinigingstaakstelling worden de stukken van de visitatiecommissies en bijzondere rekenkamer betrokken.
f.	Welke doelen streeft de gemeente na met deze verbonden partij? De primaire activiteiten van Regio Twente zijn gericht op: <ul style="list-style-type: none">- een samenwerkingspartner zijn voor de gemeenten, de provincie, het maatschappelijk middenveld, bedrijfsleven en onderwijs en onderzoeksinstituten;- als GGD in de voorste gelederen opereren en inzetten op het bevorderen van de gezondheid van alle inwoners van Twente;- blijven investeren in het sociaal economisch klimaat van Twente en daartoe de Agenda van Twente, inclusief de Innovatieroute (het meerjarig ontwikkelingsprogramma 2007-2017) uitvoeren;- in het verlengde daarvan de Internationale Agenda van Twente uitvoeren om daarmee de internationale oriëntatie van Twente te versterken en de projecten uit de Agenda van Twente te faciliteren (in kennis, netwerken, geld en beleidsbeïnvloeding);- samen met het bedrijfsleven en de kennisinstellingen Twente zowel nationaal als internationaal sterker profileren en positioneren als kennis en innovatieve regio op meerdere terreinen;- de belangen en doelstellingen van het stedelijk gebied (Netwerkstad als economische motor) en het landelijk gebied in Twente evenwichtig met elkaar in balans brengen en houden ter versterking van het sociaal economisch klimaat in Twente;- het voorbereiden van een duurzaamheidsagenda Twente om zodoende met alle Twentse gemeenten, externe partners en maatschappelijk middenveld de Europese en nationale doelstellingen in het kader van

Regio Twente

	duurzaamheid eerder te bereiken.
g.	Wat kost de verbonden partij de Gemeente Almelo jaarlijks? In 2014 bedraagt de bijdrage van Almelo aan Regio Twente € 2,7 miljoen, waarvan € 152.913 voor Netwerkstad Twente. De bijdrage van alle Twentse gemeenten gezamenlijk bedraagt € 22,3 miljoen.
h.	Welke risico's loopt de gemeente? Bestuurlijk risico betreft het ontbreken van democratische legitimiteit op besluitvorming, doordat het bestuur van een gemeenschappelijke regeling niet direct gekozen wordt door de bevolking. Financieel risico wordt gelopen op de realisering van de bezuinigingstaakstelling van € 1,6 miljoen over de periode 2014-2017. Regio Twente verwacht geen bezuinigingen meer te kunnen realiseren met efficiëncy-maatregelen. De bezuiniging moet nu komen aan de hand van een politiek-bestuurlijk te voeren discussie over het takenpakket van Regio Twente.
i.	Wanneer wordt de gemeentelijke deelname in deze partij geëvalueerd? De gemeentelijke deelname wordt ten minste jaarlijks, bij de vaststelling van de programmabegroting en – verantwoording in de regiораad, geëvalueerd. Met de programmabegroting wordt tevens de bijdrage van de individuele gemeenten vastgesteld voor het begrotingsjaar.
j.	Wie vertegenwoordigt de gemeente in het bestuur van de verbonden partij? Wethouder Timmer en raadslid Hümmels vertegenwoordigen Almelo in de regiораad.
k.	Wie is de verantwoordelijk portefeuillehouder? Burgemeester Hermans-Vloedveld (bestuurscommissie Netwerkstad Twente) Collegeleden (diverse portefeuillehoudersoverleggen) vanuit het principe verlengd lokaal bestuur.
l.	Welke beïnvloedingsmogelijkheden heeft het college? Beïnvloeding is mogelijk via een stem in de regiораad (naar inwonertal), vertegenwoordiging in diverse portefeuillehoudersoverleggen.
m.	Wanneer en hoe wordt de raad over deze verbonden partij geïnformeerd? Alle regiораadvoorstellen worden voorbesproken in de raad (politiek beraad).

Veiligheidsregio Twente

a.	Vestigingsplaats Enschede
b.	Openbaar belang Veiligheidsregio Twente (VRT) is opgericht per 1 januari 2011 en is het samenwerkingsverband van hulpverleningsdiensten en de veertien Twentse gemeenten. Met ingang van 1 januari 2013 komt daar de brandweer Twente bij die dan geregionaliseerd is. De samenwerking is gestoeld op de Wet Gemeenschappelijke Regelingen. De VRT voert bij wet opgedragen taken uit op het gebied van brandweezorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen en handhaving van de openbare orde en veiligheid.
c.	Eigen vermogen en vreemd vermogen. Per ultimo 2012 bedroeg het eigen vermogen van de VRT € 814.921 en het vreemd vermogen € 3,1 miljoen.
d.	Resultaat van de verbonden partij. Over verslagjaar 2012 bedroeg het resultaat uit reguliere bedrijfsvoering € 230.727 voordelig. Het resultaat is volledig naar het egalisatiefonds van de brandweer gegaan.
e.	Ontwikkelingen in het afgelopen en komende jaar. Met ingang van 1 januari 2013 is de brandweer Twente geregionaliseerd en zijn de onderdelen van brandweezorg en hulpverlening ondergebracht bij de Veiligheidsregio Twente. De komende jaren zet de VRT in op samenwerking en innovatie om te komen tot meer veiligheid.
f.	Welke doelen streeft de gemeente na met deze verbonden partij? Hoofddoel is samenwerken aan een veilig Twente. Hierbij staat een gezamenlijke aanpak centraal. Niet alleen tussen de sterke kolommen (brandweer, GHOR, politie, gemeenten), maar ook met andere partners in veiligheid, zoals Waterschap, Defensie, Openbaar Ministerie en Provincie. Gestreefd wordt naar een efficiënte, duurzame en innovatieve samenwerkingsvorm.
g.	Wat kost de verbonden partij de Gemeente Almelo jaarlijks? Almelo levert in 2014 een bijdrage van € 4,8 miljoen. De bijdrage van alle Twentse gemeenten gezamenlijk bedraagt € 40,8 miljoen.
h.	Welke risico's loopt de gemeente? Bestuurlijk risico betreft het ontbreken van democratische legitimiteit op besluitvorming, doordat het bestuur van een gemeenschappelijke regeling niet direct gekozen wordt door de bevolking. Anderzijds is er sprake van een financieel risico met betrekking tot de regionalisering van de brandweer Twente. Vanaf 2016 wordt overgegaan op een nieuwe financieringssysteem en bestaat de mogelijkheid dat de bijdrage voor de gemeente voordelig- of nadelig uitpakt.
i.	Wanneer wordt de gemeentelijke deelname in deze partij geëvalueerd? De gemeentelijke deelname wordt tenminste jaarlijks, bij de vaststelling van de programmabegroting en –verantwoording in het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio Twente geëvalueerd. Met de programmabegroting wordt tevens de bijdrage van de individuele gemeenten vastgesteld voor het begrotingsjaar. Eens per vier jaar wordt een risicoprofiel vastgesteld dat als kader geldt voor het algemeen bestuur van Veiligheidsregio Twente.
j.	Wie vertegenwoordigt de gemeente in het bestuur van de verbonden partij? Het algemeen bestuur van Veiligheidsregio Twente is samengesteld uit alle burgemeesters van de deelnemende gemeenten. Het dagelijks bestuur bestaat uit de vijf burgemeesters die een cluster vertegenwoordigen. Burgemeester Hermans-Vloedveld is lid van zowel het dagelijks als het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio Twente.
k.	Wie is de verantwoordelijk portefeuillehouder? Burgemeester Hermans-Vloedveld (openbare orde en veiligheid)
l.	Welke beïnvloedingsmogelijkheden heeft het college? Beïnvloeding is mogelijk via een stem in het algemeen en dagelijks bestuur van Veiligheidsregio Twente.

Veiligheidsregio Twente

m.	Wanneer en hoe wordt de raad over deze verbonden partij geïnformeerd? Jaarlijks wordt de programmaverantwoording en –rekening ter kennisname aangeboden. Eens per vier jaar wordt het risicoprofiel ter vaststelling voorgelegd aan de raad.
----	--

Gemeentelijk Belastingkantoor Twente

a.	Vestigingsplaats Hengelo
b.	Openbaar belang Het Gemeentelijk Belastingkantoor Twente (GBT) is een samenwerkingsverband van de gemeenten Almelo, Borne, Enschede, Haaksbergen, Hengelo, Losser en Oldenzaal, die taken uitvoert op het gebied van heffing en inning van gemeentelijke belastingen.
c.	Eigen vermogen en vreemd vermogen. Per ultimo 2012 bedroeg het eigen vermogen van Gemeentelijk Belastingkantoor Twente € 445.000 en het vreemd vermogen € 2.035.000.
d.	Resultaat van de verbonden partij. Het GBT heeft over verslagjaar 2012 een positief exploitatieresultaat behaald van € 85.471.
e.	Ontwikkelingen in het afgelopen en komende jaar. In 2013 zijn de gemeenten Almelo en Oldenzaal toetreden tot het Gemeentelijk Belastingkantoor Twente. Het GBT heeft de ambitie om voor meer Twentse gemeenten belastingwerkzaamheden uit te voeren. Om dit te realiseren wordt er met de nog niet aangesloten Twentse gemeenten nauw contact onderhouden. Een begin is gemaakt met het formuleren van een nieuwe visie voor het GBT. Hierin wordt tevens verkend of er mogelijkheden zijn om in de toekomst niet alleen belastingtaken uit te voeren, maar ook bijvoorbeeld op het gebied van financiën en Vastgoed. Het GBT wil dit doen als partner van de deelnemende gemeenten om een bijdrage te leveren aan de doelstellingen van die gemeente.
f.	Welke doelen streeft de gemeente na met deze verbonden partij? De gemeenschappelijke regeling voert taken uit op het gebied van heffing en inning van gemeentelijke belastingen, door: <ul style="list-style-type: none">- heffing en invordering van belastingen en rechten;- uitvoering van kwijtschelding;- uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken, waaronder tevens wordt begrepen de administratie van vastgoedgegevens en het verstrekken van vastgoedgegevens aan de deelnemers en derden.
g.	Wat kost de verbonden partij de Gemeente Almelo jaarlijks? De gemeentelijke bijdrage die Almelo moet leveren in 2014 bedraagt € 1,5 miljoen ten opzichte van een totaal van € 8,3 miljoen van alle deelnemende gemeenten.
h.	Welke risico's loopt de gemeente? In algemene zin heeft gemeentelijke samenwerking de voordelen van schaalvergroting (o.a. grotere efficiëntie en effectiviteit, kwaliteitsverbetering) en (regionale) afstemming zonder dat de gemeente zijn politiek-bestuurlijke autonomie verliest. Op deze manier kan onder andere de maatschappelijke betrokkenheid op peil blijven. Een nadeel van gemeentelijke samenwerking is de beperkte democratische legitimatie. Het bestuur van een gemeenschappelijke regeling wordt niet rechtstreeks door de burger gekozen. Ten aanzien van de bedrijfsvoeringsrisico's zijn door het GBT maatregelen getroffen om deze zoveel mogelijk te beperken. Jaarlijks wordt een sluitende begroting vastgesteld, waarop gedurende het boekjaar wordt bijgestuurd. Het GBT heeft een weerstandsvermogen waarmee incidentele knelpunten in de bedrijfsvoering kunnen worden opgevangen. Alle processen zijn beschreven conform ISO-certificering en worden jaarlijks geactualiseerd. Het GBT heeft een Intern Controleplan dat als leidraad dient voor het waarborgen van een betrouwbare gegevensverwerking door de daartoe aangewezen personen in de primaire en ondersteunende processen.
i.	Wanneer wordt de gemeentelijke deelname in deze partij geëvalueerd? De gemeentelijke deelname wordt ten minste jaarlijks, bij de vaststelling van de begroting en jaarverslag in het algemeen bestuur, geëvalueerd. Met de begroting wordt tevens de bijdrage van de individuele gemeenten vastgesteld voor het begrotingsjaar.

Gemeentelijk Belastingkantoor Twente

j.	Wie vertegenwoordigt de gemeente in het bestuur van de verbonden partij? Wethouder van Marle vertegenwoordigt Almelo in het algemeen bestuur van het GBT.
k.	Wie is de verantwoordelijk portefeuillehouder? Wethouder van Marle.
l.	Welke beïnvloedingsmogelijkheden heeft het college? Beïnvloeding is mogelijk via een stem in het algemeen bestuur van het GBT.
m.	Wanneer en hoe wordt de raad over deze verbonden partij geïnformeerd? Jaarlijks wordt de begroting en het jaarverslag ter kennisname aangeboden.

Twence Holding b.v.

a.	Vestigingsplaats Enschede
b.	Openbaar belang Terugwinning van grondstoffen en energie uit afval door duurzame en betaalbare verwerking van afval en bevordering van de samenwerking op het gebied van innovatief afvalbeleid (circulaire economie).
c.	Eigen vermogen en vreemd vermogen. Twence heeft per ultimo 2012 een eigen vermogen van € 119,8 miljoen (2011: € 118,0 miljoen) en een vreemd vermogen van € 191,7 miljoen (2011: € 217,3 miljoen). De solvabiliteit, het eigen vermogen uitgedrukt in percentage van het totaal vermogen, bedraagt 33,7%.
d.	Resultaat van de verbonden partij. Twence behaalde in 2012 een netto resultaat van € 11,8 miljoen (2011: € 11,9 miljoen). Dankzij dit resultaat heeft Twence, naast de basisuitkering van € 2,5 miljoen aan de gewone aandeelhouders, wederom een extra winstuitkering kunnen doen van € 8 miljoen ten gunste van de Agenda van Twente (een regionaal fonds met als doel: ondersteuning/ontwikkeling innovatie en kenniseconomie in Twente). Van de € 80 miljoen die in totaal is toegezegd aan de Agenda van Twente, is medio 2013 reeds € 40 miljoen voldaan. Twence verwacht in de periode tot en met 2016 een stabiel resultaat.
e.	Ontwikkelingen in het afgelopen en komende jaar. Het aanbod van afval, vooral brandbaar restafval, loopt ondermeer in Nederland gestaag terug. Dit wordt mede veroorzaakt door de economische ontwikkelingen en intensivering van rijksbeleid op het gebied van hergebruik van afval. Vanwege een tekort aan verbrandingscapaciteit in het buitenland (o.a. Engeland) en door Europese regelgeving (reduceerverplichting van het storten van brandbaar afval), is de afvalmarkt voor Twence geïnternationaliseerd. De markt voor terugwinning van (secundaire) grondstoffen en productie duurzame energie uit afval is ook sterk in beweging. Onderzoek wordt gedaan naar verdere mogelijkheden waardevolle stromen uit afval te halen.
f.	Welke doelen streeft de gemeente na met deze verbonden partij? Het beheren en exploiteren van milieuvorzieningen en verlening van diensten op het gebied van milieubeheersing in het algemeen en het bewerken en verwerken van huishoudelijk afval en bedrijfsafval; het produceren en leveren van (duurzame) energie en secundaire grondstoffen.
g.	Wat kost de verbonden partij de gemeente jaarlijks? Bij de oprichting van Twence (voorheen AVI Twente) hebben de gemeenten gezamenlijk een vermogen ingebracht van circa € 60 miljoen in de vorm van een achtergestelde renteloze lening. Hierover wordt aan de gewone aandeelhouders jaarlijks een basisuitkering van € 2,5 miljoen uitgekeerd. Daarnaast hebben de gemeenten zich garant gesteld voor het aantrekken van een geldlening van € 170 miljoen. Van deze garantstelling resteert momenteel nog een bedrag van bijna € 30 miljoen. Dit is tevens het bedrag waarvoor de gewone aandeelhouders gezamenlijk maximaal aansprakelijk gesteld kunnen worden bij een eventueel faillissement van Twence. Daarnaast hebben de gemeenten zich verplicht, voor de duur van 25 jaar, jaarlijks 220.000 ton brandbaar huishoudelijk restafval aan te leveren. Deze verplichting loopt nog tot 2022. Een jaarlijkse financiële bijdrage wordt niet gevraagd, de exploitatiekosten lopen via de vennootschap.
h.	Welke risico's loopt de gemeente? Het overheidsbeleid is er op gericht om verspilling en uitputting c.q. belasting van het milieu tegen te gaan. Gestreefd wordt naar een afvalloze samenleving waarbij de kringloop sluitend is en alle grondstoffen weer gebruikt worden (ook wel "cradle to cradle" genoemd). De komende jaren moet rekening worden gehouden met een teruggang in de aanlevering van afval door de aandeelhoudende gemeenten. Inmiddels wordt in toenemende mate (brandbaar) afval uit Engeland verwerkt. Door deze maatregel wordt het risico van onvoldoende dividenduitkering, en daarmee het risico om niet te kunnen voldoen aan de afgesproken

	<p>uitkering aan de Agenda van Twente, zo veel mogelijk beperkt.</p> <p>Van belang is dat Twence zich stevig positioneert in de Europese afvalmarkt, o.a. door slagvaardig optreden en intensief samenwerken met partners. Doordat Europese landen met gebrek aan Afvalenergiecentrales, het Europees beleid (lees de reduceerverplichting van het storten van brandbaar afval) implementeren, ontstaat een toenemende vraag naar verbrandingscapaciteit wat een gunstige werking op het afvalverwerkingstarief kan hebben. Anderzijds kan wijziging van Europese wetgeving ook leiden tot een negatief effect op het resultaat van Twence.</p> <p>Twence Holding b.v. is een structuur vennootschap met een daaraan verbonden raad van commissarissen die toezicht houdt op het bestuur. De continuïteit van de onderneming is daarbij leidend. Onderdeel van het toezicht is het belang te behartigen van alle stakeholders, waaronder de aandeelhouders en klanten. Kennis over de werkingsprincipes (o.a. marktkennis op terrein van afval en energie, techniek, bedrijfseconomisch) van de onderneming moet geborgd zijn in de raad van commissarissen. Hiervoor is een profielschets opgesteld, die met de ava wordt besproken. Op aanbeveling van de aandeelhouders en de ondernemingsraad doet de raad van commissarissen een voordracht aan de ava voor de benoeming van nieuwe commissarissen. Alleen via deze procedure heeft de ava invloed op de kwaliteit van de rvc.</p> <p>De gemeente is zowel aandeelhouder als klant van Twence. Enerzijds heeft de gemeente als aandeelhouder belang bij een passend rendement en anderzijds belang bij een marktconforme prijs voor de verwerking van het afval. Dit kan er bijvoorbeeld toe leiden dat de gemeente als klant behoefte heeft om de markt op te gaan, in tegenstelling tot het rendementsbelang van de gewone aandeelhouder. De ava stelt de tarieven vast voor de verwerking van het huishoudelijk afval van aandeelhouders (al dan niet marktconform) waardoor de ava het rendement beïnvloedt en daarmee de continuïteit van de onderneming.</p>
<p>i.</p>	<p>Wanneer wordt de gemeentelijke deelname in deze partij geëvalueerd?</p> <p>In de (half)jaarlijkse algemene vergadering van aandeelhouders wordt het jaarverslag van de bv behandeld en de jaarrekening met winstbestemming ter vaststelling voorgelegd. Periodiek (4 jaar) wordt het strategisch beleidsplan vastgesteld. Voor het laatst is dat gebeurd in april 2012.</p>
<p>j.</p>	<p>Wie vertegenwoordigt de gemeente in het bestuur van de verbonden partij?</p> <p>Wethouder Van Marle vertegenwoordigt de gemeente Almelo in de algemene vergadering van aandeelhouders.</p>
<p>k.</p>	<p>Wie is de verantwoordelijk portefeuillehouder?</p> <p>Wethouder Van Marle (portefeuille financiën) en wethouder Andela (portefeuille afval)</p>
<p>l.</p>	<p>Welke beïnvloedingsmogelijkheden heeft het college?</p> <p>Door de omzetting van collectief naar individueel aandeelhouderschap (eind 2011), heeft het college meer directe relatie gekregen met Twence. De verantwoordelijkheid is daardoor duidelijker geworden. Gemeente Almelo bezit 95.000 aandelen Twence en heeft een zeggenschap in de Algemene vergadering van Aandeelhouders (ava) van 9,5%. Naast het vaststellen van de jaarrekening, winstbestemming en verlenen van kwijting aan bestuurders en commissarissen voor het gevoerde bestuur c.q. gehouden toezicht, stellen de aandeelhouders (periodiek) het strategisch meerjarenbeleidsplan vast. Verder zijn de aandeelhouders bevoegd tot het verlenen van goedkeuring aan bestuursbesluiten, zoals vaststelling van de tarieven verwerking huishoudelijk afval voor gewone aandeelhouders, aangaan van grote investeringen, wijziging van de statuten of andersoortige ingrijpende voorstellen. Hiermee wordt invulling gegeven aan het actief aandeelhouderschap. Door een regelmatige informatievoorziening over de ontwikkelingen van het bedrijf, wordt de gemeente formeel, (maar ook informeel) de mogelijkheid geboden om invloed uit te oefenen op de onderneming. Mede vanwege het aantal stemmen in de ava is de invloed van onze gemeente beperkt en licht sturend te noemen.</p>
<p>m.</p>	<p>Wanneer en hoe wordt de raad over deze verbonden partij geïnformeerd?</p> <p>Jaarlijks wordt het jaarverslag/-rekening van Twence bv ter kennisname aangeboden. Periodiek (4 jaar) wordt het strategisch beleidsplan ter raadpleging voorgelegd aan de raad.</p>

<p>a. Vestigingsplaats Almelo</p>
<p>b. Openbaar belang Soweco N.V. is in het bezit van de gemeenschappelijke regeling SOWECO waarin de gemeenten Almelo, Hellendoorn, Twenterand, Tubbergen, Wierden en Rijssen-Holt en deelnemen. Soweco NV is primair opgericht om taken die voortvloeien uit de Wet sociale werkvoorziening te vervullen. De gemeenten hebben zich verplicht om de taken Beschut Werken en Detacheringen door SOWECO NV uit te laten voeren. Andere taken uit de Wsw kunnen de gemeenten bij SOWECO beleggen, maar dat is niet verplicht.</p>
<p>c. Eigen vermogen en vreemd vermogen Eigen vermogen per ultimo 2012: € 1.434.000 Vreemd vermogen per ultimo 2012: € 12.044.000</p>
<p>d. Resultaat van de verbonden partij 2012: € 71.000 positief (resultaat vóór extra bijdrage gemeenten in exploitatietekort: € 3.416.000 negatief)</p>
<p>e. Ontwikkelingen in het afgelopen en komende jaar In 2012 is de focus gericht geweest op de strategische discussie omtrent de toekomst en de gewenste ontwikkelrichting van Soweco. De noodzaak om te komen tot structurele maatregelen is alleen maar groter geworden door het voornemen van het kabinet Rutte 2 om de participatiewet vorm en inhoud te geven en de forse bezuinigingen die aangekondigd zijn. De contouren van de gedurende 2012 aangekondigde Participatiewet (2014) zijn eind december 2012, naar de Tweede Kamer gestuurd. Deze wet is in grote lijnen op dezelfde uitgangspunten en principes gebaseerd als het controversieel verklaarde ontwerp voor de Wet werken naar vermogen. De in het kader van de beraadslagingen over de toekomstige rol en positie van Soweco gehouden besprekingen, opgestelde businesscases en ingewonnen adviezen resulteerden in het voorjaar van 2012 in het besluit van de in Soweco GR participerende gemeenten Rijssen-Holt en Hellendoorn om uit het samenwerkingsverband te treden per 1-1-2014. Door de uittredende gemeenten en de achterblijvende GR-gemeenten wordt onderzocht onder welke (financiële) voorwaarden de uittreding geëffectueerd gaat worden. De achterblijvende gemeenten (Almelo, Tubbergen, Twenterand en Wierden) hebben erop aangedrongen dat in overleg met het bestuur van de GR, de directie van Soweco NV en de Raad van commissarissen van de vennootschap, plannen worden ontwikkeld die een zo groot mogelijk perspectief kunnen bieden op een toekomstbestendige en financieel gezonde uitvoering. Soweco zal steeds minder het karakter krijgen van een op productie gericht bedrijf. De organisatie krijgt daardoor een nieuwe opzet en structuur, waarbinnen sprake is van fundamenteel andere en nieuwe processen.</p>
<p>f. Welke doelen streeft de gemeente na met deze verbonden partij?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mensen met een Wsw-indicatie ontwikkelen zodat zij op een zo regulier mogelijke werkplek werkzaam kunnen zijn. - Mensen die niet op een reguliere werkplek werkzaam kunnen zijn passende arbeid aanbieden. - De wachtlijst voor de Wsw verkleinen.
<p>g. Wat kost de verbonden partij de Gemeente Almelo? Verstreckte subsidie aan Soweco in 2012: € 15.754.010. Daarnaast is een extra bijdrage ter dekking van het exploitatietekort 2012 verstrekt ad. € 1.565.772. Voor 2013 bedraagt het begrote exploitatieresultaat Soweco € 3.335.000 negatief. Het tekort zal vanaf 2013 niet binnen het eigen vermogen van Soweco kunnen worden opgevangen. Conform de begroting 2013 van Soweco zal de Gemeente Almelo ter dekking van het exploitatietekort van Soweco in 2013, een aanvullende subsidie van € 1.542.778 moeten verstrekken. Met deze extra bijdrage is rekening gehouden in de programmabegroting 2013.</p>

<p>h. Welke risico's loopt de Gemeente Almelo?</p> <p>Het risico voor de Gemeente Almelo is dat de gemeente moet bijdragen aan het nadelig saldo van de gemeenschappelijke regeling (voor het aandeel dat de gemeente deelneemt in deze regeling; voor Almelo 46%). Een nadelig exploitatieresultaat zal in eerste instantie worden opgevangen door het eigen vermogen. Indien het eigen vermogen ontoereikend is zal het (resterende) tekort door de deelnemende gemeenten moeten worden aangezuiverd.</p>
<p>i. Wanneer wordt de gemeentelijke deelname in deze partij geëvalueerd?</p> <p>Bij vaststelling van de jaarverantwoording (incl. jaarverslag).</p>
<p>j. Wie vertegenwoordigt de gemeente in het bestuur van de verbonden partij</p> <p>Wethouder Kuik-Verweg (voorzitter)</p>
<p>k. Wie is de verantwoordelijk portefeuillehouder?</p> <p>Wethouder Kuik-Verweg.</p>
<p>l. Welke beïnvloedingsmogelijkheden heeft het college?</p> <p>Beïnvloeding is mogelijk via onze stem in de gemeenschappelijke regeling en indirect – via de gemeenschappelijke regeling - in de aandeelhoudersvergadering van Soweco.</p>
<p>m. Wanneer en hoe wordt de raad over deze verbonden partij geïnformeerd?</p> <p>Voor 1 mei ontvangt de raad een ontwerpbegroting en een meerjarenraming. Voor 1 juni kan de raad reageren op deze stukken. Daarnaast wordt de uitvoering van de Wsw meegenomen in de reguliere planning & control cyclus.</p>

Stadstoezicht Almelo bv

a.	Vestigingsplaats Almelo
b.	Openbaar belang Toezicht in de openbare ruimte en exploitatie van het betaald parkeren in Almelo
c.	Eigen vermogen en vreemd vermogen per 31-12-2012 Eigen vermogen: € 3,2 miljoen; vreemd vermogen: € 1,6 miljoen. De jaarrekening 2012 is 13 juni 2013 in de aandeelhoudersvergadering vastgesteld.
d.	Resultaat van de verbonden partij. In 2013 is in totaal € 360.000 aan dividend uitgekeerd. I.v.m. het positieve jaarresultaat is het dividend € 260.000 hoger dan in de begroting 2013 geraamd..
e.	Ontwikkelingen in het afgelopen en komende jaar. In 2012 is de organisatie omgevormd van een toezicht- naar een handhavingsorganisatie. De handhaving wordt wijkgericht uitgevoerd wat als effectief wordt ervaren. Met Stadstoezicht worden gesprekken opgestart om de capaciteit op "Veiligheid" te verminderen. Hierdoor is de verwachting dat de organisatie de komende jaren zal moeten krimpen.
f.	Welke doelen streeft de gemeente na met deze verbonden partij? De doelen zijn parkeerexploitatie, handhaving en toezicht openbare ruimte en werkgelegenheid/ arbeidsparticipatie.
g.	Wat kost de verbonden partij de Gemeente Almelo jaarlijks? Voor de taken die men uitvoert (toezicht en parkeerexploitatie; veiligheid) betaalt de gemeente circa € 2,3 miljoen.
h.	Welke risico's loopt de gemeente? De financiële positie is gunstig. Op dit vlak loopt de gemeente op korte en middellange termijn geen risico. Wel is er een structureel budgettair probleem vanuit het opdrachtgeverschap Veiligheid, waarover in de berap 2013 is gerapporteerd en waarop actie wordt ondernomen. Stadstoezicht is voor bijna 100% afhankelijk van opdrachten van de gemeente Almelo. Dat maakt de organisatie enigszins kwetsbaar.
i.	Wanneer wordt de gemeentelijke deelname in deze partij geëvalueerd? In 2013 is een audit uitgevoerd naar de relatie tussen Stadstoezicht en de gemeente. Hieruit is o.a. naar voren gekomen dat de gemeente voldoende in control is in relatie tot deze verbonden partij, maar dat de contractafspraken niet meer actueel zijn. Op basis van deze audit zijn vervolgacties in gang gezet.
j.	Wie vertegenwoordigt de gemeente in het bestuur van de verbonden partij? Niemand. De directie en raad van commissarissen zijn niet gerelateerd aan de gemeente.
k.	Wie is de verantwoordelijk portefeuillehouder? Wethouder Andela.
l.	Welke beïnvloedingsmogelijkheden heeft het college? Als opdrachtgever en als enig aandeelhouder heeft de gemeente zeer grote sturingskracht.
m.	Wanneer en hoe wordt de raad over deze verbonden partij geïnformeerd? De jaarrekening van de bv is jaarlijks voor de raad beschikbaar.

Sportaccommodaties Almelo bv

a.	Vestigingsplaats Almelo
b.	Openbaar belang De gemeente Almelo vindt het van belang zoveel mogelijk mensen binnen de gemeente te stimuleren om deel te nemen aan sportief bewegen en hen in de gelegenheid te stellen dit te doen in adequate sportaccommodaties. In 1999 heeft de gemeente door een verzelfstandiging haar verantwoordelijkheid voor de exploitatie en het beheer van Sport- en recreatiecentrum. Het Sportpark, bestaande uit het zwembad, een sporthal en een tennishal, overgedragen aan Sportaccommodaties Almelo BV, waarvan de gemeente enig aandeelhouder is. Het operationeel beheer en de exploitatie van de IISPA Almelo, sporthallen Windmolenbroek en Schelfhorst, de tennishal Schelfhorst en de gemeentelijke gymnastiekzalen zijn vanaf 2011 ondergebracht binnen de bestaande Sportaccommodaties Almelo BV.
c.	Eigen vermogen en vreemd vermogen. De concept jaarverantwoording 2012 van sportaccommodaties Almelo BV laat zien: Eigen Vermogen: € 79.000 (per ultimo 2012) Vreemd Vermogen: € 2.353.000 (per ultimo 2012)
d.	Resultaat van de verbonden partij. Resultaat 2012 bedraagt ten opzichte van de gemeentelijke raming € 60.000 positief en wordt toegevoegd aan het eigen vermogen van het sportbedrijf.
e.	Ontwikkelingen in het afgelopen en komende jaar. Het college van burgemeester en wethouders heeft besloten gefaseerd te komen tot de oprichting van een gemeentelijk sportbedrijf. Hierbij is als uitgangspunt gehanteerd dat één organisatie (één loket) verantwoordelijk wordt voor de uitvoerende taken op het gebied van sport. De gemeente behoudt de beleidsbepalende bevoegdheden en de regierol. Besloten is de bestaande Sportaccommodaties Almelo BV, waarvan de Gemeente Almelo enig aandeelhouder is, hiertoe in te richten. Het gefaseerd invoeren wordt vorm gegeven door in stappen gemeentelijke taken over te dragen aan Sportbedrijf Almelo. Fase 1 Overdracht beheer en exploitatie van gemeentelijke binnensportaccommodaties Sportbedrijf Almelo beheert en exploiteert op dit moment alle gemeentelijke binnensport-accommodaties, te weten gymlokalen, sporthallen, tennishallen en de IISPA Almelo. Daarnaast is zij verantwoordelijk voor de exploitatie van het binnen- en buitenzwembad. Taken, verantwoordelijkheden, personeel en budgetten, zijn uit de gemeentelijke organisatie en administratie ontvlochten en overgedragen aan Sportbedrijf Almelo. De gemeente draagt bij in de exploitatie van Sportbedrijf Almelo middels een exploitatie subsidie. fase 1 is nagenoeg afgerond. Fase 2 Overdracht sportstimuleringstaken Op basis van uw besluit d.d. 18-9-2012, zijn sportstimuleringstaken binnen de vastgestelde beleidskader Sportief Almelo 2012-2016, overgedragen aan Sportbedrijf Almelo. Medewerkers van de gemeente Almelo zijn tijdelijk op uitleen basis actief bij Sportbedrijf Almelo. Zij zullen uiteindelijk in dienst komen van het sportbedrijf. Fase 2 is nagenoeg afgerond Fase 3 Overdracht beheer, exploitatie en onderhoud buitensportaccommodaties Op dit moment zijn fase 1 en fase 2 van Sportbedrijf Almelo nagenoeg afgerond en dient een volgende fase opgestart te worden. Door ook het beheer, de exploitatie en het onderhoud van buitensportaccommodaties over te dragen, wordt het oorspronkelijke doel, één loketfunctie voor sport, in de vorm van een breed lokaal

Sportaccommodaties Almelo bv

	<p>sportbedrijf, gerealiseerd.</p> <p>Uitvoering fase 3 De implementatie van fase 3 vraagt om een projectmatige aanpak. De volgende aandachtspunten dienen concreet hierbij uitgewerkt te worden:</p> <ul style="list-style-type: none">- Inventarisatie gemeentelijke buitensportaccommodaties, inclusief verantwoordelijkheden voor eigenaar en gebruiker- Juridische en fiscale aspecten- Financiële aspecten- Personele aspecten <p>Sportbedrijf Almelo heeft zich ontwikkeld tot een lokaal sportbedrijf, verantwoordelijk voor het beheer en de exploitatie van binnensportaccommodaties en voor sportstimulering. Er wordt gestart met de volgende fase in het proces om te komen tot een volwaardig lokaal sportbedrijf, namelijk de overdracht van het beheer, de exploitatie en het onderhoud van gemeentelijke buitensportaccommodaties. Tegelijkertijd worden mogelijkheden verkend om Sportbedrijf Almelo meer ruimte te geven voor ondernemerschap en wordt Sportbedrijf Almelo opdracht gegeven om met ingang van 2014 binnen haar exploitatie een bezuiniging te realiseren als onderdeel van de bezuinigingstaakstelling Sport.</p>
f.	<p>Welke doelen streeft de gemeente na met deze verbonden partij?</p> <p>De gemeente Almelo vindt het van belang zoveel mogelijk mensen binnen de gemeente te stimuleren om deel te nemen aan sportief bewegen en hen in de gelegenheid te stellen dit te doen in adequate sportaccommodaties. Hierbij wordt een eenvoudige en doelmatige organisatie van de sportinfrastructuur in Almelo nagestreefd door de verantwoordelijkheid voor het beheer en de exploitatie van binnen- en buitensport accommodaties te verzelfstandigen en daarnaast de uitvoering van sportstimulering over te dragen.</p> <p>Uitgangspunt hierbij is dat één organisatie (één loket) verantwoordelijk wordt voor uitvoerende taken op het gebied van sport. De gemeente behoudt de beleidsbepalende bevoegdheden en de regierol, mede om integrale beleidsvorming te kunnen waarborgen.</p>
g.	<p>Wat kost de verbonden partij de Gemeente Almelo jaarlijks?</p> <p>In 2013 bedroeg de bijdrage € 3,7 miljoen ten behoeve voor de exploitatie van gemeentelijke binnensportaccommodaties, topsportontwikkeling en de uitvoering van ons sportstimuleringsbeleid.</p>
h.	<p>Welke risico's loopt de gemeente?</p> <p>De gemeente is als enig aandeelhouder alleen aansprakelijk tot het bedrag waarvoor zij deelneemt in de BV.</p>
i.	<p>Wanneer wordt de gemeentelijke deelname in deze partij geëvalueerd?</p> <p>Conform de subsidievoorwaarden vindt de verantwoording jaarlijks plaats. De BV dient te verantwoorden dat de subsidie is besteed aan het doel waarvoor zij was bestemd. De verantwoording vindt plaats door een inhoudelijke rapportage. Ook wordt jaarlijks een door de accountant goedgekeurd financieel verslag overlegd.</p>
j.	<p>Wie vertegenwoordigt de gemeente in het bestuur van de verbonden partij?</p> <p>n.v.t.</p>
k.	<p>Wie is de verantwoordelijk portefeuillehouder?</p> <p>Wethouder J. van Marle</p>
l.	<p>Welke beïnvloedingsmogelijkheden heeft het college?</p> <p>Het college oefent invloed uit door een subsidieovereenkomst/prestatiecontract, en als aandeelhouder via de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.</p>
m.	<p>Wanneer en hoe wordt de raad over deze verbonden partij geïnformeerd?</p> <p>De raad wordt jaarlijks geïnformeerd via de jaarrekening van de bv. De jaarrekening wordt aan de raad ter info aangeboden.</p>

Cogas nv

a.	Vestigingsplaats Almelo
b.	Openbaar belang Cogas Energie levert gas, elektriciteit en kabeldiensten aan consumenten en zakelijke klanten. Cogas is als netbeheerder voor elektriciteit en gas verantwoordelijk voor een ononderbroken levering. Ook is Cogas een belangrijke werkgever in de gemeente Almelo.
c.	Eigen vermogen en vreemd vermogen. Per ultimo 2012 bedroeg het eigen vermogen € 195 miljoen (€ 134 miljoen) en het vreemd vermogen € 49,3 miljoen (€ 58 miljoen).
d.	Resultaat van de verbonden partij. Cogas heeft in 2012 een bedrijfsresultaat behaald van € 43,3 miljoen (€ 18,9 miljoen). Dit resultaat is inclusief de boekwinst op de verkoop van 50% van de aandelen in Cogas Kabel en aankoopprijs van de Cross Border Lease. Van dit resultaat is € 35,6 miljoen uitgekeerd als (interim) dividend aan de aandeelhouders, de rest is toegevoegd aan de algemene reserve. Met ingang van boekjaar 2012 is besloten de dividenduitkering vast te stellen op € 2.000 per aandeel. Dit bedrag wordt jaarlijks opnieuw afgewogen voor de komende vijf jaar.
e.	Ontwikkelingen in het afgelopen en komende jaar. Naast de verkoop van 50% van de aandelen Cogas Kabel en beëindiging van de Cross Border Lease is Cogas gestart met het herijken van haar missie en visie. Ontwikkelingen als verduurzaming van de energievoorziening, teruglevering van energie en het bewustworden van consumenten als het gaat om energiezaken hebben impact op de nieuwe missie en visie. Begin 2013 zal de missie en visie worden vastgesteld en zullen de strategische doelstellingen bepaald worden. De komende periode wil Cogas zich vooral richten op duurzame projecten in de regio. Belangrijke pijlers hierbij zijn volgens Cogas biogas en biomassa. Cogas heeft zich tot doel gesteld om een regionale energiekringloop te realiseren en daarmee decentraal duurzaam in energie te voorzien. Samen met de gemeenten, (regionale) marktpartijen en lokale duurzame initiatieven wil Cogas het aandeel van duurzame energie binnen de regio structureel verhogen.
f.	Welke doelen streeft de gemeente na met deze verbonden partij? Oorspronkelijk doel was het voorzien in een dekkende en betrouwbare energie- en kabelinfrastructuur op het grondgebied van de deelnemende gemeenten. Momenteel zijn optimale instandhouding, netbeheer en leveringszekerheid belangrijke pijlers. Maar ook het realiseren van duurzame en innovatieve energieoplossingen zijn belangrijke doelen geworden.
g.	Wat kost de verbonden partij de Gemeente Almelo jaarlijks? Er zijn geen jaarlijkse kosten. Het aandelenbezit is niet veranderd ten opzichte van vorig jaar: de Gemeente Almelo bezit 1.161 aandelen in de onderneming (oorspronkelijke investering: € 527.094).
h.	Welke risico's loopt de Gemeente Almelo? Tegenvallende bedrijfsresultaten kunnen gevolgen hebben voor dividenduitkering aan Gemeente Almelo.
i.	Wanneer wordt de gemeentelijke deelname in deze partij geëvalueerd? In de (half)jaarlijkse algemene vergadering van aandeelhouders wordt het jaarverslag van de nv behandeld en de jaarrekening met winstbestemming ter vaststelling voorgelegd.
j.	Wie vertegenwoordigt de gemeente in het bestuur van de verbonden partij? Het bestuursmodel van Cogas (directie + raad van commissarissen) voorziet niet in vertegenwoordigers van gemeenten in het bestuur van Cogas. Indirect is invloed mogelijk door voordracht van één lid van de Raad van Commissarissen. Wethouder Van Marle vertegenwoordigt Almelo in de Algemene vergadering van Aandeelhouders.
k.	Wie is de verantwoordelijk portefeuillehouder? Wethouder Van Marle (plaatsvervanger: wethouder Andela).

I.	Welke beïnvloedingsmogelijkheden heeft het college? De huidige beïnvloedingsmogelijkheden van een individuele gemeente lopen via het aandeelhouderschap in Cogas nv en vallen het best als controlerend en in lichte mate sturend te bestempelen. Van inhoudelijke of financiële beïnvloeding is nagenoeg geen sprake. Inhoudelijke beïnvloeding lijkt gezien het zeer specifieke karakter van de materie ook uitgesloten.
m.	Wanneer en hoe wordt de raad over deze verbonden partij geïnformeerd? In ieder geval jaarlijks wordt in de paragraaf 'verbonden partijen' van de programmabegroting en jaarverantwoording aandacht besteed aan de verbonden partijen. Daarnaast geldt dat bij veranderingen in de deelneming de raad vooraf wordt geïnformeerd en gevraagd zienswijzen kenbaar te maken.

Waterleiding Maatschappij Vitens nv

a.	Vestigingsplaats Utrecht
b.	Openbaar belang Ja, vooral gezien de kwaliteit van het drinkwater in het kader van de volksgezondheid.
c.	Eigen vermogen en vreemd vermogen. Eigen vermogen (ultimo 2012): € 386,1 miljoen Vreemd vermogen (ultimo 2012): € 1.682,6 miljoen
d.	Resultaat van de verbonden partij. Structureel dividend 41.696 gewone aandelen € 110.000 + Ontvangen rente over achtergestelde lening € 58.480 + Kapitaalrente over de achtergestelde rente € 58.480 -/- Per saldo € <u>110.00 +</u>
e.	Ontwikkelingen in het afgelopen en komende jaar. In 2012 heeft Vitens circa 39 miljoen euro geïnvesteerd in het vernieuwen en renoveren van productie-bedrijven. Dat is gebeurd bij bestaande locaties, maar ook worden nieuwe winlocaties ontwikkeld. Zo zijn in 2012 voorbereidingen getroffen voor nieuwbouw in Nieuwegein en Vechterweerd bij Dalfsen. Op vrijdag 20 januari 2012 heeft Vitens de waterovereenkomst Vechterweerd ondertekend. Daarbij zijn afspraken gemaakt over waterkwaliteitsbeheersing, procedures bij calamiteiten, monitoring en beleidskaders. Tot en met 2013 investeren we circa 18 miljoen euro in dit nieuwe drinkwaterproductiebedrijf. Vanaf 2014 gaat Vitens hier zo'n 2 miljoen kubieke meter water winnen en zuiveren. Het is een bijzondere winning, omdat oevergrondwater gebruikt gaat worden in plaats van grondwater. Het is bovendien het eerste drinkwaterproductiebedrijf dat met het ontwerp de duurzame certificering BREEAM Very Good behaalt. In 2012 is ook productiebedrijf Holten vernieuwd (6,8 miljoen euro) en is 6,6 miljoen euro geïnvesteerd in het aanpassen van de waterwinning bij Manderveen.
f.	Welke doelen streeft de gemeente na met deze verbonden partij? Zie openbaar belang.
g.	Wat kost de verbonden partij de Gemeente Almelo jaarlijks? Naast ambtelijke inzet is een andere kostenpost de kapitaalrente over de achtergestelde rente. Zijnde een bedrag € 134.000.
h.	Welke risico's loopt de gemeente? De risico's van de deelneming in Vitens zijn gezien het vaststaande verzorgingsgebied en de noodzaak van drinkwater voor iedereen niet al te groot. Tarieven, inkomsten en rendementen zijn immers stabiel; onzekerheid en risico met betrekking tot rendement is laag. Financiële risico's kunnen optreden bij de verkoop van de aandelen, waardoor een structureel dividend wegvalt. Bij de verkoop van de aandelen zal een deel gereserveerd moeten worden of anderszins worden ingezet om het structureel wegvallende dividend goed te maken.
i.	Wanneer wordt de gemeentelijke deelname in deze partij geëvalueerd? Niet bekend, gezien het publieke belang ook niet echt noodzakelijk.
j.	Wie vertegenwoordigt de gemeente in het bestuur van de verbonden partij? In de Commissie van Aandeelhouders zijn namens Overijssel vertegenwoordigd: de heer G.J. Kok; de heer G. Piek
k.	Wie is de verantwoordelijk portefeuillehouder? Wethouder Van Marle.
l.	Welke beïnvloedingsmogelijkheden heeft het college? De raad wordt geïnformeerd via de paragraaf verbonden partijen bij de jaarverantwoording en de begroting en de afzonderlijke aandeelhoudersvergaderingen. Bij eventuele calamiteiten zal de raad afzonderlijk worden ingelicht.

m.	Wanneer en hoe wordt de raad over deze verbonden partij geïnformeerd? In ieder geval jaarlijks wordt in de paragraaf 'verbonden partijen' van de programmabegroting en jaarverantwoording aandacht besteed aan de verbonden partijen.
-----------	---

Openbaar Lichaam Crematoria Twente

a.	Vestigingsplaats Enschede
b.	Openbaar belang Het Openbaar Lichaam Crematoria Twente (OLCT) is een gemeenschappelijke regeling waaraan 13 gemeenten in Twente en de Achterhoek deelnemen. De gemeenten hebben elk een financieel en bestuurlijk belang in het OLCT. Het OLCT is opgericht om de inwoners een keuzemogelijkheid te bieden tussen begraven en cremieren. Wettelijk gezien is cremieren geen publieke taak, maar er zijn gronden om cremieren als activiteit in het kader van publiek belang te beschouwen.
c.	Eigen vermogen en vreemd vermogen. Per ultimo 2012 bedroeg het eigen vermogen van OLCT € 1.579.837 en het vreemd vermogen € 156.360. Dochteronderneming Crematoria Twente/Oost Nederland bv had per ultimo 2012 een eigen vermogen van € 4,5 miljoen (2011: € 4.1 miljoen) en een vreemd vermogen incl. voorzieningen, van € 2,0 miljoen (2011: € 1,8 miljoen). De solvabiliteit kwam uit op 69,1%.
d.	Resultaat van de verbonden partij. OLCT heeft over 2012 een resultaat behaald van € 914.319 (2011: € 872.098). Dit is het resultaat van 2011 van dochteronderneming Crematoria Twente/Oost Nederland B.V. aan OLCT. Almelo heeft hiervan in 2013 een dividend ontvangen van € 119.954 (2012: € 116.441). De uitkering van dividend wordt jaarlijks gebaseerd op het aantal gecremeerde ingezetenen van de gemeente.
e.	Ontwikkelingen in het afgelopen en komende jaar. Het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling OLCT heeft als aandeelhouder ingestemd met een nieuwe strategie voor CTON. In deze strategie wordt uitgegaan van een betere spreiding van de crematievoorzieningen in het verzorgingsgebied, renovatie van bestaande voorzieningen in Almelo en Usselo en voortzetting en verbetering van de bestaande dienstverlening. Eén van die ontwikkelingen betreft de realisatie en exploitatie van een crematieruimte in Oldenzaal in samenwerking met Pace/Dela. Naar verwachting zal de crematieruimte in de loop van 2013-2014 in gebruik worden genomen.
f.	Welke doelen streeft de gemeente na met deze verbonden partij? Zorgdragen voor continuïteit van een crematoriumvoorziening in het verzorgingsgebied; het waarborgen van een kwalitatief hoogwaardige voorziening tegen een aanvaardbare prijs.
g.	Wat kost de verbonden partij de Gemeente Almelo jaarlijks? Een jaarlijkse bijdrage in de kosten wordt niet gevraagd. De secretariële kosten van het OLCT (in 2012 € 14.245) worden in mindering gebracht op het jaarresultaat van de gemeenschappelijke regeling. De exploitatiekosten van de crematoria worden ten laste van de bv. gebracht.
h.	Welke risico's loopt de gemeente? De deelnemende gemeenten zijn gezamenlijk aansprakelijk voor het resultaat van OLCT. Het risico van de deelneming is zeer beperkt; tarieven, inkomsten en rendementen zijn stabiel. Het resultaat van de bv wordt, met inachtneming van een minimale solvabiliteit van 35% (eigen vermogen gedeeld door balanstotaal), volledig uitgekeerd aan het openbaar lichaam. Daarnaast wordt als voorwaarde gesteld dat het eigen vermogen van de vennootschap groter is dan het gestorte en opgevraagde deel van het kapitaal, vermeerderd met de verplichte reserves.
i.	Wanneer wordt de gemeentelijke deelname in deze partij geëvalueerd? Jaarlijks wordt de begroting en jaarrekening van de gemeenschappelijke regeling en de jaarrekening van de bv ter vaststelling voorgelegd aan het algemeen bestuur c.q. de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. In 2012 is een standpunt ingenomen over de toekomstige strategie en meerjarenbeleidsplan van de bv.
j.	Wie vertegenwoordigt de gemeente in het bestuur van de verbonden partij? Wethouder Timmer is vertegenwoordiger van de gemeente Almelo in het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling en Algemene vergadering van aandeelhouders van de bv.

Openbaar Lichaam Crematoria Twente

k.	Wie is de verantwoordelijk portefeuillehouder? Wethouder A.J. Timmer.
l.	Welke beïnvloedingsmogelijkheden heeft het college? Beïnvloeding is mogelijk via onze stem in het algemeen bestuur en Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Het aantal stemmen wordt bepaald door het aantal inwoners te delen door 20.000. Almelo heeft drie stemmen, dat is goed voor een aandeel van ongeveer 11%.
m.	Wanneer en hoe wordt de raad over deze verbonden partij geïnformeerd? Jaarlijks wordt de jaarrekening en de ontwerp-begroting van de gemeenschappelijke regeling ter kennisname aangeboden.

a.	Vestigingsplaats Rosmalen
b.	Openbaar belang Een veilige, betrouwbare en duurzame energievoorziening.
c.	Eigen vermogen en vreemd vermogen. Per ultimo 2012 bedroeg het eigen vermogen van Enexis € 3,2 miljard (2011: € 3,1 miljard) en het vreemd vermogen € 3,7 miljard (2011: € 3,2 miljard).
d.	Resultaat van de verbonden partij. In 2012 heeft Enexis een resultaat behaald van € 229,1 miljoen (2011: € 229,4 miljoen). Hiervan is € 114,4 miljoen gereserveerd ten gunste van de algemene reserve en € 114,7 miljoen uitgekeerd als dividend. Almelo heeft over 2011 € 247.320 (2010: € 247.752) aan dividend ontvangen.
e.	Ontwikkelingen in het afgelopen en komende jaar. Enexis innoveert, met als doel de energiedistributie te verduurzamen. Speerpunten daarbij zijn: inzicht krijgen in energieverbruik en duurzame slimme netten. In de afgelopen periode heeft Enexis een aantal initiatieven rond duurzaamheid, innovatie en maatschappelijk verantwoord ondernemen ingevuld. Smart Grid-pilots en afvalmanagement zijn daar exponenten van. In de komende periode wil Enexis verder werken aan een betrouwbare, betaalbare, duurzame en publiekgerichte energievoorziening in haar verzorgingsgebied. Daarbij streeft Enexis ernaar dat klanten in één provincie slechts met één netbeheerder te maken hebben (sectorordening), zodat maatschappij, klanten en aandeelhouders van de hieruit voortvloeiende synergie kunnen profiteren.
f.	Welke doelen streeft de gemeente na met deze verbonden partij? De vennootschap heeft ten doel: <ul style="list-style-type: none"> - het (doen) distribueren en het (doen) transporteren van energie, zoals elektriciteit, gas, warmte en (warm) water; - het in stand houden, (doen) beheren, (doen) exploiteren en (doen) uitbreiden van distributie en transportnetten in relatie tot energie; - het doen uitvoeren van alle taken die ingevolge de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet zijn toebedeeld aan een netbeheerder zoals daarin bedoeld; - het binnen de wettelijke grenzen ontplooi van andere operationele en ondersteunende activiteiten.
g.	Wat kost de verbonden partij de Gemeente Almelo jaarlijks? Een jaarlijkse bijdrage wordt niet gevraagd, de exploitatiekosten lopen via de vennootschap.
h.	Welke risico's loopt de gemeente? Het risico is relatief gering in relatie tot de waarde van het netwerkbedrijf en beperkt zich tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van € 1 per aandeel. Almelo bezit 323.314 aandelen, wat overeenkomt met een risico van maximaal € 323.314. Daarmee zijn op grond van de wet (art 2:81 BW) de verplichtingen en aansprakelijkheid van de aandeelhouders ook beperkt tot dit bedrag. Enexis Holding nv opereert in een gereguleerde markt, onder toezicht van de Energiekamer.
i.	Wanneer wordt de gemeentelijke deelname in deze partij geëvalueerd? Jaarlijks wordt de jaarrekening van Enexis ter vaststelling voorgelegd aan de Algemene vergadering van Aandeelhouders van Enexis.
j.	Wie vertegenwoordigt de gemeente in het bestuur van de verbonden partij? Wethouder Van Marle (Algemene Vergadering van Aandeelhouders).
k.	Wie is de verantwoordelijk portefeuillehouder? Wethouder Van Marle.
l.	Welke beïnvloedingsmogelijkheden heeft het college? Beïnvloeding is marginaal, en mogelijk via onze stem in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van Enexis. Almelo heeft zeggenschap voor slechts 0,2%.

m.	Wanneer en hoe wordt de raad over deze verbonden partij geïnformeerd? Jaarlijks wordt de jaarrekening van Enexis ter kennisname aangeboden aan de raad.
-----------	---

a.	Vestigingsplaats Arnhem
b.	Openbaar belang Het verrichten van milieudiensten, waaronder het grootschalig verwerken van huishoudelijk en bedrijfsafval, organisch en mineraal afval, het opwekken en verkopen van energie uit deze afvalstromen en het verkopen van reststromen van afval.
c.	Eigen vermogen en vreemd vermogen. Per ultimo 2012 bedroeg het eigen vermogen van Attero € 273,5 miljoen (2011: € 274,2 miljoen) en het vreemd vermogen € 500,8 miljoen (2011: € 545,0 miljoen).
d.	Resultaat van de verbonden partij. In 2012 heeft Attero een resultaat behaald van € 8,1 miljoen (2011: € 25,4 miljoen). Dit bedrag is grotendeels uitgekeerd aan de aandeelhouders. Almelo heeft in 2013 een dividend ontvangen van € 16.200 (2011: € 16.200).
e.	Ontwikkelingen in het afgelopen en komende jaar. Attero heeft een aantal strategische doelen geformuleerd. Belangrijke onderdelen hiervan zijn continuïteit van de dienstverlening, intensiveren en verbreden van de relatie met de klanten, operationele excellence in de bedrijfsvoering en ontwikkeling van innovatieve en duurzame proposities voor recycling en duurzame energie. Om uitwerking te geven aan de klantrelatie is een nieuw aandeelhoudersmodel ontwikkeld. Uitgangspunt van dit model is dat alleen gemeenten die tevens klant zijn van Attero, aandeelhouders zijn. In 2012 is de mogelijkheid en wenselijkheid hiervan onderzocht, maar heeft niet geleid tot verder uitvoering. Gevolg hiervan is dat Attero zich richt op een vernieuwde positionering in de afvalmarkt. Naast aandacht voor de publieke klanten, wordt nu ook aandacht gegeven aan de bedrijfsafvalmarkt en internationale markt. Het operational excellence-programma wordt in 2013 verbreed. Personele consequenties zijn hierbij niet uitgesloten. Verder wil Attero zich op het gebied van duurzame energie, recycling en preventie doorontwikkelen.
f.	Welke doelen streeft de gemeente na met deze verbonden partij? Gestreefd wordt naar een verantwoorde verwerking van afvalstromen en milieubewust beheer van stortplaatsen; naar maximale terugwinning, hergebruik en nuttige toepassing van grondstoffen uit afval.
g.	Wat kost de verbonden partij de Gemeente Almelo jaarlijks? Een jaarlijkse bijdrage wordt niet gevraagd, de exploitatiekosten lopen via de vennootschap.
h.	Welke risico's loopt de gemeente? Het risico en daarmee aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt zich tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal. Voor Almelo komt dat neer op een risico van maximaal € 323.314 (art 2:81 BW). De resultaten van Attero staan onder druk als gevolg van gewijzigde marktomstandigheden, realisatie van nieuwe afvalverbrandingscapaciteit, terugval in de hoeveelheid te verwerken afval en daardoor ontstane overcapaciteit.
i.	Wanneer wordt de gemeentelijke deelname in deze partij geëvalueerd? Jaarlijks wordt de jaarrekening van Attero ter vaststelling voorgelegd aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van Attero.
j.	Wie vertegenwoordigt de gemeente in het bestuur van de verbonden partij? Wethouder Van Marle (Algemeen Vergadering van Aandeelhouders).
k.	Wie is de verantwoordelijk portefeuillehouder? Wethouder Van Marle.
l.	Welke beïnvloedingsmogelijkheden heeft het college? Beïnvloeding is marginaal, en mogelijk via onze stem in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van Attero. Almelo heeft zeggenschap voor slechts 0,2%.
m.	Wanneer en hoe wordt de raad over deze verbonden partij geïnformeerd? Jaarlijks wordt de jaarrekening van Attero ter kennisname aangeboden.

Stadsbank Oost Nederland

a.	Vestigingsplaats Enschede, met nevenvestigingen in Hengelo en Almelo
b.	Openbaar belang De Stadsbank is een gemeentelijke kredietbank als bedoeld in de Wet op het consumenten krediet. Zowel vanuit een bedrijfseconomische als een maatschappelijke optiek bezien biedt de Stadsbank een verantwoord pakket van, al dan niet, financiële dienstverlening aan de ingezetenen in haar rechtsgebied. Met als doel de financiële weerbaarheid en redzaamheid en van huishoudens te bevorderen. Hiermee ondersteunt de Stadsbank Oost Nederland de aangesloten gemeenten bij haar gemeentelijke armoede- en minimabeleid. Dit doet zij door middel van het aanbieden van: <ul style="list-style-type: none">• kredieten tegen (met het oog op de Fido-doelgroep) verantwoorde rentepercentages;• budgetbeheer ter ondersteuning van de stabiliteit van de financiële huishouding, zodat (verdere) verschuldiging kan worden voorkomen;• minnelijke schuldhulpverlening ter voorkoming van maatschappelijke uitval en ter ondersteuning van de re-integratie op de arbeidsmarkt;• bewindvoering in het kader van de Faillissementswet als verlengstuk van de minnelijke schuldhulpverlening;• preventie- en voorlichtingsactiviteiten gericht op het voorkomen van financiële instabiliteit en verschuldiging bij risicogroepen (met name jongeren en huishoudens met een laag inkomen).
c.	Eigen vermogen en vreemd vermogen. Eigen vermogen per 1-1 2013: € 3.560.900 Voorzieningen per 1-1-2013: € 193.400 Lang vreemd vermogen per 1-1-2013: € 3.646.400 Kort vreemd vermogen per 1-1-2013: € 12.564.000
d.	Resultaat van de verbonden partij. Het aanbod schuldhulpverlening bevordert de financiële zelfredzaamheid van huishoudens.
e.	Ontwikkelingen in het afgelopen en komende jaar. Het aantal klanten van de Stadsbank nam de laatste jaren sterk toe. De gemeente hanteert per 1 januari 2012 strakke regels voor de toegang naar schuldhulpverlening om overschrijding van het budget tegen te gaan
f.	Welke doelen streeft de gemeente na met deze verbonden partij? Schulden belemmeren burgers te participeren. De gemeente zet schuldhulpverlening in om belemmeringen weg te nemen. Met als uiteindelijk doel het bevorderen van de arbeidsparticipatie.
h.	Wat kost de verbonden partij de Gemeente Almelo jaarlijks? In 2013 is de gemeentelijke bijdrage begroot op € 768.000.
i.	Welke risico's loopt de gemeente? Het is een opneemregeling. De laatste jaren nemen de kosten sterk toe.
j.	Wanneer wordt de gemeentelijke deelname in deze partij geëvalueerd? Jaarlijks bij de begroting en jaarverantwoording.
k.	Wie vertegenwoordigt de gemeente in het bestuur van de verbonden partij? Wethouder Kuik-Verweg in het dagelijks bestuur.
l.	Wie is de verantwoordelijk portefeuillehouder? wethouder Kuik-Verweg.
m.	Welke beïnvloedingsmogelijkheden heeft het college? Op grond van de wet gemeentelijke schuldhulpverlening, die begin 1 juli 2012 van kracht is, heeft de raad een beleidsplan vastgesteld.

NV Industriegebouwenmaatschappij (IGM)

a.	Vestigingsplaats Almelo
b.	Openbaar belang Het stimuleren van de economische ontwikkeling en werkgelegenheid in Almelo.
c.	Eigen vermogen en vreemd vermogen Eigen vermogen: € 638.000 (ultimo 2012) Vreemd vermogen: € 9,2 miljoen (ultimo 2012)
d.	Resultaat van de verbonden partij Kostendekkend
e.	Ontwikkelingen in het afgelopen en komende jaar In 2012 en waarschijnlijk ook 2013 zijn in algemene zin slechte jaren voor de vastgoedsector. De IGM heeft daarentegen een aantal goede jaren achter de rug met diverse projecten voor gedegen klanten. Een indicator daarvoor is de groei van het eigen vermogen. Voor 2013 worden nog diverse projecten verwacht voor de IGM, zeker als economisch herstel uitblijft.
f.	Welke doelen streeft de gemeente na met deze verbonden partij Het stimuleren van de economische ontwikkeling en werkgelegenheid in Almelo.
g.	Wat kost de verbonden partij de Gemeente Almelo jaarlijks? De gemeente probeert budgettair neutraal te opereren. De gemeente stelt voor IGM wel ambtelijke capaciteit beschikbaar (wordt niet doorberekend).
h.	Welke risico's loopt de gemeente? Bij het aangaan van leningen loopt de gemeente als enig aandeelhouder een beperkt risico, omdat de leningen worden gebruikt voor de aanschaf van bedrijfspanden of het verstrekken van leningen met hypothecaire zekerheid.
i.	Wanneer wordt de gemeentelijke deelname in deze partij geëvalueerd? Jaarlijks bij de begroting en jaarverantwoording.
j.	Wie vertegenwoordigt de gemeente in het bestuur van de verbonden partij? De wethouder economische zaken is als enig aandeelhouder namens de gemeente vertegenwoordigd in alle vergaderingen van de Raad van Commissarissen.
k.	Wie is de verantwoordelijk portefeuillehouder? Van Marle is de gemachtigde in de aandeelhoudersvergadering.
l.	Welke beïnvloedingsmogelijkheden heeft het college? Het college kan invloed uitoefenen via de aandeelhoudersvergadering.
m.	Wanneer en hoe wordt de raad over deze verbonden partij geïnformeerd Jaarlijks wordt in de paragraaf 'verbonden partijen' van de programmabegroting en jaarverantwoording aandacht besteed aan deze verbonden partij.

XL Businesspark Twente

a. Vestigingsplaats Almelo
b. Openbaar belang Voorzien in de behoefte, ruimtevraag van grote bedrijven naar kavels van 2 hectare en meer.
c. Eigen vermogen en vreemd vermogen Per ultimo 2012 is voor € 82,5 miljoen geïnvesteerd (vreemd vermogen, tevens balanstotaal).
d. Resultaat van de verbonden partij XL businesspark is een grondexploitatie en kent geen jaarlijkse resultaatbepaling.
e. Ontwikkelingen in het afgelopen en komende jaar In de grondexploitatie wordt rekening gehouden met een jaarlijkse gronduitgifte van 6 ha per jaar. De uitgifte van grond blijft achter op de begroting, maar zal naar verwachting door de aanleg van een laad- en loskade op het XL Businesspark Twente weer toenemen. Inmiddels is al overeenstemming bereikt met een potentieel bedrijf. In de jaarrekening 2012 van de gemeente Almelo is rekening gehouden met een aanvullende verliesvoorziening als gevolg van het aanleggen van de laad- en loskade. Deze zou kunnen vervallen als duidelijkheid wordt verkregen over aanvullende financiering.
f. Welke doelen streeft de gemeente na met deze verbonden partij Bevorderen van regionale economie, bedrijvigheid en werkgelegenheid in meest ruime zin.
g. Wat kost de verbonden partij de Gemeente Almelo jaarlijks? Voor het geprognosticeerde verlies is een voorziening getroffen.
h. Welke risico's loopt de Gemeente Almelo De mogelijke risico's worden door het openbaar lichaam RBT via een verdeelsleutel verdeeld over de deelnemende partijen aan de regeling. Voor het gemeentelijk aandeel in het huidige voorziene tekort is een voorziening gevormd.
i. Wanneer wordt de gemeentelijke deelname in deze partij geëvalueerd Als alle kavels op het XL park zijn uitgegeven en tussendoor.
j. Wie vertegenwoordigt de gemeente in het bestuur van de verbonden partij Wethouder van Marle en wethouder Andela zijn beide vertegenwoordigd in het algemeen bestuur. Wethouder van Marle is tevens lid van het dagelijks bestuur.
k. Wie is de verantwoordelijk portefeuillehouder Wethouder van Marle
l. Welke beïnvloedingsmogelijkheden heeft het college Via de gemeenschappelijke regeling is het XL park voorzien van een bestuur en directie. De directie is verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken en huurt voor die dagelijkse gang van zaken functionarissen in. Het college is via een wethouder vertegenwoordigd in het DB en AB.
m. Wanneer en hoe wordt de raad over deze verbonden partij geïnformeerd Jaarlijks, via het toezenden van de begroting en de jaarrekening.

<p>a. Vestigingsplaats Almelo</p>
<p>b. Openbaar belang Gezamenlijk uitvoering geven aan vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.</p>
<p>c. Eigen vermogen en vreemd vermogen Nog niet beschikbaar, voor het eerst bij de jaarverantwoording 2013.</p>
<p>d. Resultaat van de verbonden partij Nog niet beschikbaar, voor het eerst bij de jaarverantwoording 2013.</p>
<p>e. Ontwikkelingen in het afgelopen en komende jaar Op 1 oktober 2012 is de bestuursovereenkomst RUD Twente ondertekend door de Twentse gemeenten en provincie Overijssel. Daarmee is een start gemaakt met de inrichting van de nieuwe organisatie waarmee een gezamenlijke uitvoering wordt gegeven aan vergunningverlening, toezicht en handhaving van de regelgeving op het gebied van milieu, bouwen en ruimte. Aanvankelijk was het de bedoeling dat de RUD een gemeenschappelijk openbaar lichaam zou zijn in de zin van de Wet gemeenschappelijke regelingen, maar daar is door het Rijk van af gestapt. Gekozen is voor de vorm van een overeenkomst die ook partijen bindt. Uitgangspunt bij de inrichting van de samenwerking is dat de deelnemende gemeente en provincie zelf de verantwoordelijkheid en zeggenschap hebben en houden over de uitvoering van de taken en bevoegdheden. In de overeenkomst is voorzien in een gezamenlijke besluitvorming, vergelijkbaar met een gemeenschappelijke regeling, waarin een bestuur zorgt voor gezamenlijke besluitvorming, maar ook afstemming en verantwoording binnen de afzonderlijke colleges. Daarmee wordt ook recht gedaan aan de democratische legitimatie van het handelen van het bestuur en haar leden. Met ingang van 1 januari 2014 worden de taken van vergunningverlening, toezicht en handhaving Wabo breed ingebracht. Dat wil zeggen alle processen worden gestandaardiseerd en geharmoniseerd. Gestreefd wordt naar één ICT systeem.</p>
<p>f. Welke doelen streeft de gemeente na met deze verbonden partij Het door gestructureerde samenwerking:</p> <ul style="list-style-type: none"> • leveren van goede adviezen aan de partners ten behoeve van vergunningverlening, toezicht en handhaving en daardoor een goede kwaliteit, veiligheid en gezondheid van de leefomgeving te bevorderen; • breed inzetten van kennis en kunde (kwaliteiten van medewerkers van deelnemende partners) te behoeve van de partners, door middel van een netwerkorganisatie; • bieden van een structuur waarin de partners voldoen aan de wettelijke eisen van kwaliteit, effectiviteit en robuustheid voor de uitvoering van hun vth-taken; • realiseren van een centraal aanspreekpunt voor externe partners; • realiseren van efficiencywinst, waarbij deze in de eerste plaats wordt ingezet voor kwaliteitsverbetering (kostenneutrale kwaliteitsverbetering).
<p>g. Wat kost de verbonden partij de Gemeente Almelo jaarlijks? Naast het beschikbaar stellen van capaciteit wordt door de partners ook een financiële bijdrage geleverd in de collectieve kosten. De gemeente Almelo heeft in 2013 een financiële bijdrage geleverd van € 53.483 ten opzichte van een totale bijdrage van alle partners in Twente van € 625.000.</p>
<p>h. Welke risico's loopt de Gemeente Almelo Het risico dat de gemeente Almelo bij de RUD loopt is gering. De gemeente brengt voornamelijk capaciteit in en slechts een minimale financiële bijdrage. Over de voortgang van de uitvoering wordt regelmatig door de partners gerapporteerd.</p>
<p>i. Wanneer wordt de gemeentelijke deelname in deze partij geëvalueerd Jaarlijks wordt de jaarrekening ter vaststelling voorgelegd aan het bestuur. Hierin wordt gerapporteerd over</p>

Regionale Uitvoeringsdienst Twente

	het uitvoeringsprogramma, functioneren van de RUD en doelstellingen en afspraken uit de bestuursovereenkomst.
j. Wie vertegenwoordigt de gemeente in het bestuur van de verbonden partij	Wethouder Andela is vertegenwoordigd in het bestuur.
k. Wie is de verantwoordelijk portefeuillehouder	Wethouder Andela.
l. Welke beïnvloedingsmogelijkheden heeft het college	Beïnvloeding is mogelijk via de vertegenwoordiging in het bestuur. Het bestuur stelt de kaders vast en bepaalt de koers van de RUD. Tevens stelt het bestuur jaarlijks de begroting en jaarrekening vast. De dagelijkse leiding is in handen van een directie onder toezicht van een coördinerend secretaris.
m. Wanneer en hoe wordt de raad over deze verbonden partij geïnformeerd	Jaarlijks, via het toezenden van de begroting en de jaarrekening.

Overige verbonden partijen

Een aantal verbonden partijen onderscheidt zich door een beperkt bestuurlijk en/of financieel belang. Deze zijn voortgekomen uit de verkoop van aandelen Essent aan RWE en betreffen de volgende B.V.'s:

- Vordering Enexis B.V.
- Verkoop Vennootschap B.V.
- CBL Vennootschap B.V.
- Claim Staat Vennootschap B.V.
- Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.

Hierna volgt een korte toelichting per B.V.

Vordering op Enexis B.V.

Deze vennootschap is in het leven geroepen om de Aandeelhouderslening aan Enexis doelmatig en efficiënt te kunnen beheren. Deze lening aan het netwerkbedrijf Enexis is in het kader van de Splitsing en de verkoop van aandelen Essent aan RWE door de Verkopende Aandeelhouders van Essent overgenomen. De lening is, kort gezegd, ontstaan bij de interne verkoop van de gas- en elektriciteitsdistributienetwerken van Essent.

De primaire taken van Vordering op Enexis B.V. zijn:

- Het beheer van de Aandeelhoudersleningen, zoals het naleven van rechten en verplichtingen, het incasseren van rente en aflossingen van Enexis Holding etcetera.
- Het beheer van het naleven van rechten en verplichtingen, het betalen van rente en aflossingen aan de Aandeelhouders etcetera.
- Begeleiding van de conversie van Aandeelhouderslening en de daaraan verbonden overdracht van aandelen in Vordering op Enexis B.V. aan mede Aandeelhouders.

Begin 2012 heeft Enexis een beroep gedaan op de mogelijkheid, conform art. 4.2 van de aandeelhoudersleningsovereenkomst, om een deel van de lening vervroegd af te lossen. Enexis mag in de periode gelegen tussen één jaar vóór het einde van de looptijd en einde looptijd geheel of gedeeltelijk vervroegd aflossen. De lening van Enexis bedraagt in totaal € 1,8 miljard. Hiervan heeft Enexis in 2012 een eerste tranche van € 450 miljoen vervroegd afgelost. De tweede tranche van € 500 miljoen zal in 2013 worden uitgevoerd. De overige tranches van € 500 miljoen en € 350 miljoen zullen respectievelijk in 2016 en 2019 worden afgelost.

Verkoop Vennootschap B.V.

Deze vennootschap is in het leven geroepen voor een efficiënte afwikkeling van de rechten en verplichtingen van de Verkopende Aandeelhouders. Bij overdracht van de aandelen heeft Verkoop Vennootschap daartoe alle rechten en verplichtingen overgenomen van de Verkopende Aandeelhouders. Voor RWE is deze vennootschap het centrale aanspreekpunt voor het benaderen van de Aandeelhouders. Verkoop Vennootschap heeft toegang tot alle transactiedocumentatie, om zo haar taken adequaat te vervullen. Expliciet in de statuten staat dat de Algemene Vergadering van Aandeelhouders vooraf toestemming moet geven aan de bestuurders om claims onder de Koopovereenkomst af te wikkelen.

De primaire taken van Verkoop Vennootschap zijn de volgende:

- Beheer en afwikkeling van claims van RWE (inclusief CBL-claims) onder de garanties en vrijwaringen als gevolg van de Koopovereenkomst.
- Beheer van overige rechten en verplichtingen als gevolg van de Koopovereenkomst.
- Beheer van de General Escrow Agreement. Het Escrow Bedrag is een gedeelte van de Koopprijs (initieel ter hoogte van EUR 800 miljoen). Dit bedrag dient tot zekerheid van verhaal voor RWE, ingeval van bepaalde betalingsverplichtingen van Verkoop Vennootschap als gevolg van de Koopovereenkomst. In 2011 is 50% van deze escrow vrijgevallen onder aftrek van de ingediende claims van RWE. Naar verwachting zal de overige 50% op 30 september 2015 vrijvallen.

- Het functioneren als een van de twee bestuurders (de andere is RWE) van de Stichting Beheer Maastricht Escrow Fondsen. Deze stichting is juridisch eigenaar van het General Escrow Fonds.
- Het toezien op de naleving van de Development Plan Agreement. Hierin staat beschreven hoe RWE en Essent uitvoering geven aan de kwantitatieve en kwalitatieve doelstellingen van Essent. Het gaat daarbij om de ontwikkeling van energiebronnen, energieopwekking en energie-voorziening. Aandachtspunten zijn de levenszekerheid, duurzaamheid en beheersing van tarieven.
- Het voeren van de huidige procedure tegen de Staat der Nederlanden over de vraag of delen van de splitsingswetgeving (WON) onverbindend zijn.

CBL Vennootschap B.V.

CBL Vennootschap heeft de Verkopende Aandeelhouders vertegenwoordigd als medebeheerder van het cross border lease Fonds, naast RWE, Enexis en Essent. Zij vertegenwoordigde de Aandeelhouders in relevante Cross Border Leases aangelegenheden en fondsen zoals het ASA Risico Fonds. Ook was zij doorgesluisd voor betalingen namens Aandeelhouders in en uit het CBL Fonds. Nadat in 2011 de laatste cross border leases zijn beëindigd, heeft de Algemene vergadering van Aandeelhouders op 28 september 2011 besloten het CBL-fonds vrijwel volledig te laten vrijvallen.

Claim Staat Vennootschap B.V.

In februari 2008 zijn Essent en Essent Nederland B.V., met toestemming van de Aandeelhouders, een procedure begonnen tegen de Staat der Nederlanden. Hierin vragen zij 'een verklaring voor recht' dat bepaalde bepalingen van de WON onverbindend zijn. Essent is van mening dat de Aandeelhouders schade lijden als gevolg van de splitsing. Eenzelfde procedure wordt gevoerd door de andere grote energiebedrijven (Delta, Nuon en Eneco). Inmiddels heeft de Rechtbank in 's-Gravenhage de vordering van Essent en Essent Nederland B.V. afgewezen. Essent en Essent Nederland B.V. hebben echter hoger beroep tegen deze uitspraak ingesteld. De juridische procedure valt buiten de verkoop van Essent en is niet door RWE overgenomen. Afhankelijk van deze definitieve uitspraak wordt bepaald of de Verkopende Aandeelhouders een nieuwe procedure starten voor een vergoeding van de geleden schade als gevolg van de splitsingwet. De eventuele procedure voor de vordering op de staat is gebundeld via Claim Staat Vennootschap B.V. Totdat de rechter uitspraak doet in hoger beroep is deze B.V. een slapende vennootschap. De primaire taak van Claim Staat Vennootschap is het voeren van een schadevergoedingsprocedure tegen de Staat der Nederlanden namens de Aandeelhouders.

Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.

Deze vennootschap was oorspronkelijk opgericht om de verkoop van aandelen EPZ (o.a. eigenaar van kerncentrale Borssele) te faciliteren en het toezicht op het openbaar belang te borgen door naleving van publiek- en privaatrechtelijke regelgeving, zoals de Kernenergiewet, diverse vergunningen en het Borssele-convenant van 2006 tussen Staat, Essent en Delta. Op 30 september 2011 heeft de levering van aandelen EPZ aan RWE plaatsgevonden. Daarmee is een einde gekomen aan de primaire opdracht van PBE en zal deze vennootschap tijdelijk (maximaal 8 jaar) de resterende rechten en verplichtingen afwikkelen in het bijzonder, die voortvloeien uit het Borssele-convenant.

5.7 Grondbeleid

Sinds de invoering van het dualisme ligt het primaat voor het uitvoeren van dat gemeentelijk grondbeleid bij het College van B&W. Het college heeft daarbij een actieve informatieplicht richting de gemeenteraad.

Grondbeleid is een sturingsmiddel voor de gemeente. Het grondbeleid heeft een volgend en ondersteunend karakter voor doelstellingen op andere beleidsvelden. Via grondbeleid kan een nadere invulling worden gegeven aan het realiseren van ruimtelijke doelstellingen en het uitvoeren van bepaalde programma's zoals wonen, werken, omgeving en veilige gemeente.

Grondbeleid gaat in belangrijke mate over de productie van bouwgrond, de wijze waarop die tot stand komt en hoe de bouwgrond verkocht en gebruikt wordt t.b.v. van de opstalrealisatie.

Over de financiële gevolgen van het gevoerde beleid wordt jaarlijks gerapporteerd in de paragraaf grondbeleid van de jaarrekening. In de Perspectiefnota Grondbedrijf wordt uitvoeriger ingegaan op de financiële positie van het grondbedrijf, de projectmatige complexen (= lopende grondexploitaties) en de functionele complexen (complex verspreide bezittingen en complex nog uit te voeren werken). In de paragraaf grondbeleid van de begroting wordt vooruit gekeken op ontwikkelingen, die mogelijk gevolgen hebben voor de vermogenspositie van het grondbedrijf.

De meest voorkomende discussie m.b.t. grondbeleid gaat over de vraag of een gemeente actief, passief dan wel faciliterend grondbeleid moet voeren.

Actief en faciliterend grondbeleid

Het grondbeleid dat de gemeente voert in bestaande projecten is een mix van actief grondbeleid en faciliterend grondbeleid. Voor nieuw op te starten projecten wordt per project een afweging gemaakt welke grondbeleidstrategie uit te voeren, waarbij kansen en risico's tegen elkaar worden afgewogen. In beginsel wordt een faciliterende rol geprefereerd.

In de raadsvergadering van 8 maart 2011 is de discussienota inzake actieve en/of faciliterende grondpolitiek aan de orde geweest. De beraadslagingen hebben geresulteerd in het volgende besluit:

- Bij nieuwe projecten zal bij voorkeur een faciliterend grondbeleid worden gevoerd. Bij het voorstel tot het vaststellen van de inhoudelijke ruimtelijke kaders en de tentatieve grondexploitatie, en in een later stadium bij vaststelling van het ontwerp en de definitieve grondexploitatie zal steeds beargumenteerd worden aangegeven welk grondbeleid wordt voorgesteld en welke publiekrechtelijke instrumenten kunnen worden gehanteerd.
- Bij bijna alle lopende grondexploitaties is de keus voor actief dan wel faciliterend grondbeleid reeds gemaakt. Daar waar mogelijk zal ten aanzien van de verwerving van objecten terughoudendheid worden betracht, zodanig dat slechts die gronden worden aangekocht die voor realisatie van het project noodzakelijk zijn.

Ook m.b.t. diverse lopende grondexploitaties kan de gemeente nog overgaan van actief naar faciliterend grondbeleid, echter dit zal dan gepaard gaan met aanzienlijke financiële offers. Deze zullen waarschijnlijk groter zijn dan het risico op financiële tegenvallers in de grondexploitaties.

Financiële en planologische besluitvorming

Een van de kenmerken van actief grondbeleid is dat de financiële besluitvorming vooruit loopt op de planologische besluitvorming. Ruim voordat een bestemmingsplan wordt vastgesteld verricht de gemeente anticiperende aankopen en maakt ze plankosten. Aan het einde van de definitiefase van een ruimtelijk project stelt de raad richtinggevend kaders en uitgangspunten vast, alsmede de bijbehorende tentatieve grondexploitatiebegroting. Deze grondexploitatiebegroting fungeert vanaf dat moment als financieel kader voor het college van B&W waarbinnen zij verder gaat met de realisatie van een project.

Concreet betekent dit dat ondanks de planologische besluitvorming van bepaalde projecten nog moet plaatsvinden, dat deze projecten niet meer stop gezet kunnen worden zonder nadelige financiële consequenties.

Huidige financiële positie grondbedrijf

Per 1-1-2013 kent het Grondbedrijf 22 lopende grondexploitaties. Dat zijn ruimtelijke projecten, met bouwgrondproductie als hoofdmoot, waarvan de raad de (tentatieve) grondexploitatiebegroting heeft vastgesteld. Deze door de raad vastgestelde grondexploitatiebegrotingen fungeren als financieel en inhoudelijk kader voor het college van B&W waarbinnen zij verder gaat met de realisatie van een project. Tevens fungeert de grondexploitatiebegroting als een 'voorspelling' van de te verwachten kosten en opbrengsten en het begrote financiële eindresultaat.

Als er een tekort wordt begroot dient er ter dekking van dit tekort een voorziening getroffen te worden. Indien er winst wordt begroot mag deze pas genomen worden als de winst gerealiseerd is. Dat is pas het geval als de realisatie van het project al zover gevorderd is dat een deel van de begrote winst als 'gerealiseerd' beschouwd mag worden en de risico's beperkt zijn. De spelregels daaromtrent zijn beschreven in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en is door de BBV-commissie in een notitie verder uitgewerkt en toegespitst op de bedrijfsvoering van een Grondbedrijf. Vanuit voorzichtigheidsbeginselen neemt de gemeente Almelo 85% van de begrote winst als een winstgevend project meer dan 90% gerealiseerd is.

Alle 22 grondexploitaties tezamen kennen per saldo een begroot tekort van € 21 miljoen op NCW per 1 januari 2013:

- 17 verlieslatende grondexploitaties met een begroot tekort van € 22,9 mln.
- 5 winstgevende grondexploitaties met een begrote winst van € 1,9 mln.

Voor de verlieslatende projecten is bij de jaarrekening 2012 een voorziening getroffen van € 22,9 miljoen. Van de 5 winstgevende grondexploitaties is € 1,35 miljoen winst genomen (project Hedeman) waardoor € 0,5 miljoen als "nog te realiseren winst" te boek staat.

Volgens de geactualiseerde grondexploitatiebegrotingen (zoals opgenomen in de Berap) zal deze voorziening aan het eind van het jaar nagenoeg gelijk blijven. Ten opzichte van de jaarrekening wordt uitgegaan van een verslechtering van € 0,3 miljoen, die (gerelateerd aan de omvang van de nog te realiseren kosten en opbrengsten) als marginaal kan worden beschouwd. Hiervan heeft € 0,1 miljoen betrekking op verlieslatende grondexploitaties (waarvoor een voorziening moet worden getroffen) en betreft € 0,2 miljoen een verdamping van toekomstige winst.

De geconsolideerde begroting van de 22 lopende grondexploitaties ziet er als volgt uit.

- Boekwaarde per 1-1-2013	€	160,5 mln.
- Nog te realiseren opbrengsten op NCW	€	258,5 mln.
- Nog te maken kosten op NCW	€	119,0 mln.
- Economische waarde	€	<u>139,5 mln.</u>
Begroot resultaat op NCW	€	-/- 21,0 mln.

Op basis van de begrote nog te maken kosten en opbrengsten wordt verwacht dat van het per 1-1-2013 geïnvesteerde vermogen à € 160,5 miljoen circa € 139,5 miljoen wordt 'terugverdiend' met de bouwgrondproductie waardoor er per saldo een tekort resteert van € 21 miljoen.

Indien begin 2014, bij het actualiseren van de lopende grondexploitaties t.b.v. de waardering van het onderhanden werk van de Jaarrekening 2013, blijkt dat de eindresultaten afwijken van de huidige begrote resultaten, dan heeft dat geen gevolgen voor de begroting 2014. Eventuele afwijkende resultaten hebben effect op de begroting van 2013. Via de winst- en verliesrekening worden financiële mee- en tegenvallers verrekend met de Reserve Grondbedrijf.

Risico's en weerstandvermogen

Door middel van het uitvoeren van risicoanalyses per begrotingspost en per project worden de kansen en bedreigingen benoemd en financieel gekwantificeerd. Op basis van deze input kan een risicoprofiel worden gemaakt per grondexploitatie en voor het gehele grondbedrijf. Uit de risicoanalyse blijkt waardoor de begrote projectresultaten en de vermogenspositie van het grondbedrijf kunnen verbeteren of verslechteren. Het risicoprofiel geeft inzicht in hoeveel het resultaat kan afwijken (wat de bandbreedte is) t.o.v. de begrote resultaten.

Het maken van een risicoanalyse heeft meerdere doelen.

- De (financiële) risicoanalyse plaatst het begrote eindresultaat van een project in een breder perspectief. Het risicoprofiel geeft inzicht in het realiteitsgehalte van de grondexploitatiebegroting.
- De risicoanalyse vormt de basis voor risicomanagement.
- De financiële risicoanalyse vormt de basis voor het kwantificeren van het neerwaarts risico (= vereiste weerstandscapaciteit) waarvoor op portefeuilleniveau (van het Grondbedrijf) een minimaal aanwezige weerstandscapaciteit tegenover moet staan ter dekking van mogelijke financiële tegenvallers c.q. financieel negatieve scenario's.

Het resultaat van deze analyse dient antwoord te geven op twee vragen.

- a) Zijn de grondexploitatiebegrotingen per saldo reëel begroot? Ofwel hebben de voorzieningen het juiste niveau (niet te hoog en niet te laag) waardoor uit de Reserve Grondbedrijf blijkt wat de reële vermogenspositie van het grondbedrijf is?
- b) Hoe groot is het neerwaartse risico t.o.v. de begrote resultaten en de begrote reserves? Inherent aan reëel begroten is dat er circa 50% kans is op een beter resultaat en 50% kans is op een slechter resultaat dan begroot. Ten behoeve van het bepalen van de minimaal vereiste weerstandscapaciteit dient het neerwaartse risico financieel gekwantificeerd te worden. Vervolgens wordt de vereiste weerstandscapaciteit afgezet tegen de aanwezige weerstandscapaciteit.

De vereiste weerstandscapaciteit is bepaald aan de hand van financiële scenarioanalyses waarbij 90% van alle denkbare scenario's (variërend van bestcase tot worstcase) 'gedekt' moeten kunnen worden en dus 10% restrisico geaccepteerd wordt. De risico's zijn per project en per begrotingspost gekwantificeerd en vervolgens middels risicosimulatie samengevoegd tot scenario's. Tevens zijn sommige risico's ook op portefeuilleniveau geanalyseerd omdat bepaalde risico's project overschrijdende effecten hebben zoals prijsstijgingen.

In begroting is een afdracht aan de reserve grondbedrijf opgenomen van € 0,4 miljoen (€ 0,2 miljoen in de eerste helft van 2013 en € 0,2 miljoen in de tweede helft van 2013).

Op basis van deze uitgangspunten bedraagt

- de aanwezige weerstandscapaciteit van het Grondbedrijf	€	0,5 mln.
- de minimaal vereiste weerstandscapaciteit	€	26,3 mln.
- Weerstandvermogen Grondbedrijf		factor 0,02

Dat houdt in dat het weerstandsvermogen met een factor 0,02 niet toereikend is om denkbare financieel negatieve scenario's op te kunnen vangen indien deze zich voordoen. Dit betekent dat er een geringe kans is dat de vermogenspositie van het grondbedrijf door financiële tegenvallers niet voldoende blijkt te zijn

Bij de behandeling van de voorjaarsnota 2013 heeft uw gemeenteraad een motie aangenomen waarin u het college verzoekt om voor 1 oktober 2013 een plan van aanpak voor te leggen om te komen tot een ratio weerstandsvermogen van 1.0. Hieraan wordt momenteel invulling gegeven.

Binnen het grondbedrijf zijn feitelijk alle maatregelen die (kosteloos) kunnen worden genomen om risico's te beperken, inmiddels genomen. Wel kan bijvoorbeeld worden besloten om uit te gaan van een lagere programmatische ambitie (aantallen en uitgiftetempo). Op dit moment zijn grondexploitaties begroot op basis van de mediaanvariant, conform de besluitvorming in het kader van de voorjaarsnota 2012. Wanneer wordt uitgegaan van een lager uitgiftetempo, is de kans kleiner dat zich tegenvallers manifesteren. Wel heeft een bijstelling van het programma (in absolute zin of qua tempo) een incidenteel negatief effect. Dit omdat gronden dan moeten worden afgewaardeerd naar agrarische waarde. In het kader van de voorjaarsnota 2013 hebben wij u geïnformeerd dat wij het programma op dit moment niet (zelfstandig) terugbrengen, maar ons (eerst) richten op het terugbrengen van overcapaciteit binnen Netwerkstad Twente.

Het belangrijkste risico binnen het grondbedrijf vormt het programma waar in grondexploitaties van wordt uitgegaan. Dit betreft circa 3.350 woningen, circa 61 ha bedrijventerrein (incl. 15 ha particuliere uitgifte bedrijvenpark Twente Noord) en circa 18.600 m² BVO kantoren. In de grondexploitaties wordt uitgegaan van een (gemiddelde) jaarlijkse verkoop van 170 woningbouw kavels en 4 hectare bedrijventerrein (exclusief 6 hectare RBT), conform voorjaarsnota 2012 ('de mediaan variant'). Een belangrijk risico is of er vraag is naar dit programma ("hoeveel behoefte is er?"). Daarnaast vormt het vastgestelde uitgiftetempo een belangrijk risico ("wanneer zal de behoefte zich manifesteren?").

Om de risico's binnen het grondbedrijf te verlagen zou een mogelijkheid kunnen zijn om te participeren in het provinciale grondfonds. Gedeputeerde Staten van Overijssel verkennen op dit moment de mogelijkheden om door middel van een dergelijk grondfonds de financiële positie van gemeenten te versterken en tegelijkertijd programmatische overcapaciteit te verminderen. Het provinciale grondfonds is op dit moment nog in ontwikkeling en biedt mogelijk kansen om risico's en daarmee de benodigde weerstandscapaciteit te beperken. Om deel te kunnen nemen aan het grondfonds, zal de gemeente mogelijk middelen moeten reserveren, om in dekking voor afschrijvingslasten en rente te kunnen voorzien.

Bij behandeling van de voorjaarsnota hebben wij u geïnformeerd dat het in 2011 vastgestelde uitgiftetempo (op basis van de mediaanvariant) tot op heden niet is gerealiseerd. Het doorschuiven van (nog) niet gerealiseerde grondopbrengsten had over de afgelopen twee jaar een negatief effect van € 1,5 tot € 2,0 miljoen. Dit met als uitgangspunt dat de niet gerealiseerde gronduitgifte gemiddeld drie jaar wordt doorgeschoven en derhalve in de volgende jaren wordt 'ingehaald' (bovenop de mediaan variant). Besloten is om incidenteel € 3,6 miljoen in de reserve grondbedrijf te storten (in de periode 2014 – 2017) om ook komende jaren te kunnen voorzien in dekking voor het negatief effect van een tegenvallende gronduitgifte. Veronderstelling die hieraan ten grondslag ligt is dat na de periode van uitstel een inhaalslag zal plaatsvinden (bovenop de mediaan variant). Met een fundamentele bijstelling van het bouwprogramma is (nog) geen rekening gehouden.

Begroting jaarschijf 2014

Grondexploitatiebegrotingen beslaan meestal vele jaren en bestaan grotendeels uit elementenbegrotingen waarbij hoeveelheden vermenigvuldigd worden met eenheidsprijzen. De nog te maken kosten en opbrengsten worden dus niet per jaar(schijf) begroot. Dat grondexploitatiebegrotingen toch jaarschijven bevatten komt door het in de tijd zetten van de nog te maken kosten en opbrengsten, opdat de rentekosten en de prijsstijgingen berekend kunnen worden.

Op basis van de faseringen van alle tot 2035 nog te maken kosten en opbrengsten, zoals begroot in de Perspectiefnota Grondbedrijf 2013, ziet de jaarschijf 2014 er als volgt uit:

	lasten	baten
investeringen + rente	€ 20.725.386	
verhoging waardering OHW		€ 6.434.451
inkomsten		€ 14.290.935
	€ 20.725.386	€ 20.725.386

De geprognosticeerde inkomsten in 2014 zijn € 6,4 miljoen lager dan de verwachte investeringen + rente in dat jaar. Ten gevolge daarvan zal de balanswaarde en de financieringsbehoefte van de grondexploitaties (=onderhandenwerk) op 31 december 2014 ruim € 6,4 miljoen hoger zijn dan op 1 januari 2014.

De genoemde inkomsten zijn naast enkele subsidies en bijdragen, gebaseerd op de verkoop van bouwrijpe grond t.b.v.

- 139 woningen
- 4,8 hectare bedrijventerrein
- 650 m2 BVO kantoren
- 4 hectare bijzondere doeleinden

In de begroting 2014 worden de hierboven genoemde ramingen als volgt verwerkt, waarbij de mutaties onderhanden werk, t.g.v. investeringen en inkomsten, niet gesaldeerd maar apart opgenomen worden.

	lasten	baten
investeringen + rente	€ 20.725.386	
verhoging waardering OHW		€ 20.725.386
inkomsten		€ 14.290.935
verlaging waardering OHW	€ 14.290.935	
	€ 35.016.321	€ 35.016.321

5.8 Lokale heffingen

Lokale heffingen hebben tot doel dat de gemeente door het verwerven van eigen middelen dekking vindt van haar uitgaven in het kader van de uitvoering van de gemeentelijke taken. De invoering, wijziging of intrekking van lokale heffingen dient door middel van een door de gemeenteraad vast te stellen verordening te geschieden. De definitieve vaststelling van de tarieven door de gemeenteraad vindt plaats in het najaar van 2013.

De lokale heffingen bestaan uit de gemeentelijke belastingen, rechten en retributies. Deze vormen een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente, welke vooral door de burgers dienen te worden opgebracht. Lokale belastingen worden onderscheiden in heffingen waarvan de besteding gebonden dan wel ongebonden is. Ongebonden lokale heffingen (OZB, hondenbelasting en precariobelasting) worden tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend, omdat zij niet aan een inhoudelijk begrotingsprogramma zijn gerelateerd. De besteding is niet gebonden aan een bepaalde taak. Gebonden heffingen, zoals de afvalstoffen- en rioolheffing, worden verantwoord op het betreffende programma en worden niet tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend.

Voor het betalen van rechten en retributies verricht de gemeente diensten. De kosten van de gemeentelijke dienstverlening worden doorberekend in de tarieven. Het beleid is er op gericht deze kosten zoveel mogelijk te beperken en daar waar mogelijk rechtvaardiger te verdelen. Hierdoor wordt een evenwichtige lastenverdeling bereikt. Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording dient de paragraaf betreffende de lokale heffingen tenminste te bevatten:

- a. de geraamde inkomsten
- b. het beleid ten aanzien van de lokale heffingen
- c. een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen
- d. een aanduiding van de lokale lastendruk
- e. een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

Overzicht van de lokale heffingen

Onderstaande tabel laat zien welke opbrengsten uit lokale heffingen zijn geraamd als dekkingsmiddelen in de begroting.

Opbrengst van de lokale belastingen en heffingen (x 1.000 euro)			
Soort heffing	2013	2014	mutatie
Onroerende-zaakbelastingen	15.680	17.149	1.469
Afvalstoffenheffing	8.909	8.724	-185
Rioolheffing	6.966	7.103	137
Omgevingsvergunning	1.600	2.141	541
Hondenbelasting	486	500	14
Parkeerbelasting	2.364	2.178	-186
Graf- en begraafrechten	370	390	20
Marktgeden	196	201	5
Overige leges	17	17	0
Precariobelasting	50	51	1
Haven- en opslaggeld	74	76	2
Leges Publiekszaken	1.229	1.294	65
Toeristenbelasting	255	262	7
Reclamebelasting	125	129	4

Het merendeel van de lokale heffingen in 2014 bestaat uit de onroerende zaakbelastingen (42%), de afvalstoffenheffing (22%) en de rioolheffing (18%).

WOZ-waarde woningen openbaar

De WOZ-waarde is nu in beginsel niet openbaar. Toch is het in beperkte mate mogelijk om de WOZ-waarde van andere woningen of panden op te vragen. Dit kan wanneer de aanvrager een gerechtvaardigd belang heeft. Eind maart 2013 heeft het parlement een wet aangenomen betreffende de verruiming van de openbaarheid van de WOZ-waarde van woningen, de regeling van de landelijke voorziening WOZ bij het Kadaster en het schrappen van de zogenoemde Fierensmarge. Vermoedelijk met ingang van 1 juli 2014 is de WOZ-waarde van alle woningen openbaar. Al deze onderwerpen hangen met elkaar samen en dragen door die onderlinge samenhang bij aan een verbetering van het WOZ-stelsel als geheel. Zo wordt het door openbaarheid van de WOZ-waarde mogelijk om de WOZ-waarde van een woning op te vragen. Een transparantere WOZ-waarde draagt bij aan de acceptatie van de WOZ-waarde door burgers en verbetert de kwaliteit van die WOZ-waarde. Met de realisatie van een landelijke voorziening WOZ kunnen burgers eenvoudig en laagdrempelig de WOZ-waarde opvragen bij één centraal punt. Zij kunnen dan de WOZ-waarde van hun woning vergelijken met de WOZ-waarde van zelf gekozen woningen, zonder dat dit leidt tot een grotere uitvraag en daarmee tot hogere kosten voor gemeenten.

Onroerende-zaakbelastingen

Iedere eigenaar van een onroerende zaak, zoals een woning of een niet-woning, is belastingplichtig in het kader van de onroerend zaakbelastingen (OZB). Bovendien is een gebruiker van een onroerende zaak, voor zover dit een niet-woning betreft ook belastingplichtig in het kader van de OZB. Woongedeelten behorende bij een niet-woning zijn vrijgesteld van onroerende zaakbelasting. De onroerende zaakbelastingen genereren de hoogste belastingopbrengst. Het bedrag dat de belastingplichtigen moeten betalen is gebaseerd op de WOZ-waarde van de onroerende zaak. De gemeenteraad stelt jaarlijks de tarieven vast.

Verwachte OZB opbrengsten

De Gemeente Almelo hanteert het beleid dat de OZB percentages slechts worden aangepast aan de inflatie, gecorrigeerd met de waarde stijging of daling. Concreet wordt hierbij gebruik gemaakt van het prijsindexcijfer van het Centraal Bureau voor de Statistiek voor werknemersgezinnen met een laag inkomen. Voor het jaar 2014 betekent dat een indexering van 2,8%.

In voorgaande jaren is de totale geraamde OZB opbrengst geïndexeerd aan de hand van het prijsindexcijfer. De opbrengst zal, rekening houdend met de uitkomsten van de voorjaarsnota en de areaaluitbreiding, circa 17,1 miljoen euro bedragen. Opgemerkt dient te worden dat de gegevens van de jaarlijkse herwaardering nog niet volledig beschikbaar zijn zodat de definitieve tarieven 2014 nog niet berekend kunnen worden.

Bij de voorjaarsnota's 2013 is het voorstel gedaan over het verhogen van de OZB-opbrengst door gelijktijdige verlaging van de afvalstoffenheffing met € 7,00 per perceel. Voor 2014 betekent dit een bedrag van € 80.000 aan extra ozb opbrengsten gegenereerd moeten worden. Deze ontwikkeling veroorzaakt een stijging van het tarief 1,13%. Eveneens is in de voorjaarsnota ingestemd met een stijging van de opbrengst met 5%. Als gevolg van de inflatie wordt het tarief met 2,8% geïndexeerd. Indexering van de OZB tarieven en verwerking van de voorjaarsnota geeft voorlopig het volgende beeld voor wat betreft de ontwikkeling van de tarieven.

Ontwikkeling tarief				
(obv begrotingscijfers)	2011	2012	2013	2014*
Gebruikers				
- niet woningen	0,1992%	0,2036%	0,2199%	0,2390%
Eigenaren				
- woningen	0,1095%	0,1176%	0,1306%	0,1484%
- niet woningen	0,2489%	0,2545%	0,2768%	0,2984%
Stijging (gem.)	1,5%	6,86%	7,03%	8,37%

* Hierbij is rekening gehouden met een stijging van woningen van 8,93% (5,0% VJN 2012, 2,8% inflatie en 1,13% VJN 2013) en niet-woningen van 7,8% (5,0% VJN 2013, 2,8% inflatie). Deze percentages zijn overigens exclusief de aanpassingen als gevolg van de herwaardering.

Voor eigenaren met een woning met een waarde van € 169.000 (WOZ-waarde 2013) ontstaat het volgende beeld:

Ontwikkeling aanslag				
OZB waarde € 169.000	2011	2012	2013	2014
	186,24	206,01	220,74	240,41
Mutatie t.o.v. vorig jaar in €		19,77	14,73	19,67

Afvalstoffenheffing

De gemeente Almelo hanteert een uniform basistarief voor iedere huishouding. Deze basisvoorziening bestaat onder meer uit de beschikbaarstelling van (verzamel)containers, zoals een container voor groente, tuin en fruitafval van 140 liter (groen) en een restafvalcontainer van 240 liter (grijs). Wil men een grotere dan wel een extra container dan is hiervoor een extra belasting verschuldigd. In de gemeentelijke verordening zijn hiervoor afzonderlijke bedragen opgenomen. Verder wordt per huishouden een afvalpas beschikbaar gesteld. Hiermee kan men jaarlijks grof huishoudelijk afval aan de gemeente aanbieden op het afvalbrengpunt. Bij de afvalstoffenheffing geldt als uitgangspunt dat de tarieven kostendekkend zijn. Met andere woorden: het totale bedrag dat gemoeid is met de inzameling en verwijdering van particulier huishoudelijk afval wordt opgebracht door het aantal particuliere huishoudens.

Het tarief over de afgelopen jaren laat het volgende beeld zien:

	2011	2012	2013	2014
afvalstoffenheffing	289,20	289,20	284,28	273,55
mutatie t.o.v. vorig jaar in €		-9,96	-4,92	-10,73
mutatie t.o.v. vorig jaar in %		-3,33%	-1,70 %	-3,77%

Rioolheffing

De Wet verankering en bekostiging gemeentelijke watertaken introduceert in artikel 228a van de Gemeentewet een nieuwe rioolheffing in plaats van het riolrecht dat is gebaseerd op artikel 229 van de Gemeentewet. De rioolheffing heeft het karakter van een bestemmingsheffing waarmee de kosten kunnen worden verhaald om maatregelen te treffen die de gemeente noodzakelijk acht voor een doelmatig werkende riolering en overige maatregelen ten aanzien van hemelwater en grondwater. Dat betekent dat het individuele profijt van de heffing niet meer hoeft te worden aangetoond.

De gemeente kan de kosten verhalen die zij maakt voor het nakomen van haar zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater. De opbrengsten van de rioolheffing dienen te worden aangewend voor de nakoming van deze zorgtaken. Vanaf het belastingjaar 2011 is nieuw beleid ontwikkeld voor de nieuwe verbrede zorgtaken. Het nieuwe beleid is vastgelegd en uitgewerkt in het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2011-2015 (vGRP).

De opbrengst van de rioolheffing wordt aangewend ter bestrijding van de kosten van de gemeentelijke waterzorgplichten.

In plaats van de gebruiker (ofwel huurder) is de belastingplicht met ingang van 2013 verschoven naar de eigenaar. Voor de grootverbruikers (doorgaans bedrijven) boven de 250 m³ afvalwater wordt daarnaast per 100m³ afgevoerd afvalwater € 30 in rekening gebracht.

De rioolheffing is over de looptijd van het vGRP kostendekkend. Het tarief over de afgelopen jaren laat het volgende beeld zien:

	2011	2012	2013	2014
Rioolrecht	170,40	183,60	189,60	194,91
Mutatie t.o.v. vorig jaar in €		13,20	6,00	5,31
Mutatie t.o.v. vorig jaar in %		7,75%	3,26%	2,8%

Omgevingsvergunning

Het uitgangspunt is een kostendekkend tarief en dit betekent dat de opbrengsten (leges) alle toe te rekenen kosten moeten afdekken.

Door de economische crisis wordt er minder gebouwd waardoor de opbrengsten ook in 2014 niet het kostendekkende niveau van 2,20 miljoen euro zullen bedragen. Voor 2014 gaan we uit van een incidenteel lagere opbrengst van circa 600.000 euro. De raming wordt op basis hiervan bijgesteld op het niveau van 2010 naar 1,6 miljoen euro.

Veel wettelijke bepalingen worden in het laatste kwartaal doorgevoerd. Op dit moment wordt de legesverordening en haar tarieventabel nog onderzocht. Daarom zal de raad op een later moment de legesverordening, eventueel met wijzigingen, worden voorgelegd.

Overige tarieven

Hondenbelasting

Het Hof 's-Hertogenbosch oordeelde in januari dat de hondenbelasting in strijd is met het gelijkheidsbeginsel als de gemeente niet kan aantonen dat het geld wordt besteed aan hondenbeleid. De gemeente Sittard-Geleen tekende tegen dit oordeel beroep in cassatie aan bij de Hoge Raad. De Advocaat-Generaal (A-G) heeft op 18 juli 2013 advies uitgebracht aan de Hoge Raad. De Hoge Raad is niet verplicht deze adviezen over te nemen.

De A-G vindt dat houders van een hond en degenen die geen hond hebben geen gelijke gevallen zijn. Volgens hem moet de rechter toetsen aan het evenredigheidsbeginsel. De A-G vindt dat in dit geval geen sprake is van onevenredige behandeling. Ook vindt de A-G het geen probleem dat de gemeente niet heeft aangetoond dat de opbrengst voor hondenbeleid is. De hondenbelasting is geen bestemmingsbelasting, de gemeente is vrij in de besteding van de opbrengsten. Op welke termijn de Hoge Raad beslist is niet bekend, maar naar verwachting zal voor het einde van dit jaar arrest worden gewezen.

De tarieven voor de hondenbelasting zijn verhoogd met 2,8%.

Parkeerbelasting

Naheffingsaanslag

De kosten van de naheffingsaanslag worden verhoogd naar het wettelijke maximum.

Tarieven

In de voorjaarsnota 2010 is afgesproken dat het tarief voor een bewonersvergunning jaarlijks zal worden verhoogd met 10 euro tot het maximum van 72 euro is bereikt. In 2014 bedraagt het bewonerstarief € 63,75. Voor de begroting van 2014 wordt voor het parkeren voor vergunninghouders uitgegaan van een stijging van 2,8%.

Graf- en begraafrechten

Voor de begroting van 2014 wordt uitgegaan van een stijging van de tarieven van 2,8 %.

Marktgelden

Voor de begroting van 2014 wordt uitgegaan van een stijging van de tarieven van 2,8%.

Overige leges

Voor de begroting van 2014 wordt uitgegaan van een stijging van de tarieven van 2,8%. De legesverordening wordt geredigeerd naar het model van de VNG en aangepast aan de Wabo en de Dienstenrichtlijn in samenwerking met de overige Twentse gemeenten.

Precariobelasting

Voor de begroting van 2014 wordt uitgegaan van een stijging van de tarieven van 2,8%.

Haven- en opslaggelden

De opbrengsten voor de haven- en opslaggelden blijven voor 2014 gelijk, de tarieven worden verhoogd met 2,8%.

Leges Publiekszaken

Voor deze leges wordt uitgegaan van een stijging van 2,8%. De wijzigingen worden in het laatste kwartaal aan de raad voorgelegd. Recent is bekend geworden dat het rijk voornemens is de tarieven voor rijbewijzen te maximeren. Indien dit in wetgeving wordt omgezet zullen de tarieven naar beneden moeten worden bijgesteld. In totaal schatten wij in dat hiermee maximaal 30.000 euro gemoeid zal zijn.

Toeristenbelasting

De Gemeenteraad heeft in de najaarsnota 2010 ingestemd met het ontwikkelen van een voorstel toeristenbelasting. De verordening is op 1 januari 2012 in werking getreden en de aanslagen zijn in 2013 voor het eerst opgelegd. De tarieven zullen stijgen met 2,8%

Reclamebelasting

Op 28 juni 2011 heeft de gemeenteraad de verordening reclamebelasting vastgesteld. Afhankelijk van de evaluatie met de ondernemers en de raad zal in een apart voorstel de tariefswijzigingen worden voorgesteld.

Ontwikkeling van de woonlasten

De lokale woonlasten voor een gemiddeld huishouden van Almelo zijn berekend aan de hand van de onroerende-zaakbelastingen, de afvalstoffenheffing en het rioolrecht.

Rekening houdend met alle gegevens die hiervoor op onderdelen zijn beschreven ontstaat voor een gemiddeld huishouden het volgende beeld voor wat betreft de lokale lastendruk:

Ontwikkeling lokale lasten totaal				
	2011	2012	2013	2014
OZB	186,24	206,01	220,74	240,41
Afvalstoffenheffing	299,16	289,20	284,28	273,55
Rioolrecht	170,40	183,60	189,60	194,91
Totaal	655,80	678,81	694,62	708,85
Mutatie t.o.v. vorig jaar in €		23,01	15,81	14,23
Mutatie t.o.v. vorig jaar in %		3,51%	2,33%	2,05%

Toelichting:

De totale gemiddelde woonlasten per huishouden met een koopwoning zijn voor 2014 ten opzichte van het jaar 2013 verhoogd met € 14,23. De gemiddelde woonlasten stijgen met 2,05%. De stijging van de lastendruk is het gevolg van aanpassingen als gevolg van de inflatie (2,8%). De inkomsten uit de OZB worden in deze begroting met 5,0% extra verhoogd (naast de aanpassing voor inflatie en waardeontwikkeling).

Huurders zullen niet aangeslagen worden voor de rioolheffing, deze wordt opgelegd aan de eigenaar.

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden publiceert jaarlijks de Atlas van de lokale lasten. In onderstaand overzicht uit de publicatie over 2013 worden de lokale lasten van de Twentse gemeenten vergeleken. De bedragen verschillen enigszins met de hiervoor vermelde gegevens omdat Coelo werkt met bepaalde standaarden, die iets afwijken van de bij ons beschikbare gegevens.

	bruto woonlasten				stijging in % tov 2012	
	éénpersoonshuishouden		meerpersoonshuishouden		1-pers	meerpers
	2012	2013	2012	2013		
Almelo	684	698	684	698	2,0%	2,0%
Borne	725	745	725	745	2,8%	2,8%
Dinkelland	710	677	770	737	-4,6%	-4,3%
Enschede	694	707	728	741	1,9%	1,8%
Haaksbergen	604	681	653	730	12,7%	11,8%
Hellendoorn	684	635	726	742	-7,2%	2,2%
Hengelo	627	617	681	694	-1,6%	1,9%
Hof van Twente	707	727	758	778	2,8%	2,6%
Losser	676	705	676	705	4,3%	4,3%
Oldenzaal	617	613	704	674	-0,6%	-4,3%
Rijssen-Holten	616	557	675	632	-9,6%	-6,4%
Tubbergen	629	649	671	693	3,2%	3,3%
Twenterand	590	588	691	689	-0,3%	-0,3%
Wierden	668	672	721	725	0,6%	0,6%

Kwijtscheldingsbeleid

Huishoudens met een inkomen op minimumniveau komen in aanmerking voor kwijtschelding van de onroerende-zaakbelastingen, hondenbelasting (eerste hond), afvalstoffenheffing en rioolheffing.

Kwijtschelding wordt verleend op basis van 100% van de bijstandsnorm, waarbij tevens een vermogenstoets en een controle op het uitgavenpatroon plaats heeft. Voor bepaalde doelgroepen (bijstandsgerechtigden, AOW zonder pensioen en belastingschuldigen die in het recentelijk verleden volledige kwijtschelding hebben ontvangen en waarbij er geen wijzigingen in de persoonlijke en financiële situatie zijn opgetreden) wordt er volstaan met een ambtshalve toetsing. Ook voor (startende) ondernemers is er de mogelijkheid om voor kwijtschelding in aanmerking te komen.

Omdat de maatstaf voor de heffing van onroerende-zaakbelasting en riool bij de eigenaren ligt wordt voor deze heffingen uitgegaan van een minimale kwijtschelding. In de begroting is hiervoor dan ook geen specifiek bedrag opgenomen. De meeste kwijtschelding wordt verleend op de afvalstoffenheffing. Deze is in 2014 begroot op € 821.000. Voor de kwijtschelding van hondenbelasting is een bedrag van € 15.000 opgenomen in de begroting. Hierbij wordt rekening gehouden met 3.500 al dan niet volledig te honoreren kwijtscheldingen. Het aantal mensen dat kwijtschelding aanvraagt neemt, gezien de economische ontwikkelingen, gestaag toe.

5.9 Subsidieoverzicht

De Nota subsidiebeleid 2005 en de Algemene subsidieverordening 2005 zijn geactualiseerd. De regelingen zijn vervangen door het Uitvoeringsbesluit subsidieregels 2013 en de Algemene subsidieverordening 2013, die respectievelijk op 21 mei 2013 en 11 juni 2013 door het College en de Gemeenteraad zijn vastgesteld.

De nieuwe regelingen zijn per 1 augustus 2013 in werking getreden.

De Algemene subsidieverordening is een procedureverordening waarin regels over het subsidieproces (aanvragen, verlenen en verantwoorden) zijn opgenomen.

In het Uitvoeringsbesluit subsidieregels wordt invulling gegeven aan

- het operationele beleid ten aanzien van subsidies (o.a. subsidievormen, juridisch- en fiscaal kader) en een toelichting daarop.
- de nadere regels ter uitvoering van de Algemene subsidieverordening (ontwikkelmodel met betrekking tot reservevorming, risico-inventarisatie en kwaliteitseisen).

Aanleiding actualisatie van de regelingen.

- Ontwikkeling minder regels en minder administratieve lasten.
- Maatschappelijke ontwikkelingen.
- Almelose praktijkervaringen met budgetsubsidiering.
- Sluitend maatwerk per instelling.

Algemene uitgangspunten in nieuwe regelingen.

- Vertrouwensprincipe.
- Minder subsidievormen.
- Evenredige verhouding hoogte subsidie en aan de gesubsidieerde instelling te stellen eisen.
- Formuleren van prestatieafspraken op basis van vastgestelde beleidsdoelstellingen en met mogelijke meting van effecten bij subsidieverleningen boven de € 50.000,00 per jaar.

Ontwikkelingen.

Na de actualisatie van de Algemene subsidieverordening en het Uitvoeringsbesluit en het rapport van de Rekenkamercommissie Almelo (RCA) inzake budgetsubsidiering en prestatiecontracten, is het college zich aan het beraden over de te nemen maatregelen om het subsidieverleningsproces te verbeteren ten einde de maatschappelijke effecten te realiseren.

Op basis van de bestuurlijke zienswijze van het college op het rapport van de RCA en de behandeling in uw raad zullen voorstellen tot vervolgstappen worden gedaan, waaronder versterking van het opdrachtgeverschap, de financiële sturing, specifiek en meetbaar maken van de doelen en gewenste effecten in de programmabegroting en optimalisering van de subsidie- beheersapplicatie. Hierbij zullen ook afspraken gemaakt worden over de op te leveren rapportages.

Bijlage 1 Kerngegevens

	Begroot 2014	Begroot 2013	Werkelijk 2012
SOCIALE STRUCTUUR			
A. Bevolking			
0 t/m 3 jaar	2.933	3.223	3.172
4 t/m 16 jaar	11.790	11.870	11.815
17 t/m 64 jaar	45.137	45.459	45.404
65 jaar en ouder	12.993	12.539	12.407
<i>Totaal inwoners per 31 december</i>	<i>72.853</i>	<i>73.091</i>	<i>72.798</i>
B. Sociale uitkeringen			
WWB (incl. Besluit Zelfstandigen en Wet Investeren in Jongeren)	2.354	2.353	2.264
IOAW	65	60	65
IOAZ	10	12	12
<i>Totaal aantal klanten per 31 december</i>	<i>2.429</i>	<i>2.430</i>	<i>2.341</i>
C. Onderwijs (per 1 oktober)			
Aantal leerlingen:			
Basisonderwijs	6.723	6.750	6.721
Speciaal basisonderwijs	353	377	354
Voortgezet onderwijs	6.020	6.103	6.024
Speciaal voortgezet onderwijs	228	194	229
Speciaal onderwijs	350	315	356
Voortgezet speciaal onderwijs	588	620	589
<i>Totaal onderwijs</i>	<i>14.262</i>	<i>14.359</i>	<i>14.273</i>

	Begroot 2014	Begroot 2013	Werkelijk 2012
FYSIEKE STRUCTUUR			
A. Oppervlakte (bron: kadaster)			
Totaal oppervlakte land en water (ha)	6.940	6.940	6.940
Aantal historische kernen (incl. Aadorp en Bornerbroek)	12	12	12
B. Woonruimten (bron: CBS)			
Totaal per 31 december (Per 2012 herzien op basis van aantal verblijfsobjecten met een woonfunctie)	32.275	32.118	31.996
C. Wegen (in km)			
Totaal lengte wegennet	524	535	524
Recreatieve paden/routes	40	42	39
Lengte waterwegen	37	37	37
Lengte rioleringsnet	404	400	404
D. Openbaar groen (ha)			
Bossen - gemeentelijk bezit	4,9	4,9	4,9
Stedelijk groen	402	383	409
Bomen (aantallen)	41.300	41.252	41.654
FINANCIELE STRUCTUUR			
A. Totaal (x 1.000 euro)			
Uitgaven (na bestemming)	255.968	256.294	344.830
Inkomsten (na bestemming)	256.013	254.656	357.215
Opbrengsten heffingen	36.780	36.786	35.487
Algemene uitkering	88.710	86.219	87.707
Balanstelling	381.458	359.773	429.577
Eigen financieringsmiddelen	56.348	39.648	56.852
Vaste schuld (excl. Woningbouw)	259.207	261.426	261.428
B. Per inwoner (x 1.000 euro)			
Uitgaven	3.513	3.507	4.737
Inkomsten	3.514	3.484	4.907
Opbrengsten heffingen	505	503	487
Algemene uitkering	1.218	1.180	1.205
Balanstelling	5.238	4.922	5.901
Eigen financieringsmiddelen (exclusief voorzieningen)	773	542	781
Vaste schuld (excl. Woningbouw)	3.558	3.577	3.591

Bijlage 2 Bestuurlijke structuur en organisatiestructuur

Voorzitter

Burgemeester mevr. J.H.M. Hermans-Vloedveld

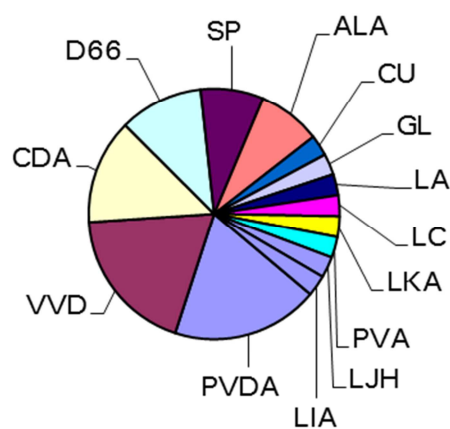
Raadsgriffier

Mw. drs. C.M. Steenbergen

Raadsleden zetelverdeling (vóór gemeenteraadsverkiezingen 2014)

Politieke partij	Aantal zetels
PvdA	6
VVD	6
CDA	5
D66	4
SP	3
ALA	3
ChristenUnie	1
GroenLinks	1
Leefbaar Almelo	1
Lijst Çete	1
Lijst Kamphuis Almelo	1
Partij Vrij Almelo	1
Lijst Jan Hammink	1
Lijst Israa Abdullatif	1
Totaal	35

Zetelverdeling

Raadsleden (per 2 september 2013)

Partij	Voorl.	Naam	Achternaam
PvdA	M.	Marjolei	Wessels
PvdA	N.	Nazan	Kırkağaç
PvdA	J.L.	Luc	Schuur
PvdA	J.J.	Jaap	Stapel
PvdA	R.B.M.	Ruud	Borgman
PvdA	P.B.G.	Peter	Elbertse
VVD	A.	Arjen	Maathuis
VVD	H.K.	Herman	Nijhuis
VVD	A.	Bert	Heite
VVD	H.R.	Hetty	Leusman
VVD	L.K.J.	Luc	Simmering
VVD	J.	Jemy	Pauwels
CDA	I.A.M.	Irene	Seldam-Even, ten
CDA	L.	Leidy	Meijer
CDA	C.N.	Carla	Davis
CDA	G.P.	Peter	Vos
CDA	F.E.	Fred	Horst, van der

Partij	Voorl.	Naam	Achternaam
D66	F.J.	Fred	Gerritsen
D66	H.C.	Huub	Isendoorn
D66	H.E.	Gina	Rozema-Jungjohann
D66	I.	Imran	Dikmen-Yalçi
SP	H.J.	Mineke	Heitink
SP	F.J.	Javier	Cornelissen
SP	F.	Frits	Akse
ALA	M.J.C.	Marike	Doorn, van
ALA	G.W.L.	Gijs	Stork
ALA	M.M.	Marc	Geerdink
ChristenUnie	J.	Jan	Veenstra
GroenLinks	J.	Hans	Buitenweg
Leefbaar Almelo	A.G.P.	Bert	Hümmels
Lijst Çete	U.	Uğur	Çete
LKA	G.F.	Gerwin	Kamphuis
PVA	H.G.	Harry	Olde, de
LJH	J.J.H.	Jan	Hammink
LIA	A.	Israa	Abdullatif

College van Burgemeester en Wethouders

Burgemeester mevr. J.H.M. Hermans-Vloedveld

Openbare orde en veiligheid
Coördinatie van beleid
Externe betrekkingen
Algemene bestuurlijke zaken
Bestuurscultuur, communicatie en integriteit
Dienstverlening.

Wethouder mevr. J.M.M. Kuik-Verweg

Sociale zaken (inclusief toeleiding naar werk)
Sociale en maatschappelijke activering
Welzijn, WMO, Jeugdbeleid
Wijkaanpak

Wethouder drs. J. Andela

Wonen, leefomgeving, bouw- en woningtoezicht
Milieu, Water
Onderwijs
Personeel en organisatie
Informatisering
Facilitaire zaken

Wethouder A.J. Timmer

Ruimtelijke ordening
Verkeer en vervoer
Openbare werken en stadsbeheer
Volksgezondheid
Regiozaken

Wethouder E.J. van Marle RA

Financiën
Vastgoed en belastingen
Economische zaken (inclusief stimuleren werkgelegenheid)
Middenstand, markt en haven
Recreatie en toerisme
Sport

Wethouder G.H. van Woudenberg

Stadsontwikkeling
Stedelijke vernieuwing
Plattelandsontwikkeling
Cultuur

Stadsdeelportefeuilles

Wethouder Andela: *Centrum*

Wethouder Van Marle: *Schelfhorst, Sluitersveld*

Wethouder Van Woudenberg: *Aalderinkshoek, Haghoek, Kerkelanden, Aadorp*

Wethouder Timmer: *Ossenkoppelerhoek, Nieuwstraatkwartier, Windmolenbroek*

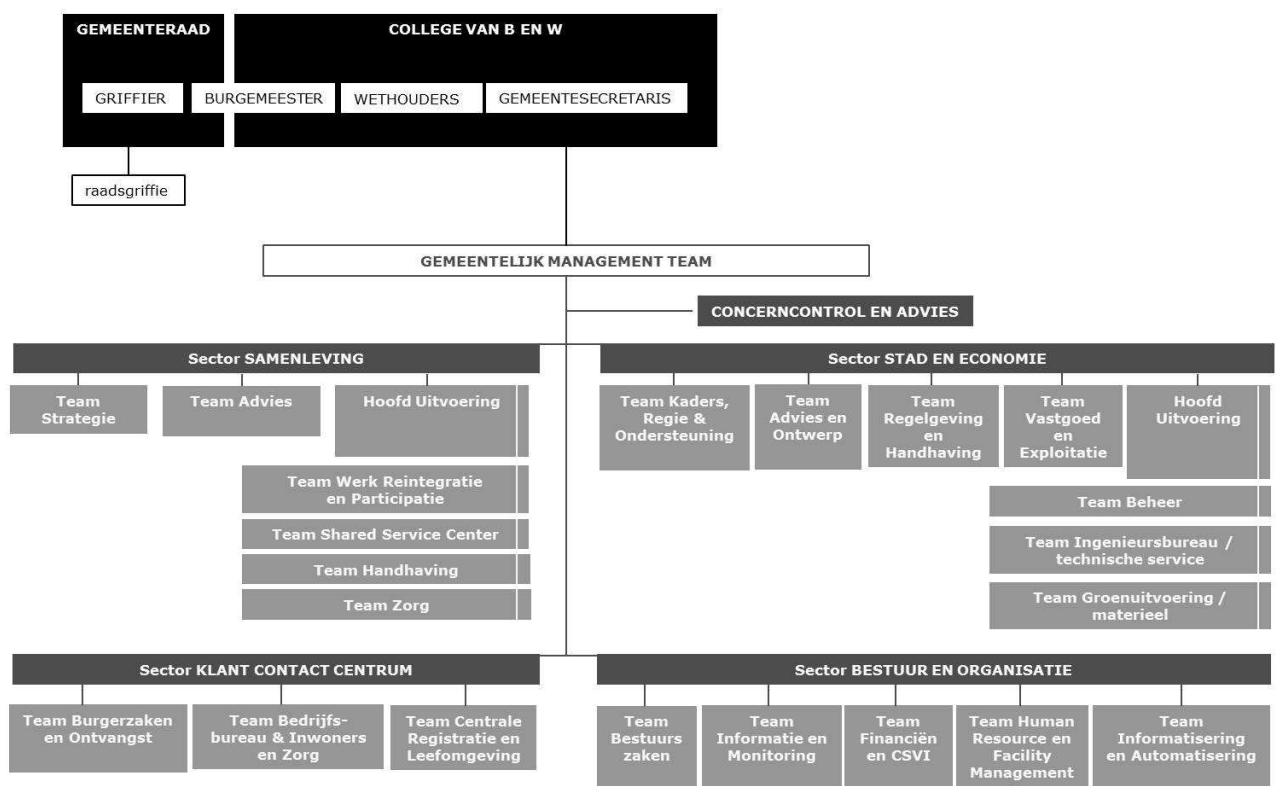
Wethouder Kuik-Verweg: *De Riet/Nieuwland, Bornerbroek, Nijrees en Kollenveld*

Mr. G.A. de Haan

Gemeentesecretaris en algemeen directeur van de organisatie

Organisatie gemeente Almelo

(nieuwe organisatie vanaf 1 juli 2013)

Bijlage 3 Concretisering mutaties begroting 2014

Bij de voorjaarsnota 2013 zijn voor de jaarschijf 2014 een aantal incidentele knelpunten gehonoreerd. Met deze knelpunten is rekening gehouden in de begroting 2014. Deze worden in onderstaande tabel toegelicht.

Onderwerp (bedragen x 1.000 euro)	Bedrag
Onderhoud en vervanging civieltechnische kunstwerken	580
Modernisering GBA	100
Organiseren verkiezingen	10
Fuseren culturele instellingen	100
Wisseling college en raad	150
Bestuursopdracht samenvoeging bedrijfsvoering	100
<i>Totaal</i>	<i>1.040</i>

Onderhoud en vervanging civieltechnische kunstwerken

Bij de begroting 2013 zijn, naar aanleiding van besluitvorming bij de voorjaarsnota 2012, extra middelen vrijgemaakt voor onderhoud en vervanging van de civieltechnische kunstwerken. Van een aantal kunstwerken was op basis van visuele inspecties duidelijk dat vervanging de komende 10 jaar aan de orde is. Ook is geconstateerd dat er bij een aantal kunstwerken nader constructief onderzoek nodig is om de exacte omvang en ernst van de schade te kunnen vaststellen. De toegenomen verkeersbelasting en het uitblijven van adequaat onderhoud kunnen er namelijk toe leiden dat een kunstwerk het eind van zijn technische levensduur niet haalt. Deze onderzoeken zijn het afgelopen jaar uitgevoerd en dit heeft geleid tot aanpassingen in de restlevensduur van een aantal kunstwerken.

Dit heeft tot gevolg dat, eerder dan gepland, vijf kunstwerken de eerstkomende 10 jaar vervangen moeten worden. Het gaat om de bruggen Nachtegaalstraat, Grotestraat, Schokland en Groeneveldsweg over de Aa/Weezebeek en de viaducten Burg. Raveslootsingel en Parallelweg over de Wierdensestraat.

Deze nieuwe resultaten leiden tot een totale vervangingsbehoefte van circa 16 miljoen euro in de komende 10 jaar, waarvan alleen al 13,5 miljoen euro bedoeld is voor het viaduct over de Wierdensestraat. Deze vervangingsbehoefte betekent een flinke financiële last. Het is grotendeels gelukt dit binnen bestaande middelen op te vangen. Toch zijn er extra middelen nodig. Voor 2014 is een extra incidenteel bedrag noodzakelijk van 580.000 euro en voor 2015 380.000 euro. Hierbij zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Alle vervanging in kunstwerken wordt geactiveerd; onderhoud niet
- Ondergrens is zorgdragen voor veilige openbare ruimte
- Zoveel mogelijk oplossen binnen beschikbaar gestelde middelen voor vervanging en onderhoud
- Viaduct Wierdensestraat wordt in 2017 vervangen (13,5 miljoen euro)
- Beschikbaar gestelde bedragen blijven beschikbaar voor vervanging en onderhoud (inclusief vrijval kapitaallasten)

Afweging:

De gemeente heeft zorgplicht en is wettelijk aansprakelijk voor betreffende objecten. Gelet op de toenemende verkeersintensiteit, bereikbaarheid voor hulpdiensten en aangezien de veiligheid hier in het geding is, zijn vervangingsinvesteringen onontkoombaar en niet uit te stellen. Aanpassen van de afschrijvingstermijnen zijn niet realistisch en de huidig geldende normen zijn gehandhaafd.

Modernisering Gemeentelijke Basisadministratie

Landelijk wordt gewerkt aan de modernisering van de gemeentelijke basisadministratie (mGBA) tot een basisregistratie voor personen (BRP), een wettelijke verplichting. De BRP is de basis voor het bijhouden, verstrekken en afnemen van persoonsgegevens. Alle gemeenten in Nederland gaan verplicht over van de GBA naar de BRP. Net als veel andere gemeente gaat Almelo in 2014 over op de BRP.

Voor de implementatie hiervan zijn incidenteel middelen (100.000 euro) nodig. De structurele lasten worden opgevangen binnen de bestaande budgetten.

Afweging:

De modernisering van de gemeentelijke basisadministratie is gebaseerd op een wetsvoorstel dat op 9 en 10 april is besproken in de Tweede Kamer. Een Kamermeerderheid steunt dit voorstel, op 16 april komt het wetsvoorstel in stemming. Er vanuit gaande dat dit wetsvoorstel wordt aangenomen hebben wij als gemeente deze wet uit te voeren. De opgevoerde lasten hangen samen met de implementatie van de nieuwe wet, het aanschaffen van nieuwe burgerzakenmodules. Niet uitvoeren is geen optie.

Organiseren gemeentelijke verkiezingen

In 2014 zijn er 2 verkiezingen gepland, de gemeenteraadsverkiezingen en de Europese verkiezingen. De verwachte kosten voor het organiseren van de 2 verkiezingen bedragen circa 175.000 euro. De reserve verkiezingen laat in 2014 een tekort zien van 10.000 euro. Voorgesteld wordt dit als incidenteel knelpunt op te nemen. Vanaf 2014 zal de storting in de reserve hierop worden aangepast.

Afweging:

Verkiezen zijn onuitstelbaar en onontkoombaar. Naast het voorbereiden, organiseren en afhandelen van verkiezingen, zijn er ook middelen nodig (incidenteel) om college- en raadwisseling te begeleiden. Deze worden niet geraamd, maar volgens afspraak bij de voorjaarsnota voorafgaand aan het verkiezingsjaar afgewogen.

Fuseren culturele instellingen

Op dit moment bevindt Theater Hof 88 zich midden in een verzelfstandigingstraject. Met zowel de Muziekschool en het Kreatief Centrum als de Bibliotheek en Theater Hof 88 zijn vergaande gesprekken over een mogelijke fusie. De opdracht is om de overschrijding van 150.000 euro op Hof 88 terug te dringen en deze als taakstelling volledig in te vullen. De gesprekken zijn positief.

In 2014 worden nog incidenteel kosten gemaakt om de structurele kostenoverschrijding op te lossen. Wij stellen voor hiervoor in 2014 100.000 euro beschikbaar te stellen. Uit de gesprekken komt naar voren dat wij een mogelijk risico lopen dat de ingeboekte bezuiniging voor 2014 nog niet gerealiseerd kan worden. Wij hebben opdracht gegeven om eerst na te gaan hoe wij dit binnen bestaande middelen kunnen opvangen.

Afweging:

De bibliotheek verwacht m.i.v. 2014 een structurele bezuiniging in te kunnen boeken door een samenwerking met het theater. De muziekschool verwacht vanaf 2015 een structurele bezuiniging te kunnen inboeken door een samenwerking met het Kreatief Centrum. Door eenmalig in 2014 een aantal kosten af te dekken zoals een bijdrage voor integratie personeel muziekschool/kreatief centrum, het aanzuiveren van het negatief eigen vermogen van het Kreatief Centrum wordt de taakstelling, het terugdringen van het tekort van 150.000 euro op Hof88 per 2015 gehaald. De samenwerking tussen de organisaties als voorzien levert daarnaast op dat het Kreatief Centrum en het Theater Hof 88 met hun aanbod voor Almelo behouden kunnen blijven.

Wisseling college en raad

Naast het organiseren van gemeentelijke verkiezingen krijgt de gemeente te maken met meer kosten als direct uitvloeisel van de verkiezingen. Het gaat hierbij onder andere om kosten voor de wisseling van de raad, de wisseling van het college, opleidingsprogramma's en het organiseren van een jongerendebat. Hiervoor zijn geen structurele middelen in de begroting opgenomen. Afsproken is deze eens in de 4 jaar op te voeren. De kosten worden geraamd op circa 150.000 euro.

Afweging:

Bij de kostenopzet is gekeken naar de werkelijke uitgaven bij de gemeenteraadsverkiezingen 2010; waar mogelijk is voor een soberder aanpak gekozen. Uitgangspunt is dat er zoveel mogelijk binnen de bestaande organisatie wordt opgelost, zodat de budgetten voor bijvoorbeeld het introductieprogramma voor college en raad beperkt zijn.

Ten aanzien van de tijdelijke extra capaciteit bij de griffie is gekozen voor de minimale variant. Ook voor afscheidsbijeenkomsten en dergelijke gaan we uit van minder budget dan in 2010.

Bestuursopdracht samenvoeging bedrijfsvoering

Er komen grote uitdagingen op de gemeente af de komende periode. Denk aan de decentralisatie van taken die bij de gemeente terecht komen, maar ook de consequenties van verdere beperking van middelen en het vasthouden van hoogwaardig personeel. Om deze uitdagingen het hoofd te kunnen bieden is vergaande samenwerking in regionaal verband onvermijdelijk. Door samen te werken neemt het probleemoplossend vermogen toe, gaat de professionaliteit omhoog, kan klantgerichter gewerkt worden en op termijn is het kosten besparend.

De gemeenten Almelo, Borne, Enschede en Losser hebben gezamenlijk een bestuursopdracht opgesteld om tot een geïntegreerde bedrijfsvoering te komen. Het doel is om in 2015 de bedrijfsvoeringstaken van deze gemeenten samen te voegen. Het gaat hierbij in beginsel om alle taken op het terrein van personeel, informatisering, organisatie, financiën, juridische zaken, automatisering, facilitaire zaken, inkoop, communicatie en documentaire informatievoorziening. De gemeenten zijn nu aan de slag om voor medio 2013 de bestuursopdracht uit te werken en een uitvoeringsplan op te stellen. We beogen met deze samenwerking onze dienstverlening aan burgers, bedrijven en instellingen krachtig te ondersteunen door de kwetsbaarheden in het bedrijfsvoeringsdomein te verminderen, de kwaliteit ervan te verhogen, de kosten de opbouwfase te verlagen, de innovatiekracht te versterken en bij te dragen aan de ontwikkelkansen voor onze medewerkers. IBO hanteert één dienstverleningsconcept vanuit een efficiënt ingerichte organisatie. Daarvoor is nodig dat gebruik wordt gemaakt van gestandaardiseerde werkprocessen, systemen en structuren.

Afweging:

Om de voorbereiding en invoering stevig ter hand te nemen zodat de beoogde resultaten worden bereikt, is incidenteel extra budget noodzakelijk. Het gaat om aanloopkosten bijvoorbeeld in de vorm van projectleiding. Voorgesteld wordt een bedrag van 100.000 euro per jaar beschikbaar te stellen voor de komende 2 jaar (2014 en 2015). Deze incidentele kosten moeten na de opbouwfase worden terugverdiend doordat structurele kosten worden verlaagd.

Bijlage 4 Financiële overzichten

Recent is het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) aangepast. Hierin is onder meer opgenomen dat een duidelijk overzicht gepresenteerd moet worden van de incidentele en structurele positie van de gemeente.

Op het gepresenteerde perspectief wordt een aantal correcties doorgevoerd. In onderstaande tabel worden deze toegelicht. De correcties hebben te maken met structurele bedragen die voor het jaar 2014 nog een incidenteel karakter hebben of onderwerpen die nog niet worden meegenomen in het toetsingskader van de provincie Overijssel bij de beoordeling van de begroting 2014.

(bedragen x 1.000 euro)	2014	2015	2016	2017
Perspectief begroting Almelo 2014	34	20	-1.238	-2.082
Correcties				
a Nog niet structureel invullen bezuinigingsopgave	-465	-232	0	0
b Structureel tekort parkeerexploitatie	-290	-290	-290	-290
c Tekort bijdrage Soweco	-300	-300	-300	-300
d Onderuitputting kapitaallasten	-419	-419	-419	-419
e Al ingevulde ombuiging Rijk	1.000	1.000	1.000	1.000
f Behoedzaamheidsreserve algemene uitkering	464	967	879	1.779
g Eerder ingevulde taakstelling personeel	800			
Totaal correcties	790	726	870	1.770

Perspectief inclusief correcties	824	746	-368	-312
----------------------------------	-----	-----	------	------

+ = voordeel

- = nadeel

Toelichting

a Nog niet structureel ingevulde bezuinigingsopgave

In de begroting 2014 zijn diverse bezuinigingsopgaven opgenomen. Deze zullen voor 2014 zoveel mogelijk structureel worden ingevuld. Voor een aantal opgaven is dit nog niet mogelijk voor 2014. Belangrijkste component is de nog te realiseren bezuiniging op het terrein van sport. Hiervoor zullen incidentele voorstellen gepresenteerd worden, zoveel mogelijk binnen het beleidsveld. Conform het toezichtskader van de provincie Overijssel wordt het nog niet structureel gerealiseerde bezuinigingsdeel gecorrigeerd op het perspectief.

b Tekort parkeerexploitatie

De parkeerexploitatie laat voor 2014 een tekort zien van circa 290.000 euro. Voor 2014 wordt deze ten laste van de reserve parkeren gebracht. In de loop van 2014 zullen aanvullende voorstellen moeten leiden tot een structureel sluitende parkeerexploitatie.

c Tekort bijdrage Soweco

In de programmabegroting 2014 van Soweco is een rekening gehouden met een extra bijdrage van Almelo van circa 2,2 miljoen euro. Conform besluitvorming bij de voorjaarsnota 2012 is rekening gehouden met een gemeentelijke extra bijdrage van 1,59 miljoen euro. Het college heeft sterk aangedrongen op het aanpassen van de begroting van Soweco zodat de gemeentelijke bijdrage niet meer bedraagt dan afgesproken. Binnen het beleidsveld Sociale Werkvoorziening is sprake van een positief resultaat op het terrein van begeleid werken. Hierdoor bedraagt de correctie per saldo circa 300.000 euro.

d Onderuitputting kapitaallasten

Jaarlijks wordt rekening gehouden met een structurele onderuitputting op onze kapitaallasten. Conform onze beleidslijn ramen wij de kapitaallasten vanaf het moment dat het krediet beschikbaar wordt gesteld. In werkelijkheid worden de kapitaallasten doorberekend vanaf het moment dat het actief in gebruik wordt genomen. Hierdoor ontstaat jaarlijks een incidenteel voordeel. Dit voordeel hebben wij structureel in onze begroting opgenomen en wordt in dit overzicht gecorrigeerd.

e Ingevulde ombuiging Rijk

Zoals bij de voorjaarsnota 2013 is besloten houden wij rekening met extra bezuinigingen van het Rijk. Hiervoor is een korting op de algemene uitkering opgenomen van 1,0 miljoen euro. Deze korting was nog niet verwerkt in de meicirculaire 2013. De begroting 2014 wordt door de provincie beoordeeld op basis van de meicirculaire. Volgens het toetsingskader kan deze korting gecorrigeerd worden op het perspectief. Inmiddels heeft het kabinet op Prinsjesdag de nieuwe plannen gepresenteerd en is duidelijk dat aanvullende bezuinigingen noodzakelijk zijn. Over de precieze gevolgen voor de gemeente Almelo zullen wij u apart informeren. Dan blijkt ook of de opgenomen korting van 1,0 miljoen euro voldoende is.

f Behoedzaamheidsreserve algemene uitkering

In het verleden was er sprake van een landelijke behoedzaamheidsreserve bij de raming van de algemene uitkering. Deze is in 2011 afgeschaft. Toen is afgesproken dat Almelo lokaal behoedzaam omgaat met de raming van de algemene uitkering. Dit betekent dat een correctie op het accres wordt toegepast. Op deze wijze wordt een buffer gecreëerd om de meerjarige mutaties op te kunnen vangen. Dit kan onder meer noodzakelijk zijn om de gevolgen van de herijking van het gemeentefonds op te vangen (loopt op tot maximaal 15 euro per inwoner per jaar). Het verloop maakt deel uit van de gebruikelijke analyse van de circulaire.

g Eerder ingevulde taakstelling personeel

In het meerjarenperspectief is rekening gehouden met een meerjarige taakstelling op personeel. Deze bezuiniging loopt door in de jaren 2015 en 2016. De personele bezuiniging zal gerealiseerd worden per 1-1-2014. Door deze eerdere realisatie ontstaat een incidenteel voordeel. Dit incidentele voordeel wordt beschikbaar gehouden om frictiekosten binnen de personeelsbegroting op te kunnen vangen.

Product (bedragen x 1.000 euro)	Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014
B650 publiekszaken	3.208	-1.301	1.907
B651 saldi kostenplaats	10.793	-11.711	-1.855
B653 onvoorzien / nog toe te rekenen	5.327	-416	4.991
B655 bestuursorgaan/regionale samenwerking	1.495	-1	1.495
B656 bestuursondersteuning	6.811	-32	6.779
Bestuurskracht en bestuurscultuur	27.635	-13.460	14.154
B657 raad en griffie	1.411	0	1.411
B658 rekenkamer	102	0	102
Raad	1.514	0	1.514
B611 havens en waterwegen	217	-76	140
B615 recreatieve voorzieningen	682	-9	673
B616 markten en evenementen	407	-331	77
B617 verkeer en vervoer	1.640	-553	1.087
B618 parkeerbeheer	2.559	-2.432	128
B622 ruimtelijke ordening	1.514	-203	1.311
B623 monumentenzorg	30	0	30
B624 economische zaken	2.188	-303	1.886
B625 grootschalige recreatie	151	0	151
B630 belastingen	1.734	0	1.734
B631 geo-informatie	933	-47	886
B632 grondzaken	469	-328	141
B633 grondbedrijf exploitatie	38.971	-38.993	-22
B634 eigendom niet voor de openbare dienst	639	0	639
B635 volkshuisvesting/stedelijke vernieuwing	245	-19	226
B636 besluit woninggebonden subsidie	20	-20	0
B641 sport	5.214	-266	4.949
B643 creatieve en culturele vorming	3.770	0	3.770
B644 cultuurbevordering	1.344	-230	1.114
B645 beeldende kunst	302	-25	277
Aantrekkelijke stad	63.030	-43.834	19.196
B626 sociale uitkeringsvoorzieningen	44.813	-35.289	9.524
B628 werkgelegenheid	5.387	-5.100	287
B629 sociale werkvoorziening	18.824	-17.107	1.716
B638 lokaal onderwijsbeleid	11.300	-486	10.814
B640 educatie	398	-276	122
B642 Wmo, individuele voorzieningen	15.438	-1.575	13.863
B646 mediabeleid	45	-2	43
B648 volksgezondheid	6.642	-120	6.521
B649 welzijn	7.210	-103	7.107
Sociale Agenda	110.055	-60.058	49.997

Product (bedragen x 1.000 euro)	Lasten	Baten	Saldo
	2014	2014	2014
B608 omgevingsvergunning	2.141	-2.141	0
B609 grondbank	496	-496	0
B610 wegen, straten en pleinen	6.566	-243	6.322
B612 rioolstelsel	7.341	-7.123	217
B613 openbaar groen	5.149	0	5.149
B614 begraafplaats	698	-390	308
B619 milieu	2.722	-115	2.607
B620 afvalinzamelen	9.659	-9.426	233
B637 integrale veiligheidszorg	5.943	-85	5.858
B647 cultuur- / welzijnaccommodaties	2.917	0	2.917
Leefbaarheid en Veiligheid	43.630	-20.019	23.611
<hr/>			
Algemene Dekkingsmiddelen	2.963	-116.222	-113.260
<hr/>			
Resultaat voor bestemming	248.827	-253.594	-4.757
<hr/>			
Mutaties reserves			
B650 publiekszaken	76	0	76
B651 saldi kostenplaats	2.768	-970	1.798
Bestuurskracht en bestuurscultuur	2.844	-970	1.873
<hr/>			
B618 parkeerbeheer	0	-290	-290
B622 ruimtelijke ordening	203	0	203
B624 economische zaken	0	-4	-4
B633 grondbedrijf exploitatie	469	-47	422
B635 volkshuisvesting/stedelijke vernieuwing	11	0	11
B641 sport	10	0	10
Aantrekkelijke stad	693	-341	352
<hr/>			
B626 sociale uitkeringsvoorzieningen	1.731	0	1.731
B629 sociale werkvoorziening	0	-5	-5
Sociale Agenda	1.731	-5	1.726
<hr/>			
B610 wegen, straten en pleinen	1.536	-421	1.115
B612 rioolstelsel	0	-217	-217
B619 milieu	317	-100	217
B620 afvalinzamelen	32	-264	-233
Leefbaarheid en Veiligheid	1.884	-1.003	882
<hr/>			
B659 algemene dekkingsmiddelen	0	-100	-100
Algemene dekkingsmiddelen	0	-100	-100
<hr/>			
Totaal mutaties reserves	7.151	-2.419	4.732
<hr/>			
Resultaat na bestemming *	255.978	-256.013	-35

* resultaat wordt toegevoegd aan de algemene reserve

Naam reserve	Saldo 01-01-2013	Saldo 01-01-2014	Saldo 01-01-2015	Saldo 01-01-2016	Saldo 01-01-2017
<i>Algemene reserves</i>					
51001 Algemene reserve	5.739.713	11.412.273	12.162.273	12.162.273	12.162.273
51002 Algemeen grondbedrijf		498.000	498.000	498.000	498.000
Subtotaal algemene reserve	5.739.713	11.910.273	12.660.273	12.660.273	12.660.273
Algemeen					
53002 Schoolgebouwen		175.624	175.624	175.624	175.624
53004 Verkiezingen	34.230	99.730	175.230	175.230	175.230
53007 Besluit woninggeb. subs.(bws)	89.868	89.868	89.868	89.868	89.868
53009 Overlopende werken	5.632.585	5.350.534	5.350.534	5.350.534	5.350.534
53011 Grote investeringen	2.642.556	777.167	777.167	777.167	777.167
53012 Btw compensatie	332.986	182.986	82.986	82.986	82.986
53013 GSB I	5.868	0	0	0	0
53014 GSB II mop sociaal	193.169	193.169	193.169	193.169	193.169
53017 GSB III	1.992.083	1.892.083	1.792.083	1.792.083	1.792.083
53019 Bodemverontreiniging	1.636.090	1.636.090	1.952.621	1.952.621	1.952.621
53020 Parkeeraccommodaties	451.772	289.596	-1	-1	-1
53026 Stadsvernieuwing	146.070	161.197	172.481	172.481	172.481
53028 Bovenwijkse voorz. (bovo)	60.435	0	967	967	967
53029 Kunstaankoop/ stadsvern.	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
53030 Instrumenten	33.457	33.457	33.457	33.457	33.457
53031 Wijk buurt budgetten	112.703	112.703	112.703	112.703	112.703
53033 Sportstimulering	436.118	436.118	436.118	436.118	436.118
53036 Welzijnsaccommodaties	5.531	5.531	5.531	5.531	5.531
53042 Soweco afkoop	34.238	29.078	29.078	29.078	29.078
53050 Knelpunten bedrijfsvoering	110.865	110.865	110.865	110.865	110.865
53053 Co-financiering	4.614.141	4.606.141	4.606.141	4.606.141	4.606.141
53054 Intergem. ingenieursbureau	143.921	143.921	143.921	143.921	143.921
53056 Wegen	265.214	313.714	1.678.714	1.678.714	1.678.714
53057 Riolering tariefseglisatie	5.017.413	4.708.214	4.490.785	4.490.785	4.490.785
53058 Bibliotheek	22.460	22.460	22.460	22.460	22.460
53059 Afvalstoffenheffing	1.862.790	1.680.021	1.504.850	1.504.850	1.504.850
53060 Sportraad	42.644	62.182	62.182	62.182	62.182
53061 Reserve takenanalyse 2010/14	310.851	60.851	60.851	60.851	60.851
53062 Wijkwaardebonnen	208.904	208.904	208.904	208.904	208.904
53063 Reintegratie	3.962.192	2.383.390	2.373.737	2.373.737	2.373.737
53066 Besluit locatiegeb. subsidies	600.000	600.000	600.000	600.000	600.000
53067 Opvang nieuwkomers	128.000	128.000	128.000	128.000	128.000
53069 ISV 3 2010 /2014	602.852	1.590.615	2.489.527	2.489.527	2.489.527
53070 Plan van aanpak MAU	331.819	1.382.819	3.088.953	3.088.953	3.088.953
53071 Centrumfonds	0	5.070.000	5.272.800	5.272.800	5.272.800
53072 Kunstwerken	0	0	171.400	171.400	171.400
54001 Resultaatbestemming	12.385.371	0	0	0	0
Subtotaal bestemmingsreserves	44.499.196	34.587.028	38.443.706	38.443.706	38.443.706
<i>Reserves economisch nut</i>					
53005 Automatisering	376.753	435.466	452.885	452.885	452.885
53047 Materiaal brandweer	520.876	0	0	0	0
53051 Huisvesting stadhuis	3.860.027	7.773.969	9.554.178	9.554.178	9.554.178
55010 IISPA	218.196	238.187	247.714	218.196	218.196
55015 Ondergrondse containers	849.134	787.595	730.099	730.099	730.099
55020 Werkplein	788.225	615.581	640.204	640.204	640.204
Subtotaal reserves econ. nut	6.613.211	9.850.798	11.625.080	11.595.561	11.595.561
Totaal bestemmingsreserves	51.112.407	44.437.826	50.068.786	50.039.267	50.039.267
Totaal	56.852.120	56.348.099	62.729.059	62.699.540	62.699.540

	Saldo 01-01-2013	Saldo 01-01-2014	Saldo 01-01-2015	Saldo 01-01-2016	Saldo 01-01-2017
Voorzieningen					
<i>Onderhoud</i>					
61005 voorziening riolering	766.133	717.633	717.633	717.633	717.633
62001 voorziening stadhuis onderhoud	136.705	0	0	0	0
62002 voorziening onderhoud en vervanging	3.512.387	3.837.887	5.117.830	5.117.830	5.117.830
62005 voorziening sportaccommodatie onderh.	1.914.661	1.914.661	2.354.829	2.354.829	2.354.829
Subtotaal Onderhoud	6.329.886	6.470.181	8.190.292	8.190.292	8.190.292
<i>Verplichtingen, verliezen en risico's</i>					
61003 voorziening debiteuren oninbaar	1.422.301	1.422.301	1.422.301	1.422.301	1.422.301
61014 voorziening verontreiniging terrein carbo	60.000	60.000	60.000	60.000	60.000
61015 voorziening xl businesspark twente	2.598.525	2.683.716	2.791.065	2.902.708	3.018.816
61016 voorziening nutw nijrees	77.986	77.986	77.986	77.986	77.986
61017 voorziening nutw kerkelanden-oost	540.806	540.806	540.806	540.806	540.806
61018 voorziening nutw primulastraat	1.720	1.720	1.720	1.720	1.720
61021 voorziening escrow	864.001	864.001	864.001	864.001	864.001
61022 voorziening nutw Bavinkstraat	5.460	5.460	5.460	5.460	5.460
61023 voorziening nutw Commujon	38.221	38.221	38.221	38.221	38.221
61025 voorziening nutw Grotestraat	1.261	1.261	1.261	1.261	1.261
61026 voorziening nutw Oosteres	61.063	61.063	61.063	61.063	61.063
61028 voorziening nutw peilbuizen grondwater	71.751	51.751	31.751	11.751	0
61030 voorziening Graslaan	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
Subtotaal Verplichtingen, verliezen en risico's	5.768.095	5.833.286	5.920.635	6.012.278	6.116.635
<i>Door derden bekleemde middelen</i>					
63022 voorziening onderwijs huisvesting	1.564.761	1.405.087	2.235.087	2.235.087	2.235.087
63028 voorziening GSB III		1.150.120			
63031 voorziening gebiedsmakelaar		31.729	31.729	31.729	31.729
63033 voorziening sociale recherche	143.099	47.517	30.317	30.317	30.317
63034 voorziening ROM algemeen		430.631	430.631	430.631	430.631
63037 voorziening SEZ algemeen		180.956	180.956	180.956	180.956
63041 voorziening V&H		97.027	97.027	97.027	97.027
63042 voorziening SML algemeen		686.779	686.779	686.779	686.779
63044 voorziening B&C algemeen		104.450	104.450	104.450	104.450
63047 voorziening woon zorg service		186.185	186.185	186.185	186.185
63049 voorziening wijkcentra onderhoud	110.892	147.856	147.856	147.856	147.856
63050 voorziening wijkcentra inventaris	45.000	60.000	60.000	60.000	60.000
63051 voorziening zittend vervoer	172.304	155.093	137.882	137.882	137.882
63052 voorziening onderwijsachterstanden		1.062.039	1.062.039	1.062.039	1.062.039
63053 voorziening stationsomgeving		1.406.113	1.406.113	0	0
63054 voorziening waterboulevard		963.885	963.885	963.885	0
Subtotaal derden bekleemde middelen	2.036.056	8.115.467	6.541.058	6.354.823	5.390.938
Totaal	14.134.037	20.418.934	23.021.983	20.557.393	19.697.865

Bijlage 5 Begrippenlijst

Accres	Groei van de algemene uitkering. De groei is gekoppeld aan de groei van de netto gecorrigeerde rijksuitgaven.
Activa	De bezittingen van de organisatie. Deze worden op de linkerzijde van de balans aangegeven.
Activeren	Het boeken van investeringen op de balans.
Aflossen	Het periodiek terugbetalen van een gesloten geldlening.
Afschrijven	De boekhoudkundige weergave van de waardevermindering van een kapitaalgoed wegens technische slijtage en economische veroudering.
Algemene reserve	Deel van het eigen vermogen dat vrij aanwendbaar is. De algemene reserve wordt in de gemeente Almelo gezien als een buffer voor onvoorziene uitgaven. De minimale omvang welke als buffer dient voor calamiteiten is gekoppeld aan de omvang van de algemene uitkering (norm: 10% van de algemene uitkering).
Algemene uitkering	Middelen uit het gemeentefonds zonder een aangewezen bestedingsrichting, verstrekt door het Rijk aan alle gemeenten op basis van algemene verdeelmaatstaven vastgelegd in de Financiële verhoudingswet.
Areaaluitbreiding	Meerkosten die ontstaan als gevolg van eerder genomen besluiten die het gevolg zijn van uitbreiding van de stad, zowel fysiek, sociaal als demografisch.
Balans	Onderdeel van de jaarrekening. De balans geeft een overzicht van de bezittingen, vreemd en eigen vermogen van de gemeente op enig moment.
Baten en lasten (stelsel van)	Een begrotingssysteem van baten en lasten houdt in dat alle ontvangsten en uitgaven worden toegerekend aan het begrotingsjaar waarop zij betrekking hebben.
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording. Het BBV vervangt vanaf begrotingsjaar 2004 het Besluit comptabiliteitsvoorschriften 1995 (CV95). De redenen voor de vervanging van de CV95 door het BBV zijn: <ul style="list-style-type: none">• De dualisering van het gemeentebestuur• De afbakening tussen het Burgerlijk Wetboek
Begroting	Een begroting geeft aan welke beleidsvoornemens de gemeente heeft, hoeveel middelen daarmee gemoeid zijn en uit welke bronnen die middelen afkomstig zijn.
Bespaarde rente	Rentebaten uit reserves. Deze treden op omdat we onze eigen reserves gebruiken voor de financiering van het financieringstekort of deze reserves

uitzetten bij banken. In beide gevallen leveren de eigen reserves opbrengsten (in de vorm van rentevergoeding) op.

Bestemmingsreserves	Deel van het eigen vermogen waaraan de raad de richting van aanwending heeft voorgeschreven.
Comptabiliteitsvoorschriften	De Comptabiliteitsvoorschriften zijn bij Koninklijk Besluit uitgevaardigde voorschriften voor de inrichting van begroting en jaarrekening en het jaarverslag van de gemeente. Op dit moment gelden de comptabiliteitsvoorschriften 1995. De nieuwe comptabiliteitsvoorschriften zijn met ingang van het jaar 2004 van kracht geworden (BBV).
Dekking	De bekostiging van exploitatie uitgaven uit lopende inkomsten.
Dualisme	Een dualistisch stelsel kenmerkt zich doordat posities en bevoegdheden ontvlecht zijn. De raad richt zich primair op de kaderstellende en controlerende functie, het college op de uitvoerende functie. De wethouders zijn geen lid van de raad.
Economische categorie	Een indelingstype van kosten- en opbrengstsoorten. Het geeft aan waarmee de opgedragen taken geacht te worden uitgevoerd, zoals personeel, materieel, rente en afschrijvingen, etc.
Effectiviteit	De mate waarin de geleverde producten en diensten bij dragen aan de doelstellingen van de organisatie.
Efficiency	De mate waarin de beoogde doelen tegen minimale inspanningen (kosten) worden bereikt.
Financiering	Het aantrekken van vreemd vermogen ter dekking van de vermogensbehoefte.
Financiële verhouding	De financiële relatie tussen het Rijk en de lagere overheden.
Functionele indeling	De taakvelden waarmee de gemeente zich bezighoudt, noemt men de functies van de gemeente. De indeling van de gemeentelijke uitgaven aan de hand van de uitgeoefende functies noemt men de functionele indeling.
Gemeentefonds	Landelijk begrotingsfonds onder ministerieel beheer waarin een deel van de opbrengst van de meeste rijksbelastingen wordt gestort. Uit dit fonds worden jaarlijks algemene uitkeringen gedaan aan de gemeenten.
Incidenteel	Eenmalig, dat wil zeggen niet jaarlijks terugkerende uitgave of inkomst.
Input	Middelen die in het productieproces worden gebruikt. Het geeft aan hoeveel middelen (geld, materiaal, arbeidsuren) nodig zijn voor het leveren van een product of programma.
Kapitaallasten	Jaarlijkse, op de exploitatie drukkende, lasten van investeringen; de rente en afschrijving.

Kengetal	Een absoluut getal of een verhoudingsgetal dat is uitgedrukt in fysieke of in geldeenheden en dat de toestand van of de ontwikkeling op een beleidsterrein in beeld brengt.
Kostenverdeelstaat	Onderdeel van de begroting en jaarrekening die inzicht geeft in de verdeling van kosten van kostenplaats naar kostendrager.
Kostenplaatsen	Verzamelplaats van samenhangende kosten die verdeeld gaan worden over diverse kostendragers.
Onderhandse leningen	Leningen aangetrokken bij externe vermogensverschaffers zoals banken of institutionele beleggers.
Outcome	De effecten in de samenleving als gevolg van geproduceerde producten en/of diensten.
Output	Aantal te behalen of gerealiseerde producten en diensten die de organisatie ten doel heeft gesteld om te produceren.
Passiva	Het eigen en vreemd vermogen van de organisatie. Deze staan aan de rechterzijde van de balans.
Productenraming	De productenraming wordt opgebouwd vanuit de programmabegroting en geeft alle gemeentelijke activiteiten weer in termen van producten. De productenraming is het begrotingsdocument voor het college en heeft met name een beheersfunctie voor de uitvoering van de begroting.
Programma	Een samenhangende verzameling van producten, activiteiten en geldmiddelen gericht op het bereiken van vooraf bepaalde maatschappelijke effecten, waaraan idealiter indicatoren gekoppeld kunnen worden.
Renteomslag	Een rekenmethode waarbij het totaal van de rentelasten wordt omgeslagen over de boekwaarden die gefinancierd moeten worden.
Specifieke uitkering	Uitkeringen verstrekt door het Rijk aan gemeenten waarvan de bestedingsrichting vooraf is aangegeven, of die worden verstrekt voor de bestrijding van de kosten van bepaalde taken of activiteiten.
Stelpost	Een begrotingspost waarop bedragen worden geraamd die nog niet specifiek benoemd kunnen worden of nog te verdelen zijn. Per besteding dient bestuurlijk nog apart goedkeuring te worden verleend.
Structureel	Blijvend, dat wil zeggen jaarlijks terugkerend.
Treasurybeheer	Het besturen van en bewaken van de inkomende en uitgaande geldstromen, het beheersen van de daaraan verbonden kosten, het minimaliseren van de daaraan verbonden risico's (renterisico en valutarisico) en het optimaliseren van het rendement van beschikbare liquiditeiten.

Treasurystatuut	Hierin zijn de uitgangspunten, doelstellingen, beleidsmatige en organisatorische kaders voor de treasuryfunctie vastgelegd. Tevens zijn regels opgenomen over de inhoud en periodiciteit van de verantwoordingsfunctie van de ambtelijke organisatie aan het college van B&W. In het treasurystatuut zijn ook regels opgenomen over de treasuryparagraaf.
Treasuryparagraaf	Ook wel financieringsparagraaf genoemd. De treasuryparagraaf vormt na de inwerkingtreding van de wet FIDO een onderdeel van de begroting en jaarrekening. De treasuryparagraaf in de begroting geeft de beleidsplannen voor de treasuryfunctie voor de komende jaren en in het bijzonder voor het eerstkomende jaar. Het jaarverslag geeft voor de treasuryfunctie met name de verschillenanalyse tussen de plannen in de begroting en de realisatie van de beleidsuitvoering van de treasuryfunctie.
Verzamel/consolidatiestaat	Een overzicht van alle baten en lasten die per functie een totaalbeeld geven van de opbouw naar economische categorieën.
Voorzieningen	Afgezonderd vermogen waarop een verplichting rust. Ze worden getroffen voor toekomstige uitgaven waarvan de oorzaak zich nu voordoet of zich al heeft voorgedaan.
WWB	Wet Werk en Bijstand. In 2004 is de nieuwe Wet Werk en Bijstand ingevoerd. Het wetsvoorstel vervangt een aantal wetten op het gebied van bijstand en reïntegratie, zoals de algemene bijstandswet, de Wet inschakeling werkzoekenden, de Wet financiering Abw en het Besluit in- en doorstroombanen.